

**Pozdrav,
zahvala
in še
kaj...**

BOJAN BREZIGAR

Med obletnicami, ki se bodo v prihodnjih dneh in mesecih vrstile na tekočem traku, je petdesetletnica obnovitve naših sol ena najpomembnejših, če ne celo najpomembnejša. Ko danes z evropske perspektive gledamo na odločitev naših prednikov, da takoj po osvoboditvi kot eno prvih dejanj obnovijo slovenske sole, lahko to ocenimo predvsem kot zelo modro dejanje. Ko bi namreč počakali, da se utrdi povojna italijanska birokracija, bi bili morda danes na isti stopnji kot mnoge druge manjšine, ki so sole komaj prejele ali celo nanje še čakajo. Italijanski solski stroj je namreč eden najbolj okostenelih in birokratskih, kar jih poznamo. Za vsak se tako majhen premik so bili vedno potrebni izredni napor, zaenkrat pa smo se vedno tam, kjer smo bili pred pol stoletja: imamo javne sole, ki smo si jih sami odprli, na Trzaskem in na Goriskem, v Benečiji pa nanje še vedno čakamo.

Slovenska Evrošola, velike manifestacija, ki se začne danes v Trstu, torej ni samo proslavapraznik naših sol, ampak je tudi odraz boja slovenske manjšine, njene življenjskosti in njene skrbi za prihodnost, ki jo najbolj upodablja prav naša mladina. Je tudi dokaz za naše italijanske somesčane, ki nam radi in pogosto očitajo našo majhnost, da je v tej Evropi kar kakih 50 milijonov manjšincev, približno toliko kot Italijanov, Francozov ali Nemcev.

Pa tudi za nas je to srečanje pomembno, saj nam bo vlilo nekaj nove samozavesti, nekaj poguma in nekaj več volje do nadaljnjega dela.

Gostje, ki prihajajo k nam, živijo v različnih okoliscinah: nekateri so srečnejši od nas, drugi imajo še večje težave kot jih doživljamo mi. Vsem gre naš prisrčen pozdrav in naša vroča želja, da bi se dobro počutili v naši sredi. Pa tudi zahvala vsem, ki so to pobudo podprli.

Tudi gospodu ministru za lepe besede. Res škoda, da ne more priti med nas, saj bi tu na lastne oči videl, da v drugih državah sole odpirajo - tudi za zelo majhno število otrok - ne pa ukinjajo, kar je on naredil v istih dneh, ko je podpisal lepo pozdravno pismo.

ZDA / PRED ZVEZNO PALAČO V OKLAHOMA CITYJU EKSPLODIRAL AVTOMOBIL

Med žrtvami atentata je tudi sedemnajst predšolskih otrok

*V avtomobilu 500 kg eksploziva
Storilci so baje islamski teroristi*

WASHINGTON - Na desetine mrtvih in več sto ranjenih je tragični obračun včerajšnjega napada na palačo zveznih uradov Alfred Murray Federal Building v Oklahoma Cityju. Po prvih ugotovitvah je eksplodiral z razstrelivom napolnjen avtomobil, ki so ga neznanci parkirali pred palačo.

Končne posledice se niso znane, ker je pod ruševinami se na desetine žrtev. Po zadnjih podatkih naj bi bilo najmanj 78 žrtev, med mrtvimi pa je tu-

di 17 otrok, saj sta bila v palači otroški vrtec in jasli za otroke uslužbencev. Po napadu so zvezne oblasti okrepile nadzor pred vsimi svojimi poslopi, izredne varnostne ukrepe pa so sprejeli tudi v Beli hiši.

Odgovorost za atentat je prevzela skupina Islamska nacija najprej v ZDA in nato v Belgiji. Ameriška zvezna policija že isče dva moža arabskega videza, tako da se čedalje bolj utrjuje prepričanje, da so storilci islamski teroristi.

Na 15 strani

VČERAJ PRIHOD GOSTOV V NAŠE KRAJE

Uvod v Slovensko Evrošolo

TRST, GORICA, SPETER - Otroci trinajstih manjšin iz desetih držav Evropske zveze so prispele včeraj s svojimi spremljevalci na Trzasko, Gorisko in v Speter v videški pokrajini, kjer bodo sodelovali na letošnji Slovenski Evrošoli '95. Danes bodo gostje (300 nižješolcev in 50 spremljevalcev) najprej obiskali slovenske nižje srednje sole; popoldne se bodo poklonili žrtvam Rizarne, po kulturnih nastopih na tržaskih trgih pa se bodo zbrali na Trgu Unità, kjer bo uradni začetek Slovenske Evrosole '95. Zvečer bo v tržaskem Kulturnem domu akademija ob 50-letnici obnovitve slovenskih sol v Italiji.

Na 5. in 9. strani ter v prilogi

V Madridu atentat na voditelja španske opozicijske Ljudske stranke Aznarja

MADRID - Elitno stanovanjsko četrt v severovzhodnem delu Madrida je včeraj zjutraj pretresla močna eksplozija. Separatistični baskovski skrajneži so namreč pognali v zrak avtomobil-bombo (na sliki Telefoto AP), tarča njihovega napada pa je bil voditelj opozicijske Ljudske stranke Jose Maria Aznar. Čeprav je bomba raznesla v neposredni bližini Aznarjevega vozila, je vplivni španski politik skupil le nekaj prask, saj ga je obvarovala neprebojna pločevina njegovega avtomobila. Policija je sporočila, da je bilo v napadu ranjenih petnajst ljudi, trije med njimi huje.

RIM / V ZADOVOLJSTVO DESNIČARSKIH KROGOV

Farnesina je zelo ostro reagirala na domnevno Thalerjevo izjavo

Povod za spor je bilo netočno in izkrivljeno poročanje agencije Ansa

RIM - Italijansko zunanje ministrstvo je včeraj slovenskemu odpravniku poslov v Rimu izročilo ostro protestno noto zaradi domnevne izjave sefa slovenske diplomacije Zorana Thalerja o krivici meje med državama. Thaler je včeraj z Brda demantiral izjave, ki so mu jih pripisali italijanski časopisi, in pojasnil, da je o krivici meji res govoril, vendar v okviru odnosov med Slovenijo in Hrvaško.

Sporočilo Farnesine sicer dopušča možnost, da izjava, ki jo tisk pripisuje slovenskemu zunanjemu ministru, ni resnična, a kljub temu govori o nesprejemljivi izjavi, svari pred domnevnimi sloven-

skimi ozemeljskimi zahtevami in se vprašuje, ali »je Thalerju jasno, da s takimi besedami postavlja pod vprašaj slovensko sukcesijo v sporazumih, ki jih je Italija podpisala z nekdanjo Jugoslavijo. Olja na ogenj polemike pa so dodali tržaski in goriski desničarski krogi.

Vir nesporazuma in teh težav v odnosih med Slovenijo in Italijo je netočno poročanje agencije Ansa, ki je Thalerjevo izjavo izrgala iz konteksta in povsem prezrila dejstvo - kot jasno izhaja iz poročila v ljubljanskem Delu - da je Thaler to izjavo postavil v okvir pogajanj o meji s Hrvaško.

Na 3. strani

D'Alema: Volitve bodo v drugi polovici oktobra

Na 2. strani

SLOVENSKA EVROŠOLA '95

DANES V TRSTU

ob 14.00
v Rizarni

ob 15.30
po središču mesta

ob 16.30
na Trgu Unità

ob 20.30
v Kulturnem domu

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Gorica: ločitev na desni

Goriska občinska uprava ima od včeraj problem več: en občinski svetovalec je namreč zapustil NZ in osnoval skupino "MSI - fiamma tricolore".

Stran 9

Nov padec lire

Italijanski bankovec se je včeraj nevarno približal zgodovinskemu minimumu v menjavi z marko (s 17. marca), ki je zvečer dosegla 1270 lir.

Stran 11

Pred zaključkom sezone GM

Kot zadnji letošnji gost tržaske Glasbene matice bo jutri nastopil organist Giancarlo Parodi.

Stran 13

Milan v finalu pokala prvakov

Milan se je z zmago (2:0) nad Paris St. Germainom uvrstil v finale pokala prvakov, kjer se bo pomeril z Ajaxom iz Amsterdamu.

Stran 23

NOVICE

Šibka lira je privabila na Trg sv. Petra v Rimu nenavadno veliko Nemcev

VATIKAN - Moč nemške marke se pozna tudi v Vatikanu. Včeraj dopoldne se je zbralo na Trgu sv. Petra, da bi prisluhnilo Janezu Pavlu II., nič manj kot 5.000 nemških vernikov. Papež je spregovoril o misijonarski vlogi katoliške Cerkve, kar pa morda za ljudi, ki radi privarčujejo sleherni bankovec, niti ni bilo tako pomembno. Ne samo, poleg Nemcev se je pred Sv. stolico nabralo še na stotine Avstrijcev, Nizozemcev in prebivalcev drugih držav, katerih valuta je navezana na marko. Med njimi je bila tudi zajetna skupina Hrvatov, a tudi kakšnih 500 Američanov, katerih denar se giblje v čisto drugačni smeri kot marka...

»Cobasi« zasedli milansko direkcijo finančnega resorja

MILAN - Kakšnih 40 delegatov in delavcev cobasovih sindikalnih odborov iz avtomobilske tovarne Alfa Romeo v Areseju je včeraj od ranih ur pa do treh popoldne zasedlo sedež lombardijske direkcije finančnega ministrstva v Milanu. Na ta način so podkrepili zahtevo, naj minister Augusto Fantozzi začne stvarno izvajati pregon zoper davčne utajevalce, ki naj bi po njihovih računih ukradli vsako leto državi 200.000 milijard lir, obenem pa protestirali proti možnosti, da omenjena direkcija spet vzame v službo vseh 38 funkcionarjev, ki so vpleteni v znano preiskavo o podkupninski oziroma korupcijski aferi. To zahtevo je posredno podprl tudi sindikat javnih uslužbencev v okviru CGIL.

Italijanski odvetniki napovedujejo protest

RIM - Odbetniske zbornice nameravajo uprizoriti odmeven protest zaradi odločitve pravosodnega ministrstva, da prične 30. aprila oziroma 1. maja uveljavljati reformo kazenskega postopnika in določil, ki urejajo delovanje sodnih sodnikov. Morda bodo protestirali tako, da se en ves mesec ne bodo udeleževali sodnih obravnav, sicer pa bomo za obliko protesta zvedeli v soboto dopoldne, ko bodo predstavniki odvetnikov množično zborovali v rimskem Palazzacciu. »Nas protest nima čisto nobene korporativne narave ali name-na,« poudarjajo odvetniki in pripominjajo: »Tudi proti reformi nismo, ne moremo pa pristati nanjo v trenutku, ko je civilno sodstvo nanjo povsem nepravilno tako zaradi pomanjkanja ustreznih struktur, kakor spričo okoliščine, da ni dovolj profesionalno usposobljenega osebja.«

Estonska zakonca pozabila na hčerkico

BENETKE - Skupina estonskih turistov, ki se je sinoci vračala proti domu, se je ob devetih okrepčala v gostišču na avtocesti pri Dolu blizu Benetk, nato pa nadaljevala vožnjo proti Franciji. Po dveh urah vožnje sta se zakonca Konosev iz Venemae zavedla, da sta hčerkico Ano pustila v gostišču! Ustavila sta avtobus in se z avtom estonske družine, ki je sledila avtobusu, vrnila v Dolo, kjer je za dekletce medtem poskrbela žena upravitelja avtogrila.

RIM / VOLILNA KAMPANJA

D'Alema: predčasne volitve bodo oktobra

Izjava tajnika Hrasta izzvala v Kartelu svoboščin pravi plaz polemičnih izjav

RIM - Datum predcasnih parlamentarnih volitev je spet postal osrednja tema politične razprave in volilne kampanje pred nedeljskimi deželnimi in upravnimi volitvami. Potem ko Kartel svoboščin že nekaj mesecev glasno zahteva, naj bodo volitve 11. junija, je v torek zvečer na volilnem zborovanju v Firencah tajnik DSL Massimo D'Alema izrazil prepričanje, da bodo volitve oktobra, pri čemer je kot najbolj verjetni datum navedel 22. ali 29. oktober.

To je bilo dovolj, da je desničarski tabor vzrojl: Berlusconi, Fini, Casini in drugi predstavniki Kartela so priredili pravo tekmovanje, kdo bo bolj ostro ali strupeno odgovoril tajniku Hrasta. Bivši predsednik vlade Silvio Berlusconi se je zatekel h sarkazmu in po ugotovitvi, da suverenost ne pripada več ljudstvu, ampak DSL, obtožil D'Alema, da hoče zamenjati sv. Franciška kot italijanskega patrona.

Tajnik Hrasta je bil tako prisiljen, da pojasni svojo misel: v novi izjavi je poudaril, da je v Firencah samo ponovil že znano stališče stranke, da je bolj koristno iti na volišča sele potem, ko bodo uresničene programske točke Dinijeve vlade. V tem okviru je najbolj logični datum prav oktober.

Sicer pa je z D'Alema polemiziral tudi tajnik SKP Fausto Bertinotti, ki je opozoril, da pritice pristojnost za sklicanje predcasnih volitev edino predsedniku repu-

Tajnik DSL Massimo D'Alema (telefoto AP)

blike, ob tem pa tudi poudaril, da se njegova stranka zavzema, da bi bile volitve že junija.

Kaj pa predsednik republike? Oscar Luigi Scalfaro, ki se mudi na obisku v Zenevi, je se enkrat ponovil, kakšen je postopek za morebiten predcasni razpust parlamenta. Vprašanje bo moral postaviti na dnevni red sam parlament, denimo v primeru odstopa Dinijeve vlade, nato pa bo predsednik republike odločal, potem ko bo slišal vplivno, ne pa obvezujoče mnenje predsednikov senata in poslanske zbornice. »Lahko se bom odločil za razpust,« je izrecno poudaril Scalfaro, »ali pa bom izbral drugačno pot.«

Romano Prodi, kandidat levosredinskega tabora v primeru parlamentarnih volitev, pa se

se vedno brani pritiskov, naj se tudi sam izreče, kakšen datum bi mu bil bolj po godu. »Če bodo volitve junija, bom srečen, če bodo oktobra, pa bom prav tako srečen...« Prav tako pa ni Prodi hotel razkriti, kdo bo sestavljal njegovo »ekipo«. Najprej je treba določiti datum volitev, sele nato bomo lahko govorili o programih in ekipah, je dejal. Na očitke, da je njegov tabor preveč razkosan, pa je Prodi izrazil prepričanje, da je veliko bolj razkosana desnica, kjer razsajajo ostre polemike, medtem se levica ubada s problemom iskanja političnih in programskih ustrojev.

Berlusconi je bil medtem včeraj že spet gost televizijske volilne tribune in dal nekaj prese- netljivih izjav: med drugim je trdil, da je 85 odstotkov novinarjev Raia levicarjev, kot dokazuje dejstvo, da so vpisani v sindikat. Njegov sogovornik na televizijski razpravi, predstavnik DSL in bivši predsednik poslanske zbornice Giorgio Napolitano, ga je polemično zavrnil, čes da gre za dokaj čudno pojmovanje: kdor se vpiše v sindikat, je dejal Napolitano, to stori, da bi branil svoje poklicne interese.

Pa se druga Berlusconi-jeva krilatica: ne smemo govoriti o levem centru, pač pa samo o levici, kajti nekateri predstavniki Ljudske stranke so bolj na levi kot DSL. Razen seveda, a tega Berlusconi ni rekel, če se niso vkrcali na voz Kartela svoboščin.

G L O S A

Ciper in Bosna: podobnosti in razlike

JOZE PIRJEVEC

Na zidu nasproti nove univerze v Nikoziji sem pred dnevi opazil napis: »Ciper, Trakija, Makedonija - en boj in ena istorija«. Marsikateri Grk na Cipru očitno se vztraja v preživetem nacionalizmu prejšnjega stoletja, v tisti Veliki Ideji, ki so jo gojili že fanarioti, in po kateri bi bilo treba znova obnoviti bizantinsko cesarstvo v mejah, kakrsne je imelo na visku svoje moči. Ta misel se je izkazala plodna na začetku grškega osvobodilnega gibanja, v dvajsetih letih prejšnjega stoletja, ko je bilo treba osvoboditi Grčijo izpod turskega jarma. Ko pa je grški nacionalizem začel zahtevati zase tudi pokrajine, kjer so poleg Grkov živeli tudi Turki, Makedonci ali Bolgari, se je zapletlo, saj pač od slednjih ni bilo mogoče pričakovati, da se bodo strinjali z uresničitvijo Velike Ideje. Tako se je zgodilo, da imajo danes Grki nadvse slabe odnose z vsemi sosedi in da je Ciper, ki je bil ustanovljen leta 1960 kot samostojna republika, razklan na dve etnični »čisti« polovici: sever so si prisvojili Turki, jug pa Grki.

Velikonocno potovanje na ta sredozemski otok, ki se zazira v Malo Azijo, kakor da bi jo hotel zbosti s svojo ostrogo, me je prisililo, da sem se soocal s stvarnostjo, o kateri sem bil seznanjen, pa je vendar ostajala na robu moje zavesti. Vedel sem, da je leta 1878 Velika Britanija dobila Ciper v upravo, kakor je Avstroogrška dobila Bosno in Hercegovino, in da je prav kmalu spremenila otok v svojo kolonialno posest, kateri se je morala odpovedati šele osemdeset let kasneje pod pritiskom grškega osvobodilnega gibanja. Vedel sem tudi, da je bil Ciper etnično mešan, saj je vsaj v polovici njegovih naselij živela turska manjšina, ki ji je ustava priznavala v vladi in parlamentu posebne pravice. Vedel sem, da s tako resitvijo Grki niso bili zadovoljni in da so zato leta 1974 organizirali s pomočjo takratne diktatorske vlade v Atenah državni udar, ki je imel za posledico vojaški poseg Turčije v zascito svojih ljudi in razdelitev otoka na dve coni. Vse te podatke pa nisem strnil v zavest, da se je pravzaprav tisto, kar se dogaja danes v Bosni, pred dvajsetimi leti že zgodilo na Cipru. Tudi tam je stoletno sožitje med pravoslavnimi in muslimani propadlo, komaj ni bilo več močne zunanje oblasti, ki bi ga ščitila, in tudi tam se je vnela državljanska vojna, ki jo je pogojevala ideja o Veliki Grčiji, kakor jo v Bosni podziga ideja o Veliki Srbiji. S tem nocem reči, da Turki niso nič krivi in da je njihov nacionalizem manj agresiven od grškega. Toda v ciprskem primeru so bili gotovo žrtev tuje napadalnosti, za katero je treba iskati vzroke predvsem v nezdravih razmerah kontinentalne Grčije. Tu je bila namreč že celo desetletje na oblasti peščica polkovnikov, ki se je morala izkazati z militaristično notranjo in zunanjo politiko. Pri poskusu, da bi pridružil Ciper »matični« domovini, so si Grki polomili zobe, ker pač njihove sile niso bile kos turskim. Vojaški polom jih je sicer resil diktatorje, na Cipru pa povzročil propad krhkega ravnovesja med obema etničnima skupnostima. Ker so severni del otoka zasedle turske cete, je iz tega področja zbežalo na jug okrog dvesto tisoč grških prebivalcev. V odgovor na to so Grki izgnali s svojega teritorija vse Turke in tako tudi sami prispevali k etnični čistki in k razkosanju otoka na dve sovražni politični enoti. Med njima teče demarkacijska črta, nad katero bedijo modre celade v pričakovanju, da bosta sprti strani v bolj ali manj bližnji bodočnosti nasli skupni jezik.

Kljub mnogim podobnostim med ciprskim in bosanskim primerom, ne gre spregledati, da obstajajo med njima tudi razlike. Tu ne mislim samo na prisotnost Hrvatov v Bosni in Hercegovini, kar tamkajšnje razmere se dodatno zapleta. Bolj pomembno se mi zdi dejstvo, da so v nasprotju z Bosnjaki ciprski Turki lahko računali na zunanjo pomoč vlade v Ananki, predvsem pa to, da sta zahodna Evropa in Amerika imela močan povod za čimprejšnjo premostitev ciprske krize. V času, ko je Sovjetska zveza predstavljala še grozeco nevarnost, si pač nista mogli privoščiti, da bi se dve članici pakta NATO spopadli zaradi obrobne teritorialnega nesporazuma. Tega interesa v Bosni in Hercegovini ni, to pa daje misliti, da se bo vojna v njej nadaljevala, dokler ne pride do radikalnih sprememb vojskega in političnega značaja na terenu samem ali v Miloševičevi Srbiji.

Mannoia načel vprašanje odnosa države do skesancev

RIM - Francesco Mannoia, eden od najvidnejših mafijskih skesancev, ne namerava več sodelovati z italijansko državo. Tako je Mannoia povedal včeraj med procesom zaradi umora sodnika Paola Borsellina. V dvorani-bunker rimskega sodišča Mannoia včeraj ni hotel več odgovarjati na vprašanja javnih tožilcev. Rekel je, da se poslužuje pravice do molččnosti, ki mu jo jamči zakon, in dodal, da je to le prvi korak. Odločil naj bi se namreč, da se odpove programu osebne varnosti, ki mu ga je jamčila država v zamenjavo za sodelovanje s pravico.

Mannoia je prvi od prvih mafijskih skesancev, ki se odpoveduje sodelovanju z državo in zavrača program osebne varnosti. Sodeč po njegovi izjavi, naj bi

odločitev posledica neurejene zakonodaje, obenem pa tudi odpora, ki ga je začutili v italijanski upravi do skesanih. Doslej se ni nihče od skesanih odločil za tako radikalni korak, veliko pa se jih je že pritoževalo zaradi pogojev, v katerih živijo in odnosa, ki ga ima do njih italijanska uprava. Med prvimi, ki so se pritožili, je bil Tommaso Buscetta, morda najbolj znan mafijski skesanec.

Francesco Marino Mannoia je kemijski izvedenec, ki je za mafijo organiziral mrežo skrivnih rafinerij heroina, bil pa je tudi nezmojljivi morilec Totoja Riine in njegovih pribočnikov. Kolikšno vlogo je imel v Così nostri, so preiskovalci spoznali, ko se je odločil za sodelovanje. S svojim pričevanjem je skesanec razjasnil marsikate-

ri splet med organiziranim kriminalom in politiko in v tem svojstvu naj bi bil tudi ena od glavnih obremenilnih pric na procesu proti bivšemu premieru Giulio Andreottiju (Rekel je, da je bil prica srečanja med bivsim premierom in Stefanom Bontadejem, ki je vodil mafijsko kupolo, dokler ga ni spodnesel Tototo Riinabi bila zopetna podpora mafije Andreottijeji struji, potem ko je Cosa nostra nekaj časa podpirala socialiste).

Mannoiev sklep, da ne sodeluje več s pravico, bi lahko povzročil precejšnjo vrzel in prepiral se katerega od skesancev, da se premisli. S tem bi država izgubila bistveno orožje v boju proti organiziranemu kriminalu, saj je bil prispevek skesancev v tej ostri in zahtevni bitki zelo dragocen.

ODLOČALO BO USTAVNO SODIŠČE

Ali je bil odvzem 6 promilov iz tekočih računov neustaven?

RIM - Odvzem šestih promilov iz bančnih vlog in bančnih tekočih računov, s katerim je Amatova vlada poleti leta 1992 zbrala več kot pet tisoč milijard lir, je bil včeraj predmet razprave v Ustavnem sodišču, ki bo moralo odločiti, ali je bil takratni ukrep v skladu z ustavnimi določili.

Zadeva je pršla v razpravo pred Ustavnim sodiščem, potem ko je prvostopenjska davčna komisija iz Rima razsodila utemeljenost priziva nekega davčnega izvedenca, prof. Emanueleja, v imenu svojega klienta, ki je moral 9. julija 1992 plačati državi 139 tisoč lir. Po tehničnem poročilu člana sodišča Massimo Varija je imel besedo prav prof. Emanuele, ki je zagovarjal tezo, da je bil ukrep Amatove vlade v nasprotju s 3. členom ustave, ker je uvajal neenako ravnanje z državlja-

ni, s členom 47, ki štiti pravico do varčevanja, ter s členom 53, po katerem morajo vsi prispevati k javnim izdatkom sorazmerno s svojimi zmogljivostmi. Prof. Emanuele je tudi poudaril, da ukrep ni prizadel velikih kapitalov, ampak samo male varčevalce, ki si ne morejo privoščiti, da bi kupili državne obveznice. Pač pa je ukrep povzročil beg kapitalov ter crpanje prihrankov iz bank za 29 tisoč milijard lir. Po mnenju davčnega izvedenca je bil prav ta ukrep prvi korak k devalvaciji lire in k izstopu Italije iz Evropskega denarnega sistema.

Njegovim tezam je ugovarjal državni pravobranilec prof. Basile, po katerem je ukrep uvajal »inteligentni davek«, ki so ga državljani sprejeli »s čutom solidarnosti«.

Sklep sodišča o ustavnosti ukrepa bo znan šele čez nekaj tednov.

RIM / ODGOVOR NA DOMNEVNO THALERJEVO IZJAVO

Ostra nota Farnesine o nedotakljivosti mej

Vir spora je netočno in izkrivljeno poročanje Anse

RIM - Odnosi med Italijo in Slovenijo se spet zaostrojujejo. Povod italijanske reakcije - zunanje ministrstvo je poklicalo slovenskega odpravnika poslov v Rimu in mu izročilo protestno noto - so izjave, ki jih je ljubljansko Delo pripisalo slovenkemu zunanjemu ministru Zoranu Thalerju, pravzaprav tisti del teh izjav, ki jih je povzela italijanska poluradna časopisna agencija Ansa.

In prav v poročilu Anse je srž tega nesporazuma. Italijanska časopisna agencija je poročala, da je Thaler označil kot krivično mejo med Slovenijo in Italijo, ker je okoli 120 tisoč Slovencev ostalo izven mej matične države. Včeraj je agencija dodala, da je Thaler omenil, kako je Slovenija s tem placala za vso bivšo Jugoslavijo, se zlasti pa za Hrvaško. Vendar ni povedala, kot navaja Delo v svojem poročilu in kot je - vsaj po poročanju Anse - tudi včeraj pojasnil Thaler med novinarsko konferenco na Brdu - da je vse to Thaler postavil v okvir pogajanj o mejah z Zagrebom. Sef slovenske diplomacije je v pogovorih z zagrebskimi voditelji, utemeljeval, da bi morala biti Hrvaška prožnejša pri vprašanju mej zlasti glede katastrskih občin Kastel in Savudrija, ker je ob koncu druge svetovne vojne Slovenija placala tudi za Hrvaško, v zameno pa ni dobila nič.

Zanimivo je, da v Italiji ni nihče preverjal dejanskega poročanja

Zoran Thaler

ljublanskega časopisa in konteksta, v katerega je Thaler postavil svojo izjavo o krivični slovensko-italijanski meji. V torek zvečer je sicer zunanja ministrica Susanna Agnelli rekla, da bi bile Thalerjeve izjave nesprejemljive, »če bi bile potrjene«. Ta dvom je prisoten, vendar v znatno manjši meri, tudi v včerajšnjem sporočilu italijanskega zunanjega ministrstva, ki je s slovensko odpravnico poslov izpostavilo prevsem vprašanje nedotakljivosti meje. Farnesina je poudarila, da so izjave, ki jih časopisje pripisuje Thalerju, v nasprotju z načeli helsinske listine o nedotakljivosti mej. V tem okviru se je zdel Rimu se posebej nesprejemljiv tisti del izjave, s katerim je Thaler baje zahteval vrnitev Trsta, Devina, Stivana, Nabrezine in Kriza Sloveniji. Rim se je tudi vprašal, ali »je ministru Thalerju jasno, da s tem postavlja pod vprašaj

Susanna Agnelli

sukcesijo Slovenije v dogovorih z Italijo. Izjava je vsekakor neprimerna, saj bi lahko izzvala nepotrebno in neplodno polemiko, za katero bi povse odgovorne slovenske oblasti,« je receno v sporočilu Farnesine.

»Odločnost italijanskega zunanjega ministrstva« je takoj pohvalil

predsednik zunanje politične komisije poslanske zbornice Mirko Tremaglia (Nacionalno zavezništvo), predsednik ezulskih organizacij Lucio Toth pa menil, da gre za reakcijo Ljubljane na Kongres Istranov v Pulju, ker »Sloveniji ni po godu avtonomizem Istranov«. Dobesedno razpisal se je goriski senator Forza Italia Ettore Romoli, ki je očital ministrici Susanni Agnelli, da je »v politiki do Slovenije povsem bankrotirala«. Po Romoljevi oceni »je ekspanzionistična slovenska politika nevarnost za Italijo in za Evropsko zvezo«. Podobnega mnenja je bil tudi trzaski poslanec NZ Roberto Menia, ki je dejal, da se »v Thalerjevih besedah zrcali agresivna in protitalijanska nastojenost, ki je prisotna še vedno pri ljubljanski voditeljih in na splošno pri vseh Slovencih«. (vt)

Pod pokroviteljstvom Skupnega zastopstva Slovencev v Italiji
Slovensko kulturno-gospodarska zveza
in Svet slovenskih organizacij

vabita na

ENOTNO DEŽELNO PROSLAVO
OB 50-LETNICI
ZMAGE NAD NACIFAŠIZMOM IN OSVOBODITVE

Doberdob, 1. maja, ob 16. uri

MILAN / PO NAPADU ODV. TAORMINE

Primer Di Pietra razdvaja politiko

Bivši sodnik se je v torek pobotal z nekdanjimi kolegi sodnijskega tima »čiste roke«

MILAN - Napetost med sodnijskim timom »čiste roke« in bivšim tožilcem Antoniom Di Pietrom je znatno popustila. K pomiritvi je prispevala večerja, na kateri so skupno s šefom milanskega državnega tožilstva Francescom Saveriom Borrellijem sodelovali vsi člani tima. Na milanskem sodišču so včeraj vsi potrdili večerjo, nobenemu od udeležencev pa se ni razvezal jezik o vprašanih, o katerih so govorili. »Vprašajte Di Pietra, od kar piše uvodnike, je postal vas tekmeček,« je novinarje zavrnil koordinator tima Gerardo D'Ambrosio. Skozi zid molčnosti je pronicnila samo »novica«, da je bila večerja, ki jo je pripravila Colombova žena, zelo okusna, se zlasti pa naj bi sla udeležencem v slast pečenka.

Medtem ko je bilo vzdušje v milanski sodni

palaci bolj sproščeno, na ostalih »frontah« napetost ni popustila. Odvetnik Taormina, ki je v torek ostro napadel sodnika Di Pietra med procesom proti generalu finančnih stražnikov Giuseppu Cerciellu in zahteval, naj bi bisit sodnik pričal kot preiskovana oseba, je vztrajal v obtozbah, čeprav v manj ostrem tonu. Njegove namige na domnevne nepojasnjene dogodke v Di Pietrovi preteklosti pa so osebe, ki naj bi bile vpletene vanje, demantirale. Med temi je bil tudi bivši predsednik republike Francesco Cossiga, ki je menil, da »se bo Di Pietro moral naučiti tudi brcati«.

Polemika o Di Pietru se najbolj plamti v političnih krogih. Levica zaenkrat molči in v tem sledi zgledu tajnika DSL Massima D'Aleme, ki je v torek povedal, da se noče spuščati v nobeno zakulisno ugibanje, obenem pa ozogosal kot »nesprejemljivo Kartelovo zlorabljanje Di Pietrovega imena«. Izjema v teh krogih je bil evropski poslanec Enzo Mattina, ki je pozval italijanske državljane, naj z milijonom podpisov reagirajo na obtožbe proti Di Pietru in milanskemu sodnijskemu timu. Mattina se namreč boji, da bi »obdobje masčevanja izpodrinilo pomlad pravosodja«. Rocco Buttiglione je označil kot »sramotno« kampanjo proti Di Pietru in odgovornost zanjo skušal zvrniti na pleča levici. Manj odločen pa je bil včeraj v obrambi Di Pietra Silvio Berlusconi, ki je izzval

vso polemiko, ko je rekel, da Di Pietro ni bil prepričan v nujnost jamstvenega obvestila, ki mu ga je poslal milanski tim. »Upam, da obtožbe niso resnične, pravzaprav prepričan sem, da niso resnične. Vendar bi rad, da bi ugotovili resnico,« je bil včeraj previden Berlusconi. Priči na sodišču v Brescii sta namreč trdili, da je Di Pietro hotel za vsako ceno ujeti v past prav Silvia Berlusconi. Predsednik zunanje politične komisije Mirko Tremaglia, ki je sicer največji del krivde za napade na Di Pietra pripisal levici, pa je posumil, da so v zadevo »vpleteni tudi frimasonski krogi«.

Medtem pa Visjemu sodnemu svetu tudi včeraj ni uspelo razčistiti okoliscin ministrske inspekcije na milanskem državnem tožilstvu, ki je izzvala toliko polemik in do katere so imeli člani sodnijskega tima »čiste roke« precej različen odnos. Svetovalci Forza Italia in Severne lige so zagrozili z nesklepnostjo, če bi višji sodni svet razpravljaj o zadevi. Podpredsednik se je zaradi tega obrnil na predsednika republike Oscarja Luigija Scalfara, ki je iz Zeneve pozval vse k umirjenosti. »Ne pokvarite dobrih stvari. Nekateri dogodki, čeprav niso vselej vzpodbudni, ne smejo postati politična dejstva, ki pogojujejo življenje neke države,« je menil Scalfaro, ki je spomnil, da je v preteklosti večkrat podprl milanski sodnijski tim, ki je bil včeraj hudo izpostavljen in na prvem okopu.

OPČINE / V PROSVETNEM DOMU PREDSTAVILI KNJIGO »SLOVENCİ IN ITALIJA«

Strnjen pregled pomembnejših podatkov o Slovencih v Italiji

Publikacija je prvenstveno namenjena Slovincem v Sloveniji

OPČINE (Trst) - Slovenci v Sloveniji so o Slovencih v Italiji premalo informirani. Iz tega prepricanja so izhajali Ana Kalc Hafner, Samo Pahor in Lucijan Volk pri sestavi knjige Slovinci in Italija, ki je pred nedavnim izšla pri Cankarjevi založbi. Drobno, vendar pomembno knjigo s pomenljivim podnaslovom Pro memoria o odnosih z zahodno sosedo, ki dodatno razkrija namembnost publikacije, so v torek zvečer predstavili v Prosvetnem domu na Opčini (foto Krizmančič/KROMA). V priložni publikaciji je namreč - kot je v imenu prirediteljev večera, Knjižnice Pinko Tomazič in tovarisi poudarila Stanka Hrovatin - veliko zanimivih informacij tudi

za Slovence v FJK.

Strnjena oblika in preprosti način podajanja - to sta bili vodili avtorjev in urednikov knjige, ki so v predgovoru zapisali: »Pricujoca knjiga skuša na strnjen, jase in vsakomur razumljiv način povzeti dogodke in podatke, ki pricaajo, da je danasnja slovenska zahodna meja rezultat kompromisa. Ta sicer ni mogel povsem zadovoljiti ne ene ne druge strani, bil pa je v danih okoliščinah najboljša možna rešitev«. Po oceni avtorjev naj bi »znana in manj znana dejstva iz preteklosti ter sodobna gibanja v Evropi potrdila mnenje, da se lahko slovensko-italijanski odnosi samo nadgrajujejo, nikakor pa ne gre odpirati vprašanj, ki so za Slove-

nijo rešena«. Vsakodnevna kronika italijansko-slovenskih odnosov prica, da to se ni splošno osvojeno stališče, kot sta tudi se vedno zgodi temi preštevaneje Slovencev v FJK in natančna opredelitev ezulskega vprašanja. Na ti temi so se namreč udeleženci torkove predstavitve knjige se najbolj odzivali, skoraj več zanimanja kot za polpreteklo zgodovino pa so nadalje pokazali za danasnje praktične vidike uveljavljanja »drobnih« pravic pripadnikov slovenske manjšine.

O knjigi bi tudi težko govorili, saj je prisla v knjižarne sele pred kratkim, po prvi predstavitvi sredi marca v Ljubljani pa nacrtejuje se obsirnejšo v začetku maja z okroglo mizo, ki bo predvidoma v

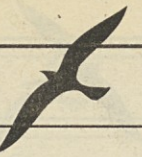
Cankarjevem domu. Zanimiv je podatek, da je knjiga v piclih dveh tednih prodaje v Sloveniji ze posla in da je v ponatisu. Kot je na Opčinah povedala Ana Kalc Hafner, kateri gre prav gotovo največ zaslug, da so projekt uredničili, bi morala biti knjiga zajetnejša, saj bi moral Samo Pahor prispevati obsežnejši zgodovinski okvir. Zaenkrat ga se ni dokoncal, morda bo objavljen v italijanskem ali kakšnem drugem prevodu, če bo do tega prislo, kar bi bilo vsekakor hvalevredno. Tako knjiga ne obsega niti sto strani, zaradi česar je izredno ročna, kar je po mnenju »krivca« Sama Pahorja njena velika odlika, saj zajetne studije navadno ostanejo na policah.

Njena nedvomna kvaliteta je tudi preglednost. Z vsebinskega vidika je knjiga razdeljena v dva dela, prvi sega do leta 1945, drugi pa obravnava dogodke od tega leta dalje. Vsak del uvaja krajši zgodovinski okvir, ki mu sledijo poglavja o specifičnih problemih (solstvo, raba slovenščine, izsiljevanje, itd.). Publikacija ne pri naša posebnih odkritij, vendar pa je v njej nazor

no obdelana in podana kopica podatkov, povzetih po raznih virih. »Ne domisljamo si, da gre za izčrpano delo,« je dejala Ana Kalc Hafner, po rodu z Opčin, kjer pa že dolgo ne živi več. Pomen knjige pa ni samo v strnjem pregledu podatkov, temveč tudi v razvijanju in zagovarjanju raznih tez. Tako npr. avtorji zavračajo tezo, da bi se raznarodovalna politika proti Slovincem

rodila in končala s fašisti. Glede pravic slovenske manjšine v Italiji pa so avtorji mnenja, da njihova raven ne more biti nižja od zakonske zaštite Italijanov (oz. drugih manjšin) v Sloveniji. V predgovoru so namreč zapisali, da bodo »bodoci slovensko-italijanski odnosi in položaj slovenske manjšine v Italiji precej odvisni od trdnosti slovenske politike in državnosti«. (bip)

VOLITVE

Danes in jutri zadnji shodi

Volilna kampanja za nedeljske občinske volitve v repentabski, zgoniski in dolinski občini se počasi izteka. Volilna kampanja se uradno konča jutri opolnoči, medtem ko bo sobota, kot vedno, posvečena razmisleku volilcev pred nedeljsko volilno preizkušnjo. Volišca bodo - kot znano - odprta le v nedeljo do 22. ure.

Zgoniska Slovenska skupnost je svojo volilno kampanjo končala sinoci v prostorih agriturizma Skerl v Salezu, kjer so se srečali mlajši kandidati lipove vejice. Ob prisotnosti vidnih strankinih pokrajinskih in deželnih voditeljev, je spregovoril tudi županski kandidat SSK Joško Gruden.

Dolinska lista Skupaj-Insieme bo nočjo predstavila svoje kandidate v dvorani Albin Grmek dolinskega mladinskega krožka. Srečanje bo ob 20.30. Jutri pa bodo imeli županski kandidat Boris Pangerc in kandidati za občinski svet celo vrsto zaključnih letecih shodov po vseh vaseh dolinske občine.

Svojo volilno kampanjo je sinoci v Ukmarjevem domu pri Domju zaključila tudi volilna lista »S.Dorligo-Dolina« sredinskega županskega kandidata Roberta Raffaeleja. Na tej listi kandidira tudi Slovenec Celestino Canziani, ki je predložil volilcem svoj upravni program. Poleg Raffaeleja, sta sinoci pri Domju spregovorila tudi kandidata za občinski svet Silvana Bogliolo in Pier Paolo Pergolis.

ZGONIK / LISTA SKUPAJ-INSIEME

»Tradicija, a tudi velike novosti«

Županski kandidat je Tamara Blažina

Zgoniska lista »Skupaj-Insieme« je prevzela zgodovinsko dediscino Napredne liste, ki je ves povojni čas vodila domačo občinsko upravo. Lista, ki jo vodi županski kandidat Tamara Blažina (na sliki), tudi tokrat računa na zmago, njeni kandidati (na listi so tudi ljudje italijanske narodnosti) pa so se zelo potrudili tudi med italijansko govorečimi občani. To je najbrž tudi glavna novost, ki označuje to zavezništvo, ki je sicer nastalo na pobudo DSL, SKP, Demokratskega foruma, neodvisnih kandidatov in, kot rečeno, tudi skupine odprtih občanov italijanskega jezika.

Gospa Blažina, kaj si obetate od nedeljskih volitev?

Ce pogledam malo bolj splošno, pričakujem uveljavitev sredinsko-levičarskih kandidatov in list oziroma zmago nad desničarskim blokom. Kar zadeva naso Obcino pa seveda pričakujem naso zmago in torej uveljavitev liste med občani obeh narodnosti.

Tokrat ste se močno angažirali tudi med italijanskimi občani. V prvi vrsti, ker hočete biti lista vseh občanov, a najbrž tudi zaradi novega volilnega sistema?

Ce nam bo uspelo preusmeriti in del italijanskih glasov na naso listo, bomo zaradi novega volilnega sistema s tem indirektno prispevali tudi k večji prisotnosti stranke Slovenske skupnosti v zgoniskem občinskem svetu. Vsekakor pričakujem, da bo občinski svet sestavljen iz pripravljenih in sposobnih svetovalcev, med katerimi bosta vladali strpnost in volja do skupnega dela v korist celotne občinske skupnosti.

Kakšna je najbolj kvalificirana točka Vasega upravnega programa?

Smatram, da je celoten program zelo bogat in razčlenjen, saj zadeva vse aspekte življenja naših občanov. Sestavljen je bil upoštevajoč dolgoletne upravne izkušnje ter objektivne težave, katerim se, zal, krajevne uprave ne morejo zoperstaviti (krčenje finančnih sredstev, trenutna nemožnost zaposlovanja, dolgi birokratski postopki, itd.).

Bi nam lahko nasteli bistvene točke programa?

Izgradnja obrtne cone za potrebe domačih obrtnikov, ustanovitev dnevnega središča v pomoč družinam, ki oskrbujejo starejše osebe na domu, ustanovitev otroških jasli ter ureditev zunanjega

videza občine: vaski trgi, kraski zidki ob glavnih cestah, toponomastika itd. Poleg tega pa bo skrb uprave, da zaključni vsa že načrtovana oziroma začeta javna dela.

Kakšna bo prva stvar, ki jo boste naredili, seveda če boste izvoljeni?

Mislim vsekakor, da bo treba najprej porazdeliti naloge znotraj naše skupine z namenom, da se vsi kandidati vključijo v delo Obcine. Glede konkretnih nalog pa, upoštevajoč, da imamo pred seboj organizacijo proslave ob 50-letnici osvoboditve ter občinske razstave vin, bomo sestavili prednostno lestvico najnujnejših posegov.

V zgoniski občinski svet bo najbrž izvoljeno tudi predstavništvo desnice oz. Kartela svoboščin. Mislite, da bo to vplivalo na poslovanje občinske uprave oz. občinskega sveta?

Predvsem menim, da nikakor ne gre delati panike nad dejstvom, da bomo imeli tudi v zgoniskem občinskem svetu predstavnike "Pola". Mi bomo upravljali in izvajali nase programe tako kot doslej, verjetno brez političnih težav. Tudi ce bodo ti predstavniki skušali ovirati nemoten potek del na občinskih svetih ali v komisijah, jim mi ne smemo nasadati. Vsekakor pa je tudi odvisno od svetovalcev, ki bodo izvoljeni. Upam, da ne bomo zgublili dragocenega časa za prazne in jalove razprave in bomo znali dobiti skupni jezik za reševanje konkretnih problemov Obcine.

S.T.

ZGONIK / SLOVENSKA SKUPNOST

»Z mladimi silami v nelahke čase«

Županski kandidat je Joško Gruden

V zgoniskem občinskem svetu je Slovenska skupnost vedno sestavljala svetovalsko manjšino, ali bila, kot se temu pravi, v politični opoziciji. Da ni slo za tradicionalno opozicijsko usmeritev, ki sicer sodi v naravno demokratično dialektiko, pa priča dejstvo, da so njeni svetovalci - tudi v pretekli mandatni dobi - podprli marsikatero odločitev in upravni predlog večinske Napredne liste. Pri tej usmeritvi namerava SSK, ki se predstavlja s tradicionalnim simbolom lipove vejice, vztrajati tudi v novoizvoljenem občinskem svetu. Županski kandidat Joško Gruden (na sliki) zato pričakuje od volilcev oziroma od vseh občanov, da bodo v nedeljo - tudi sprico novega volilnega zakona - potrdili to dragoceno vlogo SSK.

Gospod Gruden, kako ste se pripravili na to za SSK gotovo nelahko volilno preizkušnjo?

Na volitve smo se pripravili zelo resno, pri čemer smo stalno imeli pred sabo tudi novo volilno zakonodajo, po kateri bodo tudi v zgoniski občinski svet prvič izvoljeni predstavniki italijanske narodnosti. Kot priča sestava kandidatne liste za občinsko skupščino smo letos zelo pomladili naše vrste. Mladi in novi obrazi dokazujejo, kako so nam resnično pri srcu razvoj in vsestranske perspektive naše občinske skupnosti.

Kaj pa program?

Potrdili smo se, da bo program Slovenske skupnosti za naše občane čim bolj dosegljiv, razumljiv in konkreten. Da ne bo sanjska knjiga ali pa seznam težko ali nemogoče izvedljivih točk in projektov. Nas program smo zato prilagodili stireletni mandatni dobi občinske skupščine. Rad pa bi se nekaj povedal glede na dejstvo, da bo v novoizvoljenem svetu gotovo izvoljeno tudi zastopstvo desničarskega zavezništva.

Prosim povejte!

Menim namreč, da bo to precej negativna novost v novi mandatni dobi. Hočeš nočeš se bo precej spremenilo poslovanje uprave in občinskega sveta. Slovenska skupnost bo zahtevala uvedbo dvojezičnosti, kar pomeni v praksi obvezno navzočnost prevajalca. Ne bomo več pristajali na to, da bo nekdo iz občinskega odbora, ali pa sam župan, prevajal nasa izvajanja in nase posege. Poleg tega mislim, da bodo svetovalci

tako imenovanega Kartela svoboščin - sodeč po njihovih časopisnih izjavah - nenaklonjeni slovenskemu življu, kar nalaga SSK in tudi volilni listi Skupaj-Insieme nove naloge in dolžnosti.

Kakšna je najbolj kvalificirana točka upravnega programa SSK?

Z našim programom smo skušali kar se da "pokriti" vsa področja in vse dejavnosti, ki sodijo v pristojnosti občinske uprave. Največji poudarek smo vsekakor namenili domačim panogam dejavnostim, ki so neke tradicijske, zelo zakoreninjene v naših krajih.

Na kaj mislite?

V mislih imam predvsem kmetijstvo in z njim povezani kmečki turizem ter obrtniške in gostinske dejavnosti, ki so tudi precej uveljavljene v zgoniski občini.

Vi ste v začetku izpostavili, da je kandidatna lista SSK zelo pomladjena. Mladost je navadno sinonim za optimizem. Velja to tudi za nedeljo, 23.aprila?

Realno gledano nimamo možnosti za popolni volilni uspeh. S tem, da smo listo pomladili in da smo istocasno oblikovali učinkovit, a hkrati realistični program, pa smo dokazali našim tradicionalnim volilcem in tudi vsem občanom, da je Slovenska skupnost v Zgoniku ziva tvorba, ki lahko tudi v prihodnjem stireletnem mandatu odigra v zgoniskem občinskem svetu pomembno politično in upravno vlogo.

S.T.

DOLINA / ZELENI ODGOVARJAJO LISTI SKUPAJ-INSIEME

»Mi smo bili za res široko listo«

Kritike Pangercčevemu zavezništvu, kot tudi Kartelu svoboščin

Zelena lista je v Dolini od vsega začetka podpirala ustanovitev široke demokratične in večjezične volilne liste, katere oblikovanje je kasneje zal spodletelo, a gotovo ne po krivdi zelenih. To je v tiskovni notni napisala kandidat Zelene liste za županski stolček Maria Teresa Zivic, ki s tem odgovarja včerajšnji izjavi treh krajevnih predstavnikov SKP, DSL in Slovenske skupnosti, to se pravi strank, ki so, skupno z bivšimi socialisti, oblikovale listo Skupaj-Insieme županskega kandidata Borisa Pangercja.

Ziviceva (izjavo je podpisal tudi kandidat za občinski svet Paolo Angiolini) obnavlja predvolilne priprave v Dolini in izpostavlja dejstvo, da so zeleni od vsega začetka pristali na projekt večjezičnega zavezništva, ki se je rodil v krogih Gibanja civilne družbe. Ta zanimiv in dober načrt je potem, zal, klavrno spodletel.

Zelena lista očita zavezništvu Skupaj-Insieme, da se je hotelo z vključitvijo le nekaterih kandidatov ita-lijanske narodnosti predstaviti volilcem kot lista, ki je odraz obeh narodnosti. V resnici pa ni tako. Ziviceva in somišljeniki so mnenja, da je prisotnost italijanskega življa na tej listi pravzaprav le smbolična, kot

dokazuje dejstvo, da med kandidati za občinski odbor ni prav nobenega italijanske govorečega občana.

V tiskovnem sporočilu zeleni glasno ocitajo Kartelu svoboščin "Polo per S.Dorligo", da se predstavlja dolinski volilec kot neke vrste italijanska fronta z nespornim desničarskim predznakom.

Miramarski center bo vodil Virasoro

Pri vodstvu mednarodnega centra za teoretsko fiziko bo Abdusa Salama nasledil 55-letni Miguel Angel Virasoro iz Argentine. Že včeraj se je srečal z osebjem Centra, danes in jutri pa ga čaka vrsta uradnih sestankov s predstavniki oblasti ter krajevnih znanstvenih institucij.

Mesto ravnatelja je bilo sicer prvotno namenjeno Indijcu Praveenu Chaudhariju, odgovornemu za laboratorije IBM, ki pa se je zadalžitvi moral odpovedati iz zdravstvenih razlogov. Tako je izbira laea ter Unesca padla na Virasoro. Slednji se je rodil v Buenos Airesu, kjer je tudi studiral in diplomiral na fakulteti za fiziko. Delal je v Izraelu, v ZDA, Franciji ter pri zenevskem CERN. Domovino je zapustil iz političnih razlogov.

ZA VEČ KOT 2 MILIJARDI LIR

Družbo »Duchi d'Aosta« kupil mlad Dunajčan

Družba »Hotel Duchi d'Aosta«, ki je preko Trihotelsa spadala v grupo Tripocovich (kot znano, je grupa sla v stečaj) in ki je upravljala tudi istoimenski hotel, je presla v roke mladega avstrijskega podjetnika Karla Kellerja. Slednji si je družbo zagotovil za milijardo in 110 milijonov lir, poleg tega mora poravnati še dolg, ki ga Trihotels ima do »Hotel Duchi d'Aosta srl« in ki znaša milijardo in 48 milijonov lir.

Keller, ki ima že neki navtični servisni center v Trzicu, je do enega najbolj starih in prestižnih tržaskih hotelov prišel z najboljšo ponudbo med

skupno stiriimi zainteresiranimi družbami in posamezniki. Prodajno pogodbo bodo formalizirali v roku 60 dni.

Poverjenemu sodniku Albertu Chiozziju so ponudbe poslali se Italjoly, ki ima v lasti Jolly hotela, bolonjska finančna družba Betafin, Magesta (ki ima v lasti serijo hotelov, v Trstu hotel Riviera) ter podjetnica Milena Malverti iz Carpija. Poslopje, last Assicurazioni Generali kot tudi notranja oprema, bi morali ohraniti svojo sedanjo namembnost. Stečajni upravitelj Trihotelsa sedaj lahko računa na iztržek od prodaje za poravnavo dolgov.

Sporočilo Kmečke zveze

Urad Kmečke zveze v Ul. Cicerone sprejema do konca meseca davčne prijave »730«, za kar deluje pri KZ pooblašteni center CAAF. Kdor se je odločil za plačevanje davkov s prijavo »730«, je naprosen, da se cimprej oglasi v uradih KZ, in naj ne odlasa z izpolnitvijo svoje obveznosti na zadnje dni.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRA.E d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, DFM, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Publist SRL
tel. 040-7796611, fax 040-768697
Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1262044, fax 061-224943

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 28 mm) 100.000 LIT, finančni in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi 1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.500 LIT - 55 SIT

Naročnina za Italijo 430.000 LIT

Postni tr. PRAE DZP št. 11943347

za Slovenijo: mesečna 1.710 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,

Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

ZAČETEK SLOVENSKE EVROŠOLE '95

Haye in Aleš sta si včeraj stisnila roki

Dijaki manjšinskih šol iz Evrope prispeli v naše kraje

»Who is Haye? Who is Haye?« je bilo slišati včeraj popoldne v splošnem vrvežu v telovadnici nižje srednje sole Ivana Cankarja pri Sv. Jakobu. V telovadnici so se domači profesorji, dijaki in njihovi stariši prvič srečali z gosti iz Frizije, ki jih je v naše kraje pripeljala Slovenska Evrosola '95. Pripadniki frizijske manjšine iz Nizozemske so prispeli z letalom iz Amsterdamu do Milana in Ronk, nato z avtobusom do Sv. Jakoba. Ob prihodu jih je s solskega poslopja pozdravila bela zastava Slovenske Evrosole '95.

Dvaindvajset fantov in deklet v kavbojkah in nezamenljivih telovadnih cevčicah ter pet spremljevalcev je preneslo svoje potovalne torbe in kovčke v telovadnico, kjer so se najprej okrepčali. Med prtljago sta se znašla tudi etui s harmoniko in solski prapor: na plan bosta stopila danes, ko bodo Frizijci skupno z ostalimi udeleženci Slovenske Evrosole zakorakali po mestnih ulicah in trgih.

Po okrepčilu se je začelo »iskanje« gostov, da bi jih porazdelili po družinah domačih dijakov.

»I'm Haye!« je na uvodno vprašanje odgovoril postaven fantek plavih jezasto pristrizen las in rdečih licks. Pod jopcem je nosil rdečo majico z znakom in napisom letošnjega srečanja evropskih manjšinskih šol.

»This is Ales,« je profesorica predstavila gostu gostitelja.

Stisk roke, in med fantkom iz Frizije in vrstnikom od Sv. Jakoba se je že začel blag, malce

Vrvež v telovadnici pri Sv. Jakobu, kamor so prispeli mladi Frizijci iz Nizozemske (f. KROMA)

plašen pogovor: »How old are you?« in podobna vprašanja so počasi prihajala iz spomina solskih ur na dan, in dala menda obema razumeti, kako pomembno in koristno je učenje tujega jezika. Telovadnica pri Sv. Jakobu se je pomaloma spremenila v mladi Babilon, v katerem so se drug v drugega prelivali frizijski jezik, slovenscina, angleščina, italijanscina, morda tudi nizozemščina.

Podobno babilonsko je bilo včeraj tudi na drugih naših nižjih srednjih solah, ki so gostile prihod gostov iz Evrope. V Nabrezini sta se slovenscini, italijanscini in angleščini pridružila škotski in welski jezik, na Opcinah ladinski, na Proseku danski in srbski jezik luzijskih Srbov, v Rojanu frizijski jezik Severnih

Frizijcev, pri Sv. Ivanu irski, v Dolini pa baskovski jezik. Povsod so najprej poskrbeli za pogostitev in razmestitev gostov.

Pri Sv. Jakobu je ravnatelj Aleksander Kriscak s seznamom v roki preveril, ali je bilo z razmestitvami vse v redu, nakar so med goste porazdelili izkaznice. Vsak gost je gostujoči družini prinesel darilo, paket, zavit v frizijske nacionalne barve: modro, belo in srčkasto rdečo. Ze na prvi pogled se je vsiljevala podobnost z barvami slovenske trobojnice. Pa tudi profesorji so bili deležni darila: frizijskih piskotov, ki so, menda, prave specialiteta.

V takem prijateljskem vzdušju se je včeraj na Trzaskem začela Slovenska Evrosola '95. Gostje so se včeraj odpočili po napornem potovanju. Da-

nes bo stekel uradni program. Organizatorji so ga poimenovali kar Dan manjšin. Dopoldne se bodo domačini in gostje srečali na posameznih solah, popoldne si bodo najprej ogledali Rizarno, nato pa se bodo zbrali na petih mestnih trgih, kjer se bo vsaka sola predstavila s kratkim kulturnim programom. Zatem se bodo vsi udeleženci zbrali na Trgu Unità, kjer bodo ob 16.30 uradno odprli Slovensko Evrosolo '95.

Zvečer se bodo spremljevalci v Kulturnem domu udeležili osrednje akademije ob praznovanju 50-letnice obnove slovenskih sol v Italiji, ki jo prirejajo slovenske višje srednje sole.

Tudi to bo za goste lepa priloznost, da se seznanijo z delcem naše manjšinske solske stvarnosti.

SKUPŠČINA ODOBRILO BILANCO 1994

Tržaški Lloyd še na prepihu

V upravnem svetu dva člana manj

Včeraj je bil v Pomorski palaci redni občni zbor delničarjev Trzaskega Lloyda. Kakor piše v uradnem tiskovnem sporočilu finančnega holdinga Finmare, kamor plovna družba pač spada, so zborovalci odobrili obračun za leto 1994, ki izkazuje sicer 11,4 milijarde lir primanjkljaja, a se je kljub temu nekoliko izboljšal; upoštevati je namreč treba, da je bilo zgubljenih leta 1993 okrog 1,2 milijarde lir, da pa je bilo mogoče tudi računati na plusvalence v vrednosti približno 17 milijard lir.

Poslovni promet se je lansko leto povečal za 21 odstotkov, in sicer s predlanskih 400 na 484 milijard lir, stevilo prevoženih kontejnerjev (TEU) pa se je medtem povzpelo s 137.000 na 163.000.

V tiskovnem sporočilu, ki ga je razmnožil genovski urad Finmareja za stike z javnostjo, piše nadalje, da so udeleženci včerajšnje skupščine obnovili upravni svet, katerega mandat bo trajal do konca leta 1997, obenem pa skrcili stevilo njegovih članov s 7 na 5. V novem upravnem svetu so: inž. Eugenio Gallo, dr. Oronzo Giannuzzi, rač. Angelo Lerede, dr. Giovanni Masini in Angiolino Vignodelli. Do tu skopo sporočilo za tisk.

Po navedbi Vignodellijevega imena si moramo nujno priklicati v spomin polemični članek, ki ga je pred nekaj dnevi napisal za tržaški glavni dnevnik v italijanskem jeziku znani predstavnik krajevne desnice

Sergio Dressi. Le-ta je v bistvu napovedal imenovanje Vignodellija za generalnega direktorja Trzaskega Lloyda in hkrati tudi genovske plovne družbe Italia; ne samo, v tem vidi politik Finijeve stranke začetek konca podjetja, ki je poneslo ime Trsta daleč v svet, čes da bodo izhodisce vseh pomorskih prog, ki jih vzdržuje Lloyd, premaknili na drugo stran Apeninskega polotoka, seveda v gornji del Tirenskega morja.

O spopadih med Trstom in Genovo poročamo že kaksno desetletje, vprašanje pa je, koliko so upravičene takšne ustraževalne napovedi: ali imajo res opozorilni nameni, ali pa je za njimi kaj drugega? Vprašanje je toliko obveznejše, v kolikor se delj časa kroji govorice, da namerava Finmare trzasko in genovsko družbo spojiti, kar bi v resnici pomenilo konec za Lloyd, saj bi ga verjetno omejili zgolj na pomorsko agencijo. Pok-

rajinski tajnik Demokratske stranke levice Stelio Spadaro in glasniki drugih političnih sil so ravno tako zaskrbljeni in zahtevajo od osrednje izvršne oblasti oziroma od Finmareja in samega zavoda IRI, naj enkrat za vselej povedo, za kakšno pomorsko strategijo se hočejo odločiti na jadranski strani. Če jočemo tako imenovano »jadransko pot v čezmorje« ovrednotiti, tedaj ne smemo likvidirati Trzaskega Lloyda, na katerega odpade - mimogrede povedano - polovica vsega kontejnerskega prometa na VII. pomolu.

Vprašanj se da zastaviti se več. Obračun Finmareja za leto 1994 je izkazoval 7,3 milijard lir zgube, holding pa je zadolžen za 2.193 milijard lir: ali naj račun za to plača Trst? In se: kaj je s tistimi 60 milijardami, ki ležijo neizkoriščene v rimskih blagajnah zaradi bruseljskega veta? (dg)

OBČINSKI SVET

Odvečne polemike glede vprašanja Kraškega parka

Levosredinska koalicija je dosegla sporazum - Manifestacija zelenih

Levosredinska koalicija, ki podpira upravo župana Riccarda Illyja, je po polemikah zadnjih dni dosegla sporazum (ali kompromis) o vprašanju Kraskega parka. Gre vsekakor za neobstoječi projekt, saj je deželna vlada predsednice Alessandre Guerre crtala ta nacrt iz splošnega zakonskega osnutka o ustanovitvi naravnih parkov.

Dokument, ki so ga izdelali svetovalci Godina, Dolenc, Russignan, Mocnik in Berdon, se sklicuje na zakonski osnutek Travanutove deželne vlade, ki se je zavzemal, da bi bodoči park upravljal Kraska gorska skupnost. Temu nasprotuje desnica, ki noče, da

bi slovensko prebivalstvo kakorkoli sodelovalo pri upravljanju parka.

Pred sinočnjo razpravo v trzaskem občinskem svetu so nekateri predstavniki zelenih priredili manifestacijo pred županstvom (na sliki - f. Balbi/KROMA). Mimoidocim so delili letak v podporo stališču o Krasnem parku, ki sta ga do včeraj zagovarjala zastopnik zelene liste Russignan in svetovalec Ljudske stranke Godina.

Potem pa je, kot rečeno, prišlo do političnega razčiščenja med zavezniki. Na splošno smo imeli vsekakor vtis, da je vprašanje Kraskega parka sprožilo res jalove in popolnoma odvečne politične polemike.

KRAJA JIM JE SPODLETELA

Za zapahi krivec spolnega nasilja nad nekim Tržačanom

Zaradi poskusa kraje se je trojica državljanov bivše Jugoslavije znašla v težavah, dva pa sta koncala v koronejskih zaporih, saj morata poravnati dolg s pravico (eden je bil lani vpleten v afero spolnega nasilja v škodo nekega mladega Tržacana).

Predsinočnjim se je trojica namenila, da bo ukradla nekaj delovnega orodja v Ul. Ghega, kjer je odprto gradbišče. Ker so jih ovirala steklena vrata, so vanje vrgli opeko. Tedaj je mimo privozi avtomobil, kar jih je pri njihovem početju očitno zmotilo in so zbežali. Daleč niso prišli, na Trgu Oberdan jih je ustavila karabinjerska patrulja iz Ul. Hermet. Iz zagate so se skušali rešiti tako, da so posredovali lažne podatke. Karabinjerji pa niso nasledili, odločili so se za podrobnejšo kontrolo in v uradu za tujce na

trzaski kvesturi so ugotovili njihovo pravo istovetnost. Slo je za 43-letnega Draga Janjanina iz Bosne, 32-letnega Ljubomira Barbulovića iz Srbije ter 48-letnega Milana Kragulja iz Bosne. Prvima dvema so nataknilo lisice in ju aretirali, Kragulja so sicer prijavili sodnim oblastem, a je na prostosti, ker doslej v Italiji ni imel se oprava s pravico.

Janjanina so oktobra lani obsodili na dve leti in šest mesecev zapora zaradi ugrabitve, spolnega nasilja in povzročitve telesnih poškodb. Svojo zeno je namreč presenel z nekim Tržačanom, bila sta v intimnih odnosih. S pomočjo dveh prijateljev je moškega »obdelal«, prisilil pa ga je tudi k oralnemu spolnemu odnosu. Barbulovića pa so iskali zaradi ropu, ki ga je zakrivil v Trstu in zaradi katerega mu morajo se soditi.

VRATA JE NAŠEL PRIPTA

Priletni ženski grozil s smrtjo

Neznanec je zatem iz stanovanja odnesel sicer skromen plen

Pozno ponoči, bilo je že okrog 3. ure, je 67-letno Anno Peric prebudil sicer rahel hrup v dnevni sobi. Vstala je in sla pogledat, kaj se dogaja. Zagledala je moškega, ki je stikal po sobi. Vhodna vrata v stanovanje v Ul. degli Olmi 3 je namreč priletna ženska nehote pustila priprta, tako da je neznanec vstopil brez težav. Vprašala ga je, kaj počne, a v odgovor ji je zagrozil, da jo bo zadavil. Na glavi je imel žensko najlonsko nogavico in ji je dal razumeti, da ji bo nogavico zadržnil okrog vratu. Pericevi ni preostalo drugega, kot da utihne. Moski (verjetno tujec, visok okrog 1,75 m, črnih las) se je zadržal približno pol ure, vse mirno prebiskal, se polastil 190 tisoč lir in odšel. Periceva, kateri ni naredil nič hudega, je po njegovem odhodu poklicala policijo, ki je uvedla preiskavo.

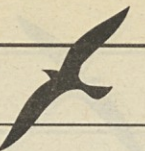
Prodajalcu se je izdajal za finančnega stražnika

Predvčerajšnjim okrog 11.30 je v urarno Giosueja macinateja v Ul. Foschiatti 4 vstopil približno 35-40 let star moski. Predstavil se je kot finančni stražnik. Trgovcu je dejal, da mora pregledati nekatere zlate verize. Macinate mu jih je pokazal, očitno ni slutil nič hudega. Zatem je neznanec pod pretvezo, da mora poklicati delovnega kolego, mirno odšel

iz trgovine. Skupaj z njim so »odsle« tudi verizice, tako da 75-letnemu urarju ni preostalo drugega, kot da pokliče pomoč. Preiskavo so uvedli agenti z rocolskega komisariata.

Prostost je užival le malo časa

Se nedavno je 23-letni Gianfranco Tonchella sedel v koronejskih zaporih, po katerih pa se mu je očitno stozilo, saj je naredil vse, da se vanje čimprej vrne. Opazili so ga, ko je saril okrog parkiranih avtomobilov blizu Ul. San Cilino, nakar je stopil na avtobus, ki vozi na progi st. 17. Nekdo je nemudoma poklical agente, ki so ustavili avtobus in z njim tudi Tonchello. Pri sebi je imel majhen nahrbtnik, v katerem pa ni bilo solskih potrebsčin, temveč avtomobilski radijski sprejemnik znamke panasonic, nekaj bencinskih bonov, nož za raznovrstno uporabo (tudi za vlamljanje) ter sončna očala. Agenti so nekaj oseb, ki jih je Tonchella okradel, kmalu izsledili in jim vrnili bencinske bone, se vedno pa iščejo lastnika avtoradija. Obiskali so tudi Tonchellovo stanovanje v Ul. Toti 1, kjer so našli se drug avtoradio, in sicer znamke winks. Tudi ta je bil ukraden. Tat se seveda aretaciji ni mogel izogniti.

ŠOLSTVO / PREDMETI ZA MATURO

Dijaki ugodno o izbiri predmetov

Na pedagoškem liceju še čakajo

Na slovenskih visjih srednjih solah na Trzaskem bo junija opravljalo zrelostne izpite skupno 143 dijakov in dva privatista. K izpitom se je po posameznih solah prijavilo sledeče število kandidatov:

klasični licej	5
znanst. licej	51
trgov. zavod	43
geometri	2
pedag. licej	19
pokl. zavod	23

SKUPNO 143

En privatist bo polagal zrelostni izpit na trgovskem tehničnem zavodu, eden pa na oddelku za geometre. Na poklicnem zavodu Jozefa Stefana bo 14 kandidatov polagalo maturo na oddelku tehnikov elektricne in elektronske industrije, 3 na bio-kemijskem oddelku, 6 pa na oddelku tehnikov mehanske industrije.

Včeraj smo maturante s posameznih sol povprašali, kaj menijo o letošnji izbiri maturitetnih predmetov. Takole so odgovorili:

Albert Tul, 5. A razred trgovskega zavoda Zige Zoisa: Nekaterih predmetov nismo pričakovali, na primer blagovnanstva. Računali smo na trgovinstvo, ki pa bo prišlo posredno v postev v nalogi iz knjigovodstva. V razredu smo ze celo solsko leto usmerjeni v maturo, v zadnjih dveh mesecih bomo studij še poosttrili.

Monika Hrovatin, 5. B razred trgovskega zavoda Zige Zoisa: Z izbranimi predmeti sem zadovoljna. Bala sem se le, da ne bi izbrali nemščine in matematike, kar se na srečo ni dogodilo. Pravo sem studirala, ostale predmete tudi.

Igor Žerjal, 5. razred oddelka za geometre: Z Dimitrijem sva bila preseščena, ker nisva pričakovala pisne naloge iz gradbene tehnologije. Ta predmet sem hotel izbrati za ustni del izpita, a ga je ministrstvo zamenjalo s slovenscino. Zato bom verjetno izbral topografijo.

Samantha Mazziero, 5. A razred znanstvenega liceja Franceta Prešerna: Pričakovala sem anglescino, a so jo zamenjali s slovenscino. Podobno se je dogodilo tudi lani. Mislim, da bomo imeli nekaj težav s studijem filozofije, ker smo nekaj časa suplent, s katerim pa smo obravnavali le zgodovino in smo zato s programom filozofije zaostali. Mene bolj zanimajo literarni predmeti, zato mi tudi izbira fizike ni najbolj všeč.

Elena Bandi, 5. B razred znanstvenega liceja Franceta Prešerna: Izbira predmetov je dobra. Mogoče bi bila še boljša, ko bi namesto filozofije izbrali zgodovino. Pisni nalogi - slovenscina in matematika - sta po pričakovanju. Naša priprava je

dobra, sedaj bo treba s studijem se pospesiti.

Ivo Kerže, 5. C razred znanstvenega liceja Franceta Prešerna: Izbrani predmeti so bili pričakovani. Bal sem se le, da bomo izvedeli zanje sele junija, kot je bilo sprva napovedano, a to ni obveljalo. Slovenscino, italijanscino in matematiko studiramo ze od začetka leta. Ostalim predmetom smo, kot v prejšnjih letih, posvetili manj pozornosti. Sedaj bo treba posvetiti večjo pozornost tudi drugim izbranim predmetom.

Francesca Simoni, 3. razred klasičnega liceja Franceta Prešerna: Zadovoljna sem, ker bomo pisali drugo nalogo v latinskini. S sosalami smo se bale, da bi ministrstvo izbralo za pisno nalogo grščino. Splosna ocena izbranih predmetov je pozitivna. Zgodovina in grščina ustno sta dobri izbiri: bale smo se, da bi nam dosodili fiziko ali matematiko, kar pa se ni zgodilo.

Martina Fonda, 5. A razred pedagoškega liceja A.M. Slomska: Ne vem, kaj bi rekla o maturitetnih predmetih, ker predmetov za pedagoški licej se niso javili. Objavljeni so bili predmeti za učiteljske, kar pa ni isto. Verjetno jih bodo objavili v prihodnjih dneh. Če bi sama lahko izbirala, bi za ustne predmete izbrala pedagogiko in psihologijo, za drugi pisni pa pedagogiko, a tudi matematika ne bi bila napak. Sedanja izbira za učiteljske je kar zahtevna, saj zajema, na primer, zgodovina zelo obsežno obdobje.

Mateja Metlika, 5. B

razred pedagoškega liceja A.M. Slomska: Predmeti za pedagoški licej se bodo razlikovali od tistih, ki jih je ministrstvo izbralo za učiteljske. Zelela bi, da bi izbrali predmete s področja pedagogike, psihologije, zgodovine. Za točne predmete bomo verjetno kot lani izvedeli sele cez slab teden.

Devis Tinta, 5. razred oddelka tehnikov elektricne in elektronske industrije na zavodu J. Stefana: Izbira ni slaba. Za drugo pisno nalogo imam raje elektroniko kot pa, na primer, fiziko. Pri ustnem izpitu bom izbral italijanscino in predlagal fiziko namesto matematike. Prava priprava na maturo se bo začela sele sedaj, ker doslej nismo bili gotovi, katere predmete nam bodo določili.

Vanja Devetak, 5. razred tehnikov orodne mehanike na zavodu J. Stefana: Izbira je po mojem mnenju prav lepa. Tudi ko bi izbrali strojeslovje, ki so ga zamenjali s slovenscino, bi bilo v redu. Elektroniko pisno smo pričakovali. Predvidevali smo, da bodo med predmeti za ustne izpite določili fiziko, odločili pa so se za matematiko, kar pa mi ne bo povzročilo večjih težav.

Gregorij Vremec, 5. razred bio-kemijskega oddelka na zavodu J. Stefana: Izbrani predmeti so prav v redu, takorekoč po pričakovanju. Sedaj se bo treba le se uciti, kar pa pocenjamo ze od začetka solskega leta. Studij je usmerjen v maturo, sola nam daje primerno prilavo in tudi profesorji so v redu. (M.K.)

ZGONIK

Zgoniška občina ima nov šolabus

Zgoniška občina je kupila nov solabus (na sliki - foto Križmancic/KROMA), ki lahko pelje 24 oseb vključno s soferjem

in spremljevalcem. Nabavni strošek v višini 70 milijonov lir so krili z deželnim posojilom. Obcina Zgonik, ki krije potrebe

tudi repentabske občine, razpolaga se z dvema rabljenima solabusama, enega od katerih bo prodala, ker je dotrajan. (B)

NAŠA PESEM / ZBOROVSKO TEKMOVANJE

Zbor Jacobus Gallus nastopa v Mariboru

Na tekmovanju tudi zbora »Podgora« in »Vasilij Mirk«

Mesani pevski zbor »Jacobus Gallus«, ki deluje v okviru Glasbene matice v Trstu, se intenzivno pripravlja na pomemben nastop, ki ga bo imel v soboto, 22. aprila. Ta dan se bo namrec zbor udeležil vseslovenskega zborovskega tekmovanja »Nasa pesem« v Mariboru, na katerem bosta med drugim nastopila tudi druga dva zamejska zbora, in sicer Mesani pevski zbor »Podgora« z Goriskega in Moski pevski zbor »Vasilij Mirk« s Proseka in Kontovela.

Ze dalj časa tečejo za ta nastop, kot ze rečeno, intenzivne priprave. Zbor je za to priloznost nastudiral Gallusovo »Stetit Iesus in medio«, Merkujevo »Ave, gratia plena«, Ravnikovo »Zejnjico« (ki je tudi obvezna pesem na tekmovanju) in ljudsko v Kogojevi priredbi »Stoji tam lipica«.

Sicer so v tem letu pevci Mešanega pevskega zbora »Jacobus Gallus« nastopili ze večkrat, do konca sezone pa imajo v načrtu še nekaj nastopov. V začetku februarja so namrec nastopili v okviru Prešernove proslave v Barkovljah, sredi istega meseca pa so se udeležili zborovske revije v kraju Povoletto blizu Vidma. 1. aprila je zbor nastopil na reviji »Primorska poje« v Pivki, 6. aprila pa na 6. Primorskih slovenističnih dnevih na Opcinah.

Posebno važnost polaga MePZ »Jacobus Gallus« programu »Balada o narodu«, z izborom kate-

Mešani pevski zbor Jacobus Gallus med nastopom v cerkvi na Montuzzi

rega je ze nastopil na »Primorski poje« in na Primorskih slovenističnih dnevih, in s katerim hoče proslaviti 50-letnico osvoboditve. Naslov programa, ki je povzet po Kosovelovi poeziji, povezuje skladbe trzaskih avtorjev o Slovincih ob morju, fašizmu, izseljenstvu, prvem in drugem trzaskem procesu, uporu in sedanjem času. Gre tu za to, da se s pesmijo prikaže polpreteklo zgodovino slovenskega človeka v naših krajih. Pesem »Sinku«, ki jo je na besedilo Iga Grudna uglasbil Stane Malic, nas povede na slovensko obalo, Kogojeva »Barčica« pa obravnava vprašanja izseljenstva. Pesem »Bazovica«, ki jo je na besedilo Karla

Siroka uglasbil Danilo Svara, je poklon stirim bazovskim žrtvam - Biddovcu, Milosu, Marušicu in Valencicu -, ki jih je fašistično posebno sodišče obsodilo na smrt l.1930. »Mati« Aleksandra Vodopivca obravnava drugi trzaski proces l. 1941, ko so bili na smr obsojeni Bobek, Ivancic, Kos, Tomazič in Vadnal. Besedilo pesmi je vzeto iz pisma, ki ga je Pinko Tomazič pisal staršem dan pred smrtjo. Upor proti okupatorju je zajet v partizanski zalostinki »Nov cvet«, ki jo je napisal Joze Udovic, uglasbil pa Karol Pahor. Aktualni za položaj Slovincov v Italiji sta tudi pesmi »Samo milijon«, ki jo je na besedilo Karla Destovnika-Kajuha uglasbil

Ubaldo Vrabec in »Balada o narodu« (po kateri program nosi tudi ime), ki jo je uglasbil Pavle Merku. Program vsebuje se eno skladbo, in sicer »Rdec zaton« Ubalda Vrabca.

S celotnim programom »Balada o narodu« bo predvidoma v začetku junija zbor »J. Gallus« sklenil sezono, z njim pa misli imeti v prihodnji sezoni še druge nastope. Jeseni imajo pevci v načrtu seminar, organiziranje tradicionalne vsakoletne zborovske božične revije, nastop na reviji pevskih zborov, ki jo prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov in udeležbo na tekmovanju »Guido d'Arezzo«.

Ivan Žerjal

NA TEKMOVANJIH V LJUBLJANI IN POSTOJNI

Uspehi gojencev šole Glasbene matice

Sredi prejšnjega meseca so v Ljubljani in na začetku tega meseca v Postojni potekala tekmovanja gojencev glasbenih sol. V Ljubljani je bilo v dneh od 11. do 12. marca in 17. marca 25. državno tekmovanje mladih glasbenikov Slovenije, v Postojni pa 8. aprila 1. tekmovanje mladih godalcev Primorske. Na obeh so se predstavili tudi gojenci šole GM »M. Kogoj« in se lepo uveljavili, kar velja se posebno za nastop godalcev v Postojni.

V Ljubljani so gojenci šole GM nastopili v I. C in v II. B kategoriji za klavir, v II. A kategoriji za kljunasto flavto in v I. B kategoriji za prečno flavto.

V I. C kat. za klavir je Stefano Artesi iz raz. prof. Mojce Siskovic dosegel 80, 00 točk, Lara Komar iz raz. prof. Ravla Kodrica pa 73, 67 točke. V tej kategoriji je nastopila se Neva Klanjšček (GM Gorica) iz raz. prof. Beatrice Zonta in dosegla 65, 67 točke. VII. B kat. pa je Martin Vremec iz raz. prof. Savice Malalan dosegel 70, 00 točk.

V tekmovanju kljunastih flavt je v II. A kat. Tamara Giorgi iz raz. prof. Erike Slama, dosegla 87, 33 točke, kar je bil najboljši uspeh naših gojencev (pri klavirju jo je spremljala Tatjana Jercog). V tekmovanju prečnih flavt je v I. B kat. Meta Starc dosegla 80, 00, Iris Rise-gari pa 76, 00 točk. Obe sta iz raz. prof. Erike

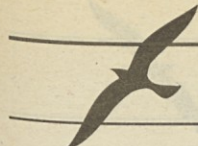
Slama.

Na 1. tekmovanju mladih glasbenikov Primorske so naši gojenci tekmovali v kategorijah violin in violoncelov in pobrali kar dve prvi nagradi ter po eno drugo in eno tretjo nagrado.

V I. kat. za violino je Sandra Brus iz raz. prof. Jagode Kjuder osvojila z 82, 68 točke III. nagrado; v I. B kat. je Izток Cergol, prav tako iz raz. prof. Jagode Kjuder, osvojil I. nagrado z 90, 66 točke, v I. C kat. pa Matej Santi, tudi iz raz. prof. Kjudrove, prav tako I. nagrado s 93 točkami, ker je bila najboljša ocena naših mladih violinistov. Brez nagrad, vendar z lepim številom doseženih točk, sta tekmovala se Paolo Vignini in Janja Del Linz. Med violoncelisti sta nastopili Alenka Mozina in Jasna Leghissa, obe iz razreda prof. Petra Filipčica. Alenka Mozina je v I. B kat. osvojila drugo nagrado s 85, 66 točke, Jasna Leghissa pa v I. C kat. tretjo nagrado s 84 točkami.

Ti rezultati gojencev šole Glasbene matice pričajo, da sola kljub težkemu finančnemu položaju, v katerem se nahajajo ze nekaj mesecev njeni pedagogi, z njimi pa tudi gojenci in ne nazadnje njihovi starši, deluje strokovno zavzeto in z vso odgovornostjo do gojencev in do naše skupnosti.

j.k.

DANES PREDSTAVITEV

Franko Vecchiet bo vodil likovni seminar v Devinu

Tečaj se bo začel 26. aprila
in se bo zaključil 24. maja

Franko Vecchiet bo letos vodil seminar risbe in likovne kompozicije, ki ga prireja akademija »Scuola del vedere« iz Trsta. Seminar, ki bo od 26. aprila do 24. maja, bodo predstavili danes v Bridarjevi hiši v Devinu, kjer se bodo tudi zbirali tečajniki.

Podrobnejši program seminarja, ki obsega pet teoretično-praktičnih lekcij, bodo pobudniki in Franko Vecchiet orisali danes ob 18. uri. Vsekakor bodo tedenska srečanja ob sredah, in sicer od 16.30 do 19.30, za vse nadaljnje informacije pa se lahko morebitni zainteresirani zglasijo danes v Bridarjevi hiši in se pogovorijo s Frankom Vecchietom ali pa telefonirajo na telefonsko številko 0481/43503, na katero za organizatorje odgovarja Donatella Surian. V skopih besedah je prof. Vecchiet že napovedal program seminarja, na katerem naj bi tečajniki skušali razviti osebno likovno govorico in to s pomočjo teoretičnih in praktičnih napotkov.

Dvodnevni simpozij o potopisni literaturi

Jutri se bo v sejni dvorani tržaške filozofske fakultete (Ul. Lazzaretto Vecchio 8) začel tretji mednarodni simpozij o potopisni literaturi, ki ga prireja oddelk za italijanistiko pri tržaški univerzi, oddelk za tuje moderne jezike pri univerzi v Pavii in Italijansko združenje za preučevanje potopisne literature. Stevilni italijanski in tuji strokovnjaki bodo prvenstveno obravnavali novosti, ki so se pojavile na tem področju. Studijsko srečanje se bo začelo jutri zjutraj ob 9. uri, zaključilo pa v soboto do kosila, nakar pa se bodo sestali člani Italijanskega združenja za preučevanje potopisne literature.

Unicef za razvoj

Na ekonomski fakulteti tržaške univerze se bo jutri popoldne ob 17. uri začel drugi del simpozija o gospodarstvu v manj razvitih predelih sveta, ki ga prireja delni odbor mednarodne organizacije Unicef v sodelovanju s tržaško univerzo, namenjen pa je preučevanju trenutnega gospodarskega položaja v vzhodnoevropskih državah v fazi prehajanja na tržno gospodarstvo. Predaval bo ekonomist Renato Paniccia, ki bo o prehodni fazi govoril predvsem z ozirom na doseženo gospodarsko rast in na njej vpliv na »splošno dobro počutje«. V zaključnem delu seminarja pa bo analiziral tudi posledice gospodarske rasti na razne družbene sloje in bo skušal tudi nakazati možne smernice razvoja.

Slikarska razstava v gostilni »Stalletta«

V znanem sentjakobskem lokalu »Stalletta« (Ul. Giuliani 36), ki ga upravljajo bratje Tomasini, bodo v ponedeljek, 24. aprila odprli skupinsko slikarsko razstavo. Na njej sodeluje devet tržaskih umetnikov (Fulvio Musina, Giorgio Cattonar, Giacomo Cirami, Grazia Pellegrino, Luisia Lalovich Comelli, Maby Grahov, Rosetta Valetti, Silvia Pavlidis in Valdea Ravalico), pripravili pa so jo v sodelovanju z Literarnim krožkom FJK. Dela omenjenih umetnikov bodo v gostilni »Stalletta« na ogled do 15. junija, med obratovalnim časom seveda.

VČERAJ-DANES

Danes, ČETRTEK,
20. aprila 1995
HILDA

Sonce vzide ob 6.11 in
zatone ob 19.57 - Dolžina
dneva 13.46 - Luna vzide
ob 1.00 in zatone ob 10.17.

Jutri, PETEK,
21. aprila 1995
ANZEJ

VREME VČERAJ OB 12.
URI: temperatura zraka
14,3 stopinje, zračni tlak
1009,2 mb narašča, veter
jugovzhodnik 7 km na uro,
vlaga 81-odstotna, nebo

PUBLIEST

Tel. (040) 7796611 - Fax 768697

oglas - obvestila:
8.30 - 12.30

osmrtnice - sožalja:
8.30 - 12.30

13.30 - 17.00 (razen sobote)

RAVNATELJI SLOVENSKE SREDNJIH ŠOL
in ODBOR SLOVENSKE EVROŠOLE
TRST

50 let

obnovitve slovenskega
šolstva na Tržaškem

Slovesna akademija

bo danes, ob 20.30
v Kulturnem domu v Trstu
Ul. Petronio 4

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Sergej Verč

SAMOMOR KITOV

Krstna uprizoritev, režija Mario Ursic

Premjera

Jutri,

21. t.m., ob 20.30

RED A

Ponovitvi

V soboto,

22. t.m., ob 20.30

RED B

V nedeljo,

23. t.m., ob 16.00

RED C

V petek, 21. t.m. bo med nami na Tržaškem zgodovinski voditelj nemške manjšine na Tirolskem

dr. Silvius Magnago

O svojih narodnopolitičnih izkušnjah ter pogledih na manjšinsko vprašanje v Italiji in Evropi bo govoril na novem sedežu kulturnega krožka »V. Šček« v Ul. G. Gallina 5 v Trstu z začetkom ob 17. uri

Vstop prost!

Igor in Lilijana

vabita vse prijatelje in
znance v

Bar OXIS

v Križu
na otvoritev.

»Fešta« bo danes, od
18. ure dalje
Se priporočamo!

Mazzinijev drevored 1 (tel.
271124).

SESLJAN (tel. 414068) -
samo po telefonu za najnuj-
nejše primere.

Lekarne odprte od 19.30
do 20.30

Trg Oberdan, Sv. Ivan -
Trg Gioberti 8, Ul. Baia-
monti 50, Milje - Mazzi-
nijev drevored 1.

SESLJAN (tel. 414068) -
samo po telefonu za najnuj-
nejše primere.

NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od
20.30 do 8.30

Ul. Baiaumonti 50 (tel.
812325).

Za dostavljanje zdravil
na dom tel. 350505 -
TELEVITA
Urad za informacije
KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE
deluje od ponedeljka do
petka od 8. do 13. ure. - tel.
573012.

Zdravstvena dežurna
služba

Nočna služba od 20. do
8. ure, tel. 118, predpraz-
nična od 14. do 20. ure in
praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118.
Telefonska centrala
KZE-USL: 399-1111.

KINO

ARISTON - 17.00, 19.35,
22.10 »Forrest Gump«, i.
Tom Hanks.

EXCELSIOR - 16.15,
17.45, 19.15, 20.45, 22.15
»La carica dei 101«, ri-
sanka, prod. Walt Disney.

EXCELSIOR AZZURRA
- 16.30, 18.20, 20.10, 22.00

»Sostiene Pereira«, i. Mar-
cello Mastroianni.

AMBASCIATORI -
16.30, 18.20, 20.15, 22.15.
»Léon«, r. Luc Besson, i.
Jean Reno, Gary Oldman,
preveden mladini pod
14. letom.

NAZIONALE 1 - 17.30,
19.45, 22.00 »Outbreak -
Virus letale«, i. Dustin
Hoffman, Morgan Freeman.

NAZIONALE 2 - 16.30,
18.20, 20.15, 22.15 »Street
Fighter - Sfida finale«, i.
Jean - Claude Van Damme,
Raul Julia.

NAZIONALE 3 - 17.30,
19.45, 22.00 »Vento di pas-
sioni«, i. Brad Pitt,
Anthony Hopkins.

NAZIONALE 4 - 16.30,
18.20, 20.15, 22.15 »La
scuola«, i. Silvio Orlando,
Anna Galiena.

MIGNON - 16.00 - 22.00
»Mia moglie aperta a tutti«,
porn., preveden mladini
pod 18. letom.

CAPITOL - 16.30, 18.20,
20.10, 22.10 »La giusta cau-
sa«, i. Sean Connery, pre-
veden mladini pod 14.
letom.

ALCIONE - 17.00, 19.30,
22.00 »Pret a porter«, r. Ro-
bert Altman, i. Julia Ro-
berts, Kim Basinger, Mar-
cello Mastroianni.

LUMIERE - 18.20, 20.10,
22.10 »Farinelli, voce regi-
na«, i. Stefano Dionisi, En-
rico Lovero.

PRIREDTVJE

MPZ FANTJE IZPOD
GRMADE in Dekliski zbor
Devin vabita na koncert
velikonočnih pesmi, ki bo v
novi cerkvi v Stivanu v so-
boto, 22. t.m., ob 20.30.

PD MACKOLJE in zu-
pnijska skupnost vabita na
slovesno otvoritev in blago-
slov obnovljene »Stare so-
le« v nedeljo, 23. t.m., ob
17. uri.

ZUPNIJA SV. JERNEJA-
OPCINE, Zveza cerkvenih
pevskih zborov - Trst pri-
rejata na belo nedeljo,
23. t.m., ob 20. uri v zupnijski
cerkvi na Opcinah
KONCERT velikonočnih
pesmi mešanega pevskega
zboru Anton Foerster iz
Ljubljane. Zborovodja prof.
J. Trost, solistka A. Plevnik,
orgle D. Močnik in H. Ko-
sem. Ob vstopu v cerkev bo
vsak dobil koncertni list;

GLASBENA
MATICA
TRST

Koncertna
abonmajska
sezona 94/95

Jutri, 21. aprila ob 20.30
v stolnici Sv. Justa v Trstu

Giancarlo
Parodi, orgle

Na sporedu: Leighton,
Genzmer, Messiaen, Viozzi,
Hidas, Ramovš, Eben

prostovoljni prispevki bodo
namenjeni kritju dolga ob
prenovi domačih orgel. Pri-
srečno dobrodošli.

SPOMINSKA SVECA-
NOST pred časnim spo-
minskim obeležjem pred
pokopališčem Sv. Ane bo v
nedeljo, 23. t.m., ob 11. uri.
Govoril bo I. Pavletic.

SREDNJA SOLA F.
ERJAVEC prireja jutri, v
Marijinem domu v Rojanu,
ul. Cordaroli 29, ob 20.30 v
sodelovanju z društvi iz
Barkole in Rojana KUL-
TURNO PRIREDITEV v ok-
viru Slovenske Evrosole.
Nastopali bodo otroci
osnovnih sol iz Barkole in
Rojana, gostje iz Severne
Frizije, dijaki srednje sole
Erjavec z lutkovno predsta-
vo, harmonikar Adam Selj
in ansambel Status simbol.
Vabljeni vsi, ki jim je pri-
sruca sola Erjavec.

PRAZNIK STARSEV v
nedeljo, 23. t.m., ob 18. uri
v Bazovici v Slomskem
domu. Nastopajo »Savrin-
ske pupe« iz Smarij nad
Koprem s pesmijo in pogle-
dom na družino nekoč in
danes ter otroški zbor
Slomsek.

KD RDECA ZVEZDA go-
sti dramsko skupino KD
Kraški dom iz Repna
»Zgodba o Faust« veselo-
gra v narečju v režiji D. Go-
rupa, 25. t.m., v Salezu, ob
20. uri.

BAZOVICA vabi na pro-
slavo ob 50-letnici osvobo-
ditve. Program: četrtek,
27. t.m., ob 20.30, v Bazov-
skem domu, otvoritev raz-
stave in nastop osnovnosol-
cev; nedelja, 30. t.m., ob 20.
uri v kinodvorani: kulturni
program, kres in nočni
pohod na Kokoš. Vaske or-
ganizacije.

OBVESTILA

KD VALENTIN VODNIK
vabi vse amaterske likov-
nike v Bregu, da se prija-
vijo na tradicionalno raz-
stavo v okviru letošnje
majence: oglasite se te-
lefonsko Davidu (227037)
ali Damjani (635626).
Običajno srečanje bo v to-
rek, 2. maja, ob 20. uri v
društvenih prostorih v Do-
lini;

— vabi na 4. tra-
dicionalni pohod ob 25.
aprilu: odhod ob 9. uri iz-
pred Socrskega gradu.
Zbirališče ob 8. uri v Sanci,
ob 8.30 v Prebrenegu, odhod
z osebnimi avtomobili čez
Socrbski mejni prehod, (za
kogar nima propustnice,
velja zbirališče na Socrbu),
nato peš po kurirski poti
do Podpeči. Povratek je
predviden za popoldan-
sko svečanost ob dolin-
skem spomeniku na Ta-
borju, ki jo z začetkom ob
17. uri prireja krajevna sek-
cija VZPI-ANPI.

PREDSEDNIK Sloven-
skega raziskovalnega in-
stituta sklicuje REDNI OBCNI
ZBOR v četrtek, 27. t. m.,
ob 18.30 v prvem sklicu in
ob 20. uri v drugem sklicu
v Gregorčičevi dvorani, Ul.
S. Francesco 20 v Trstu.
Dnevni red: 1. poročilo
Upravnega sveta, 2.
obračun za leto 1994 in
predračun za leto 1995, 3.
poročilo Nadzornega odb-
ora

DAROVE in PRISPEVKE

za objavo v časopisu sprejemajo
v tajništvo Uredništva PD (tel.
7796600) in preko poverjenikov
posameznih društev in ustanov.

Prispevke sprejema tudi urad
KRUT - Trst - Ul. Cicerone 8 (pri-
tličje) tel. 360072, s sledečim ur-
nikom: 9.00-12.00 in 14.00-17.00
od ponedeljka do petka.

ra in razrešnica, 4. volitve
Upravnega sveta, Znanstve-
nega sveta in Nadzornega
odбора, 5. razno.

DRUŠTVO SLOVEN-
SKIH IZOBRAZENECV va-
bi v ponedeljek, 24. t. m.,
ob 20.30 v Peterlinovo dvo-
rano na predavanje zgodo-
vinarja dr. Alesa Gabrica
»Socialističnega kulturna re-
volucija« - slovenska kultur-
na politika v letih 1953-62.

IZLETI

SINDIKAT UPOKOJEN-
CEV CGIL iz Nabrežine or-
ganizira v nedeljo, 30. t. m.
enodnevn izlet v Villano-
vo in Nimis z ogledom jam.
Informacije dobite na se-
dežu Trg sv. Roka 103, tel.
st. 200036 ali 200698 ali
pri ge. Idi tel. st. 200007.

SD POLET prireja v ne-
deljo, 7. maja, ozlet po no-
tranji Istri. Clane društva in
interesente vabimo naj se
zglasijo na tel. st. 213420
ob uri kosila. Rok za prija-
vo zapade 30. t.m.

ČESTITKE

Danes praznuje 11. roj-
stni dan naš pravnuk ERIK
STAREC. Obilo sreče,
zdravja in mnogo veselja ti
zelijo vsi v družini Starec.

Danes praznuje ERIKA
SAVARIN svoj 10. rojstni
dan. Da bi bila vedno prid-
na v soli in doma ji zeli no-
na Ivanka, nono Viktor, te-
ta Savica in stric Mario ter
vsi iz Gropada, ki jo imajo
radi.

Včeraj je praznovala
svoj 5. rojstni dan naša
TAJDA Milic. Vse najboljše
ji zelijo nonoti, Katja, Igor
in Daria s Tadjanom.

MALI OGLASI

KUPIM lancio thema
2500 TD, letnik '90 ali '91,
lahko poskodovana vendar
v voznem stanju (rdeče bar-
ve). Tel. v večernih urah na
stev. 574807.

V DOLINSKI OBCINI se
je izgubil ovčar bele barve.
Kdor ga vidi ali sreča naj
telefonira na st. 228471 ali
232577.

PODJETJE elektronskih
instalacij isče tehničnega
izvedenca in električarja,
po možnosti z izkušnjami.
Pisati na Publist Srl, Ul.
Montecchi 6, 34137 Trst,
pod sifro »Elektrotehnika«.

19-LETNO dekle isče
kaksrtnokoli posteno delo,
tudi kot sivilja. Tel. st.
327467.

HISO v centru Gorice z
dvosobnim stanovanjem na
dveh nadstropjih (90 kv. m
), delno obnovljeno in s
centralnim ogrevanjem pro-
dam. Tel. st. (0481) 30358 (med
13.30 in 15. uro).

ENOSTANOVANJSKO
hiso v Gorici z vrtom in ga-
razo prodam. Tel.st. (0481)
535375.

OSMICO ima odprto
Maks v Samatorci st. 2. Toči
belo in črno vino.

OSMICO imata odprto
Milko in Nevenka v Salezu,
Bajti 73. Vabjeni!

OSMICO je odprl Fran-
doli, Slivno st. 25.

OSMICA Franc Jelusic,
Storje 9, Sezana odprta do
22. t.m., domača jedaca in
pijaca.

OSMICO ima odprto Bo-
ris Skrk, Praprot 20. Nudi
točena in sortirana vina.

PRISPEVKI

Namesto cvetja na grob
pok. Lojzke Obad darujejo
družine Husu, Tretjak in
Starec 60.000 lir za SKD
Barkovlje.

Namesto cvetja na grob
Milana Milica darujejo bra-
tranci Olga, Mirko in Savi-
ca 100.000 lir za MPZ
Fantje izpod Grmade.

V spomin na brata Justo-
ta Soavi darujeta Milka in
Berto 30.000 lir za SD Ve-
sna.

V spomin na brata Justo-
ta Soavi darujeta Marcello
in Jole 100.000 lir za SD
Vesna.

Družina Peric (Cervlje)
daruje 50.000 lir za Godbe-
no društvo Nabrežina.

Za popravilo strehe Pro-
svetnega doma na Opcinah
prispeva Pavla Volcic
20.000 lir.

N. N. prispeva 20.000 za

Dom Brdina.

V spomin na pok.
Adrijana Dobrila darujejo
brat Silvano ter nečakinji
Silvana in Norina 200.000
lir za popravilo cerkve v
Logu.

Namesto cvetja na grob
Justa Soavi darujejo za SD
Vesna: Julka, Grozdana,
Celi, Annamaria, Adelina,
Artemia, Ani, Hilde, Dra-
gica, Marcella, Alba, Anita,
Mira, Eda, Liana, Marica,
Giuditta in Lina 200.000
lir.

V spomin na Viljema
Cossutta darujeta Mira in
Marta Stefancic z družina-
ma 20.000 lir za MPZ Ve-
sna.

Namesto cvetja na grob
Viljema Cossutta daruje
Zofka Sedmak 20.000 lir za
MPZ Vesna.

Namesto cvetja na grob
pok. Lojzke Obad vd.
Tavcar darujeta Pepka in
Ivan (Gabrovec) 20.000 lir
za Skupnost družina Opci-
ne.

Ob obisku pri Skupnosti
družina Opcine daruje
družina Skabar 50.000 lir.

Ob priliki velikonočnih
praznikov darujeta nona
in teta v spomin na nečaka
Davida Battigellija 50.000
lir za Skupnost družina Opci-
ne.

Namesto cvetja na grob
Rudolfa Vodopivca daruje
Valter Vodopivec (Jamlje)
30.000 lir za SD Zarja - Ba-
zovica.

V spomin na pok. sode-
lavca Justota Soavi daruje-
ta Marica in Vinko Sirk
25.000 lir za vzdrževanje
spomenika padlim v NOB
iz Kriza.

V spomin na pok. Wilje-
ma Kosuta darujeta
Zdravko Lozar 50.000 lir in
Karla Kosuta 10.000 lir za
vzdrževanje spomenika
padlim v NOB iz Kriza.

V spomin na strica
Wiljema Kosuta darujeta
Lino in Marija z družinama
50.000 lir za vzdrževanje
spomenika padlim v NOB
iz Kriza in 50.000 lir za
SD Mladina.

V spomin na Milana-
Oskarja Milic daruje Ange-
lo Reblua 50.000 lir za
cerkev v Slivnem.

V spomin na Piera Cal-
lin, ob obletnici smrti, da-
rujejo žena Anica s Silvijo
in Riccardom 100.000 lir
za Sklad stadion 1. maj.

Zapustila nas je naša
draga

Maria Zuccoli por. Zucchetta

Pogreb bo v soboto, 22.
t.m., ob 12.30 iz mrtvaš-
nice v Ul. Costalunga na
Prosek.

Zalostno vest sporočajo
moz Berto, hčerka Nives,
zet Elpidio, vnukinji
Daniela in Gabriella,
bratje in sestra ter ostalo
sorodstvo.

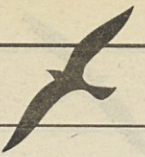
Trst, Prosek,
20. aprila 1995
(Pogrebno podjetje, Ul. Torre-
bianca 34)

Družina Juretič se
zahvaljuje vsem, ki so na
katerikoli način pocastili
spomin

Lucije Blasnig

in jo pospremili na
zadnji poti. Posebna zah-
vala zdravnic dr. Batello
iz internističnega od-
delka katarinske bolniš-
nice ter g. zupniku
Kuncicu.

Križ, Opcine, Sesljan,
Ajdoščina, Veliki Dol
20. aprila 1995

DOBERDOB / MARIO LAVRENČIČ, KANDIDAT OBČINSKE ENOTNOSTI

Na prvo mesto postavljam vprašanje sožitja v občini

Preureditev občinskih uradov in celotnega poslovanja občine

Dr. Mario Lavrenčič, dosedanj zupan v Doberdobu, je kandidat liste Občinske enotnosti tudi za prihodnji štiriletni mandat, ki bo, kakor sam pravi, predstavljal poseben izziv za vse upravitelje, se posebej pa za župane v občinah z mešanim prebivalstvom. Najpomembnejše vprašanje na katerega bo treba poiskati zadovoljiv odgovor je vprašanje sožitja med občani slovenske in italijanske narodnosti, v občini, pokrajini, v deželi. In tudi v mednarodnih odnosih. »Temu vprašanju bomo morali posvetiti največjo pozornost.«

Katera je, po vašem, lestvica potreb in pričakovanih občanov, kako nanje odgovarjate kot nosilec liste Občinske enotnosti?

»Izhajati je treba pač iz predpostavke, da razvoj naše občine, tako gospodarski kakor splošno družbeni, ni odvisen samo od lokalnih dejavnikov, ampak predvsem od dogajanj in razvoja širše skupnosti katere del je naša občina. Če se bodo razmere v širšem okolju izboljševale, bomo od tega imeli koristi tudi v naši občini. Sicer pa bomo delovali zato, da se v Doberdobu zagotovijo najboljši pogoji za razvoj kmetijskih in s kmetijstvom povezanih dejavnosti, turizma, agriturizma. Prepričan sem, da je treba zagotoviti možnosti tudi za razvoj obrtniške dejavnosti, vendar ne da bi za to predvideli posebne obrtniške ali industrijske cone. Okolje, oziroma prostor smatramo za pomembno

vrednoto, ki je lahko v službi razvoja.«

Na področju javnih del ste v zadnjem mandatu naredili veliko. Tudi v prihodnjem mandatu bo treba izdelati lestvico posegov. Bo na prvem mestu telovadnica?

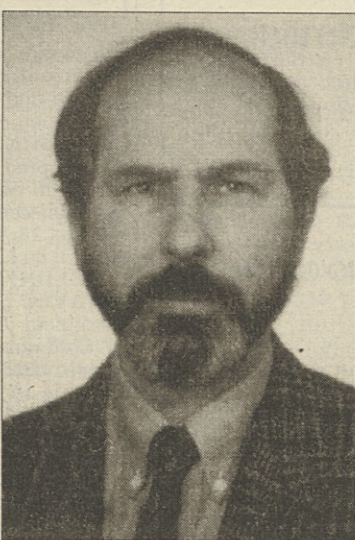
»Ugotovitev kar drži, čeprav je razreševanje vprašanja v tem trenutku odvisno predvsem od spleta okoliščin glede financiranja izgradnje tega objekta. Trenutek je zdaj zelo ugoden, ker bi lahko prišli do posojila, ki bi bilo v celoti v breme države. Občinska uprava je naredila vse potrebne korake, zdaj pa si prizadevam, da potrebne korake naredijo na Deželi.«

Določeno je tudi že mesto, kjer bi oz. boste gradili telovadnico?

»Prepričan sem, da jo bomo lahko začeli graditi in to na prostoru za šolo. Upoštevali smo namreč, poleg širše spostne dejavnosti, tudi potrebe šole.«

Rekli ste, da ohranjanju okolja namenjate posebno pozornost. Pri dosedanjih pobudah so bili rezultati bolj skromni. Kakšno stališče ima glede zaščite Krasa in jezera vaša skupina?

»Ze v tem mandatu smo prejšnje zelo na široko začrtano zavarovano območje skrbili na ožje območje jezera. Smatramo potrebno zavarovati le ožje območje Doberdobskega jezera in sosednjega Laškega jezera. Namen imamo, da bi nekako do konca leta končali postopek priprave urbanističnega načrta in tu-

di načrta za ohranitev in ovrednotenje značilnega kraškega predela. Prepričan sem, da bomo pobudo lahko uspešno pripeljali do konca. Tudi zato ker so zdaj na razpolago finančna sredstva Dezele.«

Jameljci se niso prepričani, da bo občina v kratkem začela z deli za izgradnjo socialnega centra z že zagotovljenim denarjem od prodaje jurskih zemljišč?

»Lahko zagotovim, da se bo gradnja socialnega centra začela v nekaj mesecih. Zaplet je nastal v uradu, ki upravlja jurske zadeve, zaradi "svojstvenega" tolmačenja glede uporabe sredstev. Prav pred kratkim smo zaplet rešili in imamo tudi že soglasje. Za center je na razpolago okrog

500 milijonov, v treh ali stirih mesecih bo pripravljen tudi načrt.«

Nove obveznosti, ki jih nalogajo občinam, blokada zaposlovanja, krčenje dotacij, potrebe in zahteve občanov. Kako boste vsa ta vprašanja uspeli uskladiti?

»Res je, da smo v zadnjih letih pričala velikim spremembam, struktura občin pa je ostala v glavnem ista, posebej kar zadeva osebe. To se pozna na kakovosti uslug. Na tem področju je nujna temeljita preureditev. Drugo, prav tako pomembno vprašanje zadeva namescanje občinskih tajnikov. Stanje je že nekaj let nevzdržno, saj si nobena občina, prav posebej pa ne majhne občine, kakor je naša, ne morejo privoščiti zamejave tajnika vsake stiri ali pet mesecev.«

Kakšen cilj ste si zastavili z načrtovano reorganizacijo osebja in uradov?

»Vprašanje je zelo kompleksno, skušal bom odgovoriti preprosto in razumljivo. Zupanstvo je za občana prva in najbližja stopnja uprave. Tudi odnos je drugačen recimo, kakor z drugimi državnimi uradi. Občan si od domače uprave pričakuje informacije, pojasnila tudi o drugih zadevah, ki niso v neposredni pristojnosti občine. Prepogosto pa mu teh informacij ne moremo nuditi. Pričakuje od nas veliko več, kakor mi lahko damo. Pri zadevali si bomo, da bo ta razlika čim manjša.

VOLITVE / PREDSTAVITVE

Zadnji napor kandidatov

Predstavitev SSK Gorici - OE v Doberdobu in Sovodnjah

S sinočnjima predstavitvama list Občinske enotnosti v Steverjanu in Slovenske skupnosti v Doberdobu se je sklenil krog predstavitev kandidatov in kandidatov za občinske svete v občinah Doberdob, Sovodnje in Steverjan. Za volilno kampanjo pa je čas se do jutri popoln. Nekatere liste ga bodo izkoristile se za zadnja srečanja z volilci. Zupanski kandidat Igor Petejan in kandidati Občinske enotnosti v Sovodnjah bodo imeli taki srečanja nocoj ob 20.30 v gostilni Pri lovcu na Vrhu in jutri ob isti uri Pri Francetu v Sovodnjah. V petek bo sočasno (ob 20.30) tudi zaključno predvolilno družabno srečanje SSK Gorica in sicer v gostilni Pri Mari v Sovodnjah. Doberdobska Občinska enotnost pa se bo z zupanskim kandidatom Mariom Lavrencičem predstavila nocoj ob 19. uri v gostilni Peric na Poljanah in ob 20.30 v glasbeni sobi v Doberdobu. Vsi trije zupanski kandidati Slovenske skupnosti so imeli predsednjo predstavitev srečanje tudi v goriskem Palace hotelu. Kandidati Marija

Ferletič za Doberdob, Savo Klede za Sovodnje in Hadrijan Corsi za Steverjan so v glavnih obrih predstavili svoje volilne programe, o katerih v teh dneh podrobneje poročamo v intervjujih s kandidati. Z goriskega predstavitev srečanja, ki so se ga udeležili tudi številni kandidati SSK za občinske svete, bi zato povzeli nekaj misli deželnega predsednika stranke Marjana Terpina in pokrajinskega tajnika Alesa Figlja. Terpin je dejal, da je SSK predstavila sposobne kandidate, ki jim volilci brez skrbi lahko zaupajo. Izrekel je tudi upanje, da bi se vsi Slovenci združili v tej listi in v polemiki s konkurenčnimi listami pripomnil, da le uprave SSK lahko izrazijo navzven slovenskost teh občin. Figelj je poudaril geslo stranke za te volitve, ki se glasi "Z nami za boljšo upravo".

Dobro upravljanje je seveda zelo zahtevna stvar, saj terja od županov zavzetost, sposobnost, izkušnost in ne nazadnje priljubljenost med občani. Vsi trije kandidati SSK po njegovem mnenju izpolnjujejo te pogoje.

DOBERDOB / MARIJA FERLETIČ, KANDIDATKA ZA ŽUPANJO NA LISTI SSK

Izboljšali bomo storitve in usluge na področju pomoči ostarelim

Pospeševati razvoj tradicionalnih dejavnosti, zlasti kmetijstva in turizma

Slovenska skupnost kandidira za županjo v Doberdobu Marija Ferletič. V politiki je že trideset let: bila je občinska svetovalka v Doberdobu, dva mandata v pokrajinskem svetu, bila je tudi članica pokrajinskega odbora. Delovanje krajevnih ustanov pozna iz dveh dimenzij, iz izkušenj upravitelja, pa tudi od znotraj kot občinska uslužbenka, najprej v domačem kraju potem pa na Občini v Gorici, kjer je nazadnje bila odgovorna za službo civilne zaščite. Marija Ferletič pa je od leta 1984 tudi predsednica Sveta slovenskih organizacij.

Kaj je botrovalo vaši odločitvi za kandidaturo?

»Reči moram, da so me za kandidaturo pravzaprav nagovorili in prepričali mladi. Sprejela sem ker so mladi toliko vztrajali in ker sem smatrala to kot dolžnost.«

Kaj pričakujejo občani, posebej doberdobski, od nove uprave?

»Mladi, da bi imeli možnost zgraditi si dom v domačem kraju, da bi imeli urejeno okolje, da bi imeli najnujnejše objekte za sport in rekreacijo, da bi bile odprte možnosti za gospodarske dejavnosti, zlasti za tradicionalne dejavnosti povezane s kmetijstvom, turizmom, agriturizmom. Starejši občani pričakujejo bolj urejeno skrbstvo in možnosti, da bi jim v domačem kraju zagotovili osnovne usluge na zdravstveno-asistencialnem področju. In ce nas program razvijamo se naprej, moram reči, da si veliko občanov

zeli večjega sodelovanja in povezovanja med občinami, zlasti med slovenskimi občinami.«

V kakšni obliki naj bi se to sodelovanje odvijalo?

»Potrebe po sodelovanju bodo v prihodnjih letih še večje, kakor so danes. Pri tem gre za sodelovanje pri iskanju rešitev dveh spleto vprašanj. Gre za vprašanja pretežno političnega področja, n. pr. manjšinska problematika, osebe, tajniki z znanjem slovenscine, in za vprašanja splošne uprave. Menim, da bi se dalo to sodelovanje vspostaviti. Oblika je manj pomembna od vsebine, važno je, da do sodelovanja pride.«

Omenili ste, da nameravate zagotoviti več športnih objektov.

»Res gre za različne objekte. V

Doberdobu si zamisljamo telovadnico kot glavni in najbolj opremljen športni objekt. V vsehkih pa bi morali poskrbeti za najnujnejše, recimo igrišča za odbojko, kosarko ali se kaj. V Jamljah se zavzemamo, da bi cimprij zgradili večnamenski center.«

Doberdobska občina je gospodarsko je povezana s kraji na trziškem, sodeluje z občinami v raznih konzorcijih in pravzaprav odigrava pomembno vlogo.

»To drži in mislim, da mora to vlogo se bolj odločno in jasno definirati. Vrtec in sola v Romjanu sta nedvomno sad te vloge. Dejstvo, da sola ne usiha, ampak se celo krepki potrjuje pravilnost prisotnosti Doberdoba na tem področju. Mislim pa, da je še veliko drugih aspektov, kjer bi morala Občina odločneje nastopiti. Precej naših občanov je lastnikov zemljišč v krajih v Laškem. Odločnejša zaščita njihovih pravic v primeru razlastitev bi bila dobrodošla.«

V programu namenjate precej pozornosti gospodarstvu in področju, ki je s tem povezano: obnavljanju in preurejanju his.

»Glede gospodarske problematike menim, da je osnovni vzvod v tem, da krajanom odpremo možnosti razvoja tradicionalnih dejavnosti. Opažam, da je vse preveč vinkulacij. Glede obnove his in starih gospodarskih poslopij sem prepričana, da moramo vendarle kaj konkretnega in pametnega narediti. Premoženje

propada ali se prodaja. Poglejte recimo primer zaselkov v Dolu. Najti bi morali skupni imenovalec med interesom zasebnikov in skupnosti, vključiti bi kazalo zavod IACP.

Vas pogled na že kakšno desetletje stalno prisotno vprašanje zaščite krasa, kraškega parka itd.

»Prepričana sem, da je najboljše jamstvo da se kras zaščiti v tem, da ljudem, ki tu prebivajo, omogočimo kar se da normalno življenje. Da ne postavljamo novih vinkulacij kar zadeva izvajanje tradicionalnih dejavnosti. Mrtvih muzejev v naravi ne potrebujemo.«

Delovanje javnih uprav poznate iz izkušenj upravitelja pa tudi od znotraj kot dolgoletna uslužbenka in funkcionarka v Gorici. Razmere v majhni občini so lahko zelo različne od tistih. Katero je najpomembnejše vprašanje doberdobske in drugih občin?

»Menim, da je vprašanje oseba, zlasti tajnikov, trenutno najpomembnejše. Posebej velja to za naše občine, to je občine z mešanim prebivalstvom. Žal je stanje zelo neugodno, kar zadeva tajnike. Ne smemo pa ob tem pozabljati na druge uslužbenke. Pri zadevati si je treba za pravilen odnos do njih, saj se skozi njihovo delo (so namreč v vsakodnevnem stiku z občani) odraza en aspekt uspešnosti, oziroma priljubljenosti uprave.«

S kandidatoma se je pogovarjal VLADO KLEMSE

KINO

GORICA

VITTORIA 20.45 »Strane storie«. Rež. Sandro Baldoni. I. Ivano Mare-scotti in Silvia Cohen.

CORSO 17.30-19.40-22.00 »Virus letale«. I. Dustin Hoffman.

KONCERTI

OBCINSKO GLEDALISCE V TRZICU, nocoj ob 20.30 koncert mestne godbe "Città di Monfalcone", dirigenta Maurizio Zaccaria in Paolo Michelini, in "Shipyard Town Jazz Orchestra", dirigent Filippo Daneluzzi. Vstop brezplačen.

OBVESTILA

SDZPI prireja tečaj tehnike prodaje. Prijave v tajnistvu Zavoda v Gorici, ul. della Croce 3, tel. 81826.

DRUSTVO SLOVENS-KIH UPOKOJENCEV obvešča, da bo poskrbe-lo za avtobusni prevoz na osrednjo proslavo ob 50-letnici osvoboditve in Prvega maja v Doberdobu. Prijave: na sedežu društva in pri poverjenikih.

ČESTITKE

Danes praznuje 12. rojstni dan KRISTINA BUZIN. Vse najboljše in mnogo uspeha v soli ji želijo vsi, ki jo imajo radi. Čestitke tudi stricu EMILU VIDALJU iz Trsta za rojstni dan.

RAZSTAVE

V OBCINSKI KNJIZNICI V RONKAH je postavljena razstava skulptur Pavla Hrovatina. Ogled do 28. aprila, od ponedeljka do petka med 15.30 in 18.30; v sredo tudi med 9.30 in 11.30.

V GALERIJ KATOLISKE KNJIGARNE razstavlja do 26. t.m. akademski slikar Janez Kovacic iz Ljubljane.

V KULTURNEM DOMU V GORICI je odprta razstava kiparke Matejke Belle iz Postojne samo se danes od 9. do 12. ure.

LEKARNE

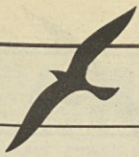
DEZURNA LEKARNA V GORICI BASSI THEA, Rastel 52, tel. 533349

DEZURNA LEKARNA V TRZICU S. NICOLÒ, Ul. I Maggio 94, tel. 790338

POGREBI

Danes: 8.00, Giovannibattista Pizzul iz bolnišnice Janeza od Boga; 9.30 Antonio Pezzuto iz splosne bolnišnice; 11.00, Roberto De Simone z glavnega pokopališča; 13.15 Maria Piovesana vd. Bregant iz splosne bolnišnice.

KSD Vipava izreka kotalkarici Paoli in družini iskreno sozljje ob izgubi drage none Klelie.

OBČINA GORICA / EN SVETOVALEC ZAPUSTIL NZ

S cepitvijo na desni problem več za upravo

Dolga a najbrž sterilna razprava o imenovanjih v Hranilnici

Dve vprašanji sta včeraj osredotočili pozornost na seji goriskega občinskega sveta: locitev frakcije Nacionalnega zavezništva, ki je formalno ustanovila skupino "MSI-Fiamma tricolore" in s tem dejansko odprla politični problem glede večine, ki podpira upravo, in razprava o imenovanjih novih upraviteljev Goriske hranilnice, ki so ji občinski svetovalci namenili številne vendar po vsej verjetnosti sterilne besede.

Konstituiranje skupinice skrajne desnice je napovedal svetovalec Sergio Cosma. Bil je oster do "bivših kameradov NZ", kot jih je sam označil, ki da so na Berlusconijevi stojnici razprodali ideale prave desnice, ki zavrača tako komunizem kot kapitalizem in se zavzema za cehovsko tretjo pot. Cosma s tem vsekakor ni hotel zapustiti večine in tudi načelnik NZ Coana je bil izredno spravljiv do odpadnika, ceprav je dejal, da so njegove obtožbe neutemeljene in da NZ 'ni izdalo

cehovskih in drugih idealov ti. socialne desnice. Politični problem pa sta postavila Nicolo Fornasir (Cittadini), ki je hotel vedeti, ali je s tem Cosma se član večine ali ni, predvsem pa Sergio Fornasir (Forza Italia). Slednji je dejal, da se ta večina prepozna v liberalnih idealih in v njej ni prostora za vse, ki te ideale zaničujejo. To, da ga kdo izključuje iz večine je razjarilo Cosmo, ki je predsednik kar dveh svetovalskih komisij (za statut in pravilnike ter za pravice živali) in mu torej gre tudi za ohranitev teh mest. Fornasirju je odvil, da bi po prej omenjenih Coanovih besedah morali potemtakem izključiti celo Nacionalno zavezništvo, ki prav tako zavrača divji liberalizem.

Zupan Valenti se je skušal izmakniti problemu, češ da ga bodo preverili načelniki večinskih skupin. S tem pa si je nakopal kritike leve opozicije in zelenih, ki so mu očitali pilatovstvo in so polemično vzeli na znanje, da »danes zupan sploh ne

ve, do kod sega njegova večina«.

Sledila je razprava o imenovanjih novih upraviteljev Goriske hranilnice. Gre za upravni svet banke, ki ga imenujejo člani Sklada hranilnice. Le-ti so imenovani od krajevnih uprav (občini Gorica in Trzic, Pokrajina, Trgovinska zbornica). Razprava se je vrtela okrog kriterijev, ki naj bi se upoštevali pri imenovanjih. Vendar se za kriteriji skrivajo drugi interesi, predvsem poskus Forza Italia in zaveznikov, da bi preprečili tretji mandat doseadanemu predsedniku Tripaniju in zagotovili vplivno mesto svojemu človeku. Vsa razprava in resolucija, ki jo je v ta namen predložila načelnica FI Gallarottijeva, pa je bila najbrž zaman, saj bo občina najbrž težko vplivala na odločitve, ki jih bo že jutri sprejemal odbor Sklada. V obveščenih krogih se govori, da se bo morala Forza Italia najbrž zadovoljiti s prisotnostjo enega "svojega" človeka v sedemčlanskem odboru.

Z načrtom seznanili Deželo

Prejsnji teden je goriska občinska uprava predstavnikom gospodarstva in novinarjem predstavila smernice razvojnega načrta "Gorizia - città laboratorio". Gre za pobudo o opredeljevanju in usklajevanju razvojnih možnosti v goriskem prostoru, ob upoštevanju sprememb v širšem evropskem prostoru. Načrt je zupan Valenti včeraj predstavil predsednici deželne odbora Alessandri Guerra.

GORICA / ODPRLI GA BODO V SOBOTO, 22.T.M.

25. sejem Expomego

V soboto bodo na goriskem razstavišču v ulici della Barca odprli jubilejni 25. mednarodni vzorčni blagovni sejem Expomego. Slovesno odprtje bo ob 11. uri, ob udeležbi vladnega podtajnika Maria Prestamburga in številnih predstavnikov gospodarskega in družbenega življenja. Oceno gospodarskih gibanj v naši pokrajini bo izrekel predsednik Trgovinske zbornice dr. Enzo Bevilacqua.

Na sejmu, ki bo odprt do 1. maja, bo prisotnih okrog 150 razstavljalcev. Največ jih je iz naše dežele in bližnjega Veneta. Prisotni pa bodo tudi razstavljalci s Koroškega in Slovenije, prvi pa napovedujejo tudi udeležence, oziroma razstavljalce iz Romunije. Koroška in Slovenija bosta ponujali predvsem turistične in gostinske storitve. Sicer pa bodo na sejmu razstavljali

predvsem pohištvo, opremo za dom in vrt, športno opremo, pomembno mesto so si rezervirali prodajalci avtomobilov in motorjev itd.

Tudi letosnjo prireditev bodo spremljale številne pobude kulturnega in rekreacijskega značaja. Pod skupnim naslovom Meetinggorizia se bodo na sejmu predstavila nekatera kulturna društva in združenja. Od sobote 22. aprila do konca sejma pa bo odprta razstava beneskega kiparja Giannija Visentina, ki ustvarja v mavcu, porcelanu, bronu, platini in zlatu. Njegova dela so polna simbolike, najpogostejše posvečena vrednotam miru in prijateljstva in obseceloveške solidarnosti.

Razstavo bodo odprli v soboto, sočasno z odprtjem sejma. Ogled bo vsak delavnik od 16. do 21. ure, ob sobotah in praznikih pa od 10. do 21. ure.

DOBERDOB / PREDSTAVITEV OBČINSKE ENOTNOSTI

Za nadaljevanje pozitivnih izkušenj

Dr. Mario Lavrenčič predstavil svojo ekipo in program na srečanjih v Dolu in Jamljah

Lista doberdobske Občinske enotnosti se predstavlja volilec v znamenju nadaljevanja pozitivne politične izkušnje, hkrati pa ni pozabila na vključitev novih, mlajših kandidatov. Lista združuje napredne politične sile, DSL, SKP in neodvisne, je pa nadstrankarsko usmerjena, ker si je pri zbiranju kandidatov prizadevala, da bi sestavila čimboljšo ekipo. Med poglavitnimi točkami programa je prizadevanje za sožitje in razumevanje med pripadniki različnih skupnosti v občini in na širšem teritoriju. V tem smislu je bila vključena v listo tudi kandidatka italijanske govoreče doberdobske skupnosti.

Kandidat za zupana je dr. Mario Lavrenčič. Občinska enotnost je kandidat in program predstavila v torek volilec iz Dola in Jamelj. Zupan Lavrenčič je predstavil svoj program, ki ga lahko strnemo v nekaterih pomembnejših točkah: za politiko bodečnosti, ki mora biti

osnovana na pravici in spoštovanju človeka; za harmonični razvoj doberdobske skupnosti in za ohranitev njenih kulturnih in jezikovnih specifik; za večjo pozornost mladini in za ureditev športnorekreativskih objektov; za gospodarski razvoj, ki je vezan na tradicionalne dejavnosti v doberdobski občini in za izboljšanje storitev. Kandidat za zupana se je tudi zavzel za tesnejše stike s sosednjimi občinami, predvsem novimi upravnimi enotami na področju Slovenije in za zagotovitev osnov za življenjski razvoj slovenske skupnosti v Italiji.

Lavrenčič je tudi odgovoril na vprašanja krajanov. Glede javnih del je poudaril enkratno možnost, da Doberdob končno pride do telovadnice, kar bi obogatilo športno in kulturno dejavnost v občini. V okviru javnih del spadata tudi urbanistična ureditev in priprava načrta za ohranitev in ovrednotenje z naturalističnega in drugih vidikov pomembnega

območja. Doljanom je povedal, da bo potrebno poiskati primerno rešitev za solo v Dolu, ker stavba propada in ji je treba določiti namembnost, seveda v sodelovanju z domaćini, njihovimi potrebami in željami. Podobno je povedal v Jamljah glede novega socialnega centra. Zupanski kandidat je tudi razložil načrte, ki so predvideni za nujne posege v Dolu in v Jamljah.

Lavrenčič je ob koncu se enkrat predstavil svojo listo, ki jo sestavljajo Ivo Devetak, Iztok Devetak, Andrej Gerget, Luisa Gerget, Nordio Gerget, Viljem Gerget, Marko Jarc, Igor Juren, Gianna Pahor por. Soranzio, Silvano Semolič, Klavdija Sulic por. Ferfolja ter Dario Zanier. Podčrtal je pomen volitev in opozoril na nov način glasovanja. Nov volilni zakon predvideva glasovanje samo za kandidata, ki so vezani na zupanskega kandidata. Danes se bo lista Občinske enotnosti predstavila na Poljanah in v Doberdobu.

Gostje srečanja Evrošola so od včeraj že med nami

Včeraj so pripotovali v Gorico prvi med udeleženci srečanja Evrošola '95, na katerem sodelujejo pripadniki številnih evropskih manjšin. V Gorico je že včeraj dopoldne pripotovala več kot 30-clanska skupina pripadnikov nemške manjšine na Danskem (na sliki - Fotostudio Reportage), ki so gostje dijakov sole

Ivan Trinko, medtem ko je v Doberdob pripotovala skupina 24 slovenskih dijakov s Koroške s spremljevalci. Ze takoj so se gostje lahko spoznali s tukajšnjimi slovenskimi vrstniki in se z njimi zadržali do konca pouka, nakar so se razporedili po družinah, ki jim bodo ponudile gostiteljstvo do konca tedna.

SOLIDARNOST / ZADRUGA MAJA

Za begunce

Pred dnevi so člani goriske kulturne zadruge Maja obiskali pri Kranju mlade bosanske begunce, ki ze tretje leto preživljajo na slovenskih tleh, daleč od domaćih ognjišč. Zadruga Maja tesno sodeluje z društvom za pomoč mladim beguncem Mostovi iz Kranja ter po lastnih močeh prispeva za boljše počutje oziroma vzdrževanje najbolj ogroženih otrok. Tudi ob tem ponovnem obisku so izročili finančni prispevek nabran med člani zadruge, ki bo se posebej pripomogel pri vzdrževanju nekaterih otrok pri nadaljnjem obveznem studiju. Poleg tega so ob priložnosti velikonočnih praznikov izročili nekaj čokoladnih pirhov ter drugih slastic.

Ob obisku v Kranju so se domenili za nekatere nabiralne akcije, ki naj bi jih opravili med Slovenci na Goriskem. Ena pr-

vih bo nabiralna akcija poletnih oblačil se posebej za otroke in mlade ljudi. Vsekakor pa naj se omenimo, da je se vedno tudi v teku nabiralna akcija finančnih prispevkov in to preko tekočega računa st. 65250 pri Kmečki banki v Gorici.

Nazadnje so se člani zadruge Maja in društva Mostovi dogovorili o ponovnem gostovanju mladih beguncev v Gorici. Letos se bodo našemu občinstvu predstavili s pravo gledališko predstavo za mlade in odrasle, z naslovom Povodni mož. Lansko leto so se predstavili s posebnim koncertom, ki je zel nadvse dober odziv in prepričani smo, da bodo tudi letos nas prijetno presenetili. Predstava bo prve dni junija, k njeni organizaciji pa bodo pristopili se drugi goriski kulturni, prosvetni in športni dejavniki.

NOVICE

Rajonska sveta v Podgori in v Pevmi nocoj o 25. aprilu

Nocoj se bosta sestala rajonska sveta za Podgoro in za Pevmo, Oslavje in Stmaver. Med glavnimi točkami na dnevnem redu obeh sej bo razprava o prireditvi komemoracij ob dnevu osvoboditve - 25. aprilu. V Podgori bo seja v poslopju nekdanje sole v Ul. Slatarjev 27 s pričetkom ob 20. uri. Na dnevnem redu je tudi točka v zvezi s peticijo za ohranitev postnega sedeža. Na sejo je predsednik Edi Maligolj povabil tudi odbornico za decentralizacijo Giovanni Paolini. V Pevmi se bo rajonski svet tokrat sestel ob 21. uri v prostorih osnovne sole J. Abrama. Poleg rzaprave o proslavi osvoboditve so na dnevnem redu tudi sporočila predsednika Silvana Primožica.

Neobičajna nesreča v Ronkah

Precej neobičajna prometna nesreča se je včeraj, sredi dopoldneva, zgodila v Ronkah, v ulici Fratelli Bandiera. 24-letni Moreno Marcon iz Trzica je z dostavnim vozilom pripeljal pošiljko blaga. Ustavil je vozilo v bližini hiše st. 4 in se lotil raztovarjanja. Vozilo pa se je nenadoma premaknilo in povozilo 24-letnega Fabia Roblegga, člana družine, ki ji je bila pošiljka namenjena. Zadobil je lažje poškodbe na prsnem košu in se bo zdravil deset dni.

V nesreči ranjena mati in komaj enoletna hčerka

V prometni nesreči, ki se je zgodila v torek okrog 22.30 na državni cesti st. 351, pri Vilešu, sta bili ranjeni Marina Falconer iz Romansa in njena enoletna hčerka. Falconerjevo so sprejeli v bolnišnico v Palmanovi, hčerka pa je na zdravljenju v Vidmu.

ŠOLSTVO / ODLOČITEV

Maturitetni predmeti za slovenske šole

Negotovost še za predmete na pedagoškem liceju

TRST - Ministrstvo za solstvo je včeraj objavilo seznam maturitetnih predmetov tudi za tiste slovenske višje srednje šole, za katere jih dan prej še ni posredovalo. Seznam je sledeč.

Trgovska tehnična matura - merkantilna smer: pisno: slovenscina, knjigovodstvo; ustno: italijanscina, slovenscina (namesto tujega jezika), blagoznanstvo, pravo.

Trgovska tehnična matura - zunanjetrgovinska smer: pisno: slovenscina, knjigovodstvo; ustno: italijanscina, slovenscina (namesto tujega jezika), splošni in gospodarski zemljepis, pravo.

Tehnična matura - oddelek za geometre: pisno: slovenscina, gradbena tehnologija; ustno: italijanscina, slovenscina (namesto gradbeništva), topografija, centive.

Tehnično industrijska matura - informatiška smer: pisno: slovenscina, splosna informatika; ustno: italijanscina, slovenscina (namesto avtomatskih sistemov) matematika, elektronika.

Poklicna matura - smer električne in elektronske industrije: pisno: slovenscina, elektrotehnika in elektronika; ustno: italijanscina, slovenscina (namesto laboratorija merjenja), matematika, fizika in laboratorij.

Poklicna matura - smer mehanske industrije: pisno: slovenscina, tehnika proizvodnje in risanje, ustno: italijanscina, slovenscina (namesto stroje-slovja), matematika, elektrotehnika in elektronika.

Za zrelostne izpite na preostalih višjih srednjih solah so obveljali predmeti, ki smo jih že objavili

včeraj, in sicer:

Klasična matura: pisno: slovenscina, latinscina; ustno: slovenscina, italijanscina, grščina, zgodovina.

Znanstvena matura: pisno: slovenscina, matematika; ustno: slovenscina, italijanscina, filozofija, fizika.

Poklicna matura - smer podjetniškega upravljanja (bivši »Projekt '92«): pisno: slovenscina, vecdisciplinarna naloga iz podjetniškega gospodarstva, prava in ekonomije; ustno: italijanscina, slovenscina, podjetniško gospodarstvo, tuj jezik.

Poklicna matura - biokemijska smer (bivši »Projekt '92«): pisno: slovenscina, vecdisciplinarna naloga iz industrijskih procesov, biotehničnih obratov in specialne mikrobiologije; ustno: italijanscina, slovenscina, biotehnologije, industrijski procesi.

Pedagoška matura: pisno: slovenscina, matematika; ustno: slovenscina, italijanscina, zgodovina, pedagogika in filozofija. Pri tej maturi gre opozoriti, da je ministrstvo izbralo predmete za učiteljsca in nato zamenjalo enega od ustnih predmetov (latinscino) s slovenscino. Slovenska pedagoška liceja v Trstu in Gorici pa delujeta z eksperimentalnim programom in predmetnikom, ki se razlikuje od predmetnika učiteljsca (na primer: na učiteljscu sta pedagogika in filozofija združena v enem predmetu, na pedagoškem liceju sta ločena). Ministrstvo za solstvo bo verjetno posredovalo točne predmete za slovenska pedagoška liceja v prihodnjih dneh.

TRST / SREDNJEEVROPSKA POBUDA

Za gospodarski prepod BiH

Predsedniki Trgovinskih zbornic za gospodarske pobude v korist Bosne in Hercegovine

Tržaško srečanje Trgovinskih zbornic Srednjeevropske pobude (foto KROMA)

TRST - Prispevek k prepodu Bosne in Hercegovine po kruti vojni; to je hotelo biti včerajšnje zasedanje mednarodne konference Trgovinskih zbornic Srednjeevropske pobude, ki je bilo včeraj v Trstu. Na njem so poudarili, da je treba zdaj začeti razmišljati, kako pomagati tej deželi, in to ne samo preko kanalov mednarodne solidarnosti, ampak tudi z angažiranjem gospodarskih ope-

raterjev v okviru svobodnega trga. Zamisel o tovrstni pobudi se je porodila že med prvo konferenco predsednikov Trgovinskih zbornic držav članic Srednjeevropske pobude, ki je bila junija lani, prav tako v Trstu. Novo zasedanje naj bi bilo v Sarajevu, toda vojne razmere zal tega niso dovolile, tako da so se pobudniki spet odločili za Trst.

Včerajšnjega sestanka se je udeležil predsednik

bosanske TZ Smajlovič, ki ga je spremljal ambasador BiH v Rimu Kraljevič, prisotna pa sta bila tudi podpredsednik hrvaske TZ Vedriš in svetnik makedonske TZ Calovski. Svoje predstavnike so poslale tudi Trgovinske zbornice iz Slovenije, Avstrije in Slovaške, pismeno pa sta pobudo podprli TZ Madzarske in Ceske.

Ob zaključku tržaskega srečanja so sprejeli dokument, v katerem udeleženci poudarjajo, da so vzeli na znanje načrt programa za gospodarski prepod BiH, ter se zavzemajo, da bi razpravo o predlogu vključili na dnevni red novega zasedanja predsednikov TZ Srednjeevropske pobude, ki bo prav danes in jutri v Krakovu. Prav v ta namen so dokument s tržaskega srečanja poslali predsedujočemu krakowskega zasedanja, Trgovinski zbornici Poljske.

SKLAD MITJE ČUKA

Česa naj se starši najstnice izogibajo

JELKA CVELBAR

Ze prejšnji teden smo začeli razmišljati o doživljanju mladostniškega obdobja najstnic, ki je nekoliko različno od tistega, kar v tej starostni dobi doživljajo najstniki.

Svet se deklici, ko stopi v puberteto, popolnoma predrugači. Zastavili smo si vprašanje, kaj se zgodi dekletu med enajstim in stirinajstim letom? Kaj naredi iz trdne deklice nesrečno in nezadovoljno najstnico in morda kasneje negotovo žensko? Ta vprašanja smo si zastavili predvsem zato, da bi, če bi bilo mogoče, pomagali k razumevanju in sprejemanju najstnic.

Napisali smo nekaj ugotovitev na osnovi ameriske raziskave, ki je leta 1990 zajela 3000 učencev in učenek med 9. in 15. letom starosti. Iz nje je razvidno, da na prihodnost gledajo bolj optimistično dečki kot deklice, deklice izražajo večjo nelagodnost in jim zahteve sole, staršev in vrstnikov povzročajo celo psihosomatske motnje. Deklice doživljajo osnovno dilemo, ki jih dela negotove: postati želijo samostojne in neodvisne ženske, hkrati pa biti ustrezljive matere in žene.

V tej dobi so mladostniki tudi skrajno občutljivi na zunanje vplive. V puberteti pa se nekaj zelo močno vpliva na samozavest deklic: strah staršev. Ko so namreč deklice stare devet ali deset let, jim je bilo še skoraj vse dovoljeno. Niso bile več tako majhne, da bi ne znale paziti nase, pa tudi ne oče ali mati ze bala zanje. Jasno je, da cela kopica razlogov govori za to, naj se s pubertetnico pogovorimo o nekaterih nevarnostih, ki ji pretijo, ko odrasča in se razvija, toda preveliko poudarjanje nevarnosti in opozarjanje nanjo ima lahko popolnoma zgrešen učinek: deklica postane se bolj negotova. Lahko v njej celo vznikne prepričanje, da je popolnoma nezascitena in ne-močna.

Na splošno je veliko odvisno od staršev, ali se bo deklica razvijala v puberteti uravnovešeno in postala duševno zdrava ženska. V vlogi staršev učinkuje mati kot identifikacijski vzorec za hčer, zato je lahko prav mati velika pomoč hčeram pri izogibanju tistim pastem, v katere je morda sama zabredla kot deklica. Pri tem mora mati paziti, da hčerke nima le za del same sebe. Na hčerki ne moreš popravljati pomanjkljivo-

sti, ki si jih sam ugotovil v svojem življenju. Razmerje, ki kaže na simbiozo med materjo in hčerko, nikoli ni pozitivno. V puberteti se mora deklica lociti od matere - tak je naravni zakon - v čim večji odvisnosti ena od druge živita mati in hči, tem težja bo ta locitev. Druga past, ki preži na mater je ta, da gleda na hčerko z očmi drugih. Na tak način postanejo matere najhujsi kritiki svojih hčera. Seveda tega ne počenjajo iz hudobije, marveč zato, ker se jim zdi, da morajo biti hčere ustrezne okusu vecinskega dela družbe, ker menijo, da je za žensko zelo pomembno, kaksna bo njena zunanja podoba.

Tretja napaka mater je odklanjanje telesnih sprememb. Deklice potrebujejo potrditev, da je postati ženska nekaj pozitivnega. Včasih pa jim delajo veliko škodo materine opazke tipa: »Skoda, da gre otrostvo h koncu!«

In četrtič ne smemo pozabiti, da so otroci v puberteti zelo ranljivi. Posebej si deklice v primerjavi s svojo materjo želijo, da bi bile drugačne, hkrati pa mama učinkuje kot njihova tehnika. Mnoge matere se branijo s tem, da se od hčerke oddaljujejo. Toda to ne učinkuje ugodno na odrascanje hčera: tudi če mamina blizina hčerko moti, ne smemo pozabiti, da deklica mamo čustveno potrebuje, včasih potrebuje tudi njeno blizino in njena spoznanja.

Ocetove vloge v zgodbi nikakor ne smemo podcenjevati. Toda v puberteti tudi odnos hčerke in očeta doživlja krizo. Hčerkinе telesne spremembe, ki prinasajo s seboj tudi del nove, spolne privlačnosti, delajo očeta negotovega. Poleg tega pa se bo moral oče kaj kmalu privaditi na nove, mlade tekmece, ki jih bo dobil ob potegovanju za ljubezen svoje hčerke.

Nekateri očetje teh let ne prezivijo pravilno in izgubijo vez s svojimi hčerami, drugi spremenijo svoj odnos in se zaradi strahu pred čustveno blizino zatečejo v intelektualno razmerje. Oboje pušča v hčerah posledice: morda bodo celo življenje iskale v mozu izgubljeno očetovo ljubezen ali pa zatrlje čustvene vezi z drugim spolom na račun uresničevanja neke kariere, da bi zadostile očetovemu pričakovanju.

Zato je pomembno, da je tudi oče zelo blizu hčerki v puberteti: pomagati ji bo brez večjih travm in napacne razlage do ženskosti in samozavesti.

PISMO UREDNIŠTVU

Smučišča v FJK je treba valorizirati

Združenje sportnih casnikarjev Furlanije-Juljske krajine (USSJ) je že dvanajstic organiziralo smučarsko prvenstvo za svoje clane, kolege, ki niso v združenju, simpatizerje in družinske clane. Tekmovanje je imelo poleg sportno-agonističnega znacaja se en velik pomen, spoznavalni. V vseh teh letih so se kolegi različnih medijev spoznali, so prijateljili, nastale so trdne vezi, tudi med kolegi različne narodnosti. S tega vidika je torej prvenstvo zadostilo vsem svojim »zahtevam«.

Letosnje pa je bilo nekoliko drugačno. Petkrat so se kolegi srečali. Obredli so torej vse zimsko-sportne centre naše dežele. Tako so si v prvi osebi ogledali »realnost« zimsko sportnih naprav, ki jih nudi Furlanija-Juljska krajina. To kroženje pa je imelo več pozitivnih aspektov. Najprej ugotovitev, da so bele poljane

kar blizu glavnih mest, iz Trsta rabis poldrugo uro, da prideš v Ravascletto, Forni, Trbiz, Piancavallo, ali pa na Nevejsko sedlo. Iz Vidma pa je to mnogo manj. Druga ugotovitev je, da so delavci Promotura enkratni, da znajo pripraviti proge brezhibno. Seveda pa pesajo naprave. Te so pri nas že odsluzile in bi jih bilo treba zamenjati. Postale so prepočasne, neustrezne za danasnje povpraševanje. Če vzamemo za primer Tridentinsko, bo takoj opazna ogromna razlika. Odgovorni za tisk pri Tridentinski turistični ustanovi Carlo Guardini nam je ob nedavnem srečanju predstavil vsa obnovitvena dela, ki so jih opravili pri njih. Tako so na pr. v Moeni obnovili vse stare vlečnice in gondole. Naprave za kontrolo smučarskih prepustnic so vse elektronske. Kdor si želi, si nabavi uro, s katero

ni treba nobenega »mesetarjenja« pri vstopu, dovolj je dotik sensorja in vrata se odhitrejši dostop do smučišča. To nam manjka, manjka le nekaj dobre volje, da bi bili kos Mokrinam, ki so dalec pred nami. Tereni v Furlaniji-Juljski krajini so in tudi taki primerni za smucarijo, treba bi jih bilo valorizirati in nekoliko predelati, da bi služili svojim namenom (tu mislimo predvsem na progo na Varmostu v Forni di Sopra). Če zelimo kandidirati za zimске sportne olimpijske igre, če mislimo privabiti turiste, se moramo vsi skupaj potruditi, predvsem pa direktni odgovorni. Da se nam ne bo zgodilo, da bo prišel Japonček in nas pohvalil, da imamo najlepše urejen muzej zimsko-sportnih naprav, kot se je to že zgodilo v sednji državi.

Marij Šustersič

VIDEM / VRSTA PRIREDITEV

V spomin na Pasolinija dvajset let po smrti

VIDEM - Z vrsto konferenc o gledališkem, filmskem in pesniškem ustvarjanju Pier Paola Pasolinija se nadaljuje dolg niz prireditve, ki jih videmski center Centro servizi e spettacoli, videmska univerza in pokrajinska uprava namenajo pomembnemu furlanskemu ustvarjalcu. Danes bo v okviru »pesniškega cikla« v palaci Antonini prof. Giampaolo Borghello primerjal pesniško ustvarjanje Pasolinija in Pasolinija. O nemških prevodih Pasolinijevih del bo 26. aprila govoril prof. Luigi Reitani, pesnik Alfonso Berardinelli pa bo s predavanjem »Konec poezije v Pasoliniju« 9. maja zaključil ta niz. O Pasolinijevem gledališkem ustvarjanju v furlansceni bo govor v soboto, 22. aprila v Varmu, ko bo predavala Paola Vit. V Buji pa bodo v petek,

28. aprila predvajali film »Le ceneri di Pasolini« (Pasolinijev pepel), za katerega je napisal scenarij in ga nato tudi režiral Pasquale Misuraca.

Dvajsetletnico smrti Pier Paola Pasolinija namerava počastiti tudi deželna uprava FJK. Razne in zelo raznovrstne prireditve bo prihodnji mesec uvedel simpozij o Pasoliniju in svetem, ki ga bo Dežela priredila v Pušji vezi v sodelovanju z videmsko pokrajinsko upravo. Pasoliniju bo posvečen gledališki del letosnjega Mittelfesta, predvidoma bodo pripravili dva do tri gledališka dela povzeta po njegovih knjigah. Med večjimi pobudami gre omeniti še veliko fotografsko-dokumentarno razstavo, ki jo bodo uredili v vili Manin, na ogled pa bo od 15. avgusta do 10. decembra.

gospodarstvo in finance

TRGI / NOV SPODRSLJAJ LIRE V SOZVOČJU S SKRAJNO ŠIBKIM DOLARJEM

Lira spet blizu zgodovinskega minimuma v menjavi z marko

Na milanski borzi nekaj živahnosti, ki je proti večeru skoraj zamrla

RIM, MILAN - Po velikonočnih praznikih, ki so ji prinesli vsaj delno premirje, se je lira včeraj v menjavi z marko spet znasla blizu zgodovinskega minimuma, da ne govorimo o razmerju do jena, ki je včeraj v Tokiju povsem potlačil dolar. Nič niso zalegli posegi japonske centralne banke, ki si zadnje čase pospešeno prizadeva, da bi zajela skodljivo naraščanje vrednosti svojega bankovca. Nervoza se je z Daljnega vzhoda zjutraj preselila se na evropske trge, kjer se je jenu pridružila se naraščajoča marka.

Ce se vrnemo k liri, potem gre zabeležiti, da je italijanski bankovec od začetka leta največ izgubil prav v razmerju do jena: medtem ko je marka v tem času do lire pridobila »samo« 19,6 odstotka vrednosti, se je jen okrepil za skoraj 29 odstotkov in včeraj prvič presegel »zid« 21 lir (konec leta 1994 je nihal okrog 16 lir). Od leta 1993 do danes, torej v komaj 28 mesecih pa se je japonski bankovec do lire ovrednotil za 72 odstotkov.

Marka je včeraj po tečaju Banke Italije kotirala 1.253,31 lire, tik pred zaprtjem valutnih trgov pa se je vzpela do 1.266 lir, kar je najvišja raven po negativnem rekordu »crnega petka« 17.

marca, ko je marka po tečaju centralne banke dosegla 1.274, 75 lire. Italijanska valuta je izgubila tudi del vrednosti, ki jo je bila v zadnjih dneh nadoknadila v menjavi z dolarjem (po tečaju Banke Italije je zeleni bankovec veljal 1.708 lir, pred zaprtjem trgov pa je zlezel ze na 1.715 lir). To je botrovalo rahlemu razvrednotenju italijanske valute do večine ostalih evropskih bankovcev, v podobnem položaju pa sta se znasla tudi franco-

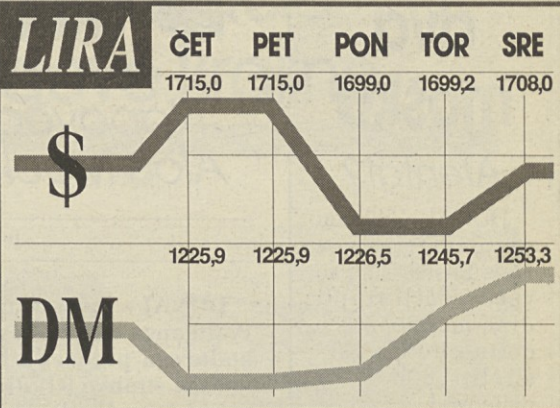
ski frank in britanski funt.

Pozornost valutnih trgov je zdaj posvečena gibanju aprilske inflacije, saj bodo jutri znani podatki iz devetih vzorčnih mest. Ni namreč malo takih, ki napovedujejo, da bo tokrat inflacijska stopnja poskočila na pet odstotkov, za nameček pa pobodne bojazni povečuje se negatovitost pred nedeljskimi upravnimi volitvami.

Jenova premoč se je kot rečeno v obliki na-

raščajoče nervoze izrazila tudi na evropskih finančnih trgih, ki so doživeli zelo skromne obsege menjav in v večini tudi negativne izide borznih sestankov. V nasprotno smer pa se je gibala milanska borza, ki je po negativnem odprtju pokazala težnjo po dvigu, vendar tudi veliko nihanje, kar kaže na prevlado previdnosti. Najvisjo raven je sestanek dosegel okrog 15. ure, ko se je Mibtel približal 1-odstotnemu poskoku, v zadnjem delu

operacij pa je spet prevladala previdnost, ki so ji v veliki meri botrovale slabe novice z denarnega trga. Zadnji indeks Mibtel je tako kazal le se 0,26-odstotni zasluzek, vrednost menjav pa je dosegla 515 milijard lir. Kazalec MIB se je ovrednotil za 0,83 odstotka, Mib-30 pa je pridobil 0,38 odstotka. Nekoliko bolje se je odrezal trg derivatov, ker predvolilna negotovost povzroča prevlado kratkoročnih operacij.

SPOMLADANSKI RAPORT

Shizofrenična Italija na prehodu proti velikim priložnostim

RIM - Italija 1995 je na videz shizofrenična, polna močnih napetosti in razširjene negotovosti. Živi od minute do minute in trpi za tipičnimi boleznimi prehodne dobe, za katerimi pa se k sreči kažejo obrisi novih in pomembnih znakov o zdravi realnosti, tako na področju gospodarstva kot politike. Taksno podoba Italije letosnjega leta sta v uvodu »Spomladanskega raporta« - redne letne radiografije položaja, v katerem se nahaja država, ki si jo je bil leta 1981 zamislil Alfredo Vinciguerra in jo izdaja studijski center Euroitalia - zarisala Giuseppe De Rita in Alberto Mucci.

Raport objavlja tudi prispevek predsednika vlade Lamberta Dinija, v katerem je Italija opisana kot država, ki je sposobna ujeti ugodno ciklično fazo mednarodnega gospodarstva. »Nenadejana priložnost,« piše Dini, »ki lahko v primeru, da jo bomo znali izkoristiti, omogoči dosego pomembnih zastavljenih ciljev se prej, kot je bilo načrtovano.« Ocena mednarodnih trgov, ki se izraza z vsakodnevnimi pristiski na valutne tečaje in na obrestne stopnje, je odločujoče in vsak dan znova pod vplivom »merjenja razkoraka, ki nas se loci od popolne preureditve javne finance, zraven pa tudi pod vplivom negotovosti, ki prevladuje na politični sceni.«

Dini podčrtuje tudi dejstvo, da bodo »prizadevanje za stabilno vrnitev javne porabe pod kontrolo in torej za vrnitev miru na trge dopolnili daljnoročnejši ukrepi, posebno pokojninska reforma«, in dodaja, da »svojih partnerjev in trgov ne moremo slepiti, tako kot bi bilo nemoralno slepiti bodoče rodove«. Za premostitev negotovosti notranjih političnih razmer, h kateri poziva tako predsednik vlade kot predsednik senata Carlo Scognamiglio (ki v reportu med drugim opozarja na »razgraditev političnega okvira po logiki, ki je večina tujcev ne razume«, in podčrtuje šibkost trenutne vlade), ponuja raport recepta liderjev obeh političnih kartelov, ki se soočata na politični sceni: Massima D'Alema in Gianfranca Finija. Finančni minister Augusto Fantozi opozarja, da je za organsko reformo davčnega sistema potrebna taka vlada, ki lahko računa na trajnejše življenje od Dinijeve, pa čeprav »to nikakor ne pomeni, da ni mogoče že zdaj začeti uvajati elementov davčnega federalizma. Predsednik Confindustrie Luigi Abete izraza vznemirjenost podjetništva zaradi občutljivega prehoda, ki ga dožilja Italija, in poziva k drastičnemu znižanju cene denarja (za vsaj tri odstotke), ki je nujna za skrčenje razkoraka, ki nas na tem področju loci od ostalih evropskih partnerjev. Raport zaokroža se dolga vrsta prispevkov vidnih javnih osebnosti.

Istat: tudi v začetku leta zelo strmo vzpenjanje stopnje industrijske rasti

RIM - Italijanska industrijska proizvodnja nezadržno narašča tudi v letosnjem letu, o čemer prica zadnji Istatov podatek za februar. V tem mesecu se je stopnja rasti glede na lanski februar povečala za 73 odstotka, v primerjavi z letosnjim januarjem pa za 0,5 odstotka. Po podatkih, ki jih je osrednji statistični zavod Istat objavil včeraj, se je industrijska proizvodnja v prvih dveh mesecih leta glede na enako obdobje lani povečala za 10 odstotkov, največji porast pa so doživela področja precizne mehanike (+41,9%), neavtomobilskih prevoznih sredstev (+24,5%), avtomobilov (+16,7%) in mehanskih strojev in naprav (+16,4%).

Precej nad povprečjem je tudi porast proizvodnje kovinskih izdelkov (+10,5%), pridobivanja kovin (+10,3%), izdelovanja pisarniških strojev in naprav za obdelavo podatkov (+10,2%) in v naftni industriji (+9%). Negativne pa so variacije v sektorju lesa in lesnih izdelkov (-5,7%), tiska in založništva (-2,9%) in živilske industrije (-1,2%). Po Istatovih ugotovitvah so kazalci o ekonomski namembnosti tendenčno porasli za 13,5 odstotka na področju proizvodnje investicijskih dobrin, za 6,9 odstotka na področju vmesnih dobrin in za 5,1 odstotka na področju proizvodnje dobrin široke porabe. Kar zadeva investicijske dobrine gre visok predvsem na račun 20,6-odstotnega porasta proizvodnje transportnih sredstev, ki niso namenjena končni porabi, 15,5-odstotnega povečanja

proizvodnje strojev in naprav in 3,3-odstotne rasti na preostalih področjih. Porast proizvodnje izdelkov za široko porabo je razultat 11,1-odstotnega povečanja proizvodnje trajnih dobrin, 7,1-odstotnega povečanja poltrajnih dobrin in 0,5-odstotnega znižanja proizvodnje netrajnih dobrin. Ce pa pogledamo ekonomsko namenjenost proizvodov, ugotovimo, da je do največjega porasta (+17,2%) prišlo pri proizvodnji investicijskih dobrin.

Najskromnejša povišanja industrijske proizvodnje veljajo za področje vmesnih dobrin (+9,3%) in proizvodov za široko porabo (+7,9%), glede na sektorje pa je prišlo januarja in februarja do največje proizvodne rasti na področju precizne mehanike (+31,2%).

SEJEMSKA DEJAVNOST / SPECIALIZACIJA

Za naslednje mesece dodobra natrpan koledar sejmskih prireditev po vsej državi

Koledar letosnjih sejmskih prireditev v Italiji kaže, da so seji v vsakem času in vsepovsod po državi, za vse okuse in za vse potrebe. V glavnem so to specializirane seje, ki trajajo le nekaj dni, udeležujejo pa se jih predvsem najbolj zainteresirani podjetniki, ki jih zanimajo nove aparature za njihove delavnice. V več krajih prirejajo tudi splošne seje, ki želijo pritegniti pozornost čim večjega števila ljudi.

V tem oziru so posebno v spomladanskem času zelo v modi seje vrtnarstva in cvetličarstva. Teh je na pretek in rezultati kažejo, da so zelo priljubljeni, saj vsakega obišče več kot sto tisoč oseb. Obiskovalci plačajo za drago najemnino za razstaveni prostor. V več krajih prirejajo seje antikvariata. To niso poulične enodnevnice prireditve, na katerih si lahko ogledamo in

za majhen denar nabavimo razglednico ali star in se vedno uporaben predmet. Tudi splošni seji pritegnejo zelo veliko obiskovalcev, saj ti na sejmišču najdejo praktično vse, od vsak dan uporabnih drobnih predmetov pa do napotkov za turizem.

Med nekaj sto sejmami, ki bodo tja do poletja v različnih krajih Italije, bi radi omenili le nekatere, ki pritegnejo tudi zanimanje ljudi iz naših krajev. V Turinu so včeraj odprli salonski tovarnjakov in drugih industrijskih vozil (na posnetku AP Gianni Agnelli med ogledom), v Padovi bo od 20. do 23. aprila sejem naprav za ogrevanje in sanitarnih naprav, v Veroni bo od 20. do 24. aprila sejem avto tovarnih naprav, v Faenzi od 21. do 25. aprila sejem mehanizacije v vinogradništvu, v Prammagioru pa od 21. aprila do 3. maja vinski sejem (v preteklih letih so bili na

tem sejmu tudi briski vinogradniki deležni veliko priznanj). V Modeni bo od 21. aprila do 2. maja splošni sejem, v Bologni od 22. do 25. aprila sejem kozmetičnih izdelkov in naprav, v Firencah pa od 22. aprila do 1. maja mednarodni sejem umetne obrti.

V Gorici bo od 22. aprila do 1. maja splošni sejem Espomego, v Padovi pa bo v istih dneh sejem antikvariata. V Milanu bo od 28. aprila do 1. maja specializirani sejem optičnih izdelkov, v Veroni pa sejem farmacevtskih proizvodov. Od 29. aprila do 1. maja bo v Pordenonu sejem radioamaterjev, v Vincezi pa od 6. do 10. maja sejem prehrabnih proizvodov Doc. Bologna bo od 19. do 13. maja gostila sejem italijanske usnjarske mode in sejem strojev za usnjarsko in čevljarstvo industrijo. Tudi duhovniki pridejo na svoj račun, saj bo v Vicenzi od

20. do 23. maja sejem z naslovom Koinè, na katerem bodo na ogled oblaci in vse tisto, kar potrebujeta duhovnik ali nuna za opravljanje svojih dolžnosti. V Padovi bo od 20. do 28. maja splošni spomladanski sejem, najstarejši te vrste v Italiji. Na njem bodo sodelovala tudi nekatera podjetja iz Slove-

nije, v glavnem igralnice in termalna sredica, italijanskim turistom pa bodo ponujali tudi naravne lepote Posocja. V Veroni bo od 23. do 26. maja sejem naprav za čiščenje prostorov, pregled pa lahko zaključimo s tržaskim sejmom Expomodel, ki bo od 24. do 28. maja.

Marko Waltritsch

ADRIA

ADRIA AIRWAYS

SLOVENSKI LETALSKI PREVOZNIK

NOVOST V POLETNEM VOZNEM REDU

Ljubljana - Praga - Ljubljana
3-krat tedensko

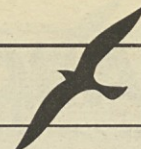
Ljubljana - Barcelona - Ljubljana
2-krat tedensko

Ljubljana - Kopenhagen - Ljubljana
2-krat tedensko

Ljubljana - Rim - Ljubljana
3-krat tedensko

Informacije in rezervacije:

ADRIA AIRWAYS, Ljubljana, Kuzmičeva 7, • tel. 061/131-81-55
prodaja vozovnic Ljubljana, Gosposvetska 6, • tel. 061/313-312
ADRIA AIRWAYS, Maribor, Cankarjeva 3, • tel. 062/27-038, 26-155
ADRIA AIRWAYS, Koper, Pristaniška 45, • tel. 066/38-458, 38-512

AVSTRIJA

Bomba ubila dva moška

Atentat?

DUNAJ - V blizini nižjeavstrijskega kraja Ebergassing so včeraj našli trupli dveh moških, ki sta očitno hotela razstreliti električni daljnovod.

Po prvi oceni strokovnjakov notranjega ministristva je pri montazi razstreljiva očitno prišlo do predčasne eksplozije. Oba moška sta se na kraju nesreče umrla. V blizini trupel so kriminalisti našli se več drugih bomb.

Notranje ministristvo je takoj zaprlo celotno območje, hkrati pa uvedlo tudi informacijsko blokado. Identiteta moških ni znana.

AVSTRIJA / PRVE POSLEDICE ODLOČITVE V LJUDSKI STRANKI

Busek je obupal

Napovedal je svoj umik z vseh vladnih funkcij - Tudi Alois Mock ni več predviden v Schüsslovi vladni ekipi

IVAN LUKAN

DUNAJ - Imenovanje Wolfganga Schüssla za bodočega predsednika ljudske stranke (ÖVP) je včeraj privedlo do prvega večjega političnega potresa znotraj te vladne stranke.

Potem ko je strankina volilna komisija odstranila s položaja sedanjega predsednika ÖVP Erharda Buska, je le-ta že napovedal svoj umik z vseh vladnih funkcij. Odstopil bo torej kot podkancler kakor tudi kot minister za pouk in umetnost.

Busek je svojo preseñetljivo hitro odločitev utemeljil s tem, da je izvedel od volilne komisije, da zanj v novi

Schüsslovi vladni ekipi ni predvidena nikakršna funkcija, to pa da velja tudi za zunanjega ministra Aloisa Mocka. Busek je se dodal, da se umika iz vlade tudi zaradi tega, da bi novemu predsedniku stranke odprl »oblikovalni prostor«, ki ga Schüssel potrebuje pri sestavljanju svoje nove vladne ekipe.

Na vprašanje, ali bo ostal vsaj poslanec v državnem zboru, pa je Busek odgovoril, da je to odločitev novega predsednika stranke.

Z nacrtovano izvolitvijo Schüssla za novega predsednika ÖVP na zveznem kongresu stranke v soboto na Dunaju - z njo je povezan tudi prevzem položaja podkanclerja v Vranitzkyjevi vla-

Odžagani Erhard Busek bo »vzel klobuk« - oddal bo funkcijo podkanclerja kot tudi ministra za pouk in umetnost

di - pa se očitno ne bo končala le Buskova politična pot. Vlado bo po vseh doslej znanih Schüsslovih nacrtih moral zapustiti tudi dolgo-

letni zunanji minister Alois Mock, nadaljnji kandidati za zamenjavo pa so tudi obrambni minister Werner Fasslabend in državna sekretarja Bartenstein in Schäffer. Alois Mock včeraj se ni hotel komentirati govorice o svoji izločitvi iz vlade, sporočil pa je, da bo o tej zadevi se govoril s predvidenim predsednikom.

Schüssel se ni odkril svojih nacrtov glede oblikovanja svoje nove vladne ekipe, napovedal pa je, da bo to storil najkasneje v 14 dneh.

Jasno pa se je izrekel za nadaljevanje velike koalicije s socialdemokrati do konca legislature leta 1998. Za čas po volitvah leta 1998 pa si je pustil odprte vse opcije. Njegov osebni cilj je, da ljudska stranka spet postane najmočnejša politična sila v državi, on pa kancler naslednje avstrijske zvezne vlade.

AVSTRIJA / TUJCI

Socialdemokrati za bolj odprt odnos do tujcev

Pobuda za integracijo

DUNAJ - Sef avstrijskih socialdemokratov (SPÖ) in zvezni kancler Franz Vranitzky je napovedal bistveno spremembo dosedanje politike svoje stranke v vprašanju odnosa do tujcev v Avstriji.

Poudaril je, da se bo SPÖ v prihodnje zavzemala za pravičnejšo politiko do tujcev in s tem v zvezi naznanil uresničitev vseavstrijskega projekta, katerega cilj je učinkovitejša integracija tujcev v avstrijsko družbo.

Pobuda je, da bo vključevala tako tujce kot tudi avstrijske državljane, kajti uspešna integracijska politika zahteva sodelovanje obeh strani, je dejal Vranitzky. Zvezni kan-

cler pa je obenem napovedal tudi odločnejši boj proti tujcem, ki živijo brez dovoljenja v državi. Dodal je se, da naj bi imigracija tujcev »tudi v prihodnje ostala v preglednem okviru«.

Proti (vsaj delni) liberalizaciji politike avstrijske države do tujcev se je že izrekla ÖVP. Njihov govornik za varnostna vprašanja v državnem zboru Paul Kiss (le-ta pripada madzarski narodnostni skupnosti na Gradiščanskem - op. ured.) je socialdemokratskega vladnega partnerja javno opozoril na koalicijski sporazum in poudaril, da ÖVP ne namerava odstopiti od njega. (I. L.)

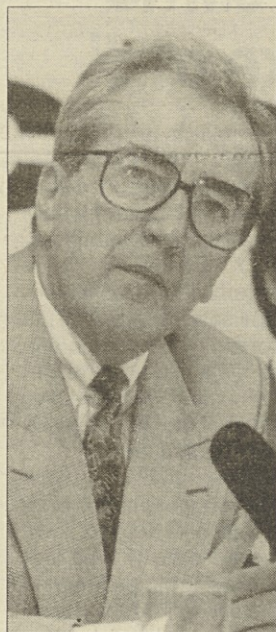
NOVICI

Inflacija je spet narasla

DUNAJ - Potrošniški indeks je v marcu v primerjavi s februarjem narasel za 0,3 odstotka in znaša 2,4 odstotka. V primerjavi z lanskim marcem se inflacijska stopnja ni spremenila. Podrazitve so zabeležili predvsem pri prenočitvah, pri stanarini, sezonskem sadju in krompirju ter pri oblačilih. Po napovedih strokovnjakov bo povprečna inflacija v Avstriji znasala letos okrog 2,6 odstotka, tako da bo za skoraj 0,5 odstotka nižja kot v povprečju leta 1994. Hkrati strokovnjaki za razvoj gospodarstva napovedujejo tudi rahlo upadanje brezposelnosti v Avstriji za približno 6,5 odstotka.

Konsum bo zaprl 87 podružnic po Avstriji

DUNAJ - Avstrijski trgovski velikan Konsum, ki je moral v začetu letošnjega aprila prijaviti poravnalni postopek, bo konec aprila po vsej Avstriji zaprl 87 svojih podružnic. To je včeraj sklenilo vodstvo koncerna, ki ima obveznosti do tretjih v višini skoraj 22 milijard silingov. Z zaprtjem podružnic bo izgubilo svoje delovno mesto 433 nameščenec.

Zunanji minister Alois Mock se še noče umakniti

Bo moral vlado zapustiti tudi minister Fasslabend?

MANJŠINA / POLEMIKA

Antoni zavrača »nestvarno Peterletovo vmešavanje«

DUNAJ/CELOVEC - Manjsinski govornik avstrijskih socialdemokratov v državnem zboru, koroski poslanec Dieter Antoni, je zahtevo predsednika Slovenskih krščanskih demokratov Lojzeta Peterleta po razširitvi slovenskega radijskega sporeda na Avstrijski radioteleviziji (ORF) ostro kritiziral in jo označil kot »nestvarno vmešavanje v avstrijsko manjsinsko politiko«.

V izjavi za tisk Antoni poudarja, da Peterle ze nekaj časa ni več član slovenske vlade in mu zato svetuje, naj se prej infor-

mira o situaciji v Avstriji, preden se oglasi z nasveti. »Dejstvo je, da je manjsinska politika avstrijske vlade liberalna in širokosrčna kot skoraj nikjer v Evropi«, polemizira državni poslanec.

Glede vprašanja razširitve slovenskega radijskega sporeda na ORF pa Antoni poudarja, da edino javnopravni (državni) radio lahko zagotovi demokratsko izravnano in objektivnost.

Od pristojnih na ORF zato pričakuje, da bodo uresnili programski nalogo do vseh manjsin v Avstriji. (I. L.)

I S T R A

Stare hibe hrvaškega turizma

GORAN MORAVCEK

REKA - Turistična sezona v Istri in na Kvarnerju, od katere v teh krajih veliko pričakujejo, se je začela s podrazitvami. Stare hibe hrvaškega turizma, ki je vse svoje tegobe skušal reševati z visanjem cen, očitno se niso odstranjene.

Premier Nikica Valentić, ki se mu je z gospodarskim programom posrečilo stabilizirati tečaj kune, ima hude težave s cenami. Čeprav je kuna stabilna, cene vseeno skacejo. Ta hrvaški gospodarski paradoks izziva bes pri številnih Hrvatih. Ti s placami, ki so se v povprečju že približale številki dva tisoč kun, ne morejo preživeti do konca meseca. Po podatkih Centra za raziskovanje marketinga (CEM) iz Zagreba povprečno stiričlansko hrvaško gospodinjstvo potrebuje za zadovoljitev osnovnih potreb mesečno najmanj 1300 mark, medtem ko je lani potrebovalo le 750 mark. Če ti kazalci držijo, bi morala podje-

tja občutno povečati učinkovitost, če bi hotela zagotoviti zaposlenim place, ki bi omogočile preživetje družin. To se seveda ni zgodilo, zato številna podjetja namestavajo svoj prihodek zvišati s podrazitvami svojih izdelkov. Pri tem tudi turizem, ki ga pestijo številne poslovne tegobe, ni izjema. Turisti pa imajo kaj malo razumevanja za takšne poslovne poteze hotelirjev in gostincev. Marsikdo namreč pričakuje, da bo v državi, ki ji je zaupal, čeprav je v (pol) vojnem stanju, preživel poceni počitnice. Zato je njihovo razočaranje razumljivo, saj okoliške turistične države, med njimi tudi Slovenija, ponujajo občutno sprejemljivejše cene.

Na Kvarnerskem območju je velikonočne praznike preživel skoraj 30 tisoč tujih turistov, med njimi tudi precejšnje število Slovencev. Na osnovi teh podatkov napovedujejo, da bo Hrvaško letos obiskalo za tretjino več turistov kot la-

ni, ko je prihodek od turizma znašal 1,3 milijarde dolarjev. Se bodo napovedi uresničile? Mogoče, toda dobri poznavalci hrvaškega turizma opozarjajo, da število turistov

se ne pomeni, da bodo gostinci tudi veliko zaslužili, saj turisti na Hrvaškem niso razsipni. Analize kažejo, da porabijo veliko manj denarja kot v Italiji, Avstriji ali Grčiji.

Hotelirji in gostinci vselej, kadar hočejo upravičiti (pre) visoke stroške zunajpensionskih storitev, s prstom pokazujejo proti Zagrebu. Po njihovih trditvah rast števila turistov skoraj ne vpliva na zaslužek, saj jim ostane le malo denarja - ko od zaslužka odstejejo vse davke. V Istri, najpomembnejši hrvaški turistični regiji, ki je pod močnim političnim vplivom regionalnega Istrskega demokratskega sabora (IDS) Ivana Jakovčiča, trdijo, da so postali »kolonija Zagreba«.

Centralizacija je tam osovražen pojem, a prav s to metodo si Hrvaška vlada, ki si prizadeva uravnovežiti proračunske izdatke s prihodki, prizadeva, da bi držala v svojih rokah vse niti. Vojski vsako leto namenijo milijardo dolarjev, veliko obremenitev predstavljajo tudi begunci, ki jih je približno 400 tisoč.

Analitiki zagotavljajo, da se je turizem znašel v nezavirljivem

položaju: delež te gospodarske veje v celotnem prihodku hrvaškega gospodarstva se je zmanjšal, povečale so se izgube v turizmu, manjše je tudi število zaposlenih hotelirjev in gostincev. Do izgub v turizmu seveda pride zato, ker so stroški večji od prihodkov.

Nabavne cene izdelkov, ki jih veletrgovci ponujajo turističnemu področju, so se letos povprečno zvišale za 40 odstotkov, cene komunalnih storitev pa za 200 do 300 odstotkov. S pomočjo turizma hočejo vsi zadostiti svojim pričakovanjem, tako da hotelirjem in gostincem od vsega tega ostanejo le drobščine. Mnogi med njimi so v taksnih okoliščinah segli po starih »receptih« in zvišali cene zunajpensionskih storitev. Kaksen bo končni učinek te poteze, bo kmalu jasno, že zdaj pa je očitno, da si tukajšnji turizem utegne s taksnim poslovanjem namesto zdravil nakopati - glavobol.

GLASBA

Giancarlo Parodi bo jutri zaključil koncertno sezono GM

JANA RADOVIČ

Jutri zvečer se bo v trzaski stolnici sv. Justa zaključila letosnja koncertna sezona Glasbene matice. Kot zadnji letošnji gost GM bo nastopil Giancarlo Parodi, svetovno znani organist. Giancarlo Parodi je diplomiral iz klavirja, orgel in orgelske kompozicije na konservatoriju »Nicolò Paganini« v Genovi z najvišjo oceno. Koncertiral je po celi Evropi, v ZDA, na Japonskem. Stevilni so njegovi radijski in televizijski posnetki (RAI, Avstrijski radio, Svedski radio, Vatikanski radio, Radio San Francisco in drugi). Posnel je tudi veliko plošč. Trenutno je Parodi predstojnik katedre za orgle in orgelsko kompozicijo na konservatoriju »Giuseppe Verdi« v Milanu in docent predmeta »Organo principale« in organografije na papeškem inštitutu za glasbo (PIMS) v Rimu. Poleg tega je še predsednik in ustanovni član orgelskega združenja »R. Lunelli« v Trentu, umetniški koordinator gla-

sbenega društva Prijateljev miru (Amici della pace v Bresci) in se bi lahko naštevati. Pogosto je vabljen na mednarodna orgelska tekmovanja, na študijske koncerte, na izpopolnjevalne in na tečaj master class. Pred jutrišnjim trzaskim nastopom je o sebi, predvsem seveda v odnosu do glasbe, povedal naslednje:

»Studij glasbe sem začel iz lastne želje, ko sem bil star 15 let. Izbral sem orgle, ker je njihov glasbeni svet bolj zbran, mističen... Glasba ima zame predvsem notranji, globji pomen. Z njeno izredno komunikativno in evokativno močjo, mi pomeni najvišji izraz duha: prava katarza. Mislim, da je imel Beethoven prav, ko je trdil, da je glasba najvišja med filozofijami. Z njo odkrivaš, kaj je pravzaprav umetnost. Koncertirati pa pomeni predvsem komunicirati z občestvom. Umetnik mora predvsem vzbuditi emocijo. Preden bi spregovoril o koncertu, pa naj v dveh besedah

pojasnim razliko med koncertnimi in liturgicnimi orglami. Medtem, ko so prve »protagonisti«, je funkcija liturgicnih predvsem spremljanje obreda oziroma pevec.

Eden izmed problemov organista je, da se mora vsakič mora drugim orglam. Le za antični repertoar se uporablja pozitiv, ki je premečen. To seveda vpliva na izvajanje: poznati moraš zgodovino in značilnosti instrumenta, na katerega igraš. Od tega je odvisna celo izbira programa. Po mojem so stebri orgelskega repertoarja G. Frescobaldi, J.S. Bach in C. Franck. Komponiranje za orgle pa ni le del preteklosti. Res je, da so včasih sobodne skladbe le spirtualne, ustvarjajo pa se tudi izredno dobre glasbene kompozicije. Na primer Variations on a Recitative op. 40 Schoenberga so po moji oceni prava mojstrovinna. Tudi jazz, ki me še posebno zanima, ni izključen iz orgelskega repertoarja. Naj le ome-

nim mojstrsko uporabo orgel K. Jarretta. Od svojih izkušenj mi je najbolj ostalo v spominu, ko sem igral na malih orglah za oltarjem v samostanu benediktinskih nun v Lucci. Pravi ambient za izvajanje Frescobaldija.

Kljub italijanski organistični tradiciji orgle niso primerno upoštevane na konservatoriju. Na to je verjetno vplivala tudi liturgična reforma, ko so liturgične orgle bile potisnjene v ozadje. Kljub vsemu pa opazam z veseljem, da narasča zanimanje tudi med publiko. Torej ne velja vedno, da je v tujni boljše kot doma... V Italiji pa manjka organizacija, ki bi scitila pravice organistov.

Za bodočo si želim le to, da bi zmeraj sledil nacelu, ki sem si ga zastavil na začetku svoje kariere: služiti družbi z glasbo. Od koncerta v Trstu pa si predvsem želim, da bi navezal profesionalne in prijateljske stike. Pa tudi ponovno srečal stare prijatelje.«

LIKOVNA UMETNOST

»Poetični slikar« Janez Kovačič in njegove krajine

JURIJ PALJK

V likovni galeriji v Katoliški knjigarni na goriskem Travniku bo do konca meseca razstavljal ljubljanski slikar Janez Kovačič (foto Studio Reportage), katerega poznamo kot odličnega krajinarja in dobrega predstavnika realističnega in poetičnega slikanja narave in tihožitij, njegovi portreti pa krasijo marsikatero ugledno slovensko hišo in javno ustanovo.

V Gorico je ta samosvoj slovenski slikar prinesel nad trideset slik, zvečine olja, nekaj pa je tudi večjih akvarelov, skic za večje vitraže in tri vitraže manjšega formata. Kar cloveka v gorški likovni galeriji tokrat najbolj preseneti, je predvsem to, da se po dolgem času spet znajde na razstavi, kjer so vse slike hitro doumljive in neverjetno lepo naslikane. Dandanes namrec zelo težko naletimo na akademskega slikarja iz Slovenije, ki bi slikal pretežno krajine, naravo in njene izreze in delal portrete, se manj pa je tistih, ki bi slikali tihožitja s cvetjem. Je že tako, da danes to slikanje nekako ni v modi, se tako dobri poznavalci slikarstva se raje odločajo za nakup abstraktnih slik, medtem ko imajo domala vsi slovenski umetnostni kritiki veliko rezerv do slikarjev, ki se odločajo za realistični način slikanja. Janez Kovačič je tak slikar, ki je po ljubljanski likovni akademiji odšel na delo in izpopolnjevanje v Nemčijo, kasneje koncal se podiplomski študij na akademiji v Ljubljani, a ves čas ostal zvest krajinarstvu in realistični poeziji, kot bi lahko imenovali njegov način slikanja.

Pri njegovem slikanju najprej opazimo to, da je Kovačič izreden in imeniten risar, to se pozna tudi v zgradbi njegovih slik, ki so vse dovršene in tudi v širokih in gotovih potezah copica, s katerim tudi rise in ne samo slika in nanaša debele plasti oljnih barv. Slikar rise in v Gorici tudi razstavlja tihožitja z rožami in sončnicami, njegove slike so vse večjega formata in to tudi ustreza njegovemu slogu slikanja, saj ima Kovačič rad široke zamahe s copicem in tudi večje slikarske površine. Poznavanje barv je dovršeno, skica in risba pa se bolj, umetniku se pozna, da se je že v mladosti naučil osnov risbe in se tudi zaveda, da je poznavanje geometrije temeljnega pomena za vsakega dobrega slikarja. Prav zato so njegove slike dovršene in vedno tudi harmonično izpeljane kompozicije, izseki iz narave. Če pa bi kdo hotel slikarju očitati neko vrsto starozitnosti, ker rad upodablja slovensko krajino, ima v odgovor slikar lastno paleto barv, v kateri gotovo prevladujejo cudoviti odtenki rjave barve. Janez Kovačič je

zaljubljen v slovensko pokrajino in slovenska mesta, v zapuščene mlane in reke, v vinograde in stare zidance, v slovenska mesta in v cerkve.

Vse te stvari slika tako v tehniki olja kot tudi v akvarelu. Osebnost me dosti bolj prepriča z velikimi oljnimi slikami kot pa z akvareli, na katerih se včasih porazgubi tista poezija, katero umetniku uspe pricarati na oljnati sliki z velikimi in pastoznimi nanosi barve. Včasih nariše Kovačič krajino realistično, včasih pa se je loti z veliko mero poezije, tako, da jo samo nakaze, ostalo pa prepusti igri dobro izbranih barv, katere temlejo obvlada.

Na gorški razstavi lahko vidimo več slovenskih krajin, posebno mesto ima gotovo kraski vinograd, ki nam je s svojo sporocilnostjo bližji, kot pa recimo krajina izpod Triglave ali pa umetniškovi kozolci in mlini na reki, ki jih pri nas ne poznamo več. Kovačičeva tihožitja so poglavje zase, saj bi danes zelo težko nasli se slovenskega slikarja, ki bi se upal spopasti z velikim sopkom roz ali pa sončnic. Kovačiču to uspeva, vse njegove »cvetne kombinacije« so posrečene in nič kicaste ali preveč baročne-ga ni na njih.

V Gorici si na razstavi lahko ogledamo tudi dva večja portreta, in sicer zelo lep portret trgovca in slikarja Andreja Kosica in portret dr. Vrtočca. Oba sta zelo dobro naslikana, Kovačiču je uspelo prikazati osebnosti obeh in tudi njihovo duso, do katere zmoredno priti preko izrazito dobro naslikanih obraznih potez in oči.

Na razstavi so se skice za velike vitraže, ki so namenjene raznim cerkvam po svetu in večjim javnim stavbam. Umetnik pa je za pokusino te svojevrstne umetnosti v Gorici razstavil tudi tri manjše vitraže in sicer razpelo in dva imenitno napravljena angelčka. Kovačič se je umetnosti in obrti vitraže učil v Nemčiji. Znano je, da umetniki, ki se s tem ukvarjajo, skrbno čuvajo svoje »recepte« za zganje stekla in barv. To, da je Kovačič pristas poetičnega realizma in zelo zelo dober risar, mu pomaga pri izdelavi vitraz, s katerimi je opremil za vrsto sakralnih stavb in več poslovnih prostorov širom po svetu.

Razstava Janeza Kovačiča v Katoliški knjigarni je samo se dokaz več, da se tudi sredi modernega sveta, ki prisega na neformalnost in na abstraktno slikarstvo, se da uspešno slikati krajine in naravo, tihožitja in portrete. Obenem je Janez Kovačič s svojo razstavo v Gorici se enkrat pokazal, da vzorno nadaljuje z bogato tradicijo dobrih slovenskih krajinarjev.

LAHKA GLASBA

V tem obdobju gostuje v Italiji veliko zanimivih skupin in solistov

Prihod angleskih rock zvezd je bil med ljubitelji glasbe vedno razlog za veliko pričakovanje. Tako je tudi letos, ko se v razdobju dveh tednov prepletajo po kar tri odmevne turneje.

V torek zvečer je skupina Simple Minds v Bologni zaključila kratko italijansko turnejo. Jim Kerr in tovarisi so po starih letih molka januarja letos izdali nov album, Good News from the next world, pred nekaj tedni pa so začeli evropsko turnejo. Simple Minds bomo lahko videli tudi julija meseca, ko bodo spet v Italiji.

V ponedeljek zvečer so v Forumu v Milanu začeli ze zdavnaj razprodano turnejo tudi idoli mlajših generacij. Sex symboli angleške lahke popevke, se pravi člani skupine Take That (na sliki), so tudi v Italiji dalec najbolj priljubljeni dečki med najstnicami, njim pa so seveda posvečeni tokratni koncerti, ki se zaradi nizke povprečne starosti poslušalcev začnejo ob 19.30, se kar nenavadni uri za večerne glasbene nastope. Skupina petih fantov iz Manchesterja je z le nekaterimi skladbami dosegla izredni prodajni uspeh, od njihovih nastopih je zaslediti scene histerije, ki smo jih pred leti lahko videli le za Beatlese, v preteklem desetletju pa za ansambel Duran Duran. Z glasbenega vidika pa dvaindvajsetletni Angleži niso nič posebnega. Enostavne ljubezenske pesmice, lahko dojemljiva glasbena podlaga, ki pa zazibajo v sanje milijone najstnic in tudi najstnikov. Take That bodo nastopili danes v Casalecchiu, v nedeljo in ponedeljek v Rimu, prihodnjo sredo se bodo vrnili v Milan, kjer se je

izredno uspešno začela njihova italijanska turneja, zadnji italijanski koncert pa bo 28. aprila v Turinu.

Povsem različni pa sta turneji, ki bosta v Italijo pripeljale ameriške gospe avtorske pesmi in najbolj znane svetlopoltega bluesmana. »New american music«, tako se imenuje glasbeni večer, ki bo v gledališču Smeraldo v Milanu v ponedeljek, 24. aprila. Gre za turnejo ameriških country pevk, ki so se po uspešnih zimskih koncertih v domovini podale tudi v Evropo. Emmylou Harris, Trisha Yearwood in Marty Stuart so 7. aprila v Dublinu zacele krajše potovanje po Evropi, ki se bo po milanskem večeru zaključilo v Lisbnu. V bistvu gre za promocijo popularne glasbe ameriških prerij, ki ima svoje svetovno središče v Nashvillu. Zelo popularna v ZDA, country glasba je v Evropi dokaj zapostavljena. Ena redkih izjem je v našem okolju zelo dobro poznana hrvaška skupina Plava Trava Zaborava. V Milanu bodo nastopile tri odlične pevke. Emmylou Harris je na glasbeni sceni že vrsto let. Njen repertoar sega od countryja do avtorske popevke, sodelo-

vala je z vsemi najpomembnejšimi predstavniki west coast glasbe, z Neil Youngom na čelu. Trisha Yearwood in Marty Stuart pa sta mladi in obetavni country pevki, ki sta pravkar izdali vsaka svoj novi album.

Najboljši koncerti pa bodo konec meseca oz. prve dni maja. Eric Clapton, sloviti angleški bluesman, bo nastopil 30. aprila v Rimu, prvega in drugega maja pa v Milanu. Eric bo predstavil zadnji album From the Cradle, prostora pa bo tudi za številne druge hite iz dolgoletne kariere tega odličnega glasbenika. O njegovih koncertih pa kaj več prihodnji teden.

Ales Waltritsch

Neznani Derek Jarman v Kinoteki v Ljubljani

LJUBLJANA - Za vse zamudnike, ki si retrospektive filmov pred kratkim umrlega britanskega režiserja Dereka Jarmana niso ogledali v kapelici K4, je slovenska Kinoteka pripravila razširjeno »nekrospektivo« njegovih celovečernih in kratkih filmov, prvih poskusov z osemmilimetersko kamero, predvajali pa bodo tudi njegov avtobiografski dokumentarec Pa smo tu, John ... iz leta 1994. Nocoj ob 18. uri bodo retrospektivo začeli z njegovimi kratkimi filmi, ob 20. uri pa jo bo slovestno otvoril film, s katerim je Jarman zaslovel - Caravaggio (1986) o mojstru svetovnega slikarstva. Do 26. aprila se bodo zvrstili njegovi celovečerni filmi Sebastiane (1976), Jubilej (1978), Konec Anglije (1987), Vihar (1979), Vrt (1990), Angelski pogovor (1985), Edward II (1991) in Wittgenstein (1993). Politicna radikalnost tako v obravnavanju razrednih odnosov kot homoseksualnosti, estetika reduciranih podob in slikarstva ter intelektualnost tematike - od klasičnih besedil angleske literature do velikih mislecev - so značilnosti Jarmanove filmske poetike, predstavitev katere je s svojo podporo omogočil British Council Slovenia. (V. R.)

FILM / RAZSTAVA O METODU IN MILKI BADJURA

Pregled dela pionirjev

LJUBLJANA - Prihodnje leto bomo obhajali stoletnico rojstva pionirja slovenskega filma Metoda Badjura (1896-1971), Arhiv Republike Slovenije pa se je odločil, da bo njemu in njegovi zeni, montažerki Milki Badjura (1902-1992), posvetil razstavo že v letosnjem letu.

Razstava, ki jo bo nocoj ob 20. uri minister za kulturo Sergij Pelhan odprl v prvem preddverju Cankarjevega doma, je namreč edina razstava (ob razstavi, posvečeni Karolu Grossmanu, ki je bila postavljena že ob njegovi osemdesetletnici, in ki jo nameravajo ponovno postaviti prav letos), ki je predvidena v okviru slovenskega programa za obeležitev stoletnice prve filmske predstave

v svetu in devetdesetletnice slovenskega filma.

Avtor razstave, Ivan Nemanič, vodja Slovenskega filmskega arhiva pri Arhivu Republike Slovenije, je razstavo z naslovom Filmska ustvarjalnost Metoda in Milke Badjura 1926-1969 vsebinsko zasnoval na svoji publikaciji z naslovom Filmi Metoda in Milke Badjura 1926-1969, ki je izšla lansko leto, in v kateri je Ivan Nemanič med drugim tudi kronološko nanizal okoli sto filmov obeh ustvarjalcev, partnerjev tako v zasebnem kot profesionalnem življenju. Metod Badjura za filmsko kamero in Milka Badjura za montažno mizo, sta med leti 1926 in 1969 na filmski

Pastir kliče pomlad v filmu Pomlad v Belli krajini (1952)

trak beležila življenje v Sloveniji, od parad, lepote tekmoval, ljudskih običajev, slavij in pomembnih dogodkov v političnem življenju, kot tudi portretov več slovenskih umetnikov, ki bi sicer ostali izgubljeni. Vse to pa od prvenca Pot na Triglav sredi dvajsetih let do portretnega filma o slikarju Božidarju Jakcu leta 1969.

Pričujoca razstava, ki sta jo oblikovno zasnovala Samo Cafnik in Primož Pislak, bo filmsko ustvarjalnost Badjurovih prikazala s treh vidikov - z dokumentarnega, fotografsko-umetniškega in narativnega. Tako bomo lahko videli fotografije etnografskega značaja iz filmov, v katerih sta ujela dogodke, osebe in kraje iz slovenskega življenja. Ob tem pa bo razstavljen tudi izbor fotografij filmsko-umetniškega značaja, na katerih sloni izrazna moc Badjurovih filmov. Njune filme pa si bo do 4. maja, dokler bo razstava odprta, mogoče ogledati tudi na videoformatu. Ob razstavi bodo organizatorji izdali tudi spremni katalog, v katerem bodo med drugim objavljene stiri krajse izvirne studije o filmski ustvarjalnosti Badjurovih, ki so jih napisali strokovnjaki s področja slovenske filmografije kot so Stanko Simenc, Silvan Furlan, Nasko Križnar in Ivan Nemanič.

Vesna Rojko

Najbolj prodajana otroška in mladinska literatura v izbranih slovenskih knjigarnah (v aprilu)

Med priljubljenimi otroškimi knjigami izstopajo vrhunske slikanice založbe Epta, poleg pravljič pa so priljubljene tudi otroške pesmice, pri čemer velja omeniti zlasti Bla Bla pesnika in pisatelja Borisa A. Novaka. Med mladinsko literaturo je velike pozornosti deležna knjiga za najstnice Prva ljubezen avtorice Mary Hooper, ki jo je izdala Mladinska knjiga. Sicer pa na otroškem in mladinskem oddelku v knjigarni Konzorcij najbolj prodajajo poučno enciklopedijo Glasba in glasbila francoske založbe Gallimard, ki na izvirni in plastični način predstavlja razvoj glasbene kulture clovestva.

Knjigarna Založbe Obzorja, Gosposka 24, Maribor

1. Več avtorjev: 7 na mah, Najlepše slikanice, založba Epta, 1995
2. Oton Zupancic: Mehurčki, Mladinska knjiga, 1995
3. Biba leze (narodne pesmice), založba Harlekin, 1995
4. Mirko Kuncic: Triglavske pravljice, založba Magnolija, 1994
5. Roald Dahl: Charlie in veliko stekleno dvigalo, Mladika, 1994

Knjigarna Libris, Presernov trg 1, Koper

1. Mary Hooper: Prva ljubezen, Mladinska knjiga, 1995
2. Bogdan Novak: Zelena pošast, Mladinska knjiga, 1995
3. Ivan Sivec: Netopir brez kril, Mladinska knjiga, 1995
4. Regine Schindler: Kaj je trip, Mija?, Didakta, 1995
5. Boris A. Novak: Bla bla, DZS, 1995

Knjigarna Konzorcij, Slovenska 29, Ljubljana

1. Glasba in glasbila, Mladinska knjiga, 1995
2. Evelina Umek in Samo Jencic: Radovedni tacek ali ta veseli dan v gledališču, Mladinska knjiga, 1995
3. Boris A. Novak: Bla bla, DZS, 1995
4. Mary Hooper: Prva ljubezen, Mladinska knjiga, 1995
5. Eveline Hasler: Mesto cvetja, Epta, 1995

Plečnikova knjigarna, Subičeva 1, Ljubljana

1. Silver Stein: Drevo ima srce, Mohorjeva družba, 1992
2. Desa Muck: Blazno resno o seksu, Mladinska knjiga, 1994
3. Babette Cole: Mama je znesla jajce, Kmečki glas, 1993
4. Edith Schreiber Wicke, Carola Holland: Ko so bili krokarji se pisani, Epta 1993
5. Ljubica Rijavec: Dezela Crkarija, založba Educa, 1994

Andreja Paljevce

kronos
The Spirit of Sport.

Vabilo na Evrošolo

O Slovenski Evrošoli '95, manifestaciji, ki se začne danes, in ki bo do nedelje združevala več kot 1.200 naših otrok in otrok številnih drugih manjšin v Evropi, smo že mnogo pisali. Tokrat pa ji namenimo priložnost: dvanaest strani podatkov o manifestaciji sami, o nas in o naših gostih, kratko razmišljanje o petdesetletnici obnove slovenskih šol, pa tudi nekaj besedil v drugih jezikih, ki so za vrstnike naših otrok bolj razumljivi, čeprav to niso njihovi materini jeziki. Tako smo kot časopis hoteli po svoje prispevati k uspehu manifestacije, ki je dogodek za stotine naših otrok in ki nam daje nekaj več samozavesti, saj je živ dokaz, da v Evropi vendarle nismo tako sami, kot bi bilo včasih videti.

Z nazivom Evrošola ali Euroschool poimenujemo praznik sol manj razširjenih jezikov Evropske Zveze. Slovenska Evrošola pa hoče biti mnogo več kot tak praznik. S to manifestacijo proslavljamo letos 50. obletnico obnove slovenskih šol v Italiji. Sol, ki so zrasle po daljšem obdobju krivičnega trpljenja, ponižanja, zatiranja, požigov vasi, deportacij, nasilnih smrti, pa tudi sol v ilegali, v skritih kletah in v cerkvah.

V luči svobode je pred petdesetimi leti ponovno vzklija in zrasla nova šola, državna šola s slovenskim učnim jezikom, žal samo v tržaški in v goriški pokrajini, žal še vedno v tržaški in goriški pokrajini...

S pogledom v preteklost je Organizacijski odbor Slovenske Evrošole postavil za eno izmed svojih prvih postojank oz. prireditvenih prostorov, Rižarno. Ob spominu na preteklost, ob upoštevanju vseh zaslug, ki jih imajo tisti, ki so pred petdesetimi leti krojili tudi usodo naše šole, je naš pogled uprt obenem v bodočnost, v prihodnost naše šole in njene vloge v Evropi. Tokrat morda tudi v brk tistim, ki nam očitajo zaprtost in getizacijo in verjetno s tem očitanjem dejansko skrivajo svoj odpor do drugačnosti.

Na našo Evrošolo smo poleg seveda predstavnikov tujih sol izjemoma povabili k sodelovanju tudi italijanske šole,

ki so se vablu kar lepo odzvale. Izjemoma pa zato, ker na prejšnjih podobnih manifestacijah, v Bretaniji, v Walesu in v Friziji, ni bilo nikdar zaslediti predstavnikov sol večinskega naroda. Kot posebne goste smo povabili k sodelovanju tudi predstavnike osnovnih sol z italijanskim učnim jezikom iz Slovenije.

Izpostavitev zgornjih podatkov je potrebna, ker potrjuje, da ima Slovenska Evrošola jasno začrtane smernice, ki v proslavljanje pomembne obletnice vključujejo vzgojo k medkulturnosti, k strpnosti, k prijateljstvu, k miru.

Mimo vseh teh načel pa je bila Slovenska Evrošola zamisljena kot praznik vseh Slovencev v zamejstvu. Za uredništvo te zamisli smo solniki, ki smo bili med pobudniki Evrošole '95 povabili k sodelovanju tudi kulturnovzgojne in gospodarske ustanove, ki delujejo v našem prostoru. S tem namreč, da vsi občutimo pomembnost tega praznovanja, tudi izpričamo zaupanje v našo solo in njeno vlogo.

Celotna manifestacija zajema dokaj pester program, ki se sicer veliko ne razlikuje od programov prejšnjih Evrošol. Glede na vsebino programa, nosi vsak dan različen naziv. Tako bo v četrtek 20. aprila dan manjšin, ki bo doživel svoj višek na Trgu Zedinjenja Italije v Trstu ob pozdravu predstavnikov skupin, vsakega v svojem jeziku, in ob himni Evrošole, ki jo bodo zapeli

vsii otroci ob spremljavi združenih godb na pihala in ob koncu, se s svečano otvoritvijo.

Glede na razsežnost in pomen Slovenske evrošole, ki je doslej ena izmed največjih, skupnih zamejskih manifestacij, vabijo organizatorji k množični udeležbi vse rojake še posebno na otvoritveno slovesnost, ki se bo odvijala na Trgu Zedinjenja s pričetkom ob 16.30.

Zvečer, ob 20.30 pa bo v kulturnem domu v Trstu še slavnostna akademija, v režiji visjih srednjih sol s tržaškega. Udeležili se je bodo poleg predstavnikov solskih oblasti tudi spremljevalci vseh naših gostujočih skupin in seveda naši solniki in dijaki. Na to slovesnost so se posebej vabljeni tudi bivši solniki.

21. aprila se bo v sportnem centru v Zgoniku odvijal dan prijateljstva. Otroci bodo v mešanih skupinah in posamezno nastopili v raznih sportno rekreacijskih panogah, imeli pa bodo tudi dovolj prostega časa za navezovanje stikov, iskanje prijateljev. Istega dne zvečer bodo na sedežih kulturnih društev priredili sprejeme gostujočih skupin, ki bodo tedaj imele priložnost, da občinstvu predstavijo celoten svoj program.

Naslednjega dne se bodo naši gostje podali čez mejo v Slovenijo, kjer si bodo ogledali Postojnsko jamo. V poznih popoldanskih urah čaka vse, naše učence in goste, pestra prireditel pod velikim sotorom, ki ga bodo dvignili na

sportnem igrišču v ulici Baiamonti v Gorici. Na prireditvenem prostoru se bodo zvrstili naši gostje, vsaj z eno krajšo točko, vmes pa bodo spretno povezovali ves program naši osnovnošolci. S to prireditvijo se bo zaključil dan radosti.

Ob domu Lepe Vide, na grajskem dvorišču (»foresteria«) v Devinu bomo 23. aprila zjutraj sklenili Slovensko Evrošolo. Program dneva miru zajema predvsem petje, katerega vrhunec bo gotovo Oče naš, ki ga bo v starocerkveni slovansčini zapel Tržaški oktet. Okrog 11. ure se bomo poslovili od gostov, morda sami nekoliko bolj prepričani, da kljub tej naši manjšinski majhnosti zmoredemo marskaj, da skupaj z vsemi ostalimi petdesetimi milijoni manjšincev v sami Evropski uniji predstavljamo velik kulturni potencial. Upamo, da bodo s podobnimi občutki odšli od nas tudi naši gostje ob lepem spominu seveda tudi na naše kraje in na ljudi, ki so jih gostili.

Nasa želja kot organizatorjev pa je tudi, da bi si z Evrošolo utrlj pot v bodočnost, v nov način dela na soli, v iskanje sodelovanja s teritorijem, v katerem je šola vraščena in v katerem bi morala vsekakor živeti še v večji simbiozi.

prof. Zvonko Legiša
Predsednik Organizacijskega odbora
Slovenske Evrošole '95

Evrošola, oppure Euroschool oppure Euroscuola è il nome del Festival delle scuole delle lingue meno diffuse nell'ambito dell'Unione europea. L'edizione di quest'anno, la «Slovenska Evrošola '95» vuole essere molto più che una semplice festa. Con questa manifestazione vogliamo celebrare il 50. anniversario della ricostituzione delle scuole slovene in Italia, dopo essere state ingiustamente sopresse per lunghi anni pieni di sofferenze, umiliazioni, repressioni, incendi di interi villaggi, deportazioni, uccisioni, ma anche di scuole clandestine nelle cantine o nelle chiese.

Nell'alba della libertà riconquistata 50 anni or sono, le scuole slovene poterono rinascere come scuole statali con lingua d'insegnamento slovena. Purtroppo soltanto in provincia di Trieste e di Gorizia...

Guardando al passato, il Comitato organizzatore della «Slovenska Evrošola '95» ha individuato nella Risiera di San Sabba il punto di partenza del Festival. Ma pur ricordando il passato e considerando tutti i meriti di co-

loro che mezzo secolo fa forgiarono il destino della nostra scuola, non possiamo non guardare nel contempo verso il futuro, verso lo sviluppo della nostra scuola ed il suo ruolo in Europa. In quest'occasione possiamo smentire coloro che ci rimproverano di essere una comunità chiusa e ghettizzata, e che in realtà, dietro questo rimprovero, nascondono la loro insofferenza per la diversità.

Alla nostra «Evrošola» abbiamo invitato naturalmente i rappresentanti di tutte le scuole delle minoranze dell'Unione europea e, in via straordinaria anche le scuole medie italiane, poiché nel corso delle precedenti edizioni in Bretagna, Galles e Frisia non presero parte i giovani delle popolazioni di maggioranza. Abbiamo invitato anche i rappresentanti delle scuole italiane in Slovenia, in qualità di ospiti, poiché la Slovenia non fa ancora parte dell'Unione europea.

Quanto ho sin qui esposto è la riprova che la «Slovenska Evrošola '95» vuole essere nello stesso tempo una celebrazione di una ricorrenza importante,

ma anche un momento educativo che valorizzi i rapporti tra le culture, la tolleranza, l'amicizia e la pace.

Ma al di là di tutti questi principi, la «Slovenska Evrošola '95» è stata concepita anche come la festa di tutti gli sloveni in Italia. I docenti che hanno avviato questa iniziativa, hanno voluto la partecipazione delle istituzioni culturali, educative ed anche economiche della nostra comunità slovena. Impegnandoci tutti insieme per questo Festival, abbiamo voluto testimoniare la sua importanza e confermare nello stesso tempo la nostra fiducia nel futuro della nostra scuola.

Il nostro Festival avrà un programma vario, come del resto le precedenti edizioni di questa iniziativa. Riguardo il programma, va notato che ogni giorno è dedicato ad un principio, un'idea diversa. Giovedì 20 aprile sarà la giornata delle minoranze e culminerà in Piazza Unità d'Italia a Trieste, quando ogni gruppo porterà il saluto nella sua lingua e tutti insieme i giovani canteranno l'inno, accompagnati dai complessi ban-

distici riuniti, ed infine ci sarà l'inaugurazione ufficiale della «Slovenska Evrošola '95».

Tenuto conto delle dimensioni e del significato della «Slovenska Evrošola '95», che è indubbiamente tra le più significative manifestazioni sin qui organizzate nella nostra città, invitiamo tutta la cittadinanza a partecipare alla solenne inaugurazione che si terrà alle ore 16.30.

La sera dello stesso giorno si terrà alle 20.30 presso il Kulturni dom, la Casa della cultura slovena di Trieste, una celebrazione del cinquantenario delle scuole che sarà organizzata dalle scuole superiori slovene di Trieste. Vi prenderanno parte le Autorità scolastiche, gli accompagnatori dei gruppi delle altre minoranze e naturalmente i nostri insegnanti e studenti. Un caldo invito a partecipare è rivolto ai nostri insegnanti ormai in pensione.

Venerdì 21 aprile si svolgerà presso il centro sportivo di Sgonico la giornata dell'amicizia. I giovani si misureranno a squadre ed individualmente in varie gare sportive e giochi, ma avranno anche tempo sufficiente per

conoscersi e stringere nuove amicizie. La sera dello stesso giorno i gruppi di ospiti saranno ricevuti dalle organizzazioni culturali delle diverse località e sarà l'occasione per presentare ciascuno un proprio programma.

Sabato 22 aprile i nostri ospiti attraverseranno il confine per andare a visitare le grotte di Postumia in Slovenia. Il pomeriggio tanto gli ospiti quanto i nostri ragazzi e ragazze prenderanno parte a una vivace manifestazione che si terrà sotto il tendone eretto sul campo sportivo di via Baiamonti a Gorizia. I nostri ospiti presenteranno dei brevi programmi di vario genere che saranno intercalati dagli scolari delle elementari slovene. Così si concluderà la giornata dell'allegria.

Vicino alla baia dove la tradizione slovena ricorda la Bella Vida rapita dai Turchi, nella Foresteria del Castello di Duino la «Slovenska Evrošola '95» si concluderà nel corso della mattinata di domenica 23 aprile. Il programma della giornata della pace comprenderà canti, tra i quali il più significativo sarà quello del Padre nostro in anti-

co slavo presentato dal Tržaški oktet, l'Ottetto di Trieste. Verso le ore 11 ci accomiateremo dai nostri ospiti e forse avremo dentro di noi una maggiore consapevolezza che, malgrado la limitatezza della nostra minoranza, siamo comunque in grado di fare qualcosa assieme ai 50 milioni di appartenenti alle altre minoranze dell'Unione europea, con i quali rappresentiamo un grande potenziale di cultura. Ci auguriamo che anche i nostri ospiti prendano la via del ritorno con questi sentimenti, ricordando i nostri luoghi così belli ed anche coloro che li avranno ospitati.

Il desiderio di tutti noi organizzatori è che anche questo Festival delle scuole delle minoranze contribuisca a un futuro migliore, ad un rinnovamento della scuola, alla collaborazione con la società della quale la nostra scuola è espressione e con la quale dovrà stringere un legame sempre più stretto.

prof. Zvonko Legiša
Presidente del
Comitato organizzatore
della Slovenska Evrošola '95

With the term Euroschool it is meant a festival of the schools of the lesser used languages of the European Union. Yet the Slovene Euroschool wants to be much more than such a festival. The manifestation gives us in fact the opportunity to celebrate the 50th anniversary of the restoration of the Slovene schools in Italy, revived after a long period of unjust sufferings, humiliations, oppression, deportations, violent deaths and villages arson during which illegal Slovene classes were held in cellars and churches.

Fifty years ago, at the dawn of liberation, Slovene state schools have been reintroduced, unfortunately only in the provinces of Trieste and Gorizia, or rather at the moment still only in the provinces of Trieste and Gorizia...

With a view to the past the Organizers of the Slovene Euroschool have chosen the transition and concentration camp of Risiera as one of the most preferable places for the festival performances. Not forgetting the past and remembering the great merits of all who helped half a century ago to build the future of our school, we must look at the future, and especially the future of our school and its role

within Europe; this time also in spite of all those who criticize us because of our alleged narrow-mindedness and self-imposed emargination, probably hiding behind such critics their rejection towards diversity.

We have invited at our Euroschool festival the delegations of the schools of the lesser used languages as well as (exceptionally) the representatives of the Italian schools which have adhered to our invitation with enthusiasm. This exception has been made because no delegation of the schools of the majority languages has previously ever participated to similar manifestations in Brittany, Wales and Frisia. We have also invited as special guests the representatives of the primary schools of the Italian community in Slovenia.

The above mentioned data are necessary to attest that the Slovene Euroschool has a clearly defined programme, promoting intercultural relations, tolerance, friendship and peace, besides celebrating such an important anniversary.

The Slovene Euroschool has moreover been devised as a feast for all the Slovene minority members. For the accomplishment of this idea the promoters of Euroschool 95 have asked various cultural,

educational and economic institutions operating in this area to cooperate. By realizing the importance of this festival we also state our faith in our school and in its role.

The programme of the manifestation is rather varied, although it is not much different from the programmes of the previous editions of the festival. Each day of the festival is dedicated to a particular purpose and is called accordingly. Thus Thursday, 20th April is dedicated to the minorities, its celebration culminating on the central square Unità in Trieste with brief speeches delivered in the different languages of the representatives of the participating groups, the Euroschool hymn sang by all the children with the joint accompaniment of the bands and finally with the solemn official opening of the festival.

Because of the dimension and importance of the Slovene Euroschool which is hitherto one of the biggest joint minority manifestations, the Organizers invite all the minority members to participate in mass, especially to the solemn opening which will take place on square Unità starting at 4.30 PM.

In the evening at 8.30 PM a solemn entertainment organized by the Slovene

secondary schools of Trieste will be given in the Slovene theatre Kulturni dom in Trieste. The show will be attended by the representatives of the local school authorities, the escorts of all the participating groups and obviously by the Slovene teachers and students. The attendance of former teachers is particularly welcome.

On 21st April in the sporting centre of Sgonico-Zgonik the Friendship day will take place. The children will compete in mixed groups as well as individually in various sports disciplines. They will also have enough time for socializing and finding new friends. In the evening the participants will be received by the local cultural associations, therefore having the opportunity to present their whole programme to the public.

The following day our guests will visit the cave of Postojna in Slovenia. In the late afternoon both our students and the guests will attend a varied performance under the big tent on the sports ground in Baiamonti street in Gorizia. Each group of guests will present a short number while the various performances will be coordinated by the local primary-school pupils. This show will end the Joy Day.

Near the Lepa Vida House in the castle courtyard (»foresteria«) in Duino-Devina the closing ceremony of the Slovene Euroschool will take place in the morning of 23rd April. The programme of the Peace Day will be mainly dedicated to music, culminating with the performance of the vocal group Tržaški oktet which will sing »Our Father« in ancient Slav language. At approximately 11 AM we will have to say good-bye to our guests. Yet we will perhaps be a little more convinced that in spite of our minority status we are capable to achieve a lot and that together with the other fifty millions of minority members of the European Union we represent a big cultural potential. We hope our guests will leave with similar feeling, besides having a nice recollection of the places they have visited and the people they have met.

The Organizers also hope the Euroschool will pave the way for the future, for new kinds of school activities and for a closer cooperation with the surrounding territory of which the school is part and with which it should collaborate even closer.

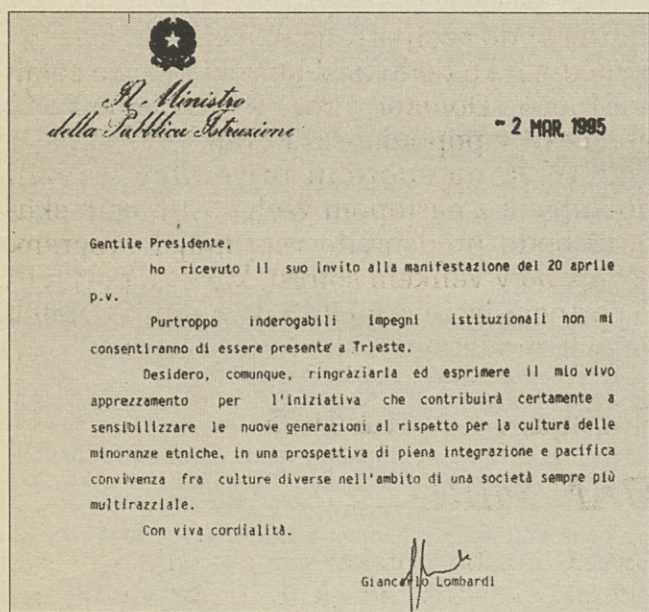
prof. Zvonko Legiša
President of the organizing committee
of Slovenska Evrošola '95

EVROŠOLA '95

Od Špetra

POZDRAV MINISTRA ZA ŠOLSTVO

MINISTER ZA JAVNO ŠOLSTVO

Rim, 2. marca 1995

Spoštovani Ravnatelj,
prejel sem Vaše vabilo z manifestacijo 20. aprila letos.

Zal zaradi drugih obveznosti ne bom mogel biti prisoten v Trstu.

Vseeno pa bi se Vam rad zahvalil in Vam izrazil, da zelo cenim pobudo, ki bo prav gotovo pripomogla k ustvarjanju v novih generacijah zavesti, da je treba spoštovati kulturo etničnih manjšin, v perspektivi polne integracije in mirnega sožitja v družbi, ki je čedalje bolj vecrasna.

Prisrčen pozdrav
Giancarlo Lombardi

Častni odbor

- Podtajnica za šolstvo **Etheldreda Porzio-Serravallo** (v ministrovem imenu)
- Državni sekretar v ministrstvu za šolstvo Republike Slovenije **Tea Valentič**
- Državni sekretar za Slovence po svetu **Peter Vencelj**
- Predsednik deželne sveta Furlanije - Julijske krajine **Giancarlo Cruder**
- Podpredsednik deželne sveta Furlanije Julijske krajine **Miloš Budin**
- Deželni odbornik za šolstvo, kulturo in poklicno usposabljanje **Alberto Tomat**
- Deželna odbornica za evropske zadeve in zunanje odnose **Viviana Londero**
- Predsednica goriske pokrajine **Monica Marcolini**
- Komisar tržaške pokrajine **Domenico Mazzurco**
- Tržaški župan **Riccardo Illy**
- Goriski župan **Gaetano Valenti**
- Predsednica evropskega urada za manj razširjene jezike **Helen O'Murchu**
- Direktor urada za šolstvo in mladino Evropske zveze **Domenico Lenarduzzi**
- Predsednik italijanskega odbora urada za manj razširjene jezike **Domenico Morelli**
- Deželni solski nadzornik **Ottaviano Corbi**
- Tržaški solski skrbnik **Vito Campo**
- Goriski solski skrbnik **Ugo Mannini**
- Predstavnik slovenskih sol v vsedržavnem solskem svetu **Tomaž Simčič**
- Zgoniska županja **Tamara Blažina**
- Devinsko-nabrezinski župan **Giorgio Depangher**
- Doberdobski župan **Mario Lavrenčič**
- Predsednik Slovenske kulturno-gospodarske zveze **Klavdij Palčič**
- Predsednica Sveta slovenskih organizacij **Marija Ferletič**

Spored Slovenske Evrošole '95

Danes, četrtek, 20. aprila 1995

DAN MANJŠIN

Zjutraj se bodo gostje zadržali v prostorih šole, ki jih bo gostovala. Na posameznih šolah so pripravili raznovrstne dejavnosti, sprehode in obiske.

Ob 14. uri se bodo naši otroci in njihovi gostje podali v Rižarno, kjer bo krajša slovesnost

s pantomimo katarinskih srednješolcev v pokolon žrtvam in proti vsakemu nasilju. Nato se bodo vsi udeleženci razdelili v 5 skupin in predstavili okrog 15.30 kratke kulturne sporede na petih različnih lokacijah v središču mesta: na Pomolu Audace, na Trgu Sv. Antona, na Borznem trgu, v Ul. delle Torri in na Goldonijevem trgu.

Skupine se bodo nato v sprevedu namenile od Borznega trga do Trga Unità, kjer bo ob 16.30 uradno odprtje praznovanja.

Zvečer bo ob 20.30 v tržaškem Kultunem domu osrednja akademija ob 50-letnici obnove slovenskih sol v Italiji, ki jo prirejajo slovenske višje srednje šole.

Tako po ulicah središča Trsta

Goldonijev trg
Cankar, Ciril-Metod
Frizijci (Niz.), Irci
Bergamas, Codermatz

Z dijaki naših in
ostalih manjšinskih
sol bodo nekatere
italijanske šole.

Trg sv. Antona
Gregorčič
Baski (Franc. in Šp.)
Svevo, Rolli - Domjo

Borzni trg
Dvojezična šola, Trinko
Bretonci, Korošci,
Nemci (Dan.)

Ul. Torri
Erjavec, Kosovel
Ladinci, Sev. Frizijci
Italijani (Slo.)
De Tommasini

TRG UNITA'
Osrednja
manifestacija
vseh sol
v četrtek,
20. aprila
ob 16.30

Pomol Audace
Gruden, Levstik
Skoti, Valizani, Luž.
Srbi, Danci (Nem.)
De Marchesetti

Na vsakem zbirnem
mestu bodo dijaki
od 15.30 plesali,
prepevali, recitali...

Spored slavnostne akademije ob 50. obletnici obnove slovenskih sol v Italiji v tržaškem Kulturnem domu ob 20.30:

Solski godalni orkester G.M. "M. Kogoj" Trst
vodi Peter Filipčič
J. Strauss: Pizzicato Polka

Uvodni pozdrav

Solski godalni orkester G.M. "M. Kogoj" Trst
A. Vivaldi: Koncert za štiri violine v b-molu op. 3 st. 10
Allegro - Largo - Allegro

Slavnostni govornik prof. Diomira Fabjan Bajc

Nonet Pedagoškega liceja "A.M. Slomšek"
vodi prof. Savica Malalan
R. Fabiani: Mi smo pomlad
R. Gobec: Dekletom
M. Košuta: Kam

Trgovski tehnični zavod "Žiga Zois":
J. Tavcar: Prihodnjo nedeljo (dramski prizor)

Znanstveni licej "France Prešeren":
A. Rebula: Senčni ples (dramatiziran odlomek)

Pedagoški licej "A. M. Slomšek":
nastop plesne skupine

Poklicni zavod "J. Stefan": Lepljenka
Izbor besedil iz del B. Pahorja, P. Merkuja, A. Kokota in dijakov M. Muniha, G. Miralema, G. Terzića

Združeni pevski zbor slovenskih visješolcev:
vodi prof. Savica Malalan
Gaudeamus Igitur
A. Vodopivec: Evrošola
I. Ota: Živela sola nasa

Režiser Marko Sosić

Programma di Slovenska Evrošola '95

Giovedì 20 aprile

Giornata delle minoranze

Mattinata nelle scuole, pomeriggio visita alla Risiera, animazione nelle piazze, alle 16.30 inaugurazione in Piazza Unità. Serata celebrativa del 50. anniversario del ripristino delle scuole slovene alle 20.30 presso la Casa di cultura di Trieste.

Venerdì, 21 aprile

Giornata dell'amicizia

Incontri sportivi presso il centro sportivo di Sgonico. La sera incontri con le associazioni culturali e sportive locali.

Sabato, 22 aprile

Giornata della gioia

Al mattino visita alle grotte di Postumia (solo per gli ospiti), il pomeriggio alle 16.30 manifestazione a Gorizia.

Domenica, 23 aprile

Giornata della pace

Cerimonia e commiato a Duino.

Program of Slovenska Evrošola '95

Thursday, 20th April

Minorities'-day

Morning: at school

Afternoon: visit to the concentration and transit camp Risiera, cultural events in the town's squares and inauguration of the festival in Piazza Unità at 4.30 PM.

Evening: celebration of the 50th anniversary of the restoration of the Slovene schools in the Slovene theatre Kulturni dom in Trieste.

Friday, 21st April

Friendship-day

Sports meeting in Sgonico-Zgonik. In the evening: meeting with the local cultural associations and sporting clubs.

Saturday 22nd April

Joy-day

Morning: visit of the Caves of Postojna.

Afternoon: at 16.30 PM cultural event in Gorizia.

Sunday 23rd April

Peace-day

Closing ceremony in Duino-Devin

EVROŠOLA '95

do Doline

Jutri, petek, 21. aprila 1995

DAN PRIJATELJSTVA

Dana bo potekal v znamenju sporta in telesnih aktivnosti v prostorih in na igriščih sportno-kulturnega centra v Zgoniku, kjer se bodo vsi otroci zbrali ob 9. uri. Na sporedu bo 7 p-nog (stafeta, met žogice, rusko kegljanje, tek v

vrečah, mali nogomet, namizni tenis in vlečenje vrvi). Po premoru za kosilo je na sporedu tudi pohod po bližnjem Krasu do gradišča nad vasjo.

Zvečer bodo po vaseh in v obeh mestih srečanja s krajevnimi kulturnimi in športnimi društvi, ki bodo priredila prijateljem iz Evrope sprejem s kratkim kulturnim sporedom gostiteljev in gostov.

Sobota, 22. aprila 1995

DAN RADOSTI

Zjutraj bodo gostje sli na obisk Postojnske jame, medtem ko bodo naši otroci imeli na solah reden pouk. Domači otroci in gostje se bodo spet srečali v popoldanskih urah v Gorici, kjer bo ob 16.30 na sporedu prireditve v režiji osnovnih šol z nastopom vseh gostujočih skupin, ki bodo predstavile vsaj krajši program. Srečanje bo v velikem sotoru, ki so ga postavili na športnem igrišču v Ul. Baiamonti. Povratak domov je predviden ob 20. uri.

Nedelja, 23. aprila 1995

DAN MIRU

Zadnji dan bo potekal v znamenju slovesa. Posebna svečanost bo ob 9. uri v Devinu pri Zavodu združenega sveta. Otroke bodo sprejeli domačini v narodnih nošah in se bo zvrstil krajši kulturni spored, med katerim bo Tržaski oktet zapel staroslovanski Oče naš. Nato si bodo udeleženci še zadnjič segli v roke in se ob 11. uri napotili proti domu. Slovenske Evrošole '95 bo tako konec.

Krajevna društva in organizacije bodo v petek zvečer priredila srečanja z evropskimi gosti, na katerih bodo predstavili domače kulturne dejavnosti, gostje pa izsek svoje kulture. Srečanja, ki se jih bodo udeležile tudi gostujoče šole, bodo v naslednjih krajih:

Speter, Dvojezična šola ob 20. uri - Bretonci iz Francije in spetska Dvojezična šola;

Gorica, Športni center Katoliškega doma ob 20. uri - Slovenci (Koroška - Avstrija) s solo I. Trinka (Gorica);

Doberdob, sotor SKD Hrast ob 20.15 - Nemci (Danska) in sola I. Trinka (Doberdob);

Križ, Dom A. Sirka ob 20.30 - Skoti in Valizani (Velika Britanija) s solo I. Grudna (Nabrezina in Križ);

Salez, KD Rdeča zvezda ob 20.30 - Danci in Lužiski Srbi (Nemčija) s solo F. Levstika (Prosek);

Općine, Prosvetni dom ob 20.30 - Ladinči (Italija) s solo S. Kosovela (Općine);

Trst - Rojan, Marijin dom ob 20. uri - Frizijci (Nemčija) s solo F. Erjavca (Rojan);

Trst - Sv. Ivan, Marijin dom ob 20.30 - Irci (Irsko) s solo Sv. Cirila in Metoda (Sv. Ivan in Katinara);

Trst - središče, Dijaki dom ob 20. uri - Frizijci (Nizozemska) s solo I. Cankarja (Sv. Jakob);

Boljunec, Gledališče F. Prešerna ob 20. uri - Baski (Spanija in Francija) s solo S. Gregorčica (Dolina).

Obrobne prireditve

• V petek se bo sestal izvršni odbor Evropskega urada za manj razširjene jezike. Odbor se sestaja šestkrat letno in razpravlja tako o organizacijskih vprašanjih urada kot tudi o problemih posameznih manjšin.

• V soboto bo ob 9.30 na sedežu ISIG-a v Gorici, Ul. Mazzini 13, izdelano odbornišvo za evropske zadeve in zunanje odnose predstavilo gradivo posveta o mladih manjšinah, ki je bil lansko leto v Gorici in v Novi Gorici.

• V soboto po koncu popoldanske prireditve se bodo sestali voditelji vseh manjšinskih delegacij. Ocenili bodo uspeh letosnje Evrošole in odločili, kje se bo ta manifestacija odvijala čez dve leti.

Radostno praznovanje drugačnosti

V zadnjih petnajstih letih, odkar je Evropski parlament prvič srmežljivo ponudil roko manjšinskim in deželnim jezikom v Evropi in je s prvimi koraki sprožil postopek za njihovo priznanje, se je za naše jezike marsikaj premaknilo v pozitivno smer. Od takrat je parlament odobril stiri zelo pozitivne resolucije o naših jezikih, vsako močnejšo od prejšnje. Videli smo, da je Evropski svet podelil pravno obliko konvencije evropski listini za deželne in manjšinske jezike, in videli smo, da so druge organizacije, kot Združeni narodi, OVSE in Skupščina evropskih dežel, sprejele pozitivna stališča v korist naših ljudi in njihovih jezikov.

Nosilci teh začetnih korakov so bili evropski poslanci, sociolingvisti in aktivisti boja za jezikovne pravice. Vendar evropski poslanci, sociolingvisti in aktivisti boja za jezikovne pravice sestavljajo samo skromen delček evropskega prebivalstva. Prihodnost naših jezikov je odvisna od navadnih ljudi, in se predvsem od mlajše generacije. Če nasi otroci in vnuki ne bodo govorili naših jezikov bo vse, kar smo v zadnjih letih naredili, zaman. Prvo »Eurosgol« so priredili v Bretoniji leta 1988 in s tem proslavili desetletnico bretonskih sol Diwan. Pozela je tolikšen uspeh in na splošno željo

so podobne festivale priredili v Walesu, v Bretoniji in sedaj v Furlaniji-Julijjski krajini.

Pripadnost majhni jezikovni manjšini daje včasih občutek osamljenosti, včasih pa ima človek celo občutek nekega zgodovinskega anahronizma, nečesa majhnega in nepomembnega. Če nekdo gleda samo na svojo skupnost, lahko razumemo zakaj tak občutek. Vendar v novi razširjeni Evropski zvezi nas je skupno 50 milijonov. Mladi ljudje želijo biti sestavni del modernega sveta, odprti in sredi množice. Evrošola izpolnjuje ta pričakovanja in daje prav tako sliko. To ni priložnost za jadikovanje zaradi večerajšnjih krivic ali za pretekanje solza nad problemi današnjega sveta. To je priložnost za gledanje v prihodnost, za radostno praznovanje drugačnosti. Nasi otroci, utesnjeni v svoj jezik in kulturo, nenedoma odkrijejo, da so sestavni del nečesa večjega, živahnega in vseevropskega. Vrednost pozitivnega psihološkega učinka je neizmerna.

Pojdimo tudi mi, starejsi, za nekaj dni v Furlanijo-Julijjsko krajino, veselimo se gostoljubnosti naših radodarnih slovenskih gostiteljev! Poslušajmo in glejmo pesmi, glasbo, plese in igre jutrišnjih Evropejcev! Glejmo na nove čuvaje našega izročila, ponosne na svojo identiteto in obenem povezane v različnosti!

Donall O'Riagáin
generalni sekretar
Evropskega urada za
manj poznane jezike

Una gioiosa festa della diversità

Negli ultimi 15 anni, da quando il Parlamento europeo ha teso - anche se timidamente - la mano alle minoranze nazionali e agli appartenenti ai gruppi regionali in Europa, ed ha fatto i primi passi verso il loro pieno riconoscimento, per noi qualcosa si è mosso nel verso giusto. Da allora il Parlamento ha approvato quattro risoluzioni molto positive per noi, ed ognuna è stata migliore della precedente. Abbiamo visto che il Parlamento europeo ha riconosciuto lo status legale di Convenzione al Documento europeo sulle lingue regionali e sulle minoranze, e siamo stati testimoni anche di altre prese di posizioni favorevoli alle nostre genti e alle loro lingue da parte di altri organismi come le Nazioni unite, l'Organizzazione per la sicurezza e la cooperazione in Europa e l'Assemblea delle Regioni d'Europa.

I primi passi in questo senso furono mossi grazie ai parlamentari europei, agli studiosi di linguistica ed a coloro che erano impegnati per l'affermazione dei diritti delle lingue minoritarie. Ma costoro rappresentavano solo una piccola parte della popolazione europea. Il futuro delle nostre lingue dipende dalla gente comune, e soprattutto dalle nuove generazioni. Se i nostri figli ed i nostri nipoti non conosceranno più le nostre lingue, allora sarà del tutto inutile quanto è stato fatto negli ultimi anni. Il primo Festival »Eurosgol« si è tenuto nel 1988 in Bretagna per celebrare il decennale delle loro

scuole Diwan. L'iniziativa incontrò un tale successo che si ritenne opportuno ripeterla, prima nel Galles, poi nella Frisia olandese ed ora in Friuli - Venezia Giulia.

Appartenere ad una piccola comunità linguistica talvolta può indurre una sensazione di isolamento, una convinzione di essere piccoli ed insignificanti. Se si guarda unicamente al proprio gruppo, allora questa sensazione può essere giustificata. Ma nella nuova e più estesa Unione europea siamo, tutti insieme, circa 50 milioni.

I giovani vogliono far parte di un mondo moderno, aperto e pieno di gente. Il Festival delle scuole delle minoranze europee risponde a questa aspettativa e rappresenta bene la situazione. Non è l'occasione per rivangare i torti subiti ieri oppure per versare lacrime sui problemi del mondo odierno. E' un'occasione per guardare al futuro, per festeggiare in allegria la diversità. I nostri ragazzi, invece di essere rinchiusi nella loro lingua e cultura, improvvisamente scoprono di essere parte di qualcosa che è ben più ampio, vivo ed europeo. Il valore psicologico di questa scoperta è enorme.

Andremo anche noi genitori per qualche giorno nel Friuli - Venezia Giulia, ospitati dai generosi ospiti sloveni! Ascolteremo e guarderemo come cantano, ballano e giocano gli europei di domani! Guarderemo i nuovi testimoni della nostra tradizione, orgogliosi della loro identità e nello stesso tempo tutti uniti nella loro diversità!

Dónall O'Riagáin
Segretario generale
dell'Ufficio europeo per le
lingue meno diffuse

A joyful celebration of diversity

There have been many positive developments for our languages over the past fifteen years since the European parliament took its first timid steps to extend practical recognition and a helping hand to the minority and regional languages of Europe. Since then, the Parliament adopted four very positive resolutions in favour of our languages, each one stronger than the preceding one. We have seen the Council of Europe extend the legal form of a convention to the European Charter for Regional or Minority Languages and we have seen other bodies such as UN, the OSCE and the Assembly of European Regions adopt positive positions in favour of our peoples and their languages.

These initial steps were spearheaded by European Parliamentarians, sociolinguists and language activists. But European Parliamentarians, sociolinguists and language activists constitute only a tiny part of the population of Europe. The future of our languages depends on the ordinary people and more especially on the young generation. If our children and grandchildren do not speak our languages everything that we have done over the years will have been in vain.

The first Eurosgol was held in Brittany in 1988 to mark ten years of the DIWAN (Breton medium) schools. It was an instant success and by popular demand similar festivals were

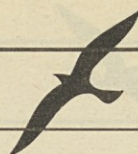
held in Wales, Friesland and now in Province of Trieste.

Belonging to a small linguistic community can sometimes be a lonely experience, giving one a feeling of isolation - of being an historic anachronism or something small and insignificant. If one looks at any one of our communities by itself, it is easy to understand why this is the case. But together in the new expanded European Union we are 50m. persons.

Young people like to feel part of the modern world, to be open and to be in the mainstream. Eurosgola meets such expectations and projects such an image. It is not an occasion for bemoaning the injustices of yesterday or for wringing one's hands at the enormity of today's problems. It is an occasion for looking to the future - a joyful celebration of diversity. Our children by being true to their own language and culture suddenly discover that they are an integral part of something large, vibrant and pan-European. The positive, psychological impact of such an experience is inestimable.

Let us of the older generation take a back seat for a few days in Trieste and enjoy the hospitality of our generous Slovene hosts. Let us listen to and observe the songs, music, dancing and games of the Europeans of tomorrow. Let us look at the new custodians of our heritage - excited yet contented, joyful and exuberant. True to their identity, yet united in their diversity.

Dónall O'Riagáin
Secretary General
of the European Bureau
for Lesser Used Languages

EVROŠOLA '95

Rižarna pri Sv. Soboti

La Arrocería de San Saba

Rizerie de San Sabba

Rižarna pri Sv. Soboti. Kraj se imenuje tako, ker so včasih tu luscili riz. Vendar je postal ta kraj poznan predvsem zato, ker je med drugo svetovno vojno tu delovalo edino nacistično uničevalno taborišče v Italiji.

V krematorijski peči so zažgali veliko število žrtev, med 3.000 in 5.000, v veliki meri borcev odpornekega gibanja, pa tudi navadnih civilistov: Slovencev, Italijanov, Hrvatov in Židov.

Ceprav dimnika ni več in je bila krematorijska peč uničena, je Rižarna pri sv. Soboti še vedno simbol trpljenja in smrti, tako kot druga številna uničevalna taborišča, ki so jih nacisti posejali po vsej Evropi.

V Rižarni so trupla prvih žrtev zažgali v krematorijski peči pozno spomladi leta 1944, zadnja pa v aprilu 1945, nekaj dni preden so jugoslovanski partizani in novozelelandski vojaki osvobodili Trst. Krivci zločinov v Rižarni so nekažnovani.

Uničevalno taborišče pri Sv. Soboti je bilo eno zadnjih in najbolj tragičnih poglavij zgodovinskega obdobja, ki se je začelo leta 1920. V teh krajih, kjer so Slovenci in Italijani stoletja mirno živeli, je bil fašizem zelo krut: fašistične skvadre so požgale in porušile sedeže slovenskih organizacij, fašistična oblast je ukinila vse slovenske organizacije, spremenili so slovenske priimke, prepovedali so rabo slovenskega jezika in zaprli so slovenske šole. Posebno fašistično sodišče je obsodilo številne Slovence na smrt, na dosmrtno ječo ali na dolge zaporne kazni.

Med odporniškim gibanjem je bilo ubitih na tisoče civilistov, tudi žensk in otrok, uničeni so bili domovi in požgane cele vasi.

Potem, po koncu vojne, je bilo deportiranih na stotine fašistov ali domnevnih fašistov; ubili so jih in trupla odvrli v kraška brezna, poznana kot fojbe. Dejansko je bila pri mnogih edina krivda, da so bili Italijani in so se upirali priključitvi Trsta nastajajoči Titovi Jugoslaviji.

Zgodovina uči, da se iz nasilja poraja nasilje. Če sejemo sovraštvo, bosta vzknila samo sovraštvo in nasilje.

Kljub temu je na razvalinah sovraštva in trpljenja zrasel cvet: v zgodovini je življenje zopet premagalo smrt, svetloba je prevladala nad temo. Začelo se je novo obdobje upanja in medsebojnega zaupanja med ljudmi in med narodi.

V teh dneh slavimo 50. obletnico teh dogodkov. Petdeset let je minilo tudi, odkar so bile po padcu nacifasizma v naših krajih obnovljene slovenske šole.

S to obletnico v srcu in s spo-minom na vse, ki so tukaj in drugje umrli tudi za nas, smo prišli v Rižarno, da začnemo tukaj naš veliki praznik mladosti in prihodnosti.

••

La Arrocería de San Saba es el nombre de este edificio donde alguna vez se procesaba arroz para el consumo. Esta Arrocería es tristemente famosa porque durante la segunda guerra mundial, más precisamente entre los años 1943 y 1945, fue convertida en el único campo de exterminio nazista en territorio italiano.

Entre 3000 y 5000 víctimas, principalmente combatientes de la Resistencia, pero también simple ciudadanos eslovenos, italianos, croatos y judíos fueron asesinados y, luego, eliminados en el horno del crematorio.

Si bien ya no existe la chimenea y el horno fue destruido, queda la Arrocería de San Saba como símbolo de dolor y muerte, al igual que tantos otros campos de exterminio esparcidos por Europa.

Las primeras víctimas ardieron en el horno de la Arrocería hacia fines de la primavera de 1944, las últimas en abril de 1945, pocos días antes de que los partisanos yugoslavos y las fuerzas neozelandesas liberasen la ciudad de Trieste. Los culpables del exterminio en la Arrocería jamás fueron castigados.

En cierto modo el campo de exterminio de San Saba es uno de los últimos y uno de los más trágicos capítulos de una historia iniciada en el año 1920. El fascismo fue extremadamente cruel en esta región en la que durante siglos convivían italianos y eslovenos. Las formaciones fascistas quemaron y destruyeron las sedes de las organizaciones eslovenas, el gobierno fascista prohibió todas las asociaciones eslovenas, inclusive fueron cambiados los apellidos y los nombres de las personas, fue proscrito el uso de la lengua, gueron abolidas las escuelas y el

Tribunal Especial para la Defensa del Estado fascista condenó a muchos eslovenos a muerte, a cadena perpetua o a años de cárcel que, sumados, alcanzarían decenas de siglos de reclusión.

Durante la Resistencia fueron muertos millares de civiles, incluso mujeres y niños, fueron destruidas viviendas y hubo aldeas totalmente quemadas.

Luego, sobre el final de la guerra, los deportados fueron esta vez los fascistas o presuntos fascistas; muchos fueron muertos y arrojados a grietas del Carso, conocidas con el nombre de »foibas«. La única culpa de muchos de ellos fue ser italiano y de oponerse a la anexión de Trieste a la naciente Yugoslavia socialista.

La historia enseña que la violencia engendra violencia. De la semilla del odio desgraciadamente crecen sólo nuevo odio y violencia.

Sin embargo una flor brotó sobre las ruinas del odio y el sufrimiento. Una vez más en la historia la vida ha triunfado sobre la muerte, la luz venció a las tinieblas. Ha comenzado una nueva etapa de esperanza y confianza entre los hombres y los pueblos.

En estos días celebramos el quincuagésimo aniversario de este acontecimiento y cincuenta años han además transcurrido desde que, después de la caída del nazifascismo, resurgieran en nuestra tierra las escuelas eslovenas.

Con este aniversario en el corazón y la memoria de aquellos que también han muerto para nosotros, aquí o en otros lugares, nos hemos encontrado en la Arrocería para iniciar, desde este punto, el trayecto de Slovenska Evrošola, una gran fiesta de la juventud y del futuro.

••

Rizerie de San Sabba: c'est ici que dans le temps on décortiquait le riz. Mais la Rizerie est tristement célèbre parce que pendant la deuxième guerre mondiale elle a été le seul camp d'extermination nazi en Italie.

Entre 3000 et 5000 victimes ont été jetées dans le four crématoire: pour la plupart c'étaient des combattants de la Résistance, mais il y a eu aussi des citoyens slovènes, italiens, croates et juifs.

Même si la cheminée n'existe plus et le four crématoire a été détruit, la Rizerie de San Sabba reste un symbole de douleur et de mort, ainsi que bien d'autres camps d'extermination disséminés en Europe.

Les premières victimes ont été brûlées dans le four de la Rizerie à la fin du printemps 1944, les dernières en avril 1945, quelques jours avant la libération de Trieste par les maquisards yougoslaves et les forces néo-zélandaises. Les coupables de la Rizerie n'ont jamais été punis.

Pour certains aspects, le camp d'extermination de San Sabba est l'un des derniers et des plus dramatiques chapitres d'une histoire commencée en 1920. Le fascisme a exercé une répression très dure sur ces territoires: les commandos fascistes ont brûlé et détruit les sièges des organisations slovènes, le gouvernement fasciste a interdit toute association de Slovènes, les patronymes ont été changés, l'utilisation de la langue slovène proscrite, les écoles abolies. Le Tribunal spécial fasciste a condamné à mort et à la réclusion à perpétuité nombre de Slovènes.

Pendant la Résistance, des milliers de civils ont été tués, parmi lesquels des femmes et des enfants, les maisons détruites, les villages incendiés.

A la fin de la guerre, la spirale de la violence s'est inversée: des centaines des fascistes ou présumés tels ont été déportés, tués et jetés dans les fosses karstiques, connues sous le nom de foibes. La seule faute de beaucoup d'entre eux était celle d'être des Italiens et de s'opposer à l'annexion de Trieste à la Yougoslavie de Tito.

L'histoire nous enseigne que la violence engendre la violence. Du germe de la haine ne peut que naître de la haine et de la violence.

malgré tout, une fleur est née sur les ruines de la haine et de la souffrance, une fois de plus la vie a vaincu la mort, la lumière a repoussé les ténèbres. Une nouvelle période d'espoir et de confiance s'est répandue parmi les hommes et les peuples.

Ces jours-ci nous célébrons le cinquantième anniversaire de cet événement. Mais nous fêtons aussi le cinquantième anniversaire de la renaissance des écoles slovènes sur ces territoires.

Nous sommes venus dans la Rizerie, avec le coeur et avec le souvenir de tous ceux qui sont morts ici et ailleurs, pour commencer le parcours de Slovenska Evrošola - cette grande fête de la jeunesse et du futur.

••

EVROŠOLA '95

Rice-mills of San Sabba

Reisefabrick von San Sabba

Risiera di San Sabba

The Rice-mills of San Sabba: the building is called this way for the fact that it first used to be a warehouse where rice was refined and stored. But the Rice-mills - Risiera is sadly known for having been the only nazi-concentration camp in Italy during the Second World War.

In this crematoriums some 3, 000 to 5, 000 victims were burnt; the majority of them fought in the Resistance, but there were also hundreds of Slovene, Italian, Croat and Jewish Civilians.

Although the crematorium was destroyed and the chinnery does not exist anymore the Risiera remains a symbol of suffering and death, along with all the other nazi-extermination camps around Europa.

The first victims were burnt in the crematorium during spring 1944, the last in April 1945, few days before the Yugoslav partisans and New Zealand forces liberated the town of Trieste. The assassins of the Risiera have never been sentenced.

In a way the San Sabba nazi-extermination camp is one of the last and most tragic parts of a time, which began already in 1920. The fascist regime was extremely hard for the people living in this area, since it wanted to destroy the, up to that time, peaceful living together of Italians and Slovenes, which lasted many centuries. Fascist squadrons set up arsons and destroyed offices of Slovenian organisations, any Slovenian association was forbidden by the government and even personal surnames were changed into a more Italianized form.

The use of Slovenian language was forbidden, Slovenian schools abolished and many Slovenes were sentenced to death or long, even life, imprisonment.

Thousands of civilians were killed in the resistance, among them even women and children, many houses were destroyed and entire villages burnt down.

All this violence did not end with the war. When the world conflict was over, hundreds of fascists or presumed fascists were killed and thrown into the so-called "foibe", hidden Karst cavities. Many of them were only "guilty" of being Italian and opposing the annexation of Trieste to the newly formed Tito's Yugoslavia.

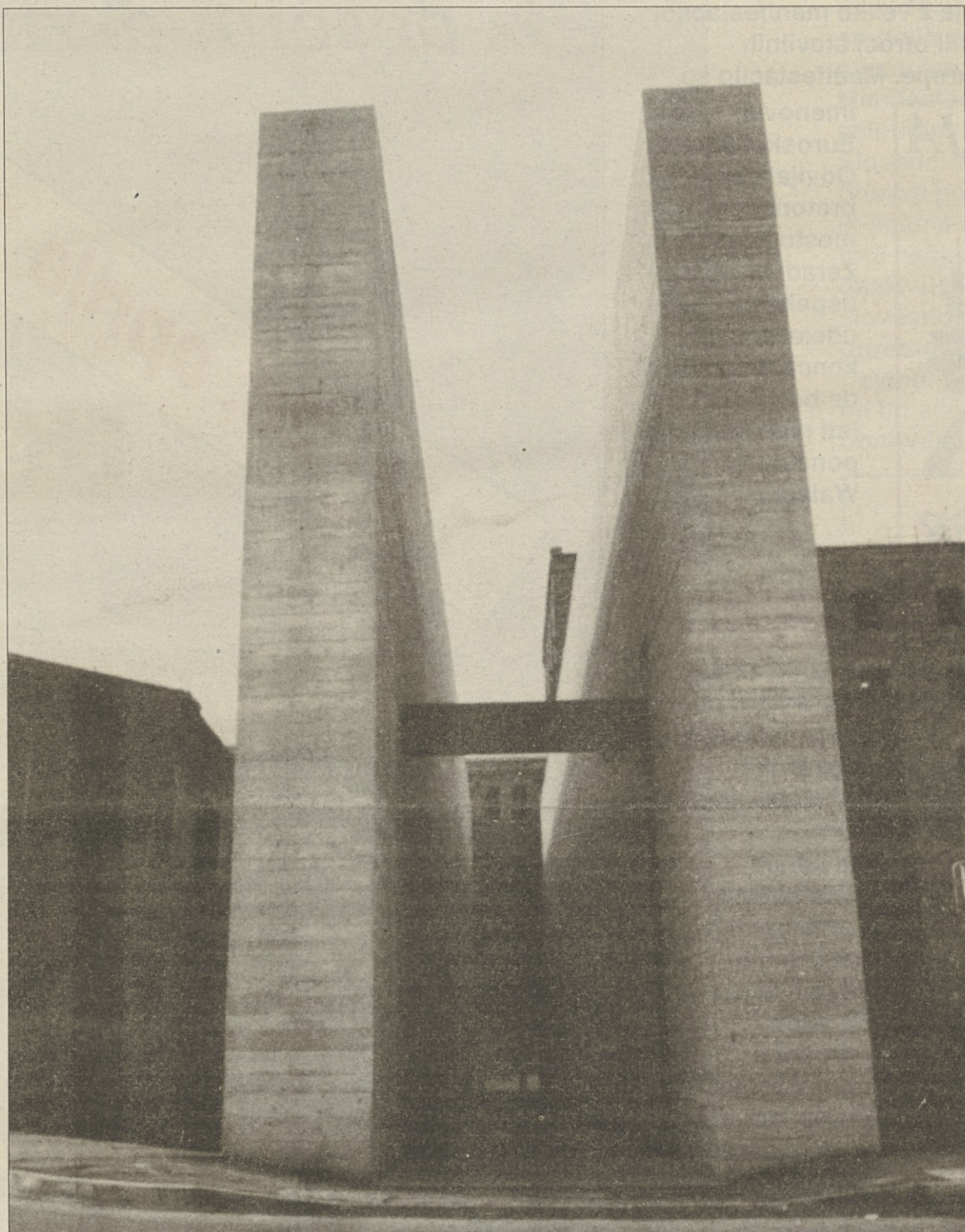
History tells us that violence only generates new violence. Hatred only boosts further hatred and violence.

But once again life defied death and new hope was born on the ruins of hatred and suffering. This is a time of hope and trust among peoples.

In these days we celebrate the 50th anniversary of the end of that suffering and also the 50th anniversary of the restoration of Slovenian schools after the defeat of nazi-fascism.

We have come here to this sad venue to commemorate all the people who lost their lives - also for us.

We therefore want to start Slovenska Evrošola - our festival of youth and joy of the future right here, remembering them.

Reisefabrick von San Sabba. Sie heist so, weil hier früher Reis geputzt und geschält wurde. Aber diese Reisfabrick ist durch eine sehr traurige Angelegenheit bekannt und zwar, weil hier im zweiten Weltkrieg das einzige Konzentrationslager Italiens errichtet wurde.

Hier wurden von 3000 bis 5000 Gefangene, vor allen Widerstandskämpfer, aber auch einfache slowenische, italienische, kroatische und jüdische Bürger in das Krematorium geworfen und verbrannt.

Heute existiert der Kamin nicht mehr und auch das Krematorium wurde zerstört, aber trotzdem bleibt die Reisfabrick von San Sabba ein Symbol der Trauer und Todes, so wie viele andere Konzentrationslager, mit denen die Nazis Europa überfüllten.

Die ersten Opfer wurden in diesem Krematorium im Spätfrihling 1944, die letzten aber in April 1945 verbrannt, nur wenige Tage bevor die Partisanen aus Jugoslawien und die Kämpfer aus Neusseland die Stadt Triest befreiten.

Die Verbrecher von KZ von San Sabba wurden nie bestraft. In gewisser Hinsicht ist das KZ von San Saba einer der letzten und auch der Traurigsten Kapitel der Geschichte, die im Jahre 1920 begann. Der Faschismus war in dieser Gegend, wo Italiener und Slowener seit Jahrhunderten friedlich zusammenlebten der schrecklichste Terror.

Die Faszisten verbrannten und zerstörten die Sitze - der slowenischen Organisationen, die faschistische Regierung verbot alle slowenischen Verbände.

Die Familienamen wurden geändert, es wurde auch die slowenische Sprache verboten. Die Schulen wurden abgeschafft.

Das faschistische Sondergericht verurteilte zahlreiche Slovenen zum Tode, zu lebenslänglichem Zuchthaus, zu Jahrhunderten im Gefängnis.

Während der Resistenz wurden tausende von Zivilisten, auch Frauen und Kinder getötet: Häuser wurden zerstört, die ganzen Dörfer verbrannt.

Am Ende des rieses wurden hunderte von Faschisten oder vermutlich dergleichen deportiert, Manche wurden getötet und dann in die Karsthöhlen die sogenannten foibe geworfen. Die einzige Schuld von vielen war nur diese, dass sie Italiener waren und dass sie gegen Anschluss von Triest an das neugeborene Jugoslawien waren.

Die Geschichte lehrt, dass Gewalt gebärt Gewalt. Aus dem Samen des Hasses Wachsen nur neuer Hass und Neue Gewalt.

Trotz allem ist eine Blume auf den Trümmern des Hasses und des Leidens aufgeblüht.

Noch einmal in der Geschichte hat das Leben und nicht der Tod gewonnen. das Licht hat die Dunkelheit besiegt. Eine neue Zeit der Hoffnung und des Vertrauens unter den Menschen und den Völkern ist angefangen.

In diesen Tagen feiern wie die 50 Jahre dieses Ereignisses, und es sind auch 50 Jahre vergangen, da wir wieder nach dem Sturz des Faschismus in dieser Gegend unsere Slowenische Schulen haben. Mit diesem Jubiläum im Herzen und mit der Erinnerung und alle, die hier oder woanders - auch für uns gestorben sind - sind wir zu dieser Reisfabrick von San Sabba gekommen, um von hier Slovenska Evrošola, das grosse Fest der Jugend und der Zukunft zu beginnen.

Risiera di San Sabba. Si chiama così perchè una volta qui pillavano ovvero pulivano il riso. Ma la Risiera è tristemente famosa perchè durante la seconda guerra mondiale fu l'unico campo di sterminio nazista in Italia.

Dalle 3.000 alle 5.000 vittime, in gran parte combattenti della Resistenza, ma anche semplici cittadini sloveni, italiani, croati ed ebrei, furono gettate nel forno crematorio.

Anche se il camino non esiste più, e il forno crematorio è stato distrutto, la Risiera di San Sabba resta simbolo di dolore e di morte, come tanti altri campi di sterminio con i quali i nazisti disseminarono l'Europa.

Le prime vittime furono bruciate nel forno della Risiera nella tarda primavera del 1944, le ultime, nell'aprile del 1945, pochi giorni prima che i partigiani jugoslavi e le forze neozelandesi liberassero Trieste. I colpevoli della Risiera non sono mai stati puniti.

Per certi aspetti il campo di sterminio di San Sabba è uno degli ultimi e più tragici capitoli di una storia iniziata nel 1920. Il fascismo fu durissimo in queste terre, dove da secoli italiani e sloveni convivevano pacificamente: le squadre fasciste bruciarono e distrussero le sedi delle organizzazioni slovene, il governo fascista proibì tutte le associazioni slovene, persino i cognomi furono cambiati, l'uso della lingua slovena vietato, le scuole furono abolite, il Tribunale speciale fascista condannò numerosi sloveni a morte, all'ergastolo, a secoli di carcere.

Durante la Resistenza furono uccisi migliaia di civili, anche donne e bambini, distrutte case, incendiati villaggi interi.

Poi alla fine della guerra, furono a loro volta deportati centinaia di fascisti o presunti tali; furono uccisi e gettati in cavità carsiche, note come foibe. L'unica colpa di molti di essi era in verità solo quella di essere italiani e di opporsi all'annessione di Trieste alla nascente Jugoslavia di Tito.

La storia insegna che: violenza genera violenza. Dal seme dell'odio purtroppo crescono solo altro odio e violenza.

Nonostante tutto un fiore è sbocciato sulle rovine dell'odio e della sofferenza. ancora una volta nella storia vita ha sconfitto la morte la luce ha vinto sulle tenebre. Un nuovo periodo di speranza e di fiducia fra gli uomini ed i popoli.

In questi giorni festeggiamo il cinquantesimo anniversario di questo evento e cinquanta anni sono passati anche, da quando, dopo la caduta del fascismo, sono risorte nelle nostre terre le scuole slovene

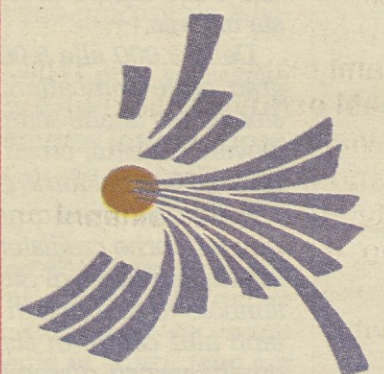
Con questo anniversario nel cuore e con il ricordo di tutti coloro che sono morti - anche per noi - qui o altrove, siamo venuti nella Risiera, per cominciare da qui il percorso di questa grande festa della gioventù e del futuro.

SLOVENSKA EVROŠOLA '95

Kako je nastala pobuda za Eurošolo

- 1 Bretonska šola Diwan je leta 1988 proslavila desetletnico delovanja z veliko manifestacijo, pri kateri so sodelovali otroci številnih manjšinskih šol iz Evrope. Manifestacijo so

BRETANIJA

Eurokol 88

imenovali Eurokol 88. Odvijala se je v bretonskem mestu Brestu. Zaradi izrednega uspeha so udeleženci ob koncu sklenili, da bodo čez dve leti manifestacijo ponovili v Walesu.

Slovensko manjšino v Italiji so v Bretaniji zastopali osnovnošolski otroci iz devinsko-nabrežinske občine.

- 2 Zaradi organizacijskih težav Valizani niso mogli spoštovati obveze, ampak so drugo Eurošolo priredili leto dni kasneje, to je šele leta 1991. Središče manifestacije je bilo mesto Pwllhelly v severnem Walesu, gostje pa so bili nameščeni po domovih.

WALES

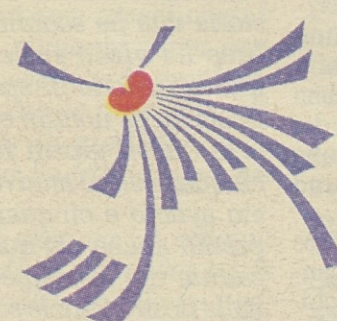
Ewrosgol Cymru 1991

Ob koncu manifestacije so predstavniki udeleženi skupin sklenili, da bodo Eurošolo ponovili vsako drugo leto in izdelali pravilnik, ki med drugim določa datume, starostno dobo in število udeležencev.

Slovensko manjšino v Italiji so v Walesu zastopali dijaki nižje srednje šole Iga Grudna iz Nabrežine

- 3 Tretjo Eurošolo so organizirali Frizijci. Središče je bilo v Ljouwertu, manifestacija pa se je odvijala po celotnem ozemlju, kjer Frizijci živijo. Gostje so bili nameščeni po domovih, vsaka gostujoča manjšina pa je bila gost ene

FRIZIJA

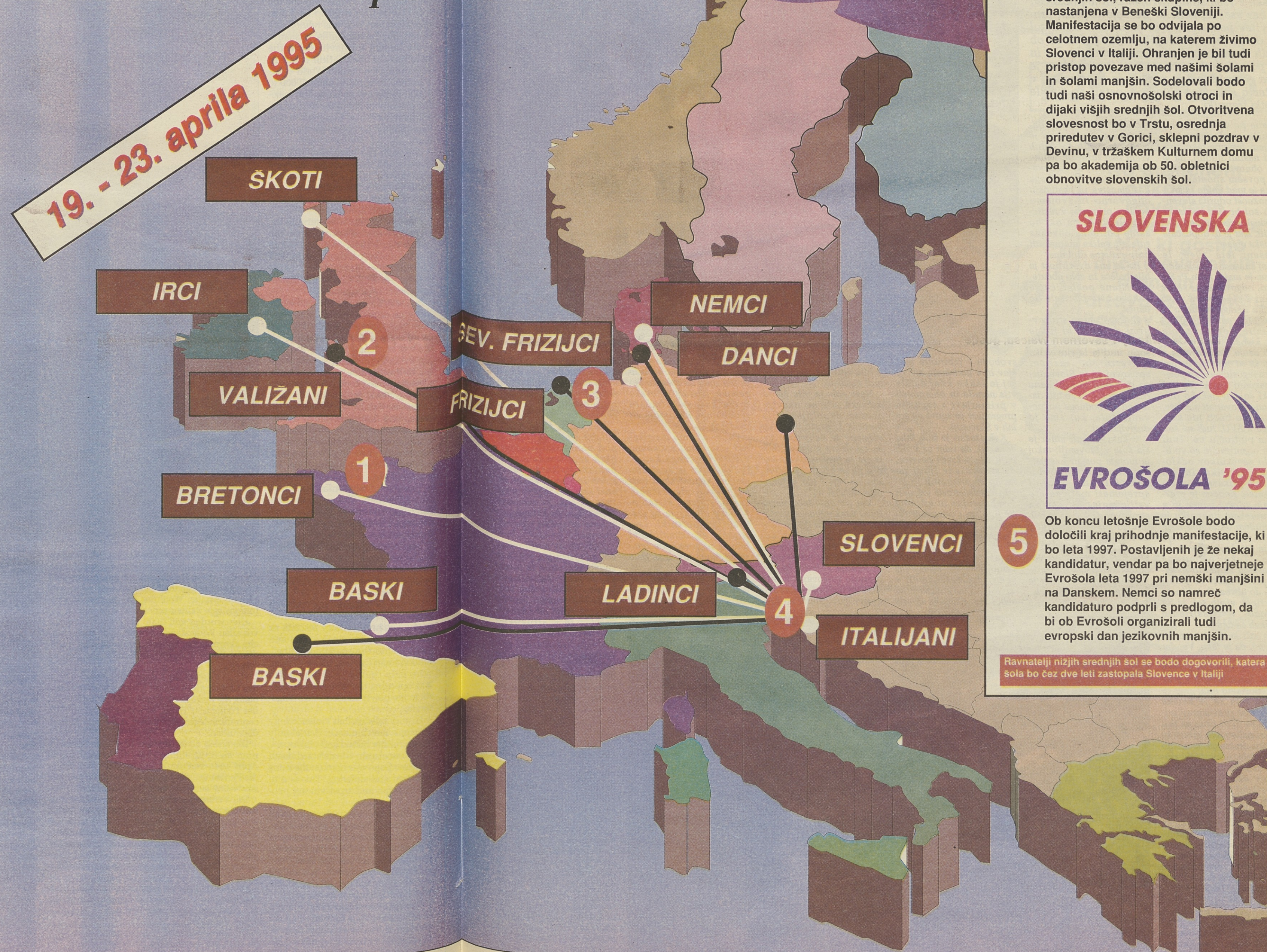

Euroskoalle Fryslan 1993

izmed frizijskih šol. Ob koncu manifestacije sta dve manjšini postavili svojo kandidaturu: Irci in Slovenci v Italiji. Ker se je manifestacija že dvakrat odvijala v keltskih deželah, je bila sprejeta slovenska kandidatura.

Slovensko manjšino v Italiji so v Friziji zastopali dijaki nižje srednje šole Ivana Cankarja iz Trsta

Manifestacije Slovenska Eurošola 95 se bodo udeležili otroci tridajstih manjšin iz desetih držav Evropske zveze

- 4 Manifestacijo Slovenska Eurošola '95 prirejajo slovenske šole v Italiji ob petdesetletnici obnove šol po koncu druge svetovne vojne. Glavno organizacijsko breme nosijo nižje srednje šole, saj bodo gostujoče manjšine v glavnem gostje profesorjev in staršev dijakov nižjih srednjih šol, razen skupine, ki bo nastanjena v Beneški Sloveniji. Manifestacija se bo odvijala po celotnem ozemlju, na katerem živimo Slovenci v Italiji. Ohranjen je bil tudi pristop povezave med našimi šolami in šolami manjšin. Sodelovali bodo tudi naši osnovnošolski otroci in dijaki višjih srednjih šol. Otvoritev slovesnosti bo v Trstu, osrednja prireditev v Gorici, sklepni pozdrav v Devinu, v tržaškem Kulturnem domu pa bo akademija ob 50. obletnici obnove slovenskih šol.

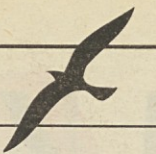
SLOVENSKA

EVROŠOLA '95

- 5 Ob koncu letošnje Eurošole bodo določili kraj prihodnje manifestacije, ki bo leta 1997. Postavljenih je že nekaj kandidatur, vendar pa bo najverjetneje Eurošola leta 1997 pri nemški manjšini na Danskem. Nemci so namreč kandidaturu podprli s predlogom, da bi ob Eurošoli organizirali tudi evropski dan jezikovnih manjšin.

Ravnatelji nižjih srednjih šol se bodo dogovorili, katere šole bo čez dve leti zastopala Slovenec v Italiji

PROF. NADA PERTOT OB PETDESETLETNICI OBNOVITVE SLOVENSKIH ŠOL

Šolo moramo graditi skupaj, z medsebojnim zaupanjem

Danes sprejemajo slovenske šole v goste dijake z vseh strani Evrope. Dan je prazničen za nas vse, saj velja to srečanje tudi kot proslavitev petdesetletnice obnove naših sol po drugi svetovni vojni. Nujno je, da se ob takih dnevih spomnimo na prehojeno pot in na pot, ki drži v prihodnost. O preteklosti je lažje govoriti, saj jo prežarjajo le spomini, v katerih so sence zbledele, ostali so živi le svetki trenutki.

Zelja po slovenski soli je bila med vsem obdobjem fašizma tako živa med našimi ljudmi, da je bila obnova slovenskih sol povsem spontana, že ko se je med vojno pojavila možnost odprtja slovenskih sol bodisi na parti-zanskem ozemlju bodisi v krajih, kjer je to dopuščala nemška oblast.

Jeseni leta 1945, le nekaj mesecev po koncu vojne, je major John P. Simoni, odgovoren za solstvo pri ZVU, poveril prof. Srečku Baragi, beguncu iz Slovenije, nalogo, naj organizira slovenske šole tam, kjer so solarji in prostori zanje. Sodelovanje z njim so se odrekli po nasvetu jugoslovanskih oblasti zavedni tržaški Slovenci, ki so bili nekako prisiljeni zagovarjati stališče, da nočejo imeti nič skupnega z ZVU, tudi na solskem področju ne. Tudi naše organizacije so vodile do zaveznikov odklonilno politiko in jih skušale prikazati kot sovražnike. Končno je prevladala zdrava pamet in v Primorskem dnevniku je po hudem oklevanju izšel poziv, naj stariši vpšejo svoje otroke v slovenske šole. Tako nismo na Trzaskem zamudili usodne priložnosti in prišli smo do obveznih sol in do več tipov višjih sol, ki jih imamo v razširjenih oblikah še danes.

In zdi se nam samoumevno, da je tako. Vendar se nam razvoj na šolskem področju ne kaže v vseh teh petdesetih letih v prav nič enostavni luči.

Vsa leta se je šolska dejavnost pravzaprav odvijala na dveh tiri, na tiru maksimalističnih zahtev in na tiru drobnega in marljivega dela, ohranjanja pridobljenega in predvsem vere v šolo. Seveda je bilo marsikdaj težko, ko so se nam ob različnih političnih zapletih praznili razredi, ko ni bilo šolskih knjig, ko so morali iz Trsta profesorji, ki so šole držali pokonci, ker niso mogli priti do italijanskega državljanstva. Na njihova mesta so prihajali profesorji, ki še študija niso dokončali ali pa so bili prav na začetku svoje poti: vedno so se neki temelji majali, vedno smo jih pre-magovali in krpali.

Danes lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da je prislo iz naših sol kljub vsem tem težavam veliko število ljudi, ki se zavedajo svojega človeškega dostojanstva in nastopajo odgovorno in svojemu poklicu primerno v različnih službah, pa naj bo zanje potrebna obvezna šola ali velika matura ali univerzitetna diploma.

Pa še ena dvotirnost je bila boleča in zelo občutna. Njene posledice se nekako niso izbrisale do danes.

Z dragocenimi strokovnimi dosežki, ki jih je lahko slovenskemu profesorju nudila le slovenska univerza in različni strokovnjaki iz Slovenije, so prihajali iz Ljubljane tudi napotki, ki so bili daleč od svobodnega pojmovanja šole, kot smo jo doživljali mi.

V kakršnokoli smer je šla šola v Sloveniji, takoj je morala postati naš model. Posebno pri slovenscini smo morali sprejemati marsikatero vsiljevanje v imenu strokovnosti, kar pa je bilo mnogokrat v nasprotju z našim gledanjem na poučevanje in z zgledi, ki smo jih dobivali iz svobodne Evrope.

Spominjam se, kako je bilo težko zagovarjati šolo, v kateri je prevladovala

svoboda v izbiranju tekstov in v podajanju snovi, saj je lahko kdaj dajala vtis nereda in ohlapnosti v primerjavi s togostjo programov in snovi na solah v Sloveniji.

Kako težko je bilo kdaj dokazati, da nam ni v teh letih nihče krtil pravice, da smo mlade ljudi po svojih sposobnostih in lastni osveščenosti vzgajali v samostojne in kritične ljudi, ki se s ponosom zavedajo, da so člani naše manjšine. Vsa ta leta smo imeli možnost, da smo dajali svojemu poučevanju pečat in nekako pri vseh predmetih imeli v zavesti, koga imamo pred seboj. To se nam je seveda

bolj ali manj posrečilo, saj je bilo vplivov ogromno in tudi zavajanj.

Naša šola je bila že od začetka pravno neavtonomna. Izpolnjevali je morala norme, ki so veljavne za italijanske šole, od dobre volje učiteljskega in profesorskega kadra pa je bilo in je odvisno, da veje v njej avtonomen duh.

Vsa povojna leta nismo imeli uzakonjenega števila razredov, tako da je naše delo zelo pogojevalo nenehno nihanje števila solarjev. Poleg naravnega upadanja rojstev je pogojevalo vpisovanje v naše šole se toliko različnih dejavnikov. Starši so pre-

pisovali svoje otroke v italijanske šole, ker so bile za nekatere na začetku begunske, kasneje titovske in še kasneje premalo spodbudne, kvalitetne ali moderne.

Danes slišimo marsikateri očitek nad strokovno pripravo učnega kadra. Prav gotovo je kdaj utemeljen, vendar sloni tudi na prevelikih pričakovanjih staršev, ki zahtevajo od otrok, da so glasbeniki, sportniki, vsestransko angažirani, ko bi bilo za njihove sposobnosti in moči dovolj že delo v razredu.

Kadrovanje na solah poteka po natečajih, na katerih je vrednotenje znanja

slovenščine zaupano tudi takim komisarjem, ki so svoje mesto dosegli zaradi drugih sposobnosti, najmanj zaradi poznavanja slovenščine.

Naš jezik, ki bi moral biti naš spoznavni znak, je pod nenehnim udarom. Skrb zanj upada z upadanjem kulturne ravni sploh in vere v vrednote, med katerimi je prav jezik tisti, ki nam je ogromno pomenil in za katerega se čutimo še vedno zelo odgovorni.

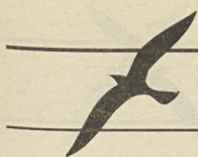
Tudi sestav naših razredov se spreminja, v njih je vedno več otrok iz mešanih zakonov, saj se lahko samo v naših solah razvijajo v obe smeri. Spet bo odvisno samo od samozvesti in strokovne osveščenosti solnikov, da ne bodo zanemarjali slovenske strani pouka na račun italijanske, ki se nam vsiljuje z vseh strani, in na račun slabega zgleda naših rojakov onstran meje, ki so zaverovani v vse, kar je tujega.

Novi problemi so pred solniki in solarji. Vedno večjo oporo bomo morali iskati v posameznih zavodskih svetih in se ne odpovedovati sodelovanju s širšimi področnimi šolskimi sveti, v katerih nas sedaj v svojo škodo ni.

Z zaupanjem v drug drugega in s prepričanje, da morajo vsi skupaj šolo graditi, ji pomagati rasti in rasti z njo vred, naj stopijo solarji, solniki in stariši nasproti novim nujnim težavam, a tudi zadoščenjem in uspehom, ki jih lahko nudi le šola, ki jo bodo čutili za svojo.

Nada Pertot

Naši gostje

Na teh straneh objavljamo kratek opis manjšin, ki bodo sodelovale na letošnji Evrošoli in, kjer smo prejeli podatke, tudi nekaj osnovnih informacij o šolah, katerih dijaki so sinoci prišli v našo deželo.

Baski (Francija)

Baskovski jezik govorijo v deželi Pyrénées-Atlantiques.

Uradnih podatkov o številu Baskov ni. Ocenjujejo, da baskovski jezik govori približno 80.000 ljudi, kar je tretjina vseh prebivalcev.

Jezik ni uradno priznan in njegova raba v javnih ustanovah in na sodišcih ni dovoljena. V baskovščini je nekaj cestnih napisov.

Ze leta 1951 so z zakonom omogočili uvajanje deželnih jezikov v učne programe, vendar samo, če to zahteva zadostno število staršev. V zadnjih letih se je povprasevanje pouka baskovskega jezika povečalo in v nekaterih solah so uvedli tudi dvojezične razrede, v katerih uporabljajo baskovski jezik 12 ur tedensko. Obstaja pa tudi organizacija zasebnih baskovskih sol Seaska, kjer poteka pouk izključno v baskovskem jeziku. Za izobraževanje učiteljev v baskovskem jeziku ni poskrbljeno, pač pa obstajata stolici baskovskega jezika na univerzah v Bordeauxu in v Bayonnu. Baskovski jezik poučujejo tudi na univerzah v Pauu in Toulouseu. Organizirajo tudi tečaje baskovščine za odrasle.

Javna televizijska postaja oddaja 6 minut poročil tedensko v baskovščini. Javna radijska postaja predvaja 6 ur programo v baskovščini tedensko, deluje pa tudi nekaj zasebnih baskovskih radijskih postaj. V baskovskem jeziku izhajajo dva tednika in en dnevnik, občasno pa objavljajo članke v baskovščini tudi nekateri francoski časopisi. Baski izdajajo veliko število knjig, poleg tega pa so na razpolago knjige, ki jih izdajajo v baskovskih deželah v Španiji. Baski imajo svoje gledališke predstave, kulturne centre, muzej in knjižnico. Dejavnosti koordinira baskovski kulturni inštitut; finančna sredstva zagotavljajo deželne oblasti. Sredstva prihajajo tudi iz baskovskih dežel v Španiji.

Baski (Španija)

Baskovski jezik govorijo v provincah Vizcaya, Guipuzcoa in Alava, ki sestavljajo samostojno baskovsko deželo, ter v delu province Navarra.

Po popisu leta 1986 govori baskovsko 25 odstotkov prebivalstva samostojne baskovske dežele in 11 odstotkov prebivalstva province Navarra.

Baski prihajajo iz krajev Elizondo na španski strani in Cambo na francoski strani baskovske dežele, ki jo sami imenujejo Euzkadi.

Ime njihovih sol je IKASTOLA, kar v baskovščini (Euskera) pomeni »baskovska sola«. Tudi Baski so se morali boriti za svoje sole. Leta 1935 je v Španiji nastalo gibanje, ki je zahtevalo sole v materinskini, pa so ga 1936 Francovi fasisti prepovedali in zatrli vso baskovsko kulturo.

Danes je v Španiji in v Franciji skupno 136 baskovskih sol.

Sola iz Elizonda (obmejno mesto z 8.000 prebivalci, od tega jih 80 odst. govori baskovščino) deluje že 25 let in jo obiskuje 230 otrok od 3. do 13. leta.

18 otrok in 5 spremljevalcev iz španske ter 22 otrok in 5 spremljevalcev s francoske strani Baskovske dežele bodo gostili na srednji soli S. Gregorčica v Dolini.

ŠPETER Dvojezična š.
BRETONCI ①
Francija

GORICA I. Trinko
KOROŠCI ②
Avstrija

DOBERDOB I. Trinko
NEMCI ③
Danska

NABREŽINA KRIŽ Gruden
VALIŽANI, ŠKOTI ④
V. Britanija

PROSEK F. Levstik
DANCI, LUŽIŠKI SRBI ⑤
Nemčija

OPČINE S. Kosovel
LADINCI ⑥
Italija

ROJAN F. Erjavec
SEVERNI FRIZIJCI ⑦
Nemčija

SV. IVAN KATINARA
IRCI Ciril Metod ⑧
Irska

SV. JAKOB I. Cankar
FRIZIJCI ⑨
Nizozemska

DOLINA S. Gregorčič
BASKI ⑩
Francija in Španija

①

KJE JE KDO

②

③

④

⑤

⑥

⑦

⑧

⑨

⑩

Na grafičnem prikazu so navedene slovenske srednje sole, ki gostijo dijake evropskih manjšin, ter država (v primeru Baskov državi), od koder prihajajo.

Podatki, ki jih navajamo, zadevajo samostojno baskovsko deželo. V provinci Navarra je raven priznanja jezika in pravic znatno nižja.

Statut avtonomne baskovske dežele doloma, da sta baskovski in španski jezik uradna jezika. Leta 1982 je bil odoben zakon o normalizaciji baskovskega jezika, ki vsebuje določila o rabi jezika v javni upravi, v solstvu in v obcih. Ustanovljen je bil urad za jezikovno politiko, ki koordinira vse dejavnosti v zvezi z rabo jezika.

Vsak državljan lahko v odnosu z oblastmi uporablja baskovski jezik. Vsi uradni dokumenti so objavljeni v obeh jezikih. Vlada odloča, za katera mesta v javni upravi je obvezno znanje baskovskega jezika. Kljub naporom doslej ni bilo se mogoče uredniti vseh teh naci. Raba baskovskega jezika na sodiscu je dovoljena in sodne oblasti morajo poskrbeti za prevajalce.

V vseh solah baskovske dežele poučujejo baskovski jezik. Razlika je v tem, da nekatere sole uporabljajo baskovščino kot učni jezik (12-15 odstotkov leta 1990), nekatere delno baskovščino in delno špansko (18 - 20 odstotkov), ostale pa samo špansko. Obstaja učiteljske z baskovskim učnim jezikom, v zadnjih letih pa tudi univerzitetni tečaj v baskovščini. Oblasti prireajo tečaje baskovščine za odrasle.

Radio Euzkadi, ki ga slisijo na vsem baskovskem ozemlju, oddaja ves dan v baskovščini. Obstaja pa tudi več manjših radijskih postaj. Leta

1982 je bila ustanovljena baskovska televizija, ki je izredno pozivila rabo jezika v javnosti. Baski imajo en dnevnik, dva španska dnevnika pa objavljata 20 odstotkov člankov v baskovščini. V baskovskem jeziku izdajajo več kot 20 periodičnih listov, letno pa izdajo več kot 700 knjig.

Bretonci (Francija)

Bretonščino govorijo na zahodnem območju Bretanije, manjše bretonske skupnosti pa so tudi na območju bolj vzhodnih mest Rennes in Nantes, močna pa je tudi bretonska izseljenska skupnost v Parizu.

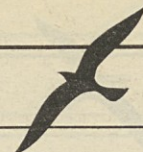
Ime sole je Skolaj-Lise Diwan Roparz-Hemon in se nahaja v kraju Ar Releg-Kerhuon v Bretaniji. Solo obiskuje 156 dijakov in je nastala leta 1988 kot prva bretonska sola. Učijo se večinoma v bretonščini, četrtina solskih ur je posvečenih francosščini, četrtina pa angleščini; izpite polagajo tako v Franciji kot tudi na univerzi v Cambridgeu v Veliki Britaniji. Imajo redne stike s Katalonci, Valizani in s Saksi

Uradnih podatkov o številu Bretoncev ni, vendar ocenjujejo, da bretonščino razume približno 450 tisoč ljudi, aktivno pa jo govori 300 tisoč ljudi.

Jezik ni uradno priznan. Le v redkih krajih je dovoljena raba bretonščine v odnosu s krajevnimi oblastmi. Uradnih dokumentov v bretonščini ni, za sprejem v javno službo znanje bretonščine ni potrebno, na nekaterih sodišcih pa je bretonski jezik dopušen. Prevoda zakonodaje v bretonščino ni. Pred kratkim so v nekaterih krajih namestili dvojezične napise.

Državnih sol z bretonskim učnim jezikom ni, pač pa že od leta 1978 obstajajo zasebne sole organizacije Diwan, ki prejema finančno podporo deželnih oblasti. Ta organizacija skrbi tudi za izobraževanje solnikov. Leta 1993 je te sole obiskovalo približno 1.000 otrok; V nekaterih francoskih solah poučujejo bretonščino kot dodatni predmet, vendar samo otroke, ki jih starsi prijavijo. Bretonščino poučujejo na univerzah v Rennesu in v Brestu, kjer poteka pouk v bretonščini.

Deželni televizijski kanal oddaja 90 minut sporedov v bretonščini tedensko. Tri radijske postaje oddajajo približno 30 ur tedensko. Dnevnikov in tednikov v bretonščini ni, pač pa izdajajo nekatere revije in nekateri francoski listi občasno objavljajo članke v bretonščini. Bretonci izdajajo mnogo knjig in imajo tudi lastno gledališče.

EVROŠOLA '95

Naši gostje

Frizijci (Nemčija)

Obstajajo tri skupine Frizijcev, ki govorijo tri inace frizijskine: Zahodni Frizijci, ki govorijo isti jezik kot Frizijci na Nizozemskem, Severni Frizijci z devetimi različnimi narečji v deželi Schleswig-Holstein, in Vzhodni Frizijci v Spodnji Saski.

Severni Frizijci živijo na zahodu dežele Schleswig-Holstein in na otokih Sylt, Fohr, Amrum in heligoland. Od skupnega števila 151.000 prebivalcev se jih 50.000 proglasa za Frizijce, vendar jih samo 8.000-10.000 govori frizijsko.

Ustava dežele Schleswig-Holstein iz leta 1990 sciti tudi frizijsko manjšino.

Ceprav frizijscina ni uradno priznan jezik, ga ponekod uporabljajo na zasedanju občinskih svetov. Vsi dokumenti so napisani sami v nemščini. Ponekod obstajajo javni napisi v frizijscini, zelo pogosta pa so frizijska imena hiš, se zlasti na otokih.

Frizijscino poučujejo v vseh javnih solah uro ali dve tedensko. Ta pouk obiskujejo samo otroci, ki jih stariš prijavijo. Solski inspektor za frizijske sole je pristojen za nadzor nad tem poukom in nad sestavo učbenikov. Učitelji frizijskine imajo letno dva izpopolnjevalna seminarja, ki jih organizirajo solske oblasti. Leta 1978 so na univerzi v Kielu ustanovili stolico frizijske filologije, na isti univerzi pa je tudi center za slovar frizijskega jezika. Od leta 1988 obstaja stolica frizijskega jezika tudi na uci-

Solo »Rokefloose« so ustanovili pred 15 leti. Poleg rednega pouka imajo popoldanska srečanja, igre in zabavo. Poleti gredo na obisk k drugim evropskim manjšinam, kjer taborijo. Imajo tudi gledališko skupino. Ime sole izvira iz srednjeveškega mita, po katerem so se frizijska plemena združila pod simbolom črne vrane in premagala nasprotnike.

8 otrok in 2 spremljevalca bodo gostili na srednji soli F. Erjavca v Rojanu.

teljišču v Flensburgu. Na celotnem območju je mnogo tečajev frizijskega jezika za odrasle.

Televizijskih oddaj v frizijscini ni; radio oddaja frizijska poročila pet minut tedensko. Casopisov nimajo, vendar nekateri nemški casopisi občasno objavljajo frizijske članke. Tiskanih knjig je sorazmeroma malo; obstaja nekaj amaterskih gledaliških skupin, folklornih skupin in pevskih zborov.

Frizijci (Nizozemska)

Frizijci živijo v frizijski provinci, na severu Nizozemske, pa tudi v nekaterih vaseh sosednje province Groningen. Frizijski jezik govori približno 400.000 od skupnih 600.000 prebivalcev. V provinci Groningen govori frizijsko kakih 3.000 ljudi. Sociolingvistična raziskava je leta 1984 ugotovila, da frizijski jezik razume 94 odstotkov prebivalcev, govori ga 73 odstotkov prebivalcev, pisno pa ga obvlada samo 10 odstotkov. Frizijscina je bolj razširjena na podeželju, na otokih in v dveh severozahodnih občinah.

Nizozemska vlada je že pred desetletji priznala Frizijo za dvojezično območje; Zakon dovoljuje rabo frizijskine na sodišcih, od leta 1980 pa je frizijscina obvezna v vseh osnovnih solah. Kdor zeli, lahko na učiteljišču polaga izpit iz frizijskine.

Frizijci lahko v glavnem rabijo svoj jezik v odnosu z oblastmi; taka je namreč jezikovna politika province in nekaterih drugih javnih teles. Dokumenti so v glavnem samo v nizozemskem jeziku; frizijski ali dvojezični dokumenti so le izjema. Na sodišcih je raba jezika dovoljena za vse stranke, tudi za price. Sodisca lahko zaposlujejo tolmače. Sodisca sprejemajo tudi civilne vloge v frizijscini, lahko pa nastanejo težave v primeru pritožbe na vrhovno sodišče. Zakoni in odredbe v frizijscini nimajo uradnega značaja. Napisi so lahko dvojezični ali v

enem od obeh jezikov; o tem odločajo občine.

Obstaja manjše število otroških vrtcev v frizijskem jeziku. Od leta 1980 poučujejo frizijscino v vseh osnovnih solah, državnih in zasebnih. V približno 80 odstotkih sol uporablja frizijscino tudi kot učni jezik, skupno z

Frizijci so bili prireditelji tretje Evrosole pred dvema letoma. Takrat so v Frizijo potovali dijaki tržaške sole Ivana Cankarja, ki bo letos gostila frizijske otroke.

nizozemscino. Ni pa sol, v katerih bi bila frizijscina edini učni jezik. V visjih srednjih solah pouka frizijskine dolgo ni bilo, lahko pa so dijaki na maturi izbrali frizijscino kot predmet. V začetku osemdesetih let so to možnost ponudili 25 odstotkov dijakom, izbralo pa jo je 5 odstotkov. Od leta 1993 je frizijscina obvezni predmet v prvih treh razredih visjih srednjih sol, poučujejo pa jo tudi na vseh starih učiteljiščih. V treh učiteljiščih je frizijscina obvezna, kar omogoča učiteljem poučevanje frizijskine v solah. Frizijscino poučujejo kot glavni predmet na univerzah v Amsterdamu in v Groningenu, kot pomožni predmet pa se v Utrechtu in Leidenu. Redno organizirajo tečaje frizijskine za odrasle.

Frizijska televizija oddaja 31 ur sporedov tedensko, deželni radio pa 52 ur sporedov. Frizijske sporede oddajajo tudi nekatere manjše radijske postaje. Dnevnikov v frizijscini ni, izdajajo le stirinajstnevnik, vendar z zelo nizko naklado. Izdajajo precej knjig, približno 100 letno. Obstaja frizijsko profesionalno gledališče, več pa je amaterskih gledaliških skupin; Mnogo je muzejev, knjižnic in kulturnih centrov.

Irci (Irska)

Ceprav je irščina uradni jezik irske republike, je v državi angleščina najbolj rabljen jezik, medtem ko irščino razume, govori ali piše samo 31, 1 odstotka prebivalcev, to je nekaj več kot milijon ljudi. Podatkov o številu družin, ki redno uporabljajo irščino doma sicer ni, vendar ocenjujejo, da v domačem krogu uporablja irščino največ pet-odstotkov družin. Pač pa je irščina pogovorni jezik v zahodnem delu države, kjer živi približno 80.000 prebivalcev ali 2, 3 odstotka prebivalstva države.

Irska ustava iz leta 1937 določa, da je irščina prvi uradni jezik, uradni jezik pa je tudi angleščina. Za irski jezik je zadolžen poseben vladni urad, ki opravlja dve funkciji: skrbi za območja, kjer je irščina pogovorni jezik in pripravlja si za širjenje irskega jezika drugod po državi.

V odnosu z oblastmi ima vsak državljani pravico do odgovora v irskem jeziku, vendar to ni povsod mogoče. Kdorkoli v takem primeru zahteva irsko besedilo, mu kasneje dostavi prevod. Vsekakor pa morajo v vseh javnih uradih poskrbeti, da vsaj en uslužbenec obvlada irski jezik. Raba irskega jezika na sodišcih je dovoljena. Vsi zakoni in vse odredbe krajevnih uprav do prevedeni v irski jezik. Prometni znaki in drugi napisi so v glavnem dvojezični, na irskogovorečem območju pa samo irski.

Vsi učenci in dijaki sol prve in druge stopnje se učijo obeh jezikov, in vsi učitelji oziroma profesorji morajo obvladati oba jezika. Za večino otrok je materin jezik angleščina, irščina pa

Na Irskem govorijo poleg angleščine tudi tradicionalni irski jezik. Sklad »Gaelscoil leanna« je organiziral v zadnjih 22 letih sole v tem jeziku, ki jih danes obiskuje 20 tisoč dvojezičnih otrok.

Na Slovensko Evrošolo bodo prišli mladi s sol »Scoll Naithi« (260 otrok in 10 solnikov) in »Scoll Chrònaìn« (285 otrok in 11 solnikov), ki delujeta v bližini glavnega mesta Dublina. V obeh primerih se dijaki udeležujejo tudi na področju glasbe, gledališča in športa. Sola Naithi je tudi prejela nagrado irske vlade kot priznanje za pomembno kulturno vlogo.

15 otrok in 7 spremljevalcev bodo gostili na srednji soli Sv. Cirila in Metoda pri Sv. Ivanu in na Katinari.

sele drugi jezik. Otroške vrtce v irščini so uvedli leta 1972, vzdržujejo pa jih v glavnem zasebna združenja. Na irskogovorečem območju poteka pouk v irščini, sole z irskim učnim jezikom pa obstajajo tudi drugod po državi, predvsem v vseh večjih mestih. V učiteljiščih je pouk irščine tako intenziven, da učitelji lahko poučujejo irski jezik in da poučujejo tudi v irščini. Eno učiteljišče in ena univerza uporabljata irščino kot učni jezik. Za vpis na pedagoško fakulteto je potrebno tekoče znanje irščine. V vsej državi redno prireajo tečaje irščine za odrasle.

Državna televizija oddaja 3 do 5 ur tedensko v irščini. Pripravljajo tudi tretji kanal državne televizije, ki bo predvajal samo irske sporede; z uvedbo tretjega kanala pa ne bodo skrcili obsega irskih sporedov na prvih dveh kanalih. Ena radijska postaja državnega značaja oddaja v irščini 74 ur tedensko, druge radijske postaje pa oddajajo v irščini največ dve uri tedensko. Dnevnikov v irščini ni, obstajajo pa trije mesečniki. En angleški dnevnik objavlja občasno članke v irščini. Letno izdajo približno 150 irskih knjig; obstajajo amaterska gledališča, v vseh javnih knjižnicah pa imajo sekcijo irskih knjig.

Italijani (Slovenija)

Italijanska manjšina živi na skrajnem jugozahodnem delu Slovenije, v S delu polotoka Istra ob meji z Italijo. Na področju, ki šteje približno 50 tisoč prebivalcev, živi v treh občinah 3.500 Italijanov.

3500 pripadnikov italijanske manjšine v Sloveniji ima na razpolago tri osemletke (osnovna sola in nižja srednja sola), ki imajo svoja središča v občinah Koper, Izola in Piran ter 6 podružničnih sol. V sistem obveznega solanja je vključenih v šolskem letu 1994/95 571 učencev, v otroške vrtce pa 300 otrok. V visjih srednjih solah (gimnazijah in poklicnih) pa 267 dijakov.

Univerzitetni studij je organiziran v hrvaškem mestu Pulju za potrebe vseh pripadnikov italijanske manjšine, ki po razpadu Jugoslavije živi v dveh državah, vendar pa je ohranila nekatere skupne ustanove med katere sodi tudi Pedagoška fakulteta, kjer poteka pouk pretežno v italijanskem jeziku. Drugače pa se večina pripadnikov italijanske manjšine, ki se odloči za univerzitetni studij, izobražuje na Univerzah v Italiji, manjši del pa tudi v Ljubljani in Zagrebu. V vrtcih, osnovnih in srednjih solah, ki so javne ustanove, poteka pouk izključno v italijanskem jeziku, obvezno pa je poučevanje slovenskega jezika, kakor je obvezno poučevanje italijanskega v slovenskih solah v občinah Koper, Izola in Piran.

V zadnjih letih se v italijanskih solah soočajo s peregim problemom pomanjkanja učiteljev, ki ga delno rešujejo s pomočjo učiteljev, ki na osnovi meddržavnega dogovora prihajajo iz Italije. Tudi glede učbenikov je precej težav, saj založniška hiša italijanske manjšine EDIT, ki ima sedež na Reki (Hrvaška) ne uspe zadovoljiti vseh potreb italijanskih sol v Sloveniji in na Hrvaškem, ker se učni programi obeh držav močno razlikujejo.

Dolocila o zaščiti avtohtone manjšine vsebuje tako Ustava Republike Slovenije, kakor statuti občin kjer živi manjšina. Tu je uveljavljena dvojezičnost, ki je javno vidna, italijanski jezik je jezik okolja, njegovo učenje je obvezno v slovenskih osnovnih solah, uporabljajo pa ga tudi v vseh javnih službah (sodstvo, občinska uprava, javne ustanove).

Italijanska manjšina ima svoje otroške vrtce, osnovne sole, nižje srednje in višje srednje sole, kjer poteka poučevanje vseh predmetov v italijanskem jeziku, obvezno pa je učenje slovenskega jezika. Univerzitetni studij v italijanskem jeziku poteka na Pedagoški fakulteti v Pulju (Hrvaška), kjer se izobražujejo učitelji za potrebe italijanskih sol v Sloveniji in na Hrvaškem.

Italijani imajo tudi lastno založniško hišo, ki izdaja dnevnik v italijanscini, revije in knjige, Radio in Televizijo. Radio oddaja v italijanscini 24 ur programa dnevno (16 ur dnevnega in 8 ur nočnega, glasbenega programa), TV pa 5 ur dnevno (informacijski in zabavni). Tako sole, kakor vrtci ter Radio in TV so javne ustanove.

Italijani, ki živijo na področju Istre (Slovenija in Hrvaška) imajo tudi Center za zgodovinske raziskave in lastno gledališče.

Ladinci (Italija)

Ladinci živijo na območju srednjevzhodnih Alp, v provincinah Bocen, Trident in Belluno.

Ladincev je približno 30.000; vsi govorijo tudi italijanscino, večina pa se nemščino. Jezikovnega standarda se niso izdelali.

Ladinci v bocenski pokrajini uživajo znatno večjo zaščito od Ladincev v pokrajinah Trident in Belluno. Ladinscino v bocenski pokrajini so uradno priznali že leta 1948.

V zadnjih letih je bilo opravljeno veliko dela za izboljšanje »vidnosti« ladinskega jezika v javnosti, prevsem na javnih napisih. Leta 1989 je bila delno priznana ladinska skupnost tudi v provinci Trident, medtem ko uživa ladinski jezik v bocenski provinci pravno in upravno zaščito že dolga leta. Nekatera zakonska besedila so objavljena v treh jezikih. Znanje ladinscine je obvezno za sprejem v službo v krajevnih upravah.

Tudi na področju solstva obstajajo razlike med bocensko in tridentinsko pokrajino. V bocenski pokrajini avtonomni statut iz leta 1972 priznava Ladincem pravico do lastnih otroških vrtcev in osnovnih sol. Postopoma se otroci naučijo se italijanscine in nemščine. V visjih srednjih solah poteka poik, polovico v italijanscini in polovico v nemščini, ladinscino pa poučujejo samo dve uri tedensko.

V provincinah Trident in Belluno pouk ladinscine ni tako sistematičen. Obstajajo ladinski otroški vrtci, vendar samo kjer so na razpolago primerni učitelji. V osnovnih solah poučujejo ladinscino samo eno uro tedensko, v visjih srednjih solah pa ladinscine ni. Učiteljišča v ladinscini ni. Nobena univerza ne uporablja ladinscine kot učnega jezika, možen pa je pouk ladinscine na nekaterih univerzah v Italiji in na univerzi v Innsbrucku. Obstajajo tečaji ladinscine za odrasle.

Od leta 1978 oddajajo zasebne radijske postaje kulturne sporede in poročila v ladinscini eno do dve uri tedensko. Nekateri sporede oddaja tudi RAI. Bocenska televizija od leta 1988 oddaja sporede v ladinscini, ki pa jih Ladinci v pokrajini belluno ne vidijo. Dnevnikov v ladinscini dni. Obstaja tednik, italijanski in

Sole, v katerih se učijo ladinscino (jezik je podoben furlanscini), so v bocenski in tridentinski pokrajini in sicer v krajih Selva Gherdeina ((BZ) in Alba di (TN). »V naših solah - pišejo s srednje sole »Arcangiol Lardschneider' iz Selve - zasledujemo splošno izobraževanje, pa tudi uveljavljanje ladinske kulture in običajev, ki jih ogrožata sosednji, močnejši jezikovni skupnosti. Smo za priznanje in sprejemanje različnosti kot bogastva in smo za spoštovanje vseh v vidiku evropskega združevanja.«

39 otrok in 8 spremljevalcev bodo gostili na srednji soli S. Kosovela na Opčinah.

Naši gostje

EVROŠOLA '95

Lužiški Srbi (Nemčija)

Dve inacici luzijske srbščine govorijo v Brandemburgu in Saski, dezelah nekdanje Vzhodne Nemčije. Lužiški Srbi so na celotnem svojem območju manjšina in so večina prebivalstva le v nekaterih majhnih vasicah.

Ocenjujejo, da je Lužiskih Srbov med 50.000 in 70.000.

Osvovna določila o zaščiti Lužiskih Srbov vsebujejo že statuta Saske iz leta 1948 in Brandemburga iz leta 1950. Zaščita te manjšine je vključena tudi v nemško ustavo po združitvi in v nova statuta obeh dežel.

Raba manjšinskega jezika je dovoljena ob rabi nemšine. Vsekakor se te pravice številni Lužiski Srbi ne morejo posluževati, ker v javnih ustanovah ni uslužbencev z znanjem manjšinskega jezika. Pogodba o združitvi Nemčije jamči Lužiskim Srbom pravico do rabe jezika na so-discu. Zakonov in drugih uradnih dokumentov niso prevedli iz nemščine. Vsi javni napisi so dvojezični, vendar po združitvi Nemčije to navado oblasti pogosto opuščajo.

V obeh dezelah solska zakonodaja predvide-

»Serbski Gimnazij« v kraju Budišin je ena izmed dveh nižjih sol Lužiskih Srbov, deluje kot internat, obiskuje jo 508 učencev. Posebnost te sole je, da se vsi učijo srbščine, nekateri kot materinscino, drugi pa kot drugi jezik. Na soli imajo zbor, orkester, godalni kvartet, plesno in gledališko skupino. Imajo plodne stike s solami na Nizozemskem, z dvojezično solo v Celovcu in s solo v Pragi na Češkem. Prirejajo praznik »Kermuska«, ki je podoben amerišskemu Thanksgiving, za pusta »Postničko«, za prvosolce pa vsakoletno dobrodoličilo.

10 otrok in 2 spremljevalca bodo gostili na srednji soli F. Levstika na Proseku.

va tako pouk v jeziku manjšine, kot tudi pouk jezika manjšine v nemških solah. Obstajajo otroški vrtci v luziski srbščini, v raznih solah prve in druge stopnje pa ima luziska srbščina tri različne statusse: materin jezik, drugi jezik in tuj jezik. Tecaji na institutu za luzisko srbščino na univerzi v Lipskem potekajo v luziski srbščini. Prirejajo tudi tečaje jezika za odrasle.

Televizijska postaja ORB (Ostdeutsche Rundfunk Brandenburg) oddaja 30 minut tedensko sporeda v luziski srbščini. Radijskih oddaj pa je 20 ur tedensko na Saskem in 7 ur tedensko v Brandemburgu. Lužiški Srbi izdajajo svoj dnevnik in tednik, več periodičnih listov in približno 80 knjig letno; od teh je polovica učbenikov in slovarjev. Gledališče v Budišinu pripravi letno tri gledališke igre, obstajajo pa tudi številne druge kulturne organizacije in muzeji.

Nemci (Danska)

Nemška manjšina na Danskem živi v Severnem Schleswigu, ob meji z Nemčijo. V tej deželi, ki šteje 250 tisoč prebivalcev, živi približno 20 tisoč Nemcev.

Meddržavni sporazum med Bonnom in Københavnom iz leta 1955 vsebuje zaščitna določila za nemško manjšino na Danskem in dansko manjšino v Nemčiji.

Jezik ni vidno prisoten v javnosti. nemškega jezika ne uporabljajo v javnih razglasih in drugih obvestilih, prav tako raba ni dovoljena na so-

Na območju severnega Schleswiga je 16 osnovnih, ena srednja in ena višja sola za tamkajšnjo nemško manjšino. Sole so zasebne, njihova spričevala in diplome priznavajo tako na Danskem kot v Nemčiji. Obiskuje jih 1250 solarjev in dijakov ne samo, ker je njihov materin jezik nemščina, ampak tudi - kot pišejo sami - ker je »dvojezična vzgoja najboljše, kar lahko nudijo mladim generacijam na obmejnem območju in v bodoči Evropi brez meja«.

33 otrok in 4 spremljevalcev bodo gostili na srednji soli I. Trinka v Doberdolu.

discih. Znanje nemščine ni potrebno za sprejem v javno službo.

V vsej deželi poučujejo nemščino v danskih solah kot tuj jezik. Nemški otroci pa zahajajo v nemške zasebne sole, kjer je nemščina učni jezik, danscino pa poučujejo kot predmet. Učitelji in profesorji se lahko usposabljaajo v nemščini. Prirejajo tudi tečaje nemščine za odrasle.

Nemci na Danskem nimajo lastnih radijskih in televizijskih sporedov, lahko pa gledajo oziroma poslušajo sporede nemških postaj iz Nemčije. Nemška manjšina na Danskem ima svoj dnevnik.

Slovenci (Avstrija)

Slovenska narodnostna skupnost živi na Koroskem kot avtohtona manjšina, njeno naselitveno območje pa zavzema okraje Velikovec, Celovec-dežela, Beljak-dežela in Smohor, mnogo Slovencev pa živi tudi v glavnem mestu Celovec in v drugem največjem koroskem mestu Beljak.

Število ljudi, ki so pri uradnem stetu leta 1991 navedli slovenščino kot občevalni jezik, je sicer znašalo le še komaj 15.000 oseb (ob začetku našega stoletja se približno 100.000!), po drugih, objektivnejših virih pa je na Koroskem se med 35.000 in 40.000 ljudi, ki vsaj obvladajo slovenščino. Zaskrbljuje pa je se posebej upadanje znanja slovenščine, asimilacijski proces pa se je v zadnjih letih znatno počasnili, čeprav se še ni ustavil.

K upadanju znanja in uporabe slovenščine na Koroskem prispeva brez dvoma omejen in diskriminatoričen status slovenščine v javnosti. Koroski Slovenci so soočeni z dokaj restriktivno zakonodajo oz. določili glede slovenščine pri uradih, na sodišču in tudi na drugih področjih javnega družbenega življenja. Tako je slovenščina kot uradni jezik priznana le na dobri tretjini naselitvenega ozemlja koroskih Slovencev (v 13 od skupno 36 dvojezičnih občinah), slovenščina pred sodiščem prav tako ni dopustna na celotnem dvojezičnem ozemlju, topografske oznake in napisi pa so zakonsko urejeni niti na petini dvojezičnega ozemlja.

Se najbolj urejeno je (dvojezično) manjšinsko solstvo, ki sloni na odprtem manjšinskosolskem zakonu iz leta 1945 in ki ureja dvojezično solsko vzgojo v prvih treh razredih osnovne sole na celotnem dvojezičnem ozemlju (če starši prijavijo otroka k dvojezičnemu pouku). Dokaj, čeprav ne popolnoma zadovoljivo pa je urejen pouk slovenščine tudi v četrtem razredu ljudske sole in na glavnih solah. Poleg tega obstajajo še Slovenska gimnazija in Dvojezična trgovska akademija v Celovcu, Visja sola za gospodarske poklice v Sentpetru pri Sentjakobu ter poklicna sola v Velikovcu. Pozitiven je trend glede dvojezičnih otroških vrtcev od katerih obstaja nekaj javnih in nekaj privatnih (dva v Celovcu). Studij slovenščine pa je možen na celovski in graski univerzi, za usposabljanje učiteljev pa skrbi poseben oddelek (in učni razredi) na Zvezni pedagoški akademiji. Celovska univerza in Dom prosvete v Tinjah pa nuditi se tečaje iz slovenščine za nemško govorece.

Na področju javnih občil v slovenskem jeziku slovenska narodnostna skupnost razpolaga s tremi tedniki (Slovenski vestnik, naš tednik in ver-

ski list Nedelja), z mesečnikom Družina in Dom, največ Slovencev oz. slovensko govorečih pa dosežejo slovenske radijske oddaje koroskega studija državne medijske ustanove ORF. Slovenski spored oddaja dnevno le 50 minut, tedensko 30 minut pa je na razpolago za televizijski magazin »Dober dan, Koroska«, ki je bil uveden začetek 90-ih let. Izredno ustvarjalne in dajavne so vse tri slovenske založbe na Koroskem, Mohorjeva, Drava, Wieser.

Škoti (Velika Britanija)

Skotski (keltski) jezik govorijo predvsem na zahodni obali Skotske in na zahodnih otokih, deloma pa tudi v drugih predelih Skotske. Po podatkih popisa iz leta 1991 govori skotsko 79.000 ljudi.

Skotskemu jeziku niso priznali uradnega statusa, vendar je enakopraven z angleškim na

Prihajajo iz mesteca Embo v škotski deželi Sutherland.

8 otrok in 4 spremljevalcev bodo gostili na srednji soli I. Grudna v Nabrezini in Križu.

otokih ob zahodni obali in v nekaterih predelih severne Skotske. V teh krajih je dovoljena raba jezika v odnosu z oblastmi, vendar za sprejem v javno službo znanje skotskega jezika ni obvezno. Nekateri dokumenti, zakoni in odredbe so prevedeni v škotski jezik. Na otokih in na severu so javni napisi dvojezični, ponekod celo samo v škotskem jeziku.

Na področju izobrazbe je raba skotskega jezika določena z zakonom. Na območjih, kjer je škotski jezik se v rabi, morajo oblasti zagotoviti pouk tega jezika v vseh solah. Za otroške vrtce skrbijo prostovoljne zasebne ustanove. V približno 40 osnovnih solah poteka pouk v škotskem jeziku, v drugih solah pa je škotsčina učni predmet. V višjih srednjih solah pouk ne poteka v škotskem jeziku, ampak je ta jezik obvezni predmet. Pač pa je škotsčina učni jezik na dveh učiteljskih. V eni višji srednji soli poteka pouk na oddelku za vodenje podjetij v škotskem jeziku. Učenje skotskega jezika na univerzah je možno. Obstajajo tudi številni tečaji škotsčine za odrasle.

Televizija oddaja v škotscini sporede za približno 300 ur letno. Škotski radio oddaja 31 ur tedensko v škotskem jeziku. Dnevnikov in tednikov ni, pač pa občasno objavljajo angleški casopisi članke v škotskem jeziku. Letno izdajo več kot 100 knjig. Obstaja nekaj amaterskih gledaliških skupin, muzejev in kulturnih ustanov. Škoti intenzivno gojijo tradicionalno glasbo.

O ustanovitvi gimnazije oz. srednje sole za slovensko mladino na Koroskem so vodilni manjšinski politiki razmisljali že od leta 1946 dalje, mednarodnopravno osnovo za njeno dokončno ustanovitev leta 1957 pa so koroski Slovenci dobili šele s podpisom Avstrijske državne pogodbe (ADP) leta 1955. ADP v svojem drugem odstavku namreč določa, da imajo avstrijski državljani slovenske in hrvaške manjšine pravice do osnovnega pouka v slovenskem ali hrvaškem jeziku in do sorazmernega števila lastnih srednjih sol.

Do danes edino splošno izobraževalno višjo solo za slovensko manjšino je odredil 9. maja

leta 1957 takratni prosvetni minister Heinrich Drimmel kot »Slovensko realno gimnazijo v Celovcu«, ustanovljena pa je bila kot avstrijska državna sola. Veljajo isti učnimi načrti kot veljajo za vse druge srednje sole v Avstriji, edina razlika je, da se dijaki - poleg drugih tujih jezikov - temeljito učijo tako slovenski kot nemški knjižni jezik, pri čemer je učni jezik slovenščina. Svojo lastno streho oz. moderno šolsko stavbo je Slovenska gimnazija - po skoraj 15-letnem provizoriju - dobila šele začetek 70-ih let v celovškem predmestju Sentpeter.

Slovensko gimnazijo oz. danes Zvezno gimnazijo in Zvezno realno gimnazijo za Sloven-

ce je medtem zapustilo že nad 1100 maturantk in maturantov, »kovačnico slovenske inteligence« pa obiskuje letno v povprečju skoraj 500 dijakinj in dijakov z vsega dvojezičnega ozemlja Koroske.

ZG in ZRG za Slovence v Celovcu ni le osrednje izobraževališče slovenske manjšine na Koroskem, je tudi središče kulturne in duhovne komunikacije Slovencev. Po desetletja trajajočem zatiranju slovensko-koroskega izobraževanja je slovenska manjšina - prav s pomočjo Slovenske gimnazije - dosegla stopnjo izobrazbe, ki jo postavlja celo nad avstrijsko povprečje.

LL.

Valizani (Velika Britanija)

Valizani živijo v Walesu in kot izseljenci v velikih mestih Velike Britanije. Popis prebivalstva je leta 1991 pokazal, da valizanski jezik govori več kot pol milijona ljudi, kar je 19 odstotkov vsega prebivalstva Walesa. Najizrazitejša valizansko govoreca obnočja so na severu in na zahodu, kjer govori valizansko skoraj 70 odstotkov prebivalstva.

Valizanski jezik formalnopravno ni izenačen z uradnim angleškim jezikom, čeprav se postopoma uveljavlja načelo o enakopravnosti v stopnji uradnosti obeh jezikov. Prvi zaščitni zakon je bil odobren že leta 1967, ko je bila priznana pravica do rabe jezika na sodiščih in v javni upravi. Zakon tudi daje oblastem pravico do izdelave dvojezičnih obrazcev, kjer pa v primeru spora prevlada angleško besedilo.

Valizanski jezik sedaj pogosto uporabljajo tako krajevne kot tudi osrednje oblasti. V javnih uradih mora biti zagotovljena možnost poslovanja v valizanskem jeziku. Državlani se lahko obračajo v valizanskem jeziku tudi na osrednje oblasti in imajo v tem primeru pravico do odgovora v istem jeziku. Dvojezičnih obrazcev je iz leta v leto več. Valizanski jezik je zelo viden v javnosti, ker so vsi javni napisi dvojezični. Ponekod so dvojezični tudi zasebni napisi. Za promocijo valizanskega jezika skrbi poseben urad, ki ga je državni sekretar za Wales ustanovil že leta 1988.

Za otroške vrtce skrbi zasebna prostovoljna ustanova; leta 1991 je bilo v Walesu 840 otroških vrtcev, ki so delovali v valizanskem jeziku. Odgovornost za sole prve in druge stopnje imajo krajevne oblasti (grofije). Sole niso povsod enake, tudi zaradi različne stopnje poznavanja valizanskega jezika v posameznih predelih. Povsod pa se je število sol z valizanskim učnim jezikom v zadnjih dveh desetletjih zelo povečalo. V zahodnem in severnem Walesu poteka pouk v valizanskini v vseh solah, na območju, kjer je Valizanov manj, pa je 80 takih sol poleg sol z angleškim učnim jezikom. Več kot 50 višjih srednjih sol uporablja valizanscino kot učni jezik. Leta 1988 so z zakonom določili, da se morajo otroci v vseh solah Walesa učiti valizanscino. Univerza v Walesu uporablja v petih institutih valizanscino kot učni predmet, študenti pa svoje raziskave in naloge predstavijo v valizanskini na vseh fakultetah. Učiteljske v valizanskini obstaja. Organizirana je tudi mreža tečajev valizansčine za odrasle in raznih tečajev za odrasle v valizanskini.

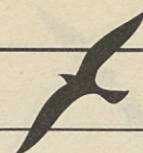

Prihajajo iz Walesa, ki mu pravijo Cymru in sicer iz kraja Dwyfor, ki leži na severovzhodnem delu Walesa. V tem kraju približno 80 odst. prebivalcev se sporazumeva v valizanskini, ki je jezik keltskega izvora. Od leta 1967. je v odnosih z javnimi oblastmi valizansčina enakopravna z angleščino.

V Valesu je leta 1988. bilo prvo srečanje manjšinskih sol Ewrosgol.

20 otrok in 9 spremljevalcev bodo gostili na srednji soli I. Grudna v Nabrezini in Križu.

Nacionalna radijska služba oddaja v valizanskini 100 ur tedensko. Obstajajo tudi nekatere lokalne valizanske postaje. Leta 1980 je bil ustanovljen valizanski televizijski kanal S4C, ki oddaja valizanske programe približno 30 ur tedensko. Valizani izdajajo dva tednika, angleški casopisi pa občasno objavljajo članke v valizanskini. Zelo živahno je trzišče valizanskih plošč in kaset. Vsako leto izdajo približno 400 valizanskih knjig, zelo živahne pa so tudi druge kulturne dejavnosti: gledališke predstave, glasbeni festivali in drugo.

ODLOMKI IZ KNJIGE PAVLA STRANJA V ANGLEŠČINI IN ITALIJANŠČINI

EVROŠOLA '95

Slovinci se predstavljamo gostom iz vse Evrope

Minoranza di un piccolo popolo

Il popolo sloveno nel suo complesso è un'entità piccola. Da quando, nel lontano 1848, la "primavera dei popoli" accese definitivamente la loro coscienza nazionale in senso moderno, gli Sloveni si sono dovuti confrontare continuamente con questo dato di fatto della loro identità nazionale.

La loro esistenza non è così fuori discussione come quella delle grandi nazioni europee. La storia, anche quella recente, lo ha dimostrato. Questo tratto della loro personalità è presente in misura ancora più marcata nelle tre minoranze slovene esistenti in Italia, Austria e Ungheria: negli Zamejci, parola slovena che indica "coloro che vivono al di là del confine" (si pronuncia "zameitzi"). Questo è il termine con il quale vengono più spesso indicati gli appartenenti alle tre minoranze da parte della nazione "madre" e con il quale spesso, inconsciamente e impropriamente, anche loro indicano se stessi.

Gli Sloveni dovrebbero essere ormai abituati al ruolo di minoranza. Nel 1910 rappresentavano il 4, 5% della popolazione della parte austriaca dell'impero austro-ungarico; in Jugoslavia formavano l'8% del totale. A livello europeo sono lo 0, 3%, la stessa percentuale circa che gli Sloveni in Italia rappresentano rispetto al resto dei cittadini italiani. Soltanto in Slovenia gli Sloveni rappresentano il 90% della popolazione.

La coscienza storica slovena perciò non si basa tanto su glorie passate o presenti quanto sul fatto di esistere ancora. Essere minoranza, piccola o grande, non significa essere un relitto, un frammento della storia destinato a sparire, ma un elemento fragile che ha una sua funzione sia tra le due entità statali che lo determinano, sia nell'Europa unita che sta nascendo.

La Regione Friuli-Venezia Giulia nella quale vivono gli Sloveni in Italia è un'unità amministrativa molto varia sia dal punto di vista etno-culturale che da quello socio-economico e paesaggistico.

Oltre agli Italiani e alle penisole slovene, vi vivono Friulani, isole tedesche e nuclei di altre comunità, di origini e consistenza molto varia. Da nord verso sud degradano ambienti molto diversi: dapprima quello alpino, con cime oltre i 2500 m; poi le Prealpi che spesso superano i 1000 m; dal fiume Iudrio in giù segue la zona collinare del Collio e infine il Carso che si interrompe bruscamente, precipitando verso il mare.

Scendendo lungo questi rilievi il confine italo-sloveno si snoda in modo tortuoso dal monte Forno (Ofen [ted.], ora Dreiländerecke - Cima dei tre confini e Pec [slov.], 1509 m) al confine

(...) I popoli antichi credevano che il cielo sopra le loro teste fosse sostenuto da chiodi luminosi, le stelle appunto, e che queste impedissero alla volta del cielo di crollare sul mondo.

Da tempi remoti per noi Sloveni il cielo è fissato con i libri, con parole e pensieri scritti. Senza questi nostri astri pare non ci sarebbe possibile discernere la via nel buio della notte, ne sapremmo più dove puntare la prua del nostro veliero sull'alto

mare del tempo. Con fiduciosa devozione crediamo che siano i libri a sostenere l'arcata celeste sopra di noi.

Rivolgiamo ad essi i nostri sguardi: alle stelle fisse, alle galassie, ai pianeti e alle comete o soltanto alle fuggevoli stelle cadenti o meteore. Nei libri prende corpo il nostro essere spirituale, grazie ad essi l'orizzonte è ricco e affascinato. (...)

Marko Kravos, poeta sloveno di Trieste

con l'Austria, fino all'estremità della baia di S. Bartolomeo - Zaliv Sv. Jerneja per una distanza di 200 Km, sebbene i due punti in linea d'aria distino solo la metà.

Gli Sloveni vivono lungo questo confine in una striscia di territorio larga fino a 30 Km circa, per un totale di circa 1500 kmq. Questo territorio è suddiviso tra le province di Udine, Gorizia e Trieste.

Gli Sloveni sono dunque sloveni, ma vivono in Italia sono anche italiani. Che cosa sono dunque: "Sloveni di cittadinanza italiana" o "Italiani di nazionalità slovena"? Ambedue le definizioni possono essere corrette e ambedue sbagliate a seconda del significato che si dà ai due termini chiave di cittadinanza e nazionalità.

I principali dizionari della lingua italiana presentano le due parole come possibili sinonimi. Il fatto dipende probabilmente dall'esito felice del Risorgimento che ha riunito entro i confini dell'Italia unita il 99% della nazione italiana e ha così cancellato il bisogno di distinguere tra questi due poli della realtà politico-culturale di un popolo. Non tutte le nazioni hanno avuto una tale fortuna.

Gli Sloveni in Italia si definiscono generalmente come: "cittadini italiani di nazionalità slovena", intendendo così il significato dei due termini:

- per cittadinanza: il legame giuridico, territoriale e anagrafico con uno Stato, con tutti i diritti e i doveri che ne conseguono, rispetto alle leggi, le tasse, le elezioni, ecc.

- per nazionalità: il legame culturale e intellettuale prevalente con una realtà unitaria, la nazione appunto, nella quale una comunità si riconosce come il prodotto di una storia e di una cultura comune. Uno dei tratti comuni più caratteristici di una cultura nazionale è la lingua.

I due concetti non suonano contraddittori alle orecchie degli Sloveni, che nella propria esperienza storica hanno dovuto sempre distinguere tra i due significati e sono così più sensibili alla realtà multietnica di altri Stati.

Perciò essere sloveno in Italia oggi non significa in alcun modo desiderare l'annessione del proprio territorio alla Slovenia, ma è semplicemente il segno dell'appartenenza e della partecipazione alla sfera etnica, linguistica e culturale slovena, vissuta come cittadini italiani dall'interno della società e dello Stato italiano.

Assimilazione significa letteralmente "rendersi e considerarsi simile". Un membro della minoranza si assimila quando rifiuta la propria identità culturale originaria e ne abbraccia un'altra, in genere quella della maggioranza. Anche un membro della maggioranza può assimilarsi passando nella comunità minore, ma tale passaggio è meno probabile. La maggiore attrazione esercitata dalla componente egemone della società è comprensibile: offre al singolo più possibilità di ascesa sociale che non una comunità subordinata. Uno dei principali processi in cui essa si esplica sono i matrimoni misti tra italiani e sloveni è uno degli indicatori che ne permette l'osservazione e il dato sulla struttura familiare degli iscritti nelle scuole con lingua d'insegnamento slovena. Alcune indagini recenti valutano l'incidenza dell'assimilazione sulla generazione slovena attuale pari a una perdita del 20% circa.

L'assimilazione oggi non viene più causata da interventi oppressivi vistosi, ma rimane attiva a livelli così elevati perché permangono forti disparità tra le due comunità. Gli Sloveni credono che l'assimilazione sia un processo limitabile e reversibile. Credono che i valori della democrazia e della convivenza,

applicati coerentemente permettano l'inserimento e l'integrazione di una comunità minore nell'insieme della società senza che ciò implichi necessariamente la sua sparizione, senza che l'assimilazione assuma il carattere di una minaccia costante e pressante di sparizione.

(Tratto da «La comunità sommersa - Sloveni in Italia dalla A alla Z» di Pavel Stranj, Trieste 1992)

A minority of a small nation

The nation made up of the Slovene people is a small one. Since 1848, when their modern national consciousness was definitively awoken, Slovenes have had to come to terms continually with this inescapable characteristic of their national identity.

History, even recent history, has proved that unlike the great European nations, their existence is not a permanent, unquestionable fact. This characteristic is even more marked in the Slovene minorities in Italy, Austria and Hungary, called "Zamejci" (pronounced "zamate-si"), a Slovene word meaning "those who live beyond the border". It is the word most commonly used by the "mother" nation to indicate people belonging to the three minorities, and which is often used by their members, unconsciously and incorrectly, to refer to themselves.

(...) Ancient peoples thought that the sky over their heads was held up by luminous nails the stars and that these nails prevented the vault of heaven from falling upon the earth.

Since the remote past we Slovenes have thought that the sky is held in place with books, words and written thoughts. Without these stars it would not be possible for us to see our way in the dark of night we would not know where to point the prow of our ship on the high seas of

time. With confident devotion we believe that books are what holds the celestial arch above us.

It is to them that we turn our gaze - to the fixed stars, the galaxies, planets and comets, or only to the fleeting meteors or falling stars. It is in books that our spiritual being is embodied thanks to books our horizon is rich and fascinating. (...)

Marko Kravos, slovene poet from Trieste

* Slovenes should be used to the position of a minority. In 1910 they made up 4.5% of the population of the Austrian part of the Austro-Hungarian Empire. Later they constituted 8% of the population of Yugoslavia. They form 0.3% of the population of Europe, approximately the same proportion that the Slovenes living in Italy constitute of the Italian population. In Slovenia itself Slovenes make up 90% of the total population.

Slovene historical consciousness is therefore based not on past or present glories but on the fact of their continued existence. Being a minority, large or small, does not mean being a piece of flotsam, a fragment of history which is doomed to disappear, it means being a fragile element but an element with its own role both in the two states which condition its existence and in the emerging united Europe.

The Friuli-Venezia Giulia Region, where the Italian Slovenes live, is an extremely varied administrative area from an ethno-cultural and socio-economic point of view; it also presents great changes of scenery. Starting from the north, there are Alpine peaks over 2500 metres in height followed by the foothills of 1000 metres and more. South of the Iudrio river are the Collio hills and finally the Carso plateau, whose cliffs drop down to the sea.

The Italo-Slovenian border runs down these contours in a tortuous line from mount Forno (in German "Ofen", now called "Dreiländerecke")

the summit of the three borders - in Slovene Pec, 1505 metres high) at the Austrian border down to the bay of San Bartolomeo - "Zaliv Sv. Jerneja" covering 200 km, which is double the distance as the crow flies. The Slovenes live along this border in a strip of land up to 30 km wide, covering a total area of about 1500 square km. It falls in the Provinces of Udine, Gorizia and Trieste.

Slovenes are Slovenes, therefore, but those who live in Italy are also Italians. Are they "Slovenes with Italian citizenship" or "Italians of Slovene nationality"? Both definitions depend on the meaning given to the key ideas of citizenship and nationality.

According to the major Italian dictionaries the two words are possible synonyms. This is probably a result of the success of the Italian Risorgimento, which gathered 99% of the Italian nation within Italy's borders and so obviated the need to distinguish between these two political-cultural poles of a people's condition. Not all nations have enjoyed such good fortune.

Slovenes in Italy generally define themselves as "Italian citizens of Slovene nationality", understanding the two ideas in the following way:

- citizenship: the legal, geographical and administrative bond with a state, with all consequent rights and duties respect for the law, taxes, voting in elections etc.

- nationality: the prevalent cultural and intellectual bond with a single entity, the nation, with which a community identifies as the product of a common history and culture. One of the most important common factors of a national culture is language. The two concepts are not contradictory to Slovene ears. In their historical experience they have always had

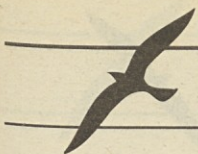
to distinguish between these two meanings and are therefore more sensitive to multi-ethnic situations in other states.

Thus, being a Slovene in Italy today does not mean desiring the annexation of one's homeland to Slovenia, it is simply a question of belonging to and participating in the Slovene ethnic, linguistic and cultural sphere as Italian citizens from inside Italian society and the Italian state.

Assimilation is defined as a process of absorption or being made similar. A member of a minority is assimilated when he rejects his original cultural identity to embrace another, usually that of the majority. A member of a majority may also be assimilated when he becomes part of a smaller community, although this is much rarer. The greater attraction of the dominant component of society is comprehensible in that it offers more social mobility than does a subordinate community. One of the principal vehicles of assimilation is inter-marriage between Italians and Slovenes, and one of the indices which enable us to observe its effects is the family composition of children enrolled in Slovene schools. Recent surveys have put the incidence of assimilation in the present Slovene school generation at a loss of approximately 20%.

Assimilation is no longer the result of visible oppressive measures, but it remains at such a high level because marked disparities between the two communities continue to exist. Slovenes believe that assimilation is a process that may be curtailed and reversed. They believe that a consistent application of values of democracy and co-existence will make it possible for a minority community to be integrated into society as a whole without running the risk of disappearing and without assimilation becoming a constant threat to the survival of the minority.

(Source: »The Submerged Community - an A to Z of the Slovenes in Italy« by Pavel Stranj, Trieste 1992)

ZDA / EKSPLODIRAL Z RAZSTRELIVOM NAPOLNJENI AVTOMOBIL

Na desetine mrtvih v atentatu na zvezno palačo v Oklahomi

WASHINGTON - V včerajšnji eksploziji z razstrelivom natrpanega avtomobila pred palačo zveznih uradov Alfred Murray Federal Building v Oklahoma Cityju je po se nedokočnem obračunu življenje izgubilo 78 oseb med mrtvimi je tudi 17 otrok, saj sta bila v palači otroški vrtec in jasli za otroke uslužbencev. Po prvih ugotovitvah je bilo v avtomobilu, ali v kombiju, ki so ga neznanci parkirali pod palačo od 500 do 600 kilogramov razstreliva. Eksplozija je bila namreč tako silovita, da je razpolovila devetnadstropno zvezno palačo, razbila sipe vseh poslopij v oddaljenosti več sto metrov, slišali pa so jo 50 kilometrov daleč. Po atentatu so zvezne oblasti okrepile nadzorstvo pred vsemi svojimi poslopiji, izredne varnostne ukrepe pa so sprejeli tudi v Beli hiši. Panika je okužila tudi druga ameriška mesta. Nekaj ur so se ZDA dobesedno ustavile, milijoni Američanov so zrl v male enkrane in se spominjali podobnih prizorov, ko je samomorilski voznik leta 1983 s tovornjakom polnim eksploziva razdejal ameriško veleposlaništvo v Bejrutu. Tokrat pa je bil za Američane sok se hujsi, saj je prizadel skoraj zaspano mesto s 450 tisoč prebivalci, ki je daleč od politike in strasti, zaradi katerih po svetu tečejo potoki krvi.

Odgovorost za atentat je prevzela skupina Islamska nacija najprej v ZDA in nato v Belgiji. V Bruslju je neki Moha-

Le malo podobnih atentatov v ZDA

WASHINGTON - Včerajšnji atentat ima le malo precedensov v združenih državah. Zadnji dogodek, ki bi lahko bil podoben temu v Oklahoma cityju, se je pripetil pred dvema letoma, ko je avtomobilska bomba eksplodirala v podzemni garazi obeh stolpnic World Trade Centra v New Yorku. Eksploziji je takrat sledil požar in dim se je razširil po zgornjih nadstropjih stolpnic. Februarja 1993 je bilo šest mrtvih in nad tisoč ranjenih, povlecini so se zastrupili z dimom. Na policijskih postajah so kar brneli telefoni, saj je odgovornost prevzelo 90 različnih organizacij, policiji pa je uspelo povezati atentat z islamsko fundamentalistično skupino, ki naj bi jo vodil slepi

sejk Omar Abdel Rahman. Zaradi atentata so štiri muslimane obsodili vsakega na 240 let zapora, proti drugim 12 je sodni postopek se v teku.

24. januarja 1975 so pripadniki portorikanske independentistične skupine podtaknili bombo v staro poslopje v Manhattnu: v eksploziji so štiri osebe izgubile življenje.

29. septembra 1975 je eksplodirala bomba na newyorskem letališču La Guardia: bilo je 14 mrtvih in 70 ranjenih. Krivce tega atentata niso nikoli odkrili.

Pred 75 leti, 16. septembra 1920 je v Wall Streetu eksplodiral peklenški stroj: bilo je 40 mrtvih, odgovornost pa so pripisali anarhistom.

med al Ali po telefonu televizijski mreži RTL povedal, da je atentat mascevaže za vse zlo, ki so ga ZDA prizadele islamskemu ljudstvu in da je včerajšnji atentat le začetek, ker bodo sledili se drugi. Preiskovalci ne jemljejo resno ta telefonska poziva, ker sta pripadela z večurno zamudo, ko je že ves svet vedel za atentat. Kljub temu pa ameriška zvezna policija že išče dva moža bliznjevzhodnega izgleda, ki sta se nekaj minut pred atentatom odpeljala z nekim kombijem izpred zvezne palače v Oklahoma Cityju. Oba telefonska poziva sta morda lažna, a vseeno se med preiskovalci vedno bolj utrjuje prepričanje, da so atentat zakrivila islamski teroristi. Nekateri pa trdijo, da bi bil

lahko atentat povezan s tragicnim koncem Koresheve sekte v teksaskem Wacu. Prav včeraj je bila druga obletnica končnega napada na Koreshev utrjeni ranč, ukaz za napad pa je prispel prav iz zvezne palače v Oklahoma Cityju. Preživeli pristasi te sekte so že najodločneje zanimali svojo vpletenost.

Ko je ob 9. dopoldne (16. ura po srednjeevropskem poletnem času) silovita eksplozija zamajala tla Oklahoma Cityja, je marsikdo pomislil na potres. Ljudje so v paniki bežali iz poslopij, nastala je nepopisna zmeda, ki je do skrajnosti obtežila poseg reševalcev. Gasilec in varnostnikom se je pred devetnadstropnim poslopijem nudiš srhljiv prizor, zrušila se je polo-

vica palače, kot da bi jo nekdo razpolovil z orjasko sekiro. V poslopiju je bilo zaposlenih 500 zveznih uslužbencev, v drugem nadstropju pa sta bila otroški vrtec in jasli.

Kot je povedal namestnik poveljnika mestnih gasilcev Jon Hansen, so v začetku lahko le bodrili ljudi, ki so ostali pod ruševinami. Ko pa se je razširila lažna vest, da so v se stoječem krilu palače nasli peklenški stroj, je marsikateri javni funkcionar izgubil glavo. Iz svojega poslopja, ki je kakih 5 kilometrov oddalje od kraja atentata, so zbežali tudi uslužbenci in funkcionarji zveze policije FBI. Podobno se je zgodilo v drugih javnih uradih, vključno v republikanskem parlamentu in v guvernerjevi palači.

JAPONSKA / MESEC DNI PO ATENTATU Z BOJNIM ŽIVČNIM STRUPOM SARINOM V TOKIJSKI PODZEMNI ŽELEZNICI

Na jokohamski železniški postaji je bojni strup fosgen prizadel 304 osebe

TOKIO - Točno mesec dni po atentatu z živčnim bojnim strupom sarinom v tokijski podzemni železnici se je včeraj nekaj podobnega pripetilo na glavni jokohamski železniški postaji in na nekem vlakcu, tako da so se 304 osebe zatele po zdravniško pomoč, v jokohamskih bolnišnicah pa so zadržali le 23 oseb. Zastupitve pa tokrat ni povzročil sarin. Posebni oddelki japonske vojske za jedrsko, biološko in kemično vojno niso namreč s svojimi detektorji zabeležili prisotnosti živčnih strupov, tudi zdravniki jokohamske bolnišnice St. Lukes International Hospital izključujejo, da je žrtve zatrpil kak sodoben bojni strup, ker so simptomi precej neobičajni. Ljudje so namreč imeli dihalne težave, solzile so se jim oči, zenice pa so ostale nespremenjene. Kasneje pa so izvedenci ugotovili (na sliki AP), da gre za fosgen, ki vsebuje ogljikov monoksid in klor. To je star bojni strup, ki so ga baje Ja-

ponci uporabljali pred drugo svetovno vojno.

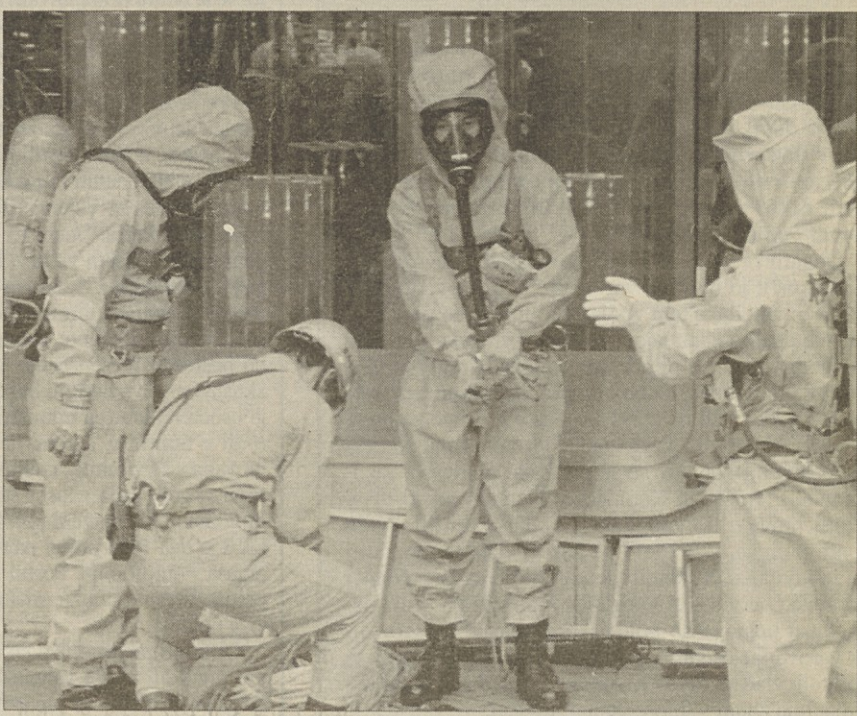
V začetku so nekateri posumili, da so množične zastupitve krive klimatske in prežračevalne naprave, ker so z njimi že v preteklosti imeli težave. Ko pa je bilo jasno, da ne gre za običajno okvaro, ker je preveč ljudi obsla slabost, so takoj pomislili na sekto Aum Sinrikio, ki jo dolžijo, da je 20. marca razpršila sarin v tokijski podzemni železnici. Sekta je seveda podobno kot po tokijski zastupitvi najodločneje demantirala vsako svojo vpletenost.

Vse se je začelo ob 13. po krajevem času, ko se je na peronu ustavil vlak na progi Kehin Tohoku. Na desetine ljudi je na peronih in v vlakcu obsla slabost, nekateri so se celo onesvestili, kar je se povečalo paniko. Nič čudnega torej, da je popoldanski Asahi zapisal: »Strupen strah lebdi nad vso Japonsko. Sekta demantira, zmeda raste, z njo pa občutek nemoci v ljudeh.«

Voditelj sekte Aum Sinrikio Soko

Asahara je srhljivo napovedal, da se bo 15. aprila v Tokiu zgodilo nekaj strašnega. Velika sobota je minila, ne da bi se uresničila Asaharova prerokba. Vsekakor pa je teroristični izziv uspel, saj so si v soboto le redki upali na ulice, številne veleblagovnice so spustile navojnice, podzemna železnica pa je samevala.

Do kdaj bo se vladala taka negotovost, se sprašujejo običajno zadržani in mirni Japonci, ki sta jim potres v Kobeju in atentat na tokijsko podzemno železnico porušila vero v uspešnost svoje države. Ljudje so ogorčeni ob ugotovitvi, da je oblast leta in leta dopustila nemoteno delovanje blaznežev, ki so za leto 1997 hoteli pospesiti konec sveta, ki so pred nosom policije gramadili bojne strupe, se urili s kalasnikovi, kupovali sovjetske helikoptere in pripravljali bakteriološko in kemično orožje. Nič čudnega torej, da se marsikdo upravičeno sprašuje, ali je to le blazna norost, ali pa tudi prefinjena strategija.

BOSNA IN HERCEGOVINA

Francija obtožuje sprte strani

PARIZ - Francija je v sredo od Združenih narodov zahtevala, naj v dveh dneh zagotovijo večjo varnost francoskih pripadnikov modrih celad v Bosni. »Upam, da bodo ZN reagirali v naslednjih 48 urah. Ne moremo čakati večno,« je dejal francoski predsednik vlade Edouard Balladur. Dodal je se, da bo v nasprotnem primeru Pariz resno razmislil o umiku svojih vojakov iz sil ZN.

Po mnenju francoskega zunanjega ministra Alaina Juppéja je trmoglavost sprtih strani glavni vzrok, da je iskanje miru zaslo v slepo ulico. Dodal je se, da gre del krivde pripisati tudi nesporazumom med Moskvo in Washingtonom. »Ce bi si vsi enako želeli doseči resitev, potem bi nam tudi uspelo. Žal je Rusija opogumila Beograd in ta zahteva prevec, Združene države pa od Sarajeva niso dovolj odločno zahtevale, naj sprejme pobudo za konec sovražnosti,« je izjavil Juppé.

Francija je Varnostnemu svetu ZN predlagala reso-

lucijo, ki bi pripadnikom mirovnih sil omogočila večjo varnost in boljše pogoje za izpolnjevanje mandata. Od sprtih strani zahteva podaljšanje premirja in takojšnje nadaljevanje mirovnih pogajanj. Balladur je zagrozil, da bodo v nasprotnem primeru spet začeli načrtovati umik.

Pariz je o umiku začel razmisljati konec tedna, ko so ostrorelci ustrelili dva francoska pripadnika mirovnih sil. Umora sta postala vroča tema francoske predsedniške kampanje, v kateri je po zadnjih anketah Balladur šele na tretjem mestu. Zadnja zaostroitev zapleta

Francoski mirovnik v Sarajevu si ogleduje poslopje, ki ga je razdejala granata (Telefoto: AP)

mu je omogočila, da se preiskusi v vlogi sefa države. Balladur mora pozornost javnosti deliti z Juppéjem, ki podpira vodilnega konzervativnega kandidata, pariskega zupana Jacquesa Chiraca. Vsi predsedniški kandidati imajo podobna stališča glede zapleta.

»Francosko stališče je popolnoma jasno. Zahtevamo, da mednarodna skupnost stori vse, kar je v njeni moči, za zagotovitev varnosti francoskih vojakov pri izpolnjevanju njihovega mandata,« je dejal Balladur. »Ce ZN želijo, da ostanejo tam, potem jih ne smejo pustiti v nemočem položaju.«

Irwin Arieff / Reuters

Unprofor prosi Nato za pomoč

SARAJEVO (Reuters) - Zaradi torkovih ostrih spopadov v zahodnem predmestju Sarajeva so predstavniki Združenih narodov zahtevali pomoč Natovih letalskih sil. Med eno najtežjih krsitev prepovedi uporabe težkega orožja v mestu so bili stiri ljudje lažje ranjeni. Spopadi so se včeraj nadaljevali tudi v severnem delu bihaske enklave, kjer so bosanski Srbi, okrepljeni s krajskimi brati in Abdičevimi uporniki, pridobili nekaj ozemlja, ki so ga nadzorovale vladne sile. V Gorazdu so trije britanski pripadniki mirovnih sil med rednim patruliranjem zasli na minsko polje. Kljub težjim poškodbam so ob hitri pomoči pripadnikov vojske BiH vsi zunaj življenjske nevarnosti.

Predstavniki Sveta Evrope v Beogradu

BEOGRAD (AFP) - Petčlanska delegacija Parlamentarne skupščine Sveta Evrope se je včeraj v Beogradu sesla s člani komisije za zunanje zadeve parlamenta ZR Jugoslavije. Gre za prvo srečanje med predstavniki SE in ZRJ odkar je po oktobru 1991 ta evropska ustanova zamrznila odnose z Beogradom. Po mnenju Borisava Jovića, predsednika omenjene komisije, je ta obisk izraz pripravljenosti SE, da ZRJ pomaga pri njenem postopnem vključevanju v mednarodno prizorišče. Vodja delegacije SE Leni Fischer pa je na Jovićevo zahtevo po odpravi ukrepov ZN proti ZRJ odgovorila, da bo na to vprašanje moral odgovoriti Evropski parlament. Obisk v Beogradu je označila kot »studijski obisk, katerega namen je preučiti možnosti zagotavljanja pomoči pri razvoju demokracije« v ZRJ. Delegacija SE se bo sesla tudi s predstavniki opozicije in nevladnih organizacij, ki se borijo za zaščito človekovih pravic.

Darko Pavicic

Edouard Balladur najverjetneje ne bo prišel v drugi krog predsedniških volitev v Franciji

PARIZ - Premieru Edouardu Balladurju, ki je bil se januarja po javnomnenjskih anketah povsem neogrožen na prvem mestu, danes grozi, da bo odpadel že v prvem krogu predsedniških volitev, saj se mu ni posrečilo strniti francoske desnice okrog zmernega liberalnega kroga, ki ga obdaja. Vse do marca je po dvoletni vladavini, ko se je lahko celo pohvalil s svojo »Balladurjevo metodo«, njegov položaj obetal, da se bo kmalu uveljavil kot tisti, ki je združil razcepljeno desnico, neogolisticno RPR in liberalno desnico UDF.

Kot razmeroma »nov človek« bi se utegnil zasedati delno v političnem življenju, delno v gospodarstvu. S svojim prihodom je potisnil v senco celo vrsto znanih francoskih politikov, od Jacquesa Chiraca in Valéryja Giscarda d'Estainga do Raymonda Barra. Dobre tri dni pred prvim krogom predsedniških volitev, ki bodo 23. aprila, pa ga javnomnenjske raziskave uvrščajo na mesto za njegovim golističnim tekmečem Chiracom in za socialistom Lionelom Jospinom. Tudi če se mu bo posrečilo presenečenje, bo desnica iz te preizkušnje prišla s hudimi brazgotinami. Pravzaprav je usoda 65-letnega Edouarda Balladurja, ki se je rodil v Smirni v Turčiji, netipična, saj je zaznamovana s številnimi vrzeli, predvsem pa preseca njegova zadržanost v predvolilnem boju. Kot diplomant najznamenitejše francoske visoke šole ENA je leta 1964 postal najtesnejši sodelavec Georges Pompidouja. Postal je generalni sekretar predsedstva republike, zdaj pa se poteguje za najvišji položaj.

Ob smrti predsednika Pompidouja leta 1974 so mu ponudili mesto veleposlanika v Vatikanu, ki pa ga je zavrnil in se preusmeril v industrijo, kjer

je več kot deset let predsedoval eni od podružnic velike informacijske družbe. Leta 1986 je znova vstopil v politiko skozi velika vrata, saj ga je premier Jacques Chirac imenoval za finančnega ministra. Zatem se je prvič udeležil tudi parlamentarnih volitev, vendar znotraj proporcionalnega sistema, z delno vnaprejšnjim izidom.

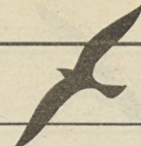
Njegove najnovejše ambicije pa so dozorele predvsem v letih 1986 do 1988. Njegovi nasprotniki iz vrst levice, prav tako pa tudi iz njegovega lastnega tabora so soglasali z njegovo podobo, ki kaže zadržanega, včasih tudi skrivnostnega in trdega politika, ki neomajno zaupa vase. Posmehljivo so ga poimenovali »Prevzvišena samozadostnost«. Tudi njegovi cedalje pogostejši stiki z javnostjo te podobe niso spremenili: v anglosaskem svetu bi bili nekaj povsem običajnega, v Franciji pa so vzbudili vrsto vprašanj. Marca 1993, po volitvah, ki so odnesle levico, je pristal na mestu premiera namesto Jacquesa Chiraca, ki je že takrat računal, da bo nasledil Mitterranda. Ni povsem jasno, kdaj se je Balladur odločil, da mu bo prekrizal nacre. Kakorkoli, sporazum, če je sploh bil, je bil hitro prekršen. Balladurju se je posrečilo uveljaviti slog, ki mu Francozi niso bili nenaklonjeni: resno ukvarjanje z gospodarskimi vprašanji ob zmernih političnih stališčih.

Prav zaradi njih Balladur pri volilcih vzbuja zaupanje, medtem ko njegovi prijatelji poudarjajo predvsem njegov smisel za dialog in njegovo umirjenost. »Balladurjeva metoda« tako ustvarja čudeže. Prav ta ga je ponesla v vrh javnomnenjskih raziskav. Sprva vprašljivo »sožitje« s socialističnim predsednikom Françoisom Mitterrandom se je počasi začelo spreminjati v odnos, ki je vse

bolj spominjal na odnos med predsednikom in njegovim namestnikom. Zato je dolgo časa obveljala misel, da bo prehod v pomitterrandovsko obdobje »zameten«, gladek in brez pretresov. Ze preden je Balladur uradno objavil, da bo kandidiral na predsedniških volitvah, je bil vodja njegovega volilnega staba Nicolas Sarkozy prepričan, da bo Balladur izvoljen že v prvem krogu: »Trije veliki shodi in zadeva je opravljena!« A čim več časa je minilo, tem bolj je postajala problematična ideja neproblematičnega nasledstva, zlasti ob misli, da bi moralo vendarle priti do sprememb. Tega se je posebno oprijel Chirac in Balladurjeva priljubljenost je začela upadati. Sredi marca se je odločil za protinapad.

Z ostro kritiko je napadel svojega nasprotnika, »profesionalca v politiki«. Predvsem pa se je odločil, da se bo boril drugače, kot se je doslej. Svojem političnim nasprotnikom je začel zadajati udarec za udarcem, intenzivneje je iskal stik z volilci, obiskoval številne kraje in pri tem ostal neobčutljiv za posmehljive pripombe, ki so letele na njegovo odkrite »populizma«. Balladur, za katerega posmehljivo ugotavljajo, da si nadene rokavice celo takrat, kadar bere časopis, je znal s humorjem zavrniti vse te namige. »Ko vam enkrat dopovedo, kako nujno je, da na predvolilnem shodu objamete otroka, ki ga deset sekund prej sploh niste poznali in boste čez deset sekund nanj prisiljeni pozabiti - vas ne more nič več spraviti iz tira,« je suho pripomnil. Njegovi privrženci ne dvomijo v Balladurjevo iskreno željo po zmagi, prav tako ne, da bo brzkone pristal na nevhvaležnem tretjem mestu.

Yves De Sant-Jacob / AFP

FRANCIJA

Juppé proti Balladurju

Zunanji minister mu očita taktiko »nevredno državnika«

Vročica pred francoskimi predsedniškimi volitvami je terjala nove žrtve: zdrsnila je vrednost francoskega franka v odnosu do marke. Obtoževanja so se vsula z vseh strani in olje je na ogenj prilil Alain Juppé, ki je kot zunanji minister zaposlen v Balladurjevi vladi, če pa bo 7. maja v drugem krogu zmagal njegov tekmelec in nekdanji prijatelj Chirac, bo Juppé najverjetneje postal novi predsednik vlade. Tako je zadnje dni pred prvim krogom volitev delo vlade deloma paralizirano, vse se vrti okoli volitev in vsako potezo velja razumeti zadržano, skozi očala nabiranja volilnih glasov.

Vse skupaj se je začelo lani decembra, ko je guverner francoske narodne banke Jean-Claude Trichet, sicer član Balladurjevega tabora, kritiziral vlado in posvaril pred pretiranim zviševanjem plač. Med velikonočnimi prazniki se je pariski zupan Chirac spomnil te izjave in - opogumljen z napovedmi, da ima zagotovljeno mesto v drugem krogu - napadel Tricheta, da se vtika v politiko vlade, kar ni njegova domena. Chirac je Tricheta posvaril, naj se nikar ne vtika v gospodarsko politiko vlade. Kot posledica tega napada, na katerega guverner narodne banke ni odgovoril, njegovi uradniki pa se niso mogli načuditi, od kod tako ostre besede po tako dolgem času, je francoski frank izgubil vrednost v primerjavi z nemško marko.

Balladur, ki se je postavil v bran Tricheta, je Chiraca obtožil, da je kriv padca franka. Se odločnejši je bil Nicolas Sarkozy, tiskovni predstavnik Balladurja - predsedniškega kandidata in minister za proračun Balladurja - premiera. Sarkozy je Chiraca napadel, naj stabilnosti franka nikar ne uporablja kot sredstvo svojega predvolilnega boja. Tedaj je zavrelo tudi zunanjemu ministru: Balladurju je očital, da njegova taktika spodkopavanja Chiracove priljubljenosti »ni vredna državnika«.

Juppé je tudi prvi, ki je glasno spregovoril o Balladurjevih možnostih, da se preseli v predsedniško palačo na Elizejskih poljanah. »Ce bi Balladur vsaj eno desetino energije, ki jo porabi za spopadanje s Chiracom, uporabil za tekmo s Jospinom, bi bile možnosti, da se prebije v drugi krog, veliko večje.« In ravno v tem je težava francoskega premiera, ki svojo predvolilno kampanjo gradi na glasu »proti Chiracu« in ne na glasu »za Balladurja«. Vajen tega, da je ljubljene svojih volilcev, se Balladur ne more sprijazniti, da se, odkar je na začetku februarja njegova priljubljenost močno upadla, ne spopada več za prvo mesto, temveč za drugo. Njegov tekmelec že nekaj tednov ni več Chirac, ki je sprožil miniskandal, ker je zavrnil intervju za pariski Le Monde, češ da ne utegne. Vstopnico za drugi krog predsedniških volitev lahko Balladurju pred nosom spelje socialist Jospin. Upadanje premierove priljubljenosti, kot jo prikazujejo raziskave javnega mnenja, je sorazmerno z agresivnostjo, s katero se sicer umirjeni Balladur loteva svojega nekdanjega prijatelja. Prav tako kot je s samozavezstjo državnika Balladur Varnostni svet Združenih narodov pozval, da pričakuje njihov odgovor o Bosni najpozneje v 48 urah, tako je tudi zgodba o guvernerju francoske narodne banke prerasla svoje okvire. Soj zarometov, ki so Balladurja obsiljali zaradi nenadne odločnosti pri reševanju bosanske vojne, je moral deliti z zunanjim ministrom. Juppé, se vedno obsijan s polovico teh zarometov, ga je napadel. Balladur se je moral postaviti v bran svojega pristasa, namesto da bi člani njegovega tabora podpirali svojega kandidata. Premier Balladur se je več kot očitno nekje ustel in casa, da ujame korak s predvolilno kampanjo in volilci, ima le se do nedelje.

Ana Kovac

EVROPSKA ZVEZA

Kompromis o evropolu

Notranji ministri so našli rešitev za varovanje osebnih podatkov

PARIZ (dpa) - Notranji ministri Evropske zveze so včeraj v Parizu razpravljali o evropskih policijskih enotah evropolu. Francoski notranji minister Charles Pasqua, ki je predsedoval srečanju, je dejal, da se je petnajsterica notranjih ministrov dogovorila, da bo delovanje evropola urejeno različno, pač glede na zakonodajo posameznih držav članic. Pasqua je ta kompromis imenoval »opazen napredek«.

Občutljiva tema, ki je ogrozila nastanek evropola v nevarnosti, je namreč varovanje podatkov in različenost zakonodaj o tem vprašanju, predvsem pa o tem, kakšen dostop naj imajo državljani Evropske zveze do podatkov, ki jih o njih hrani policija. Kompromisna rešitev predvideva, da bo evropol razpolagal le s tistimi podatki, ki jih bo zbral sam, za vse druge pa bodo pristojne države, ki so jih zbrale. Pri vprašanju varovanja osebnih podatkov so se pokazale predvsem razlike med Francijo in Nemčijo. V Nemčiji imajo državljani pravico do vpogleda v podatke, ki jih o njih zbere policija, v Franciji pa zakonodaja te možnosti ne predvideva. S sklenitvijo kompromisa tako Nemci ohranjajo pravico do vpogleda, Francozi pa svojo nemogućnost dostopa do policijskih dosjejev. O evropolu in varovanju osebnih podatkov bodo razpravljali se voditelji vlad in držav Evropske zveze, ki se bodo konec junija zbrali v francoskem Cannesu.

DVAJEST LET PO KONCU AMERIŠKO-VIETNAMSKE VOJNE

Zli duhovi nad Pentagonom

WASHINGTON - Tudi dvajset let po padcu Saigona Američani se zmeraj ne morejo pozabiti poraza v Vietnamu. Bil je prehud udarec za vsemogočne Združene države. Sprožil je globoko krizo zaupanja, katere posledice so se zmeraj opazne tako med prebivalstvom kot pri ameriških voditeljih. Zli duh tega vojnega spopada, v katerem je umrlo 58 tisoč Američanov in tri milijone Vietnamcev, kot ugotavljajo najnovejše ocene, se se ni izselil iz hodnikov Bele hiše in Pentagona, kjer se vedno znova, pred vsako vojaško operacijo, poraja strah, da se utegne ponoviti »se en Vietnam«.

»Za večino Američanov se vietnamska vojna se ni končala, saj je to edina vojna, ki smo jo kdajkoli izgubili,« je prepričan dekan instituta za zunanje zadeve na georgtownski univerzi Allan Goodman.

»Amerika običajno gleda nase kot na zelo mogočno državo,« dodaja Peter Kuznick, ki predava zgodovino na American University. Prav to podoba je vietnamski poraz hudo omajal. Vojna, ki so jo Američani v imenu boja proti komunizmu sprva podprli, se je zanje zlagoma začela spreminjati v moro,

čimbolj so se množile krste, ki so prihajale od tam.

»Po letu 1965 se je razočaranje čedalje bolj poglobljalo in usmerjalo proti vladi in vojski,« se spominja Kuznick. Amerika je takrat živel v ritmu mirovniških manifestacij, ki so tako močno podvomile v cilje te vojne, da se jih takratnemu predsedniku Johnsonu ni več posrecilo prepričljivo upravičiti. Ta vojna je Američanom »vzela nedolžnost«, zatrjuje vietnamski veteran, 46-letni Vernon Valenzuela. Medtem ko je protivojno stališče čedalje bolj

prodiralo na ameriške univerze, se je predsednik Nixon leta 1969 odločil za postopen umik ameriških čet iz Vietnamu.

Zadnji Američani so 30. aprila 1975 zapustili Saigon, na mesto pa so se zgmile vse strahote vojne in poraza. Ponizujoči poraz, s katerim je Američane zaznamovala vietnamska vojna, je »za zmeraj zaznamoval tudi naso držo v zunanji politiki in opredelil udeležbo ameriških vojakov v tujini«, meni Goodman. Od zalivske vojne do Somalije in Haitija se Američani vedno znova zatekajo k svoji »nezlomljivi moči«, a vselej v okviru mednarodne koalicije, ves čas obremenjeni z glavno skrbjo, da bi izgubili čim manj vojakov.

»Pentagon je sicer izgubil vojno v Vietnamu, zato pa odselej skrbno načrtuje svoje zmag in zmeraj vsestransko preučiti, kakšne so okoliščine, v katerih se podaja v vojno,« meni

nekdanji namestnik obrambnega ministra v Reaganovem obdobju Larry Korb. Generacija tistih vojaških oficirjev, ki so se nekoč borili v Vietnamu, je zdaj v Pentagonu prevzela vodilna mesta, sooca pa se s tistim političnim razredom, ki je nekdanj stal na strani hipijskih protivojnih manifestacij. Predsednik Bill Clinton, ki se je izognil vpoklicu, je njihov najzamejši predstavnik.

»Ta skupina politikov se boji vojakov,« je prepričan Korb. Se večja pa je šibkost politikov do njihovih lastnih vojaških predstavnikov zaradi prezira Američanov do političnih voditeljev, ki se je rodil med vietnamsko vojno. »Od takrat ljudje predsedniku ne zaupajo več,« meni Goodman. Javnost je se zmeraj »cinčna«, toda »žal se je razblinila tudi sleher na misel o miroljubni utopiji«, meni Kuznick. Ameriški obrambni minister iz obdobja vie-

Prvi veliki poraz Američanov v Vietnamu je bila izguba letalskega oporišča Tan Son Nhut

Začetek konca Južnega Vietnama

HANOJ (AFP) - Severnovietnamska ofenziva, ki se je z imenom kampanja Hošiminh začela spomladi leta 1975, je v manj kot dveh mesecih pripeljala do padca proameriškega saigonskega režima, po katerem je prislo do združitve obeh držav pod komunističnim praporom. Glavni datumi tega dogajanja:

1974:

18. decembra je politbiro vietnamske komunistične stranke sklenil, da bo spomladi začel ofenzivo proti režimu v Saigonu. V vietnamski vojni je bila to zadnja ofenziva.

1975:

10. marca so severnovietnamske čete napadle regionalno prestolnico Ban Me Tvet, ki je padla že naslednji dan.

11. marca je južnovietnamski predsednik Nguyen Van Tiev ukazal »strateski umik« svoje vojske, s to svojo odločitvijo pa ni izgubil samo bitke, ampak tudi vojno.

14. marca se je južnovietnamska vojska razbežala. Namesto organiziranega umika je večina vojakov raje bežala s svojimi družinami.

25. marca je nekdanja cesarska prestolnica Hue padla v roke severnovietnamskim četam. V Hanoju se je politbiro odločil, da bo pospešil ofenzivo in tako čimprej končal spopade.

29. marca je južnovietnamska vojska evakuirala Danang, kjer so se leta 1965 izkrcale prve ameriške čete. Komunisti so že naslednji dan brez bojev zavzeli mesto. Po padcu Dananga so imele južnovietnamske čete prosto pot za svoje napredovanje.

4. aprila je odstopil južnovietnamski premier Tran Tien Kiem.

10. aprila je ameriški predsednik Gerald Ford prosil kongres za izredno pomoč 722 milijonov dolarjev, da bi rešil saigonski režim. Kongres njegovega predloga ni potrdil.

21. aprila so Saigon obkolile severnovietnamske čete. Tiev je odstopil. Nadomestil ga je podpredsednik Tran Van Hvang.

25. aprila je ključni človek južnovietnamskega režima z letalom, ki mu ga je preskrbel CIA, pobegnil v Tajvan.

26. aprila je odstopil tudi podpredsednik Hvang.

27. aprila ga je zamenjal general saigonske vojske Dvong Van Minh, imenovani Veliki Minh. Severnovietnamska vojska je začela stiskati obroč okrog mesta.

29. aprila so Američani s pomočjo helikopterja, ki pristaja na strehi veleposlaništva, začeli evakuirati svoje osebe. Komunistične čete so sle v končni napad na Saigon.

30. aprila so Američani ob petih zjutraj evakuirali svoje osebe. Severnovietnamski vojaki so vdrl v mesto. Opoldne je general Minh kapituliral. Mesto Saigon je bilo preimenovano v Hošiminh. Uradno sta se oba Vietnama združila 2. julija 1976.

Za Vietnamce Jane Fonda ni samo filmska igralka, temveč tudi junakinja in legenda osvobodilnega boja

HANOJ - Ngujen Tu se vznemirjen in z nostalgijo spominja Jane Fonda. Dvajset let po koncu vojne mladi Vietnamci poznajo to ameriško igralko po njenih videokasetah, namenjenih aerobičnim vajam.

Zelo dobro so tudi poučeni, da je zdaj poročena z lastnikom televizijske mreže CNN Tedom Turnerjem. Za Tuja bo Jane Fonda vedno junakinja, ki se je borila za mir, ameriška pacifistka, ki mu bo za zmeraj ostala v spominu, kako objokana na filmskem platnu stoji pred bombardiranim Hanojem. V Ameriki so jo tisti, ki ji niso naklonjeni, zaničljivo poimenovali Jane iz Hanoja; mnogi so ji tudi grozili, da bo obtožena veleizdaje. V Vietnamu pa se je spremenila skoraj v legendarno osebnost.

»Prisla je takrat, ko je bilo v vojni najhuje, ko so ZDA bombardirale Ha-

noj,« pripoveduje Tu, režiser in član vietnamskega parlamenta. »Bila je tako pogumna, da je neposredno po bombnih napadih odšla v tiste kraje, kamor so padle bombe, in pomagala ljudem, ki so trpeli,« se dodaja. Hanojski režim je njeno dvotedensko bivanje v Vietnamu dobrodu izkoristil v propagandne namene, da bi prepričal svetovno javnost, kako pravična je stvar, za katero se bori. Fotografija, na kateri jezdi na topovski cevi, je ogorčila njene rojake. Ameriški vojaški ujetniki zatrjujejo, da so jih mučili po njenem prihodu, drugi pa so ameriške pilote doma obtoževali, da so vojni zločinci. Ta pot je v ZDA Jane Fonda, pa tudi njenemu takratnemu soprogu Tomu Haydn, prinesla se več slave in povzročila hudo jezo v desničarskem taboru. Vse do leta 1984 administracija predsednika Ro-

nalda Reagana ni opustila misli, da bi igralko sodno preganjala.

Podobno kot Joan Baez in pisateljica Susan Sontag se je Jane Fonda pridružila številnim mirovnikom, ki so odpotovali v Hanoi. Ker je dotlej zelo malo Vietnamcev videlo filme, v katerih je nastopala, so časniki pohiteli s podatki o njeni bogati igralski karieri. Dvajset let po tistem ima snemalec Hai Tung, ki jo je takrat posnel, skupaj z Joan Baez, v svojih arhivih se vedno njene posnetke, zaradi katerih so njeni spomini na takratno obdobje se bolj živi.

»Zelo dobro se spominjam Joan Baez, kako je tekla v zaklonišče, jaz pa sem se pognal naprej, da bi posnel letala. Drug drugega sva varovala,« pripoveduje Tung. Obisk Jane Fonda, kot ga je zabeležila Tungova kamera, prikazuje ameriško igralko, ki odhaja

na snemanje nekega filma z roko v roki z neko vietnamsko igralko, medtem ko se pogovarja s filmsko ekipo.

»Ves čas je jokala in z vietnamskim ljudstvom delila njegovo trpljenje,« pripoveduje Tung. Med svojim dvotedenskim obiskom v Vietnamu je Jane Fonda po radijskih valovih večkrat nagovorila ameriške čete na jugu Vietnama. Odkrito jim je dejala, da je po pogovoru s številnimi vietnamskimi kmeti razumela, da »vsaka bomba samo se bolj krepi njihovo upornišvo«. Zaradi njenih strastnih pozivov po radijskih valovih je neki član ameriškega parlamenta zahteval takojšen sprejem amandmaja k zakonu o nacionalni varnosti, s katerim naj bi Američanom prepričali potovanje v Vietnam. Tega amandmaja niso nikoli sprejeli.

Robert Templer / AFP

VIETNAM

Iskanje prostora na svetovnem tržišču

JOHN ROGERS / REUTER

HANOJ - Vietnam se počasi vključuje v mednarodne tokove. »Dolgo je trajalo, a navsezadnje tudi Vietnam zavzema svoj položaj na svetovnem prizorišču,« je izjavil neki zahodni veleposlanik. »Spreminja se v normalno državo z velikanskimi potenciali.« Položaj se je popolnoma spremenil.

Večina zahodnih in nekomunističnih azijskih držav je na Vietnam zaradi deset let trajajoče zasedbe sosednje Kambodže gledala postrani, zdaj pa Vietnamu vsi dvorijo kot morebitnemu partnerju zaradi njegovih gospodarskih in poslovnih potencialov. Čeprav je se zmeraj uvrščen med najrevnejše države sveta, je Vietnam s svojimi 72 milijoni prebivalcev takoj za Indonezijo druga največja država v jugovzhodni Aziji. Vietnam je bogat z nafto, rudami, kavo in rižem. Po petih desetletjih vojne in diplomatske osamitve se je Hanoi postopoma otesel nekdanjih komunističnih prijateljev in stal številne nove vezi s svojimi azijskimi sosedami in zahodnimi državami.

Julija bo Vietnam postal sedma polnopravna članica Zveze jugovzhodnih azijskih držav (ASEAN), ki so jo ustanovili v šestdesetih letih, kot vmesni člen zoper domnevno komunistično nevarnost, ki naj

bi grozila s Kitajsko in seveda iz Vietnamu. Državi Tajski in Filipini sta prav kot članici ASEAN dejavno podpirali Američane, ko so ti med vojno stali na strani Južnega Vietnama. Zdaj pa se prav tako skupaj z drugimi nekdanjimi sovražniki Hanoja - med njimi so Južna Koreja, Avstralija in Nova Zelandija, ki so prav tako nekoč pošiljale svoje čete v obrambo saigonskega režimu - drenjata v vrsti za številne poslovne priložnosti v Vietnamu. Tudi s svojim najhujšim sovražnikom, Združenimi državami Amerike, ima Vietnam zdaj veliko bolj prijateljske odnose. Washington je februarja 1994 ukinil gospodarski embargo, ki ga je uvedel leta 1994 zoper Hanoi, ko je ta začel vojno.

Vzpostavljani so formalni odnosi s številnimi diplomatskimi misijami, ki so odsele na pot v obe smeri, tako da se zdi blizu tudi polna vzpostavitve diplomatskih odnosov, morda že prihodnje leto ali kakšno leto kasneje. V Vietnamu so prepričani, da je napočil čas, ko bi veljalo pokopati preteklost in ko tudi ZDA lahko spoznajo, da »beseda Vietnam pomeni državo, ne pa sinonim za vojno«. Ameriški predsednik Bill Clinton izjavlja, da si želi več napredka pri iskanju zadnjih od več kot dva tisoč po-

grešanih ameriških pilotov in vojakov, ki so se zmeraj uvrščeni na sezname pogrešanih in jih zdaj skupaj iščejo v operaciji MIA. Mednarodno priznanje Vietnama seveda ne bo zazvelo na mednarodnem prizorišču, vse dokler tega ne bodo priznali tudi Američani. Washington je naredil korak v to smer že julija 1993, ko je odpravil svoj veto na pomoč tej državi pri Mednarodnem denarnem skladu in Svetovni banki. Dovolil je tudi drugim vladam s francosko in japonsko na čelu, da so placale zaostale obveznosti do MDS, ki jih je dolgoval Hanoi, in mu tudi tako odprl pot za nova posojila. MDS, Svetovna banka in Azijska banka za razvoj, so doslej sprostile že več kot milijardo dolarjev pomoči za gradnjo cest, pristanišč in drugih infrastrukturnih projektov, ki jih Vietnam potrebuje kot odskočno desko gospodarske rasti.

»Ameriška zelena luc je pomenila zeleno luc tudi za mednarodno priznanje,« je izjavil neki evropski bančnik v Vietnamu. Vietnam si počasi pridobiva spoštovanje, ki ga ni imel dolga desetletja. Razvite države so v preteklih dveh letih skupaj jamčile 3,8 milijarde dolarjev pomoči, namenjene Hanoju. Trzni analitiki in poslovneži z Zahoda in azijskih trgov se gnetejo in si stopajo

na prste, da bi čimprej raziskali možnosti vlaganj, proizvodnje in trženja na 72-milijonskem tržišču. Vse to je povsem drugačna podoba Vietnama v primerjavi s poznimi osemdesetimi leti. Čeprav je komunistična stranka odobrila usmeritev v tržno ekonomijo že leta 1986, preden je to storil sovjetski blok in njegovi zavezniki, je Vietnam se zmeraj močno odvisen od njihove pomoči in tržišč. Hanoi se je po padcu sovjetskega in drugih vzhodno- in srednjeevropskih komunističnih režimov v letih od 1989 do 1991 znašel pred hudo krizo, ko mu ni preostalo drugega, kot da si poišče nove partnerje na Zahodu in v kapitalistični Aziji, ki so se imeli dolgoletne izkušnje v gospodarskem sistemu, s kakršnim se je Vietnam komaj začel spogledovati.

V zgodnjem obdobju hladne vojne je Severni Vietnam za Zahod predstavljal okorel, protikapitalistično naravnani režim, ki je sejal strah v manjših jugovzhodnih azijskih državah. Vietnamska komunistična vojska se je otesla francoskega kolonialnega režima po osupljivi zmagi pri Dien Bien Fuju leta 1954. Svetovna javnost je znova osupnila v »ameriški vojni«, ki se je začela v zgodnjih šestdesetih letih, potem ko se je država razcepila na sever in jug. Severni

Vietnam in komunistična gverila juga sta porazila saigonski režim - kljub močni podpori ZDA - 30. aprila 1975, torej dve leti po umiku ameriških čet in skladu z mirovnim sporazumom, sklenjenim v Parizu. V teh bojih je padlo vsaj dva milijona Vietnamcev in 58 tisoč Američanov. Kljub izčrpanosti, ki je sledila obdobju po koncu vojne, je vietnamska vojska decembra 1978 vdrla v Kambodžo, ki jo je z izgovorom, da je Kambodža napadla obmejne vasi, okupirala za eno desetletje.

Prav zaradi zasedbe Kambodže je Vietnam naletel na molk svetovne skupnosti, ki mu je obrnila hrbet, ne da bi si prisluzil hvalo zaradi strmoglavljenja osvojenega režima rdečih kmerov, ki so vladali v Phnom Penhu od leta 1975 naprej. Komunistične, nevtralne in levo usmerjene evropske države, kot sta Švedska in Finska, so Vietnamu v osemdesetih letih zagotovile gospodarsko pomoč, razvite članice ASEAN pa so se pridružile ameriskemu bojkotu Hanoja. Sele ko je leta 1989 vietnamska vojska zapustila Kambodžo, se je zahodna pomoč občutneje okrepila, zlasti sprico strateskih možnosti v vietnamskem gospodarstvu, ki se je odločno napotilo v liberalizacijo.

EKSPLOZIJA V MADRIDU

Etin atentat na Aznarja je spodletel

MADRID (Reuter) - Baskovska separatistična organizacija Eta je včeraj močno vznemirila španske politične vrhove in javnost z neuspešnim terorističnim napadom na Joseja Mario Aznarja, voditelja opozicijske Ljudske stranke (PP). Aznar jo je odnesel le z nekaj odrgrinami, za kar se mora zahvaliti predvsem neprebojni pločevini svojega službenega avtomobila, ki ga je eksplozija povsem uničila. Prvi človek PP je nedvomno najuglednejša politična osebnost, ki so se je lotili baskovski skrajneži, vse odkar so leta 1973 ubili Francovega premiera Luisa Carrero Blanca.

Policija je sporočila, da je včerajšnja eksplozija avtomobila-bombe, ki je ob osmih zjutraj pretresla elitno četrt v severovzhodnem delu Madrida in za katero so pripadniki Ete porabili kar 25 kilogramov razstreliva, ranila petnajst ljudi, tri celo huje. Približno eno uro zatem so policisti in gasilci odhiteli proti železniski postaji na severu prestolnice, odkoder je prišla novica o novi eksploziji. Izkazalo se je, da so tam teroristi pognali v zrak avto, s katerim so pobegnili s kraja napada na Aznarja.

Predstavniki PP je izjavil, da so napadalci sprožili avtomobil-bombo v trenutku, ko se je Aznarjevo vozilo, ki je bilo na poti na sedež stranke, ustavilo pred križiščem. Aznar je po dogodku s spremljevalci odšel do najbližje bolnišnice, kjer so mu nudili prvo pomoč.

Gotovo ni naključje, da je do napada na voditelja Ljudske stranke prišlo zdaj, ko Španijo le še mesec dni loči od pokrajinskih in mestnih volitev, na katerih naj bi PP po pričakovanjih porazila socialiste premiera Gonzaleza. Predstavniki vseh španskih političnih teles in strank so včerajšnji napad ostro obsodili ter ga označili kot udarec demokraciji in poskus destabilizacije položaja v državi. Eta je v 26 letih oboroženega boja za neodvisno baskovsko državo pobila približno osemsto ljudi. Njena zadnja žrtev je bil Gregorio Ordóñez, voditelj PP v baskovski pokrajini Guipuzcoa, ki so ga strelj pokosili januarja letos.

VOJNA V ČEČENIJI

Ruski vojaki so izgubili osvojeno vasico Bamut

MOSKVA (Reuter) - Ruske enote so se včeraj, le dan po tem, ko so osvojile še zadnjo trdnjavo čecenskih upornikov, morale umakniti iz vasi Bamut. Uporniki so namreč z okoliskih hribov, ki jih ruska vojska ni osvojila, začeli s težkim topništvom silovito obstreljevati vas.

Ruske oborožene sile so v torek po tednu dni hudih bojov Bamut že osvojile in pri tem ubile približno stiri sto upornikov, približno 400 Čecenov pa se je umaknilo na bližnje hribe. »Čeprav ima ruska vojska v Čeceniji veliko uspehov, vojaški akciji ni videti konca. V gverilski vojni ni končne zmage. V gverilski vojni je mogoče zmagati le, če pobijete ves narod,« je izjavil posebni odposlanec Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi Istvan Gyarmati, ki se je pred kratkim vrnil iz Groznega. Gyarmati je rusko vojsko obtožil tudi nasilja nad civilisti. Ravnanje ruskih vojakov v Čeceniji je ogorčilo tudi poslanca ruskega parlamenta Anatolija Sabda. Ta je včeraj svoje kolege v dumi vnovič spomnil, da so ruski vojaki ob zavzetju vasi Samaski 8. aprila pobili približno tristo nedolžnih civilistov, tudi otrok in starcev. Poleg tega pa naj bi ustrelili ali pa odpeljali nezano kam vse moške iz vasi.

NOVICA

Izredne razmere v Boliviji

LA PAZ - Bolivijski predsednik Gonzalo Sanchez de Lozada je včeraj z razglasitvijo izrednih razmer in izdajo zapornih nalogov za dvanajst vodij sindikatov in nasprotnikov liberalne vlade odgovoril na val protestov, ki že šest tednov pretresajo državo. Očividci in novinarji so poročali, da je policija med aretacijami z ljudmi ravnala skrajno brutalno. »Čeprav si je vlada zelo prizadevala socialno krizo resiti z dialogom, je sindikalno združenje COB ogrozilo mir in javni red,« je dejal notranji minister Carlos Sanchez Berzan. COB je namreč v torek, le nekaj ur pred razglasitvijo izrednih razmer, zavrnil vse predloge vlade za konec krize in napovedal nadaljevanje že šest tednov trajajočih protestnih akcij. V dekretu vlade je med drugim zapisano: »Protestne pohode in stavke so organizirale državi sovražne politične skupine, ki so se vtihotapile v vodstva sindikatov, povzročile val nasilja nad osebami in lastnino ter prekršile zakone.« (dpa)

Na kraju atentata (Telefoto: AP)

BILL CLINTON O SVETU IN DOMOVINI

Predsednik ZDA draži jen

WASHINGTON (Reuter, AFP) - Ameriški predsednik Bill Clinton, ki so ga voditelji republikanske večine v ameriskem kongresu v zadnjih mesecih potisnili v ozadje, je sklenil udariti nazaj z nastopom na televiziji. Rezultati so mešani. V torek ponoči po srednjeevropskem času se je Clintonu posrečilo priti samo na polovico od starih največjih ameriških televizijskih mrež. Zato pa je njegov govor pomagal k novemu padcu dolarja v primerjavi z japonskim jenom, tokrat na najnižjo vrednost po drugi svetovni vojni.

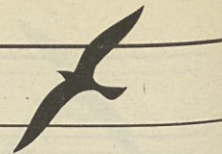
Medlo govorjenje ameriškega predsednika o pomembnosti močnega dolarja in nasprotovanju trgovinski vojni z Japonsko ni prepričalo nikogar na trgih svetovnih valut, saj je Bill Clinton hkrati pohvalil delo svojega napadalnega trgovinskega predstavnika Mickeyja Kantorja, ki Japoncem zaradi zaprtosti njihovih trgov za tuje izdelke že dve leti grozi s strogimi protiukrepi in celo s trgovinsko vojno. »Zelo dolgo smo bili zelo potrpežljivi,« je Clinton potihoma zagrozil japonskim pogajalcem, ki se prav zdaj upirajo ameriskim zahtevam po večjem ameriskem deležu v proizvodnji avtomobilskih delov, saj ti štejejo kar polovico japonskega presežka v trgovini z ZDA. Na mednarodnih finančnih trgih, kjer je dolar včeraj padel pod doslej magično mejo 80 jenov, tudi ne verjamejo napovedanim ukrepom Tokia za zmanjšanje presežka in bančnih obrestih. Poleg tega so finančniki prepričani, da ZDA kombinacija poceni dolarja in dragega jena zelo ustreza, saj naj bi z njo po propadu političnih prepričevanj Tokio prisilili k odprtju svojih trgov za ameriške in druge tuje izdelke. Japonski finančni minister Takemura, ki se zaradi predraga jena boji ponovitve gospodarske krize in selitve japonske proizvodnje v tujino, se je na tiskovni konferenci prito-

žil: »Valute morajo odsliskavati gospodarsko resničnost, in če je ne, si moramo prizadevati za to!« Takemura se je pritoževal zaman, saj je dolar samo letos izgubil dvajset odstotkov svoje vrednosti v primerjavi z jenom in nič ne kaže, da bo ameriška administracija zdaj pomagala k trdnosti svoje valute.

Ameriški predsednik je govoril tudi o ruskih načrtih za prodajo dveh jedrskih reaktorjev Iranu in izjavil, da bo med svojim majskim obiskom v Moskvi skušal predsednika Jelcina prepričati, naj se odreče prodaji. Predsednik pa je govoril tudi o notranjepolitičnih vprašanjih, ki pretresajo ZDA, predvsem o napovedani reformi socialnega skrbstva. Republikanski kongres je pozval, naj pripravi takšno reformo, da jo bo lahko podpisal s mimo vestjo, ne pa kaznovanja revnih Americanov. Predsednik dvomi, da bodo republikanci s tem pridobili tistih 198 milijard dolarjev, ki naj bi jih z zmanjšanjem davkov podarili davkoplačevalcem. Če ne bodo nasli vira za pokritje razlike, se Clinton spet boji povečanja že zdaj velikega primanjkljaja v ameriški državni blagajni.

Clinton je tudi dejal, da nasprotuje republikanskemu predlogu davčne reforme, ki bi sedanjo goro predpisov zmanjšala na preprosti davek na gospodinjstvo, enak za revne in bogate. Predsednik Clinton se bo še naprej bojeval za svojega kandidata za najvišjega zdravnika v ZDA. Henryju Fosterju namreč ostro nasprotuje republikanska desnica, ker je svoje case opravil nekaj prekinitev nosečnosti.

Ameriški predsednik, ki so ga v zadnjih mesecih zasencili napadalni republikanski politiki z Newtom Gingrichem in Bobom Doleom na čelu, je z nastopom na televiziji napovedal, da se bo kljub porazu svoje stranke na nedavnih volitvah bojeval za liberalne cilje in za svoj osebni politični »come back«.

O čem pišejo drugje po svetu

O francoskem odnosu do Bosne

»Edouard Balladur je reagiral tako, kot je dejanski ostrostrelec, voditelj bosanskih Srbov Karadžić, pričakoval: da bi umiril francoske volilce, grozi z umikom 4500 francoskih pripadnikov modrih celad. Groznje pa naj ne bi uresničil le, če mirovne sile ZN dobijo določena zagotovila, kot na primer glede podaljšanja in spostovanja premirja (?). Toda teh zagotovil glede varnosti modrih celad gotovo ne bo. Prav nasprotno: Karadžić je napovedal ofenzivo, s katero bodo 'popolnoma uničili nasprotnika'. Če se bodo Francozi in mirovne sile OZN res umaknili iz Bosne, bo na Balkanu zavladal popolni kaos. In Karadžiću bi z dvema umoroma uspelo nekaj, kar mu z desettisočimi žrtvami ni uspelo dosedi.« (Kurier, Dunaj)

»Francija se do neke mere posmiha zgodovini. Ne smemo namreč prezreti dejstva, da smo mi (Francozi) ustvarili Jugoslavijo. In vse to smo počeli le z enim samim namenom: hoteli smo razbiti Avstro-Ogrsko. Francija zdaj mora nekaj ukreniti. Hrvatje, Slovenci, Bosanci, Romuni, Slovaki itn. dolgo časa sploh niso živeli tako slabo pod tistim, kar so nekateri imenovali avstrijski ali pa madžarski 'jarem' ... Umaknimo torej naše sile ali pa pošljimo tristo tisoč evropskih vojakov v Bosno. Toda če se bomo zares umaknili, ne smemo licemersko objokavati nove žrtve bosanske vojne.« (Le Quotidien de Paris, Pariz)

O francoskih predsedniških volitvah

»Kako je Chiracu uspelo pridobiti prednost pred ostalimi kandidati za mesto francoskega predsednika? Stevilni opazovalci trdijo, da se je pariski zupan de jure spremenil in da ni več ista politična osebnost kot leta 1981 ali pa 1988. S populističnimi in morda malo levicarskimi izjavami mi je uspelo zase pridobiti francosko javno mnenje. Njegov predvolilni program je zelo podoben Balladurjevemu, toda Chirac ga javnosti predstavlja z veliko večjo mero odločnosti. Chirac obljublja spremembe, novo obdobje v francoski politiki.« (Corriere della Sera, Rim)

O Rusiji

»Večina Rusov je teže sprejela razpad ruskega imperija kot pa propad komunizma. Ruski zunanji minister Andrej Kozirjev je s svojo najnovejšo izjavo opozoril Zahod, da bi Rusija lahko uporabila vojaško silo, da bi zaščitila ruske prebivalce v nekdanjih sovjetskih republikah. Toda kljub besedam Kozirjeva se zdi manj verjetno, da se bo Rusija glede vnovične vzpostavitve svojega vpliva zanašala na svojo vojaško silo ... Če bo Moskvi uspelo stabilizirati rusko gospodarstvo, se bodo številne republike nekdanje Sovjetske zveze mirno vrnile v rusko vplivno območje. Eno najpomembnejših spoznanj, ki smo jih dobili iz propada komunizma, je namreč to, da je gospodarska nemoc nazadnje vedno eden od poglavitnih razlogov za razpad imperijev.« (The Times, London)

»Gračov ne grozi le s tem, da bo Moskva v primeru siritve Nata na vzhod razdrla pogodbo o konvencionalnem orožju. Poleg tega je namreč tudi razglasil, da se Rusija ne misli držati te pogodbe. Kremelj zato zeli dosedi spremembo pogodbe o nesirjenju jedrskega orožja. Toda na rusko zahtevo obstaja le en odgovor: V nobenem primeru. Izjave Gračova so znova pokazale, da se Rusiji ne sme popuscati. Na morebitno rusko nespostovanje pogodb tudi obstaja le en pravi odgovor: ukinitve pomoči Moskvi in hitra razširitev zveze Nato na vzhod. In na argumente ruskega ministra je treba odgovoriti: Primanjkuje vam tankov za vojno v Čeceniji? Potem končajte vojno.« (Mlada fronta dnes, Praga)

NEW YORK / DRŽAVE TRETJEGA SVETA PROTESTIRAJO

Pet jedrskih velesil in (ne)pravičnost

NEW YORK (Reuter, AFP) - Ameriški podpredsednik Al Gore je včeraj z vso svojo prepričljivostjo skušal pridobiti države tretjega sveta, naj čez tri tedne vendarle glasujejo za podaljšanje pogodbe o nesirjenju jedrskega orožja (NPT) za nedoločen čas.

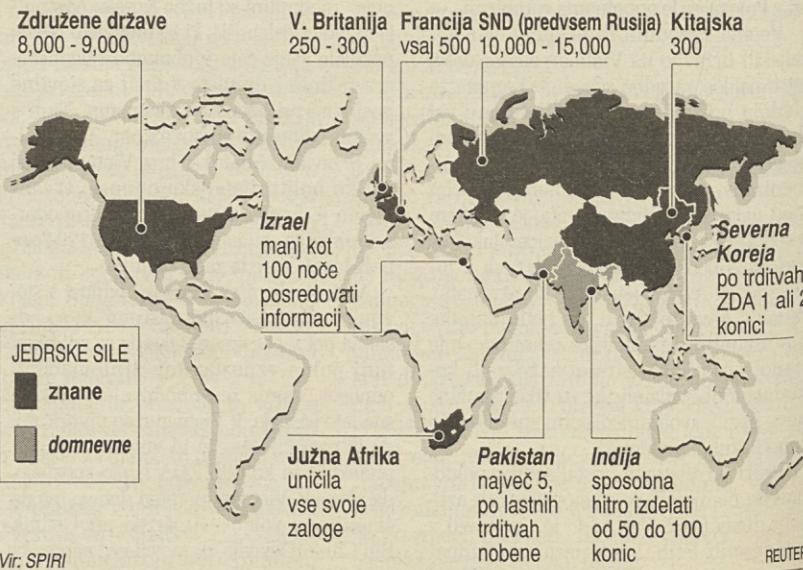
ZDA so skupaj z drugimi zahodnoevropskimi državami najglasnejše zagovornice takšnega podaljšanja in trdijo, da imajo že 90 potrebnih glasov. Toda nekatere države tretjega sveta se vedno ne soglašajo z Zahodom. Indonezija je v torek ponoči kot prva država javno izrazila nestrinjanje s podaljšanjem za nedoločen čas, ker v tem primeru petih jedrskih velesil - ZDA, Rusije, Francije, Velike Britanije in Kitajske - nihče ne bi mogel več prisiliti, naj se v skladu z zahtevami NPT razorožijo. Kljub razorožitvenima dogovoroma Start 1 in 2 bosta imeli Rusija in ZDA še vedno 3500 jedrskih raket. Države tretjega sveta najbrž tudi ne bodo zadovoljne z razglasom britanskega zunanjega ministra Douglasa Hurda, da bo njegova država prenehala izdelovati jedrski material za vojaške namene. Ne le nerazviti, celo nemški zunanji minister Kinkel, ki je sicer z Londonom v istem taboru, zahteva uničenje takšnih materialov. ZDA so že leta 1989 prenehale izdelovati jedrski material za vojaške namene, Rusija pa še okleva. Najpomembnejše jabolko spora konference, na kateri naj bi podaljšali četrt leta staro pogodbo, ki omejuje sirjenje jedrskega orožja, pa kljub vsemu ni Zahod, ampak tiste države, ki nas skrivaj razvijajo jedrsko orožje. Na zatožni klopi je predvsem Iran, pa čeprav je predsednik Rafsandžani v Indiji, kjer je na obisku, odločno zavrnil ameriške obtožbe. Zaradi francoskega Američani obtožujejo tudi Ruse in Kitajce, ki se nočejo odreči stotine milijonov dolarjev vrednim jedrskim poslom z islamsko republiko.

KDO IMA JEDRSKO OROŽJE

ZDA in njihovi zavezniki si prizadevajo, da bi mednarodni sporazum o nesirjenju jedrskega orožja dobil trajno veljavnost. Stevilne države tretjega sveta, ki se udeležujejo konference ZN v New Yorku, pa zahtevajo, naj jedrske sile korenito zmanjšajo zaloge tovrstnega orožja.

STEVILO BOJNIH KONIC

INTERPELACIJA ZOPER PRAVOSODNO MINISTRICO

Člani vlade bodo Zupančičevo podprli

*Kot kaže merjenje razpoloženja med strankami,
bo ministrica parlamentarni preizkus prestala*

LJUBLJANA - Vlada bo na današnji seji - ne glede na odsotnost premiera Janeza Drnovška - obravnavala tudi odgovor pravosodne ministrice Mete Zupančič na interpelacijo o njenem delu in odgovornosti, ki so jo 24. marca vložili opozicijski poslanci. V njej ji med drugim očitajo, da je z umikom kandidature odvetnika Sergija Vladislava Majhna za mariborskega notarja kršila zakon o notariatu in slovensko ustavo (kar je ugotovilo tudi vrhovno sodišče) ter splošno deklaracijo o človekovih pravicah.

Iz dosedanjih javnih izjav pravosodne ministrice lahko vsaj približno sklepamo, kakšen je njen odgovor na interpelacijo. Ze pred mesecem dni - takoj po odločitvi vrhovnega sodišča - je namreč sklicala novinarsko konferenco, na kateri je zavrnila očitke in ugotovitve vrhovnega sodišča, da je v primeru Majhena kršila ustavo in zakon. K temu, da je lahko z večjo samozavestjo tudi v drugo zavrnila obtožbe, napisane v interpelaciji, so nedvomno prispevali tudi javni odzivi ne-

katerih pravnih strokovnjakov, ki so sodbo vrhovnega sodišča razglasili za nezakonito vsaj s treh stališč: nezakonita naj bi bila tako glede uporabe materialnopravnih določb zakona o notariatu in določb kazenskega zakonika kot glede uporabe procesnopravnih pravil in določb upravnega prava. Skratka, samo vrhovno sodišče naj bi v tem primeru ravnalo nezakonito, zato naj se poslanci državnega zbora ne bi sklicevali na sodbo vrhovnega sodišča, ko bodo odločali o politi-

cni odgovornosti pravosodne ministrice.

Clani vlade naj danes ne bi bili pred dilemo, kako ravnati glede interpelacije. Odgovor Mete Zupančič naj bi podprli, saj so končno tako ravnali tudi v vseh dosednjih primerih, ko so različni ministri morali odgovarjati na obtožbe, zapisane v interpelacijah. Tudi preverjanje »razpoloženja« političnih strank glede odgovornosti Mete Zupančič je pokazalo, da stranke vladajoče koalicije niso spremenile svojih dosedanjih stališč. In če je tako, potem naj bi pravosodna ministrica interpelacijo dobro prestala oziroma bi moralo glasovanje pokazati, da »ni kršila zakonov, ustave in mednarodnih konvencij«.

Ker je morala ministrica na interpelacijo odgovoriti v tridesetih dneh, morajo odgo-

vor poslanci dobiti najpoznejše 25. aprila. Ker mora odgovor na interpelacijo prispeti najmanj 15 dni pred »prvo sejo državnega zbora po tem, ko predsednik državnega zbora dobi odgovor vlade ali ministra na interpelacijo«, bo ta prišla na vrsto v maju. Ali se bo do takrat zgodilo kaj takega, kar bi lahko bistveno vplivalo na takšno ali drugačno odločitev slovenskega parlamenta, lahko le ugibamo. V vsakem primeru pa sta na vrsti se ustavno sodišče, na katerega je Sergij Vladislav Majhen naslovil ustavno pritožbo (v njej izpodbija odlok državnega zbora, s katerim so za notarja v Mariboru imenovali Stanislava Bohinca), in republiko državno tožilstvo, ki bo morebiti zaradi sodbe vrhovnega sodišča vložilo zahtevo za varstvo zakonitosti. **Majda Vukelič**

Ministrica je samozavestno odgovorila na očitke opozicije (Foto: J. S./BOBO)

STRANKARSKA KRONIKA

LDS: Spremembe zakona o notranjih zadevah

LJUBLJANA - Zaradi velikega razburjenja javnosti ob administrativnih upokojitvah, zadnji primer je predčasna upokojitev Mitje Klavore, je poslanec LDS Dragan Cernetič v parlamentarno proceduro vložil predlog zakona o spremembi zakona o notranjih zadevah v tistem delu, ki se nanaša na administrativne upokojitve. Kot je na včerajšnji novinarski konferenci dejal Cernetič, po negativni lanski odločbi ustavnega sodišča glede predčasnega upokojevanja poslancev zakonodaja le se v enem samem primeru priznava pravico do upokojitve pod ugodnejšimi pogoji. Gre za zakon o notranjih zadevah, ki je z novelo v letu 1991 določenim pripadnikom ministrstva za notranje zadeve omogočil tako upokojitev. Zakon zanj ne predvideva posebnih kriterijev, temveč je te ugodnosti lahko deležen »delavec organov za notranje zadeve, ce ima najmanj 25 oziroma 20 let pokojninske dobe, od tega najmanj deset let na delovnem mestu pooblašcene uradne osebe organov za notranje zadeve ali na določenih dolžnostih organov za notranje zadeve«. Poleg tega se lahko administrativno upokojijo tudi delavci Sove in nekateri pripadniki teritorialne obrambe. Po Cernetičevih besedah se je tako od leta 1991 do danes pod ugodnejšimi pogoji upokojilo od 320 do 350 ljudi v povprečni starosti 45 let. Njihova pokojnina po Cernetičevi oceni znaša med 110 in 150 tisoč tolarjev. Med 450 tisoč upokojenci teh 350 posameznikov ne predstavlja velikega stroška v proračunu, vendar Cernetič meni, da bi se lahko ta denar razdelil drugim porabnikom proračunskih sredstev. Predlog zakona naj bi uvrstili na majsko zasedanje parlamenta se pred sprejetjem proračuna. (M. J.)

SDSS: Ovdabe imajo politično ozadje

LJUBLJANA - Nedavna ovadba kriminalistične službe notranjega ministrstva proti sesterici, ki je domnevno vpletena v dogodke, povezane z najdbo orožja na brniskem letališču, ima po mnenju predsednika SDSS Janeza Janše politično ozadje. Povedal je, da je bilo orožje na brnisko letališče pripeljano ilegalno ter da ministrstvo za obrambo takrat za uvoz ni dalo dovoljenja. Po njegovih besedah je orožje torej v državo pripeljalo notranje ministrstvo, ki tudi nadzoruje meje. »Edino tako je bilo mogoče, s kršitvijo zakonov sicer, v državo pripeljati orožje,« je dejal Janša. Povedal je še, da se je zatem zgodila se afera z orožjem v Mariboru, ki je gotovo ne bi doživeli, če bi odgovorne za dogajanje na Brniku odkrili in jih kaznovali. »Ce minister Bavcar ni dal soglasja za uvoz orožja, potem je to moral storiti nekdo, ki je bil njemu neposredno podrejen,« je dejal in v tej povezavi omenil možnost, da je to storil kateri od takratnih državnih sekretarjev v MNZ. (A. K.)

ZLSD: O socialnem programu stranke

LJUBLJANA (STA) - Na 10. seji sveta Združene liste socialnih demokratov (ZLSD) so včeraj kot ključno temo obravnavali socialni program stranke, kar je sestavni del priprav na strankin kongres konec junija letosnjega leta. Sonja Lokar je povedala, da stranka zeli preveriti aktualnost svojega sedanjega programa glede na to, da se je "lastninska reforma v Sloveniji začela obračati v svojo praktično fazo in na dan prihajajo vse njene socialne posledice" ter glede na to, da so postale očitne "katastrofalne posledice" nekaterih zakonskih sprememb na področju socialne države, ki so se zgodile v času Demosa.

SLOVENIJA IN ITALIJA / THALER MIRI RAZBURJENJE

Polemika, ki ne koristi ne enim ne drugim

Mejo med Slovenijo in Italijo je po ministrovem prepričanju treba narediti čim bolj odprto in prepustno

BRDO PRI KRANJU - Nekateri italijanski dnevniki so na osnovi sporočila državne agencije Ansa v sredo objavili daljša poročila o izjavah, ki naj bi jih izrekel slovenski zunanji minister Zoran Thaler v petek na okrogli mizi v Portorožu. Thaler naj bi zahteval spremembo slovensko-italijanske državne meje, češ da ni pravična, oziroma priključitev petih vasi v trzaski pokrajini Sloveniji. Na tej osnovi in zlasti sklicujoč se na površno poročanje torkovega Dela je včeraj italijansko zunanje ministrstvo izdalo izredno ostro stališče in poklicalo na pogovor odpravnico poslov slovenskega veleposlanstva v Rimu ter ji izročilo protestno noto.

Slovenski zunanji minister Zoran Thaler pa je včeraj na tiskovni konferenci ob zaključku posveta slovenskih veleposlanikov odločno zanimal vse sporne izjave in poudaril, da gre za izmislenje izjave in polemiko, ki nikomur ne koristijo. V petek je v Avditoriju v Portorožu med drugim govoril o slovensko-hrvaški meji in v tem kontekstu tudi o dogodkih pred petdesetimi leti, ko je Hrvaška dobila vse nacionalno ozemlje, medtem ko Slovenija ni dobila vse svoje obale in je v Italiji ostalo približno 120 tisoč Slovencev. To je bil pac kompromis, narejen pred petdesetimi leti. Thaler je nato ugotovil, da te zgodovinske izkušnje niso uporabne za sedanjí cas, saj je meja med Slovenijo in Italijo dokončna in nedotakljiva, določena s pariško pogodbo leta 1947 in osimskimi sporazumi leta 1974. Zdaj je rešnični in stvarni problem, kako narediti to mejo čim bolj evropsko oziroma prepustno in s tem ustreci potrebam in željam ljudi. Tega pa ni mogoče narediti s pomočjo izmislenih tem in umetne polemike. Na posvetu slovenskih diplomatov so ugotovili, da bi bil koristen čim prej-snji sestanek obeh po-

blascencev, ki bi s pomočjo strokovnjakov začela obravnavati številna neresena vprašanja. Pri tem je Thaler izrazil upanje, da bo to mogoče brez nepotrebnih polemik.

Italijanski tisk je poročilo agencije o izmislenih Thalerjevih izjavah objavil v sredo hkrati s krajšo izjavo italijanske zunanje ministrice Agnellijske, ki je bila v

New Yorku na zasedanju konference o omejevanju jedrske oborožitve. Agnellijske je se sicer ogradila, češ da je nujno najprej preveriti časopisne vesti, vendar pa je dodala, da so Slovenci zelo težki pogajalci in da je nacenjanje vprašanj meja v nasprotju z evropskimi načeli.

Ansa in nekateri italijanski dnevniki so včeraj že prejeli odločen demanti slovenskega zunanjega ministra. Italijanski diplomatski krogi pa so po objavi uradne note skušali zadevo pomiriti, češ da ne gre za uradni protest, temveč samo za tiskovno sporočilo, ki pravzaprav polemizira le s člankom, objavljenim v dnevniku Delo.

Bogo Samsa

BRDO PRI KRANJU - Minister Thaler je velik del redne novinarske konference posvetil včeraj zaključenemu srečanju slovenskih diplomatov na Brdu pri Kranju in ob tem dejal, da so na posvetu ob aktualnih političnih nalogah veliko pozornost posvetili predvsem ekonomskim nalogam slovenske diplomacije. »Na srečanju smo se dotaknili cele vrste vprašanj, od našega vključevanja v OZN, problematike razvoja ruske federacije, nemško-ruskih odnosov do nasledstva nekdanje države, razvoja Evropske zveze in Nata ter iskanja odgovorov na vprašanje, v čem je lahko Slovenija zanimiva za ZDA,« je razlagal Thaler in ob tem omenil, da so drugi dan posveta namenili organiziranosti slovenskega zunanjeja ministrstva. Ob tem so posebej poudarili, da letosnja proračunska sredstva namenljajo premalo denarja za normalno delovanje vseh 35 slovenskih diplomatsko-konzularnih predstavništev v tujini. O tekočih odnosih s Hrvači je Thaler omenil, da skušajo urejati problematiko slovenskih pocitniških domov v Pineti s placilom odškodnine. »Pri problemih dolocitve slovensko-hrvaske meje ni novosti, skušamo pa narediti vse, da bi zmanjšali nevarnost najhujših incidentov,« je se dejal Thaler in ob koncu napovedal vrsto mednarodnih konferenc, ki se jih bodo v prihodnjih dneh udeležili predstavniki slovenskega zunanjeja ministrstva.

Vine Bester

Časi naj bi se zjasnili tudi slovenskemu filmu

LJUBLJANA - V novi organiziranosti slovenske kulture je slovenski filmski sklad eden od treh elementov, od katerih bo odvisna prihodnost slovenske filmske produkcije. Druga dva elementa sta filmski studio Viba film, ki je tehnična baza filmske produkcije, strokovni javni zavod, ki zagotavlja servisne dejavnosti za potrebe produkcije, in neodvisni producenti, ki so v celoti odgovorni za samo produkcijo filmov.

V skladu z zakonom o filmskem skladu mora namreč producent zagotoviti 20 odstotkov predvidenih predračunskih sredstev za produkcijo filma, ki povprečno znaša milijon nemških mark, in je v celoti odgovoren za izvedbo filma. Kot so včeraj na novinarski konferenci povedali člani upravnega odbora filmskega sklada, predsednik Tone Trsar in član Zoran Pišotnik ter v. d. direktorja sklada Tone Frelj, čakajo slovensko filmsko produkcijo v prihodnosti boljši časi.

Na novinarski konferenci so namreč razgrnili program dela za letosnje leto, ki ga je sprejel upravni odbor na včerajšnji seji, z oceno, da bo dvoletna »filmska bera« (lanskega in letosnjega programa) skoraj boljša, kot so pričakovali. Pričakujejo namreč, da bodo s sprejemom amandmajev, ki jih je ministrstvo za kulturo že predložilo v obravnavo parlamentu, zagotovili 356 milijonov tolarjev, kolikor potrebuje sklad za uresničitev letosnjega programa. Skladu je namreč iz državne-

ga proračuna zdaj zagotovljenih 285 milijonov tolarjev. Ocenili so tudi, da bodo podedovane obveznosti oziroma filmske projekte, ki spadajo v »dolga« iz lanskega leta in ki zavzemajo precejšen delež predvidenih sredstev za leto 1995, uresničili v letosnjem letu, tako da bi sklad s prihodnjim letom deloval povsem po svojih lastnih kriterijih. Iz te »dediščine« sta v fazi postprodukcije že dva filma - Karmen in Rabljeva freska - osem do devet kratkometražnih filmov, julija bo s snemanjem filma Ekspres, Ekspres začel Igor Sterk, avgusta pa Mitja Miklavc s filmom Herzog. Od 25 scenarijev oz. filmskih projektov, ki jih pregleduje programska komisija in so jih izbrali med prispelimi na lanskeletni javni razpis, pa bo 15. maja upravni odbor izbral projekte, ki jih bodo vključili v program. Razpisali pa bodo tudi nov javni natečaj, na osnovi katerega bo sklad dokončno izobilkoval svoj program za leto 1995.

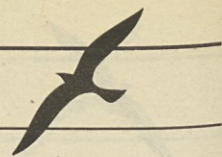
Na svoje polletno delovanje lahko filmski sklad torej pogleda z zadovoljstvom. Predsednik upravnega odbora Tone Trsar je povedal, da je sklad v tem prvem obdobju izobilkoval zakonodajo oziroma normativne akte, s katerimi mu bo omogočeno normalno delovanje. Hkrati pa so prisli do točke, ko svojo osnovno nalogo - postavitve slovenske kinematografije na lastne noge - lahko »poženejo v tek«, kot je povedal Trsar.

Vesna Rojko

Deložirali družino Bagola

LJUBLJANA - Včeraj ob 10. uri dopoldne so pristojni organi v spremstvu policije iz stanovanja na Beblerjevem trgu 6 v Ljubljani deložirali stiričlansko družino Bagola.

Pri tem ni šlo za eno od delozacij iz vojskih stanovanj, ki jih je ustavil predsednik vlade Janez Drnovšek. Kot poročajo predstavniki Helsinskega monitorja Slovenije, je Joze Bagola, oče dveh otrok, sicer pa zidar v podjetju Tehum, dvajset let vplačeval v stanovanjski sklad. Podjetje mu je najprej dalo odločbo za enoinpolsobno stanovanje, nato pa ga je v okviru podjetja zamenjal za večjeje. Sklenil je kupoprodajno pogodbo in stanovanje odplačeval. Medtem je Enver Bahtiri z odvetnikom Ingom Pašem tožil Tehum, češ da je bil na čakalni listi pred Bagolo. Bahtiri, ki ima po izjavi Joze Bagole garsonjero, je tožbo za Bagolovo stanovanje dobil, sodišče pa ni razsodilo, naj se družina Bagola vrne v prejšnje stanovanje. Prav tako mu niso vrnili vplačanih obrokov za stanovanje niti ne z zakonom določenih 30 odstotkov vrednosti stanovanja, do katerega je imel stanovanjsko pravico, sporoča HMS. Decembra lani so družino Jozeta Bagole deložirali, nekaj dni kasneje pa so se v svoje stanovanje nasilno vselili, ker so bili na cesti. Podjetje Tehum je zahtevalo preložitve delozacije, da bi medtem Bagoli priskrbeli drugo stanovanje, vendar jim to ni uspelo. Tako je družina ponovno na cesti. (J. K.)

RAI 1

6.45	Jutranja odd. Unomattina, vmes (7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 9.30) dnevnik
9.30	Dnevnik in nan. Cose del' altro mondo, 10.00 dnevnik TG1
10.05	Film: Corri puma corri (pust., i. C. Walker), vmes (11.00) dnevnik
11.40	Variete: Vabilo k mizi - Tutti a tavola
12.25	Vreme in dnevnik
12.35	Nan.: Gospa v rumenem
13.30	Dnevnik
14.00	Dezelne volitve '95
14.15	Kviz: Sala giochi
15.00	Nan.: Pronto soccorso (i. F. Amendola)
15.45	Mladinski variete Solletico, risanke, nanizanke
17.30	Nan.: Zorro
18.00	Dnevnik
18.10	Zanimivosti iz vsakdana: Italia sera
18.50	Variete: Luna Park (vodi Rosanna Lambertucci)
19.35	Vreme, dnevnik in sport
20.40	Film: Fratelli e sorelle (dram., It. '92, i. F. Nero, P. Quattrini)
22.35	Dnevnik
22.45	Dezelne volitve '95
0.05	Dnevnik, vreme in snežne razmere
0.15	Dok. Videosapere
0.45	Aktualno: Sottovoce
1.00	Variete: Canzonissima

RAI 2

6.35	Dok.: V kraljestvu narave
7.00	Otroški variete
8.15	Nan.: Black Stallion
8.40	Nad.: Quando si ama
10.30	Aktualno: Vabilo k branju, 10.35 Lo sportello del cittadino, 10.55 Fra le righe
11.30	TG2 33, 11.45 dnevnik 2
12.00	Aktualno: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, gospodarstvo, dezelne volitve in vreme
14.00	Otroški variete: Quante storie ragazzi!, risanke
14.30	Nad.: Paradise Beach, 14.50 Santa Barbara
15.40	Aktualna odd.: Kronika v živo, vmes (15.45, 17.00) dnevnik
18.10	Sport in vreme
18.35	Sereno variabile
18.45	Nan.: Miami Vice
19.45	Dnevnik
20.25	Nogomet: Sampdoria-Arsenal (pokal pokalov, polfinale)
22.25	Posebna oddaja o evropskih nogometnih pokalih (finalne tekme)
23.30	Dezelne volitve '95
24.00	Dnevnik, pregled tiska
1.15	Film: Berlino Gerusalemme (dram., '90)

RAI 3

6.45	Oddaje Videosapere: Anglescina, Filozofija, dok., Latinsko-ameriški otroci, Prva pomoč, itd.
10.10	Fantastica Età, 11.05 Fantastica Mente, 11.50 Asino d'oro
12.00	Dnevnik in gospodarstvo
12.30	Znanstveni dnevnik
12.40	Dove sono i Pirenei?
14.00	Dezelne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
14.50	Dezelne volilne tribune
15.15	Sportno popoldne
16.30	Videosapere: Argo, 16.45 Parlato semplice, 17.45 Kultura News, 18.00 dok. Geo
18.30	Sport, Insieme, vreme, dnevnik, dezelne vesti
19.50	Dezelne volilne tribune
20.10	Blob. Di tutto di più
20.30	Aktualno: Dan v preturi
22.30	Dnevnik, dezelne vesti
22.55	50 let zgodovine italijanskega sporta, dnevnik
23.35	Zgodba neke godbe
0.35	Pregled tiska in vreme

RETE 4

7.40	Nan.: Tre cuori in affitto
8.00	Nad.: Manuela, 9.20 Catene d'amore
9.55	Teleprodaja, 10.10 nad. Guadalupe, 10.45 Febbre d'amore, 11.50 Rubi, 13.00 Cuore selvaggio, vmes (11.25, 13.30) dnevnik
14.00	Rubrika o lepoti
14.20	Nad.: Sentieri, 15.25 La donna del mistero 2
16.25	Aktualno: Agenzia matrimoniale, 17.10 Perdona mi, 18.00 Funari News, vmes (19.00) dnevnik
20.45	Film: Don Camillo e i giovani d'oggi (kom., It. '72, i. G. Moschin, L. Stander, C. André)
22.50	Film: Mai dire mai (krim., '83, i. S. Connery, K.M. Brandauer), vmes (23.30) dnevnik
1.40	Pregled tiska

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
9.00	Maurizio Costanzo Show
11.45	Aktualno: Forum
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.40	Nad.: Beautiful
14.20	Kviz: Complotto di famiglia (vodi A. Castagna)
16.00	Otroški variete: nanizanke in risanke
17.55	TG 5 Flash - Kratke vesti
18.00	Kviza: OK, il prezzo è giusto!, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5, vreme, 20.25 Striscia la notizia
20.40	Film: Caino & Caino (kom., It. '92, i. E. Montesano, A. Benvenuti)
22.50	Vecerni dnevnik TG 5
23.15	Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) dnevnik
1.30	Sgarbi quotidiani
2.00	Pregled tiska

ITALIA 1

6.30	Otroški variete
9.20	Nanizanke
11.25	Aktualno: Village
12.25	Odprti studio, Fatti e misfatti, 12.40 Sport studio
12.50	Otroški variete
14.00	Odprti studio
14.30	Varieteja: Smile, 14.35 Non è la RAI
16.30	Nan.: Highlander
17.30	Aktualno: Village
17.45	Nan.: Primi baci, 18.20 Baywatch
19.30	Odprti studio, vreme, 19.50 Sport studio
20.00	Variete: Karaoke
20.45	Nan.: Beverly Hills
22.35	Glasba: Take That
22.40	Film: Fuoco cammina con me (fant., '92, i. K. MacLachlan, S. Lee)
23.40	Aktualno: Fatti e misteri
1.00	Italija 1 sport, vmes vse o nogometnih pokalih
2.00	Sgarbi quotidiani

TELE 4

13.30	17.45, 19.30, 23.55 Dogodki in odmevi
20.30	Rioni alla ribalta, 22.45 La ragazza di Trieste

MONTECARLO

14.00	18.45, 20.25, 22.50, 0.20 Dnevnik, 13.30 Sport
14.10	Film: La maschera di Dimitrios (krim., '44)
19.30	The Lion Trophy Show
20.35	Film: Invaders ('86)
23.20	Variete: Tappeto volante

RAI 3

slovenski program

(poskusna oddaja)

20.30 Reportaža: Kraljica Krasa

SLOVENIJA 1

09.20	J. Ribicic: Nana, mala opica, 2/4 del
09.35	Remijeva jutra, EBU drama
10.00	4 x 4, o zivalih in ljudeh, ponovitev
10.45	Arhiv zemlje, ponovitev 11/14 dela am. plz serije
11.15	Po domače, ponovitev
13.00	Porocila
13.05	Oci kritike
16.00	C. Cookson: Hoja po zerjavici, ponovitev 3., zadnjega dela angleske drame
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Otroški program: Ziv zav
18.00	Regionalni studio Maribor
18.45	Stiri v vrsto, igrice
19.12	Risanka
19.30	TV dnevnik 2, vreme sport
20.05	Komisar Rex 3/15 del avstrijske nadaljevanke
21.05	Tednik
22.00	TV dnevnik 3, vreme, sport
22.20	Zarišce
22.40	Poslovna borza
23.00	Večen sanjač, 15/27 del ameriške nanizanke
00.00	Jalna, 15/16 del francosko-kanadske nadaljevanke

SLOVENIJA 2

13.00	Euronews
15.10	Kinoteka: Trije tujci, ameriski (cb) film
16.45	V vrtincu, ponovitev
17.30	Princ z Bel Aira, 2/24 del ameriške nanizanke
17.55	Jalna, 14/16 del francosko-kanadske nadaljevanke
18.45	Ze veste
19.05	Majhne skrivnosti velikih kuharskih mojstrov
19.15	Tok, tok, kontaktna oddaja za mladostnike
20.05	Vecerni gost: Janez Menart
21.05	Umetniški večer: Vrhunci Montparnassa: Daniel Henri Kahnweiler, 11. del francoske dokum. nadaljevanke
22.15	Oci kritike
23.15	Stoletnici filma naproti
23.15	Kiklus Wernerja Herzoga: Vampir Nosferatu, nemsko-francoski film

KANAL A

10.15	Luc svetlobe, ponovitev
11.05	Tropska vročica, ponovitev
11.55	A-shop, Spot tedna, CMT
16.05	Spot tedna, A-shop
16.15	Dance session, ponovitev
16.55	Zadeto, ponovitev
18.00	Magnetoskop, glasba
18.45	A-shop
19.00	Porocila
19.05	Risanka
19.10	Luc svetlobe, 408. del
20.00	Pred poroto, 39. del
20.25	Porocila
20.30	JFK, 2. del ameriške drame
22.05	Kino, kino, kino
22.55	Magnetoskop, ponovitev
23.40	Spot tedna, A-shop, CMT

Koper

16.00	Euronews
16.15	»Bersaglio«, ponovitev
17.15	Leteci zdravniki, nani- zanka
18.00	Slovenski program Gradovi, dokumentarna oddaja
18.30	Zamejski portreti
18.45	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.30	Euronews
20.30	»Meridiani« - aktualna tema
21.30	Odprte strani, oddajo pri- pravlja Rosanna Giuricin
21.50	Stanje stvari - kultura, oddajo pripravlja Natasa Melon
22.15	TV dnevnik
22.30	Slovenski program: Karaoke - dobra volja je najbolja, zabavno-glasbe- na oddaja

Avstrija 1

09.00	Umor, je napisala
09.45	Knight Rider, ponovitev
10.30	Vesoljska ladja Enterprise
11.20	Cuvaj v trgovini, ameriska komedija
13.00	Otroški program
15.35	Vesoljska ladja Enterprise
	Ime mi je Nomad
16.25	Knight Rider
	Mestece, ki živi nevarno
17.10	Strašno prijazna družina
	Kviz
17.35	Nas hrupni dom
	V Evropo in nazaj
18.05	Wolffov revir
	Bogati zigolo
19.00	Pri Huxtablovih
19.30	Cas v sliki, kultura
19.55	Pogledi od strani
20.15	Najdaljši dan, ameriški vojni film, 1962
	Kuharski mojstri
23.00	NYDP Blue, 7. del ameriske serije
	Volkodlak Lou
23.50	Cas v sliki
23.55	Clovekova strast - življenje za ljubezen, španski film, 1989
	Igrajo: Maud Adams, Ramon Sheen, Anthony Quinn in drugi
	Režija: Jose Antonio de la Loma
01.25	Strašno prijazna družina
01.50	Vsak dan s Schiejokom
02.50	Dobrodošli v Avstriji
04.00	Vojna svetov, ameriški film, 1953

Avstrija 2

09.05	Vsak dan s Schiejokom, ponovitev
10.05	Dezela planin, ponovitev
11.55	Akti X
12.00	Nogomet - liga prvakov
13.00	Cas v sliki
13.10	Porocilo, ponovitev
14.00	Zemlja in ljudje, pon.
14.25	Moc strasti
	Iscem: Ljubezen
15.10	Umor, je napisala
	Prekletstvo zlata
16.00	Vsak dan s Schiejokom
17.00	Cas v sliki
17.05	Dobrodošli v Avstriji
19.00	Zvezna dezela danes
19.30	Cas v sliki, kultura
19.55	Sport
20.15	Kjer je veselo
21.10	Vera, talkshow z Vero Russwurm
22.00	Cas v sliki2
22.30	Siling
23.00	Drzavljanska vojna v Alziriji
23.50	Pogum obupa: Nizkotnost in upor v koncentracijskih taboriscih
01.20	Video noc

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 18.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Dobrodošli; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Osmrtnice in obvestila; 14.30 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Studio ob 17-ih; 19.30 Obvestila; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Četrtek večer; 21.05 Literarni večer; 22.30 Informativna oddaja v tujih jezikih; 22.40 Stari gramofon; 23.05 Literarni nokturmo.

Slovenija 2

5.00, 6.30, 7.30, 8.00, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Kronika; 8.00 Poslovne zanimivosti; 8.40 Prireditve; 11.15 Izjava tedna; 12.00 Opoldne; 13.00 Danes do 13-ih; 14.00 Kulturne drobtinice; 17.30 Obvestila; 17.00 Stergo ergo; 17.50 Šport; 18.00 Vroč stol; 19.30 Jazz; 21.00 Proti etru; Mala nočna filmska.

Slovenija 3

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.05 Glasbena matineja; 10.05 Komedija; 13.05 Mehurčki; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 O jeziku; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Operni umetniki; 17.00 Glasbena umetnost; 18.05 Svetovna reportaža; 18.25 Komorni koncert; 19.30 Zborovska glasba; 20.00 Iz arhiva simfonikov RTVS; 22.05 Logos; 23.00 Izbrali smo; 23.55 Lirični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.00 Glasba in koledar; 6.30 Jutranjlik in osmrtnice; 7.00 Kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.40 OKC obveščajo; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.15 Vsak dan je dober dan; 8.45 Servisne informacije, prireditve; 9.45 Od otroštva do mladosti; 11.15 Hladno-toplo vroče; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Daj, povej... kontaktna odd.; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.45 Informativni servis; 17.15 Poročilo iz borze; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Glasbena kronika MV; 19.00 Dnevnik; 19.30 Večerni pr. MV; 22.30-23.15 Četrtek koncert.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 8.05 Horoskop; 8.40 Telefonski kviz; 9.00 Pred naše mikrofone; 9.50 Izbirali ste; 10.00 Pregled tiska; 10.05 E. Galletti; 10.35 Souvenir d'Italy; 11.00 Kulturna odd.; 11.30 Aktualnosti; 12.00 Ballo è bello; 13.00 Glasba po željah; 14.50 Single tedna; 15.00 The music bus; 16.00 Modri val; 18.45 Jazz; 20.00 Prenos RMI.

R. Glas Ljubljane

5.15, 8.15, 10.15, 13.15, 14.15, 17.15, 18.15, 19.15 Novice; 7.35 Vreme; 8.15 Napoved; 9.30 Kam danes; 11.00 Anketa; 12.00 BBC Novice; 14.05 Pasji radio; 15.15 RGL komentira in obvešča; 15.45 Avtomarket; 16.10 Cankarjev dom se predstavi; 19.15 Aktualna tema; 19.25 Vreme; 20.00 Poslovni radio; 2.00 Sat.

Radio Kranj

9.00, 14.00, 18.00 Gorenjska včeraj, danes, jutri; 5.30 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 9.20 Tema; 10.40 Informacije, zaposlovanje; 11.20 Kdo bo koga; 12.30 Osmrtnice, zahvale; 13.00 Pesem tedna; 14.30 Planinsko športni kotiček; 15.30 Dogodki in odmevi; 18.20 Music machine; 19.30-24.00 Študentski pr. RK.

Radio Maribor

6.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, Poročila; 17.00, 19.00 Dnevnik; 6.05 Kmetijski nasveti; 6.15 Horoskop; 7.00 Kronika; 7.15 Dobro jutro; 9.05 Štajerske miniature; 10.05 Delavnica znancev; 11.45 Infoservis; 12.10 Mali oglasi; 13.05 Pod Pekrsko gorco; 13.10 Čas je za...; 14.00 Osmrtnice, obvestila; 15.10 Kmetijski nasveti; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Poslušajte; 17.30 Osmrtnice, obvestila; 17.45 Prleški berlujak; 18.00 Pokličite 101 555; 19.30 Mladi glasbeniki pred mikrofonom; 20.00 Kulturno-umetniški progr.; 22.00 Zrcalo dneva.

Radio Študent

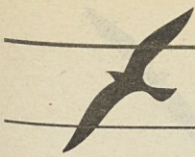
11.00 Prevzetni klop; 12.00 Komu zvoni?; 14.00 OF; 15.00 Recenzije & Napovedi (kinotečni filmi); 15.30 Kaj pa univerza?; 17.00 Joculator; 18.00 Borzni parket; 19.00 TB; Gary Lucas; 22.00 Vaš izštekani DJ Jure; Ali En!!!; 24.00 Institut Egon March predstavlja.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik, 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in Pravilnica; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Zdravje v naših rokah; 8.40 Slov. lahka glasba; 9.15 Odprta knjiga: Čar indijskega juga (prip. Mira Sardoč, 1. nad.); 10.30 Intermez-zo; 11.45 Okrogla miza; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Kulturne diagonale; 15.00 Potpuri; 15.30 Mladi val; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; APZ Tone Tomšič; 18.00 Dopisnice z najbližjega vzhoda; 18.30 Kantavtorji in sansoneji; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja; 15.00 Rok z Vami;

GLEDALIŠČA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 176 72 28
V soboto, 22. aprila, ob 20. uri in v nedeljo, 23. aprila, ob 19. uri: B. Slade - OB LETU OSOREJ (SD).

SNG DRAMA, tel.: 061/ 221-511

V soboto, 22. aprila, ob 19.30: W. Allen - ZAIGRAJ SE ENKRAT, SAM, za izven.

MALA DRAMA, tel.: 061/ 221-511

Danes, 20. aprila, ob 20. uri: V. Möderndorfer - HAMLET IN OFELIJA, za izven. V petek, 21. aprila, ob 20. uri: F. Boyer - ALI BOG LAJA?, za izven.
V soboto, 22. aprila, ob 20. uri: A. Nicolaj - PRVA KLASA, za izven.

SNG OPERA IN BALET, tel.: 061/ 331-950

V petek, 21. aprila, ob 16. uri: L. Minkus - DON KIHOT, za izven.

Don Kihot

V soboto, 22. aprila, ob 19. uri: G. Donizetti - LJUBEZENSKI NAPOJ, za red sobota in izven.

MGL, tel.: 061/ 210-852

Danes, 20. aprila, ob 19.30: F. G. Lorca - YERMA, za abonma red B. V petek, 21. aprila, ob 19.30: J. G. dber - NA SMUCISCU, za izven.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Kulturni dom

Danes, 20. t.m., ob 20.30 - Akademija ob 50-letnici obnovitve slovenskega solstva na Trzaskem. Nastopajo solski godalni orkester GM M. Kogoj, nonet in plesna skupina Pedagoskega liceja A.M. Slovšek, združeni zbor slovenskih visješolcev.

Jutri, 21. t. m., ob 20.30 krstna uprizoritev igre Sergeja Verca »Samomor kitov«. Režija Mario Ursič.

Gledališce Rossetti

Teatro Stabile in Krozek Assic. Generali v sodelovanju z Ljudsko univerzo vabita jutri ob 18.00 na popoldan posvečen spominu Franca Veglianija.

Od 11. do 13. maja nastop Giorgia Gaberja v »E pensare che c'era il pensiero«. Izven abonmaja. Predprodaja vstopnic pri blagajni gledališca Rossetti.

KOROŠKA

CELOVEC

Südbahngürtel 24 - Klegenfurter ensemble SPZ, : jutri, 21. t. m., ob 20. uri Janko Mes-sner »XY ungelöst«, monodrama. Igra Mar-rijan Hinteregger (v nemščini). Ponovitev v soboto, 22. t.m.

TINJE

Dom: Danes, 20. t. m., ob 18. uri jezikovni pogovori; ob 18.30 seminar »Obvesčanje javnosti v moji fari«.

RAZNE PRIREDITVE
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 222-815
Danes, 20. aprila, ob 19. uri: predavanje TINE HRI-BARJA - Creatio ex nihilo.

Od 20. do 26. aprila, ob 20. uri: SPI Z MANO/SLE-EP WITH ME. Neodvisni ameriški, nakladaski, komični, romantični film. Slovenski podnapisi.

DRUSTVO SLOVENSКИH PISATELJEV, Tomsiceva 12

Danes, 20. aprila, ob 20. uri: literarni večer in po-govor z MILO KACICEVO. S pesnico in igralko se bo pogovarjal Tone Partljic.

GALERIJA KAPELICA, Kersnikova 4
V petek, 21. aprila, ob 21. uri: plesno-gledališki dogo-dek TELO avtorja Nebojše Ivanovića. Ponovitve: v so-boto, 22., in v nedeljo, 23. aprila, ob 21. uri.

LGL, tel.: 061/ 314-962

V petek, 21., in v soboto, 22. aprila, ob 20. uri: večer poezije LILI NOVY, za izven.

KUD FRANCE PRESEREN, tel.: 061/ 332-288

V petek, 21. aprila, ob 17. uri: podelitev nagrad in pri-znanj za najboljši prvomajski grafit.
Za osvežitev spomina, najboljši lanski grafit je bil- Pr-

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

GORICA

Kulturni dom

V soboto, 22. t. m., ob 20.30 srečanje mladih

LGL, tel.: 061/ 314-962

VELIKI ODER

V soboto, 22. aprila, ob 11. in 17. uri: F. Milčinski - GOSPOD IN HRUSKA, za izven. Gostuje lutkovna skupina OS Golar iz Skofja Loke.

KULTURNICA, Zidovska steza 1

Danes 20. aprila, ob 17. uri: B. Bojetu - GREMO K BABICI, za izven.

LUTKOVNO GLEDALIŠČE JOZE PENGOV
Danes, 20. aprila, ob 17. uri: Z. Florian - JAZBE-CAR TOBI v izvedbi otroške skupine Lutkovnega gledališča Joze Pengov, premiera.

KUD FRANCETA PRESERNA, tel.: 061/ 332-288

Danes, 20. aprila, ob 20. uri: Zijah A. Sokolović - GLUMAC... JE GLUMAC... JE GLUMAC. Predstava bo se v petek, 21. aprila, ob isti uri. V nedeljo, 23. aprila, ob 20. uri: predstava DODI MAKAR SEBI, AKO NEMAS KOME DRUGOM v izvedbi gledališke skupine NEPOPRAVLJIVI OPTIMISTI, premiera.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE, tel.: 061/ 312-860

V petek, 21. aprila, ob 19.30: D. Jovanović - ZIVLJE-NJE PODEZELSKIH PLEJBOJEV, za abonma red A in izven. V soboto, 22. aprila, ob 19.30: J. Graham - TE-ZAVE S HRBTENICO, za izven.

ZAVOD SV. STANISLAVA, Stula 23

V petek, 21. aprila, ob 11. uri: G. C. Menottija - ME-DIJ, za GMS in izven. Zadnjic!

CELJE

SLG, tel.: 063/ 25-332

V petek, 21. aprila, ob 10. uri: W. Shakespeare - BE-NEŠKI TRGOVEC, in ob 19. uri, za abonma student-ski večerni in izven.

KRANJ

PGK, tel.: 064/ 222-681

Danes, 20. aprila, ob 19.30 uri: V. Möderndorfer - TRANSVESTITSKA SVATBA, za abonma centrek in izven. Predstava bo se v petek, 21. aprila, ob isti uri, za izven.

MARIBOR

SNG OPERA IN BALET, tel.: 062/ 221-206

Danes, 20. aprila, ob 19.30: Velika dvorana Doni-zetti: LUCIA DI LAMMERMOOR, za abonente in izven.

LGM, tel.: 062/ 26-748

V nedeljo, 23. aprila, ob 11. uri: Jozica Roš - UGAN-KE, ZANKE...?

NOVA GORICA

PDG, tel.: 065/ 25-326

Danes, 20. aprila, ob 20. uri: E. Ionesco - PLESA-STA PEVKA, DELIRIJ V DVOJE, premiera. Predsta-va bo se v petek, 21. aprila, ob isti uri, za abonma pe-tek in izven.

V teku je predprodaja vstopnic za predstavi »La frontiera« (predstava 4V) in »Otello« (predstava 10A). Urnik blagajne gledališca: 8.30-14.30 in 16.00-19.00 ob delavnikih (tel. 54331) in pri blagajni v Pasazi Protti (tel. 630063): 8.30-12.30 in 16.00-19.00.
Gledališce Cristallo - La Contrada
V soboto, 22. t.m., ob 20.30 gostovanje gleda-liske skupine Plexus T. iz Rima z delom Cli-va Extona »Twist«. Režija Ennio Coltorti.
Nastopata Marco Columbro in Lauretta Ma-siero in Mariangela D'Abbraccio.

TRŽIČ

Obcinsko gledališce

V sredo, 26. t. m., ob 20.30 koncert »Purcell in »The Ale House«. Nastopa ansambel Oro Cantione Antiqua iz Londona.

Cerkev della Marcelliana: v sredo, 3. maja, ob 20.30 koncert orglarja Klementa Schnorjja.

BILČOVŠ

Avla ljudske sole: v soboto, 22. t.m., ob 20.00 - Mednarodno zborovsko srečanje.

BELJAK

Hotel Post: V nedeljo, 23. t.m., ob 20.0 - Lite-rarna matineja z Augustom Walzlom.

vega ne pozabiš nikoli. Maja.

V soboto, 22. aprila, ob 17. uri: na otroškem ZIV ZA-VU bo nastopila MATEJA KLEZNIK ter klovna BUF-FETO. Otroci pa bodo lahko sodelovali tudi v kipa-rski delavnici, ki jo bo vodila RENE RUSJAN.

KAMNIK

SS RUDOLFA MAISTRA, Novi trg 41

Danes, 20. aprila, od 9. do 12. ure: delavnice SOCI-LO GIJA IN KULTURA se bodo udeležili SLAV-KO GABER, JANEZ PERSIC, ZMAGO SMITEK, ANDREJA BARLE in BOJAN CAS.

KOČEVJE

MUZEJ KOČEVJE, Prešernova 11

V petek, 21. aprila, ob 18. uri: predstavitev raziskoval-me naloge SOLSTVO NA SLOVENSKEM. Nalogo bo-do predstavili učenci OS Zbora odposlancev Kočevje.

KRANJ

KD STRAZISCE

V petek, 21. aprila, ob 19. uri: klepet in obujanje spo-minov ob več kot 30 let neprekinjenega delovanja fol-klorne skupine SAVA KRANJ.

»Gramigna - festa dell'erba matta« - glas-bena, filmska in gledališka predstava. Priredi-telj Goriziagiovane Film in Kinoateljje.

GLASBA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 222-815

Danes, 20., in v petek, 21. aprila, ob 19.30: koncert ORKESTRA SLOVENSKE FILHAR-MONIJE, za modri I in II.

KLUB CD, tel.: 061/ 176 72 28

V soboto, 22. aprila, ob 21. uri: koncert skupi-ne SUKAR.

SLOVENSKA FILHARMONIJA

Danes, 20. aprila, ob 19.30: komorni koncert ALENKE ŽUPAN (flavta) ter klavirskega dua MASE POLJANEC in MARKA HRIBER-NIKA.

GALERIJA KAPELCA, tel.: 061/ 131 70 10

Danes, 20. aprila, ob 20.30: koncert godal-

nega kvarteta ENZO FABIANI.

LJUBLJANSKA STOLNICA

Danes, 20. aprila, ob 20. uri: orgelski kon-cert ANGELE TOMANIC.

KUD FRANCE PRESEREN,

tel.: 061/ 332-288

V petek, 21. aprila, ob 23. uri: nastopa orkester MANDOLINA.

CAFE TEATER, tel.: 061/ 216-390

Danes, 20. aprila, ob 22. uri: EVERGREEN SESSION VOL. 2.

ILJSKA BISTRICA

MKNZ

V petek, 21. aprila, koncert skupine LET 3.

NOVA GORICA

KD NOVA GORICA

V petek, 21. aprila, ob 20.30: dobrodelni koncert SIJAVUSA GADZIJEVA.

VRHNIKA

CANKARJEV DOM

V nedeljo, 23. aprila, ob 20. uri: dobrodelni koncert za pomoč duševno prizadetim otro-kom. Nastopajo: CUKI, NEW SWING QUARTET, IVAN HUDUIK, OBVEZNA SMER, OTROŠKI PEVSKI ZBOR PINOC-HIO, VRHNIŠKA GODBA NA PIHALA, MI-SA MOLK in BORIS KOPITAR.

GLASBA
FJK

TRST

Glasbena matica - Koncert-na abonmajska sezona 1994/95

Stolnica sv. Justa: Jutri, 21. t. m., ob 20.30 zadnji, 8. abon-majski koncert: Nastopil bo Giancarlo Parodi (orgle). Na programu Viozzi, Zardini, Mascagni in Sofianopulo.

Gledališce Verdi - Dvorana

Tropicovich

Opera in baletna sezona 1994-95

Danes, 20. t.m., ob 20.00 (red H) ponovitev predstave C.W. Gluck »Orfeo ed Euridice«. Dirigent Peter Maag. Ponovitve predstave: v soboto, 22. t.m., ob 17.00 (red S) in v nedeljo 23. t.m., ob 16.00 (red G).

Prodaja vstopnic in rezerva-cije pri blagajni dvorane Tropicovich (urnik: 9-12/16-19 - zaprto ob ponedeljkih)

Pivnica Forst Europa

Danes, 20. t. m., ob 21. uri polfinalne festivala trzasko narečne popevke. Nastopal bo tudi ansambel »Billows '85«. Zaključni večer bo 4. maja.

BBC Club (Ul. Donota 4)

Jutri, 21. t. m., ob 21. uri koncert ljubljanskega har-monikarja Bratka Bibica. Spremljala ga bosta violini-st-klarinetist Bogo Pecnikar in basist Nino De Gleria.

Ginnastica Triestina

Jutri, 21. t. m., ob 21. uri do-brodelni koncert za Center za rakasta obolenja. Nastopi-la bosta Trzaski komorni orkester in Serenade Ensam-ble.

GORICA

Kulturni dom

Koncertna sezona M. R. Li-pizer: jutri, 21. t. m., ob 20.30 koncert pianista Ro-berta Metro.

V petek, 28. t. m., ob 20.30 zborovski koncert ob 50-let-nici osvoboditve. Prireja ZSKD.

SCGV E. Komel - Koncertna sezona 1994/95: v sredo, 3. maja, ob 20.30 koncertni re-cital Igorja Lazka. Na progra-mu Rachmaninov, De Falla in Bartok.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Palaca Costanzi: do 30.4. je na ogled razstava »Slovenska kultura v Trstu«. Urnik: od 10.00 do 12.30 in od 16.00 do 19.30.

Galerija Rettori Tribbio: razstavlja slikar Otta-vio Bomben.

Art Light Hall: do 29. t.m. razstavlja slikar Pie-ro Marcucci. Urniku: vsak dan od 18.00 do 20.00 razen ponedeljkov in praznikov.

Galerija Cartesius: se danes, 20. t. m., raz-stavlja slikar in kipar Ugo Carrà.

Galerija Torbandena: do 30. t. m. je na ogled razstava slikarja Eda Murtica.

Art Gallery: do 29. t.m. razstavljajo slikarji Ni-lo Cabai, Marino Cassetti, Pietro Girotto in El-vio Zorzenon.

Studio PHI- Ul. S. Michele 8/1 : v soboto, 22. t.m., ob 18.00 odprtje razstave slikarke Oriette Bussi z naslovom »Natura ...ispirazione«.

Sedež letovisarske ustanove (Ul. S. Nicolò 20 - 3. nad): jutri, 21. t. m., ob 18. uri otvoritev razstave A. Famà, O. Siaussa, C. Sivinija in E. Steidlerja.

Gledališce Miela: Na ogled je razstava foto-grfskih maxi povecav »Jeruzalem iz višine«,

ki je odprta do ogled se danes, 20. t.m., s sle-decim urnikom: od 11.00 do 13.00 in od 17.00-19.00.

REPEN - Kraska hisa: Do 28. maja bo ob nedeljah in praznikih na ogled razstava narodnih nos.

RICMANJE - Baragov dom: Na ogled sta raz-stavi »Spomeniki pisane besede v Ricmanjih« in »Prispevki sodobnih slovenskih umet-nikov« ob 800-letnici sv. Klare. Urnik: ob de-lavnikih 9-12, 15-18.

Galerija Katoliške knjigarne: do konca aprila razstavlja Janez Kovacica.

KOROŠKA

TINJE

Na ogled so dela Garya Bukovnika iz New Yorka.

SMIHEL NAD PLIBERKOM

Tovarna Knecht: na ogled je razstava Helmuta Blazeja.

BELJAK

Galerija Freihausgasse: razstava del Marjetice Potrc, risb Marca Pogacnika in skulptur Egona Ubina.

MENJALNIŠKI TEČAJI

20. aprila 1995

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A banka Ljubljana*	80,30	81,30	11,29	11,55	6,50	6,89
A banka Koper*	80,20	81,30	11,25	11,56	6,47	6,87
A banka Nova Gorica*	80,65	81,45	11,31	11,57	6,50	6,87
Banka Celje d.d., t: 063/431-459*	80,50	81,50	11,30	11,60	6,45	6,90
Banka Noricum d.d., t: 133-40-55	80,10	81,00	11,30	11,55	6,40	6,80
Banka Vipava NG, t: 065/ 28-511*	80,92	81,45	11,20	11,62	6,51	6,68
Bund Ljubljana, t: 18-51-318**	80,60	81,20	11,20	11,50	6,50	6,90
Come 2 us Tel: 061/ 15-92-635, od 8-15, sob od 9-12	80,50	81,90	11,35	11,45	6,40	6,67
Creditanstalt d. d.	80,30	81,40	11,30	11,60	6,30	6,90
Hida, od 7-19, sob od 7-14**	80,86	80,90	11,42	11,44	6,58	6,60
Ilirika Ljubljana, t: 12-51-095	80,60	80,65	11,38	11,40	6,58	6,62
Kompas Hertz Celje Tel: 063/ 26-515, od 7-19, sob od 7-15	80,60	81,00	11,34	11,45	6,35	6,60
Kompas Hertz Velenje Tel: 063/ 855-552, od 7-15, sob od 7-13	80,60	81,00	11,34	11,45	6,35	6,60
Kompas Hertz Idrija Tel: 065/ 71-700, od 7-15, sob od 7-15	80,60	81,00	11,34	11,45	6,35	6,60
Kompas Hertz Tolmin Tel: 065/ 81-707, od 7-15, sob od 7-15	80,60	81,00	11,34	11,45	6,35	6,60
Kompas Hertz Bled Tel: 064/ 741-519, od 8-12, 17-19, sob od 7-16	80,60	81,00	11,34	11,45	6,35	6,60
Kompas Hertz Nova Gorica Tel: 065/ 28-711, od 7-19, sob od 7-19	80,60	81,00	11,34	11,45	6,35	6,60
Kompas Hertz Maribor Tel: 062/ 225-252, od 7-19, sob od 7-13	80,60	81,00	11,34	11,45	6,35	6,60
Nova kreditna banka Maribor d.d.**	80,04	81,50	11,30	11,60	6,35	6,95
Lemo Šempeter, t: 065/ 32-250**	80,45	81,35	11,35	11,55	6,51	6,66
Ljudska banka d.d. LJ, t: 13-11-009	80,50	81,20	11,30	11,49	6,45	6,90
Poštna banka Slovenije	79,00	81,90	10,72	11,40	5,97	6,70
Publikum Ljubljana, t: 312-570**	80,86	80,89	11,45	11,47	6,62	6,64
Publikum Piran, t: 066/ 73-269**	80,35	80,70	11,32	11,42	6,65	6,60
Publikum Celje, t: 063/ 441-405**	80,70	81,00	11,40	11,49	6,50	6,80
Publikum Maribor, t: 062/ 222-675**	80,70	80,95	11,43	11,45	6,50	6,90
Publikum Šentilj, t: 062/ 651-355**	79,80	81,45	11,20	11,56	6,40	7,00
Publikum Tolmin, t: 065/ 82-180**	80,91	81,09	11,36	11,48	6,60	6,65
Publikum NM, t: 068/ 322-490**	80,40	80,84	11,30	11,50	6,55	6,80
Publikum Žalec, t: 063/ 715-114**	80,50	81,20	11,30	11,50	6,20	7,00
Publikum Šentjur/CE, t: 063/ 743-174**	80,30	81,10	11,40	11,50	6,20	6,90
Publikum Kamnik, t: 061/832-914**	80,55	81,05	11,35	11,55	6,55	6,80
Publikum Trebnje, t: 068/ 45-670**	-	-	-	-	-	-
Publikum Sevnica, t: 0608/ 82-822**	-	-	-	-	-	-
Publikum Mozirje, t: 063/ 831-842**	80,55	81,45	11,26	11,54	6,40	6,80
SKB d.d.,***	80,20	81,35	10,60	11,65	6,30	6,70
SHP Kranj, t: 064/331-741**	80,70	80,90	11,40	11,46	6,50	6,80
SZKB d.d. Ljubljana**	80,65	81,19	11,34	11,53	6,50	6,82
UBK Ljubljana, t: 061/444-358*	80,50	81,40	11,32	11,57	6,45	6,90
Upimo Ljubljana, t: 212-073**	80,84	80,89	11,43	11,45	6,54	6,59

Tečaji na dan 13. 4. 1995. * Tečaji na dan 18. 4. 1995. : * *

Tečaji po poslovnih enotah SKB banke d.d. so lahko različni:***

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

19. APRIL 1995

država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pilberk	8,30	8,90
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	8,60	9,00
Avstrija	Posojilnica Borovlje	8,50	9,00
Avstrija	Posojilnica Šenjakob	8,60	9,20
Avstrija	Posojilnica Ločilo	8,50	9,10
Italija	Kmečka banka Gorica	14,50	15,30
Italija	Tržaška kreditna banka	14,00	15,00

FRANKFURTSKI DEVIZNI TRG

14. MAREC 1995

v DEM			
valuta	nakupni	srednji	prodajni
ameriški dolar	-	1.4098	-
francoski frank	-	28.0770	-
nizozemski gulden	-	89.1430	-
belgijski frank	-	4.8360	-
španska peseta	-	1.0907	-
danska krona	-	24.8600	-
kanadski dolar	-	0.9945	-
japonski jen	-	1.5464	-
švicarski frank	-	20.0700	-
avstrijski šiling	-	14.2070	-
italijanska lira	-	0.8365	-
švedska krona	-	19.4450	-

ABANKA D.D. LJUBLJANA

Nakup in prodaja deviz podjetjem na dan 20. 4. 95

Nakupni Prodajni

1. REDNI tečaj za DEM 81,21 81,48
2. Banka nudi podjetjem tudi možnost TERMINKEGA nakupa deviz za tolare.

Podrobnejše informacije: tel. 17-18-452, 302-326 in 302-315

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 075 z dne 19. 4. 1995 - Tečaji veljajo od 20. 4. 1995 od 00.00 ure dalje

				ZA DEVIZE		
država	šifra	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	81,6976	81,9434	82,1892
Avstrija	040	šiling	100	1154,4475	1157,9213	1161,3951
Belgija	056	frank	100	394,9832	396,1717	397,3602
Kanada	124	dolar	1	80,6619	80,9046	81,1473
Danska	208	krona	100	2058,9489	2065,1443	2071,3397
Finska	246	marka	100	2616,4337	2624,3066	2632,1795
Francija	250	frank	100	2295,8982	2302,8066	2309,7150
Nemčija	280	marka	100	8123,0476	8147,4901	8171,9326
Grčija	300	grd	100	—	49,9278	50,0776
Irska	372	funt	1	—	183,9296	184,4814
Italija	380	lira	100	6,4887	6,5082	6,5277
Rep. Hrvaška	385	hrv. kuna	100	—	2240,0000	—
Japonska	392	jen	100	136,0042	136,4134	136,8226
Nizozemska	528	gulden	100	7255,3437	7277,1752	7299,0067
Norveška	578	krona	100	1802,5043	1807,9281	1813,3519
Portugalska	620	escudo	100	76,7466	76,9775	77,2084
Švedska	752	krona	100	1515,7607	1520,3217	1524,8827
Švica	756	frank	100	9838,2291	9867,8326	9897,4361
Velika Britanija	826	funt sterling	1	178,5771	179,1144	179,6517
ZDA	840	dolar	1	110,6359	110,9688	111,3017
Evropska unija	955	ECU	1	148,6274	149,0746	149,5218
Španija	995	peseta	100	89,7515	90,0216	90,2917

Opomba: Tečaj HRK se uporablja za izkazovanje rezultatov poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 19. 4. 1995

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)		
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 12. 5. 1995:					1.500.000	830.338	812.240
22		110,711%	108,2987%	109,5052%	150.000	83,034	81,224
							164,258

Tečajnica borznega trga

št.: 73

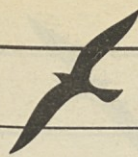
Datum: 19. 4. 1995

Vrednost. papir	obr. m. div.	ex kupon št. dat. (3)	enotni tečaj	% sprem.	datum	povpraš.	ponudba	Max.	Min.	pro. v 1000 SIT
BORZNA KOTACIJA A - Redne delnice										
LEKX	796	(4.5.93)	11.500		18.4.	11.350	11.500			
PRB	1.000	(6.6.94)	13.402	1,48	19.4.	12.830	13.300	13.800	12.850	8.390
SAL	500	(7/29.8.94)	20.130	1,30	19.4.	20.100	20.400	20.590	20.100	11.676
SKBR	458	(16.5.94)	32.273	2,11	19.4.	31.180	31.900	33.150	31.170	7.616
BORZNA KOTACIJA A - Obveznice										
RSO1	8,0	4(31.12.94)	98,7	,55	19.4.	98,2	99,0	99,0	98,5	6.402
RSO2	9,5	8(1.10.94)	103,7	,14	19.4.	103,0	103,6	103,7	103,4	24.604
RSO6	5,0	3(30.11.94)	83,9	,12	19.4.	84,6	84,0	84,0	84,0	9.864
RS11	7,0	4(15.1.95)	90,0		7.4.	83,0	90,0			
RS11D	8,0	4(31.12.94)	97,1	1,66	19.4.	95,9	97,3	97,3	96,5	472
RS12D	9,5	8(1.10.94)	101,5	,39	19.4.	101,5	101,5	101,5	101,5	
SKB1	10,0	4(1.11.94)	95,0	1,06	19.4.	99,5	96,5	96,0	96,0	140.604
BORZNA KOTACIJA B - Redne delnice										
BTBR			11.000	,18	19.4.	11.510	11.750	11.000	11.000	6.380
DAD	10.000	(1.6.94)	114.913	1,36	19.4.	114.000	114.600	118.000	113.650	5.056
FMD		(8)	13.603	1,71	19.4.	13.000	14.400	13.900	13.010	204
GPCR			18.360	10,00	19.4.	20.380	18.360	18.360		18
HMER			15.300		14.4.	14.500	15.500			
MKZ	218	(30.3.93)	9.071	,32	19.4.	8.920	9.080	9.320	9.010	2.730
NIKR	4.000	(8/10.6.94)	3.721	2,36	19.4.	3.640	3.790	3.790	3.610	1.198
TCRT		(5)								
BORZNA KOTACIJA B - Obveznice										
LEK12,0	4,0	(1.11.94)	97,5		13.5.	95,5				
OZG	11,0	4(1.1.95)	92,0		5.4.	91,0	92,4			
PCE	12,0	6(1.12.94)	99,0	,51	19.4.	98,2		99,0		950
PLJ	12,0	7(1.1.95)								
PGO	10,0	1(1.6.94)	96,0	,05	19.4.	94,1	96,0	96,0		314
RSCS1	10,0	4(1.6.94)	82,6		14.4.		81,0			

Tečajnica izvenborznega trga

ST. 73/95 - 19. 4. 1995

Vrednost. papir	obr. m. div.	ex kupon št. dat. (3)	enotni tečaj	% sprem.	datum	povpraš.	ponudba	Max.	Min.	pro. v 1000 SIT
ODPRTI TRG C - Redne delnice										
GEAR			4.000A	50,00	19.4.	1.500	4.390	4.000	4.000	248
GRDO	119	(8.3.94)	32.500		31.3.	210,0	7.000			
HBRO			3.990		18.4.	1.011	3.200			
INTR			3.520		19.4.	3.420	3.520	3.520	3.520	70
RORO			17.500		30.3.	10.100	17.500			
RCSR			186,8	9,89	19.4.	156,0	194,0	200,0	145,0	686
ODPRTI TRG C - Prednostne delnice										
HBPO			3.042	13,09	19.4.	3.041	3.150	3.042	3.041	70
OKBPI						3.300				
KRPP			30.000		18.4.	24.000	32.000			
UBKC			5.200		14.4.	4.000	5.650			
ODPRTI TRG C - Obveznice										
GORO	10,0	9(15.1.95)	98,1	0,65	19.4.	97,2	104,0	98,1	98,0	783
LOK	10,0	(1.10.94)	84,2	0,71A	19.4.	84,1	94,9	94,2	84,2	311
MLJO	10,0	(1.8.94)	84,0		19.4.	93,7	96,0	94,0	94,0	275
OSMO	10,0	(1.10.94)	84,0		5.4.	80,0	92,4			
OLSO	10,0	81.9.94)	86,5		18.4.	85,7	86,8			
NNM	11,0	(1.8.94)	90,2	39	19.4.	90,1	91,5	90,2	90,1	1.268
OPO	10,0	6(1.2.95)	86,1		13.4.	85,0	90,0			
UBKK	8,50	2(15.4.95)	80,0		15. 3.	25,0				
NPIO	10,0	(1.10.94)	98,5		30. 1.	92,1				

NOGOMET / POLFINALE V EVROPSKI LIGI PRVAKOV

Ajax in Milan po napovedih izločila Bayern in Paris SG

V Amsterdamu strelci razpoloženi - V Milanu odločil Savičević

MILAN, AMSTERDAM - Nogometasi Milana in Ajaxa iz Amsterdama se bodo 24. maja na Dunaju pomerili za naslov evropskega klubskega prvaka. Milan je včeraj tudi drugič (prva tekma v Parizu se je končala z zmago italijanske ekipe 1:0) premagal Paris Saint Germain (tokrat z 2:0). Ajax pa je po neodločenem izidu v Münchnu (0:0) v Amsterdamu napolnil mrežo Bayernovega vratarja Scheuerja in se s končnim 5:2 uvrstil v dunajski finale. Povejmo se, da se je Milanov trener Fabio Capello tretjič zapored uvrstil v finale pokala prvakov, kar doslej ni uspelo se nobenemu trenerju v Evropi.

Po slabi igri proti Interju je Capello napravil majhno revolucijo v obrambi Milana in Maldinija pomaknil v sredino (v to je bil deloma prisiljen tudi zaradi kazni Costacurte) ob Baresija, na klopi je pustil Gallija, na braniški položaj pa je postavil Panuccija in Tassottija. Taka odločitev se je v prvem delu izkazala kot pravilna, saj je Maldini povsem onesposobil najnevarnejšega napadalca Francozov Weaha. Povedati je treba, da delo Milanove obrambe v prvem delu ni bilo preveč zahtevno, saj napadalcu Paris Saint Germaina niso bili preveč nevarni. Čeprav so izgubili prvo tekmo doma, so Francozi zaigrali precej previdno in je bil Milan tisti, ki je imel pobudo. V napadu so Simone, Boban in Savičević izpeljali nekaj nevarnih akcij, dokler v 21. minuti Milan ni dosegel tudi zadetka. Strelci so bili Savičević, ki je izkoristil lepo podajo Eranija, preigral branilca in nato brez težav pre-

magal Lamaja, ki mu je stekel nasproti. Po zadetku je imel Milan še naprej pobudo, Francozi pa so si edino resnejšo priložnost ustvarili v 45. minuti, ko je Ginola s približno 10 metrov z desne strani streljal mimo gola. Drugi polčas je minil v znamenju premoči Parizanov, ki pa gola nikakor niso znali doseči. Na drugi strani pa je bil Milan še enkrat uspešen, strelci pa je bil ponovno Savičević.

Pravi ognjemet zadetkov pa je 42 tisoč gledalcev videlo v Amsterdamu, kjer je bil Ajax izrazito boljši in je zaslužen s 5:2 izločil Trapattonijev Bayern.

Milan - Paris Saint Germain 2:0 (1:0)

Strelci: Savičević v 21. in 68. minuti

Milan: Rossi, Tassotti (od 15. min. Galli), Panucci, Albertini, Maldini, Baresi, Eranio, Desailly, Boban, Savičević, Simone (od 78. min. Donadoni).

PSG: Lama, Cobos (od 76. min. Sechet), Colleter, Ricardo, Roche, Le Guen, Bravo, Guérin, Weah, Valdo (od 68. min. Nouma), Ginola.

Sodnik: Mottram (Skot-ska); gledalcev: 80.000

Ajax - Bayern 5:2 (3:1)

Strelci: v 10. in 47. Litmanen, v 36. Witeczek, v 41. George, v 44. R. de Boer, v 75. (11m) Scholl in v 87. minuti Overmars

Ajax: Van der Sar, Reiziger, Blind, Rijkaard, Bogarde, Ronald de Boer, George, Seeford, Kanu, Litmanen, Overmars.

Bayern: Scheuer, Babel, Ziege, Kuffour, Helmer, Nerlinger, Frey, Schupp, Zickler, Scholl, Witeczek.

Sodnik: Puhl (Madžarska); gledalcev: 42.000

Dejan Savičević (na sliki njegov prvi gol) je odločil srečanje v Milanu (AP)

SMUČANJE / SLOVO SNEŽNE KRALJICE

Vreni Schneider se je poslovila

Konec športne kariere ene največjih smučark v zgodovini

ZÜRICH (dpa) - Trikratna olimpijska zmagovalka v alpskem smučanju Svicarka Vreni Schneider je včeraj na novinarski konferenci v Regensburgu sporočila, da bo prenehala s aktivnim tekmovanjem. Tridesetletna Svicarka je poleg treh olimpijskih zmag, v slalomu in veleslalomu v Calgaryju leta 1988 ter slalomu v Lillehammerju leta 1994, osvojila še tri naslove svetovne prvakinja. Bila je tudi trikrat skupna zmagovalka svetovnega pokala v letih 1989, 1994 in nazadnje prav letos. V tekmovanjih za svetovni pokal je dosegla 55 posamičnih zmag in osvojila kar enajst majhnih kristalnih globusov za skupno zmago v posameznih disciplinah.

Več zmag (62) v svetovnem pokalu pa ima samo legendarna Av-

strička Annemarie Moser-Pröll. Najboljša sezona Vreni Schneider je bilo leto 1989, ko je dosegla 14 zmag (sest v veleslalomu, sedem v slalomu in eno v kombinaciji) v svetovnem pokalu in potokla dotedanji rekord Sveda Ingemarija Stenmarka, ki je v eni sezoni slavil 13-krat. Ena najboljših alpskih smučark v zadnjem desetletju je bila tudi najuspešnejša svicarska sportnica. Povsod priljubljena Svicarka, ki si je zaradi svoje tehnično izpiljene vožnje in zmagovitih serij prisluzila naziv snežna kraljica, se bo v prihodnje posvetila svojima sportnima trgovinama v Elmu in Glarusu. S smučarskim športom bo ostala povezana še naprej, kajti pogodbe z večino njenih opremljevalcev in sponzorjev se veljajo.

NOVICE

Veter preprečil tekmovanje

SAN DIEGO (Reuter) - Veter na regatnem polju ob rtu Loma spet ni bil naklonjen jadralcem v tekmovanju za America's cup. Regata v razredu izzivalcev med New Zealandom in One Australia je odpadla zaradi premočnega vetra, saj je za štiri vozle preseagal dovoljeno hitrost 18 vozlov. Poleg vetra so se na regatnem polju valili trimetrski valovi, ameriški jadranci pa so start dvoboja med Young Americo in Americo III najprej prestavili na 14. uro, nato pa so ga morali odpovedati, ker je hitrost vetra padla na manj kot pet vozlov.

»Otočani« dali lekcijo Quebecu

UNIONDALE (Reuter) - Mostvo N. Y. Islanders je že v prvi tretjini tekme v ligi NHL trikrat zatreslo mrežo vodilnega v vzhodni konferenci Quebec Nordiquesa in ga porazil s 5:2. Švedski vratar, novinec v ligi Tommy Salo si je tako prislužil prvo zmago v ligi NHL. Salo, ki je s švedsko reprezentanco osvojil zlato kolajno na olimpijskih igrah v Lillehammerju, je ubranil 40 strelcev, pri starih strelcih pa ga je resila prečka. Z zmago so po šestih porazih hokejisti iz New Yorka v Nassau Coliseumu prekinili niz petih zaporednih zmag Quebeca. Izidi torkovih tekem: Pittsburgh - N. Y. Rangers 6:5, Hartford - Buffalo 2:1, N. Y. Islanders - Quebec 5:2, Tampa Bay - New Jersey 3:2, Philadelphia - Florida 3:1, St. Louis - Vancouver 4:1. Vrstni red: vzhodna konferenca - atlantska divizija: Philadelphia 52, New Jersey 47, Washington 41, N. Y. Rangers 39, Tampa Bay 35, Florida 35, N. Y. Islanders 31; severnovzhodna skupina: *Quebec 60, *Pittsburgh 56, Boston 43, Hartford 41, Buffalo 40, Montreal 37, Ottawa 13; zahodna konferenca - centralna divizija: *Detroit 61, *St. Louis 51, Toronto 43, Chicago 41, Dallas 37, Winnipeg 32; pacifiška divizija: *Calgary 49, Vancouver 40, San Jose 34, Los Angeles 33, Anaheim 32, Edmonton 31; mostva označena z zvezdico so si že zagotovila nastop v končnici.

McEnroe klonil proti Alamiju

HAMILTON (STA/AFP) - Maročan Karim Alami je v prvem krogu teniskega turnirja v Hamiltonu (nagradni sklad 430.000 dolarjev) s 6:2 in 7:6 (7:5) premagal sedmega nosilca Americana Patricka McEnroeja.

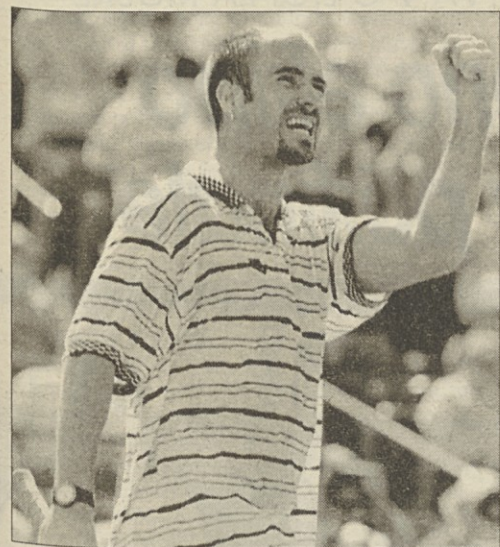
Izidi 1. kroga: Martin (ZDA, 1) - Thorne (ZDA) 2:6, 6:3, 6:4, Spadea (ZDA) - Pescosolido (Ita) 7:5, 6:2, Carlsson (Bra) - Merklein (ZDA) 6:4, 6:1, Braasch (Nem) - Sinner (Nem) 5:7, 6:1, 6:2, Alami (Mar) - P. McEnroe (ZDA, 7) 6:2, 7:6 (7:5), Frana (Arg) - McGuire (ZDA) 6:2, 6:2, Arrese (Spa) - Steeb (Nem) 6:3, 6:2, Stoltenberg (Avs, 2) - Gloria (ZDA) 6:4, 6:4, Bergström (Sve) - Wilander (Sve) 6:2, 7:5.

Enqvist in Björkman uspešna v drugem krogu

HONG KONG (STA/AP) - Četrtri nosilec teniskega turnirja v Hong Kongu z nagradnim skladom 328.000 ameriških dolarjev Sved Thomas Enqvist je v drugem krogu premagal Nemca Davida Prinosila s 6:7 (5:7), 6:1 in 6:4. Sved Jonas Björkman, ki je peti nosilec, pa je ugnal Kanadčana Grega Rusedskega s 7:5, 6:4. Ostale dvoboje so zaradi močnega deževja preložili.

TENIS / STATISTIČNI PODATKI O VSEH ŠTEVILKAH ENA DOSLEJ

Andre Agassi najnovejši kralj Doslej na vrhu dvanajst igralcev

Najnovejši teniški kralj Andre Agassi (AP)

Ivan Lendl je bil tip tenisača, katerega izraz na obrazu je bil izraz človeka, ki je pomirjen sam s seboj le, če je na vrhu. Connors je osvojil največ turnirjev, Newcombe je svoje vrhunice doživljal, ko lestvice ATP se ni bilo, Nastase je bil najbolj prepirljiv, Borg se je izgubil po prvem porazu v šestem zaporednem wimbledonskem finalu in McEnroe je nenehno iskal pravico. Becker in Wilander sta si stevilko 1 na lestvici ATP vzela preveč zacasno. Edberg je na vrhu užival, Courier se s tem ni obremenjeval in Sampras se bo na najvišje mesto vrnil. Toda danes je kralj Andre Agassi. Največji teniski zvezdnik vseh časov, ki je v enem letu naredil neverjetni osebni napredek.

Ilie Nastase (Romunija) : stevilka 1 je postal 23. avgusta 1973, star 27 let in 1 mesec; na 1. mestu

je bil skupaj 40 tednov; osvojil je US Open '72 in Roland Garros '73 med posamezniki ter Wimbledon '73, Roland Garros '70 in US Open '75 v parih; zmagal na 57 turnirjih med posamezniki in na 51 turnirjih v parih; v karieri je zaslužil 2.076.761 ameriških dolarjev.

John Newcombe (Avstralija) : stevilka 1 je postal 3. junija 1974, star 30 let in 11 dni; na 1. mestu je bil skupaj 8 tednov; osvojil je Wimbledon '70, '71, US Open '73 in Australian Open '73, '75 med posamezniki ter Wimbledon '68, '69, '70, '74, Roland Garros '69, '73, US Open '71, '73 in Australian Open '71, '73, '76 v parih; zmagal je na 32 turnirjih med posamezniki in na 41 turnirjih v parih; v karieri je zaslužil 1.062.408 dolarjev.

Jimmy Connors (ZDA) : stevilka 1 je postal 29. julija 1974, star 21 let in 11 mesecev; na 1. mestu je bil skupaj 268 tednov; osvojil je Wimbledon '74, '82, US Open '74, '76, '78, '82, '83 in Australian Open '74 med posamezniki ter Wimbledon '73 in US Open '75 v parih; zmagal je na 109 turnirjih med posamezniki in na 19 turnirjih v parih; v karieri je zaslužil 8.513.840 dolarjev.

Björn Borg (Švedska) : stevilka 1 je postal 23. avgusta 1977, star 21 let in 2 mesece; na 1. mestu je bil skupaj 109 tednov; osvojil je Wimbledon '76, '77, '78, '79, '80 in Roland Garros '74, '75, '78, '79, '80, '81 med posamezniki; zmagal je na 62 turnirjih med posamezniki in na 4 turnirjih v parih; v karieri je zaslužil 3.655.751 dolarjev.

John McEnroe (ZDA) : stevilka 1 je postal 3. marca 1980, star 21 let in 2 mesece; na 1. mestu je bil skupaj 170 tednov; osvojil je Wimbledon '81, '83, '84 in US Open '79, '80, '81 in '84 med posamezniki ter Wimbledon '79, '81, '83, '84, '92, US Open '79, '81, '83, '89 in Roland Garros '77 v mešanih parih; zmagal je na 77 turnirjih med posamezniki in na 77 turnirjih v parih; v karieri je zaslužil 12.239.622 dolarjev.

Ivan Lendl (ZDA) : stevilka 1 je postal 28. februarja 1983, star 22 let in 11 mesecev; na 1. mestu je bil skupaj 270 tednov; osvojil je Roland Garros '84, '86, '87, US Open '85, '86, '87 in Australian Open '89, '90 med posamezniki; zmagal je na 94 turnirjih med posamezniki in na 6 turnirjih v parih; v karieri je zaslužil 20.512.417 dolarjev.

Mats Wilander (Švedska) : stevilka 1 je postal 12. septembra 1988, star 24 let in 1 mesec; na 1. mestu je bil skupaj 20 tednov; osvojil je Roland Garros '82, '85, '88, US Open '88 ter Australian Open '83, '84, '88 med posamezniki ter Wimbledon '86 v parih; zmagal je na 33 turnirjih med posamezniki in na 7 turnirjih v parih; v karieri je do sedaj zaslužil 7.581.092 dolarjev.

Stefan Edberg (Švedska) : stevilka 1 je postal 13. avgusta 1990, star 24 let in 9 mesecev; na 1. mestu je bil skupaj 72 tednov; osvojil je Wimbledon '88, '90, US Open '91, '92 in Australian Open '85, '87 med posamezniki ter Australian Open '87 in US Open '87 v parih; zmagal je na 41

turnirjih med posamezniki in na 16 turnirjih v parih; v karieri je do sedaj zaslužil 18.137.745 dolarjev.

Boris Becker (Nemčija) : stevilka 1 je postal 28. januarja 1991, star 23 let in 2 mesece; na 1. mestu je bil skupaj 12 tednov; osvojil je Wimbledon 85, 86, 89, US Open 89 in Australian Open 91 med posamezniki; zmagal je na 43 turnirjih med posamezniki in na 13 turnirjih v parih; v karieri je do sedaj zaslužil 15.466.037 dolarjev.

Jim Courier (ZDA) : stevilka 1 je postal 10. februarja 1992, star 21 let in 5 mesecev; na 1. mestu je bil skupaj 58 tednov; osvojil je Roland Garros '91, '92 in Australian Open '92, '93 med posamezniki; zmagal je na 17 turnirjih med posamezniki in na 4 turnirjih v parih; v karieri je do sedaj zaslužil 10.352.364 dolarjev.

Pete Sampras (ZDA) : stevilka 1 je postal 12. aprila 1993, star 21 let in 8 mesecev; na 1. mestu je bil skupaj 101 teden; osvojil je Wimbledon '93, '94, US Open '90, '93 in Australian Open '94 med posamezniki; zmagal je na 31 turnirjih med posamezniki in na 1 turnirju v parih; v karieri je do sedaj zaslužil 11.813.112 dolarjev.

Andre Agassi (ZDA) : stevilka 1 je postal 10. aprila 1995, star 24 let in 11 mesecev; osvojil je Wimbledon '92, US Open '94 in Australian Open '95 med posamezniki; zmagal je na 27 turnirjih med posamezniki in na 1 turnirju v parih; v karieri je do sedaj zaslužil 7.770.705 dolarjev.

Jaka Lucu

NOGOMET / POKAL POKALNIH ZMAGOVALCEV

V Genovi bo najbrž precej razburljivo

Nasprotnika bosta Sampdoria in Arsenal
Za Real iz Zaragoze danes le formalnost?

GENOVA, LONDON - Danes bodo v Genovi in Londonu igrali povratni tekmi pokala pokalnih zmagovalcev. Goto-vo bolj zanimivo bo srečanje v Genovi, medtem ko je Zaragoza verjetno že na prvi tekmi doma obračunala z angleškim mostvom, saj je zmagala s 3:0.

V Genovi pa bomo verjetno pričali izredno razburljivi tekmi med ekipama, ki že tako igrata zelo napadalno. Na prvem srečanju so zmagali angleški nogometaši s 3:2. Tudi na drevišnji tekmi bo mostvo trenerja Erikssona igralo v dokaj okrnjeni postavi, saj bodo manjkali Mancini, Platt, Melli, Salsano in seveda Gullit, ki ni registriran za pokalne tekme.

Po drugi strani bo drevi spet zaigral Mihajlovič, o katerem Zenga pravi: »Za nas je Mihajlovič izredno pomemben. To je izkušen nogometaš, ki lahko igra v več vlogah. Paziti bomo morali predvsem na Wrighta, ki je njihov najnevarnejši igralec.«

Arsenalov menedžer Houston je pred današnjo tekmo dejal: »Sampdorii je vselej uspelo, da popravi rezultat s prve tekme. Zavedamo se tudi, da je zanjo to

srečanje izredno важно, saj v prvenstvu igra precej slabo. Imamo prednost enega gola. Upajmo, da bo to dovolj. Čaka pa na s izredno težko nalogo.«

VERJETNI POSTAVI

SAMPDORIA: Zenga, Mannini, Invernizzi, Ferri, Vierchowod, Serena, Lombardo, Mihajlovič, Jugović, Mancini, Evani.

ARSENAL: Seaman, Dixon, Winternburn, Bould, Adams, Merson, Kewon, Jensen, Schwartz, Wright, Hartson.

Tekmo bo neposredno prenasal italijanski Rai 2 ob 20.30.

Za tekmo proti Realu iz Zaragoze je menedžer Chelseaja Hoddle dejal le to: »Samo cudez nas lahko privede do finala. Sicer pa so me moji čudoviti fantje že večkrat presenetili z nemogočimi preobrat. Upam, da bo tudi tokrat tako.«

VERJETNI POSTAVI

CHELSEA: Hitchcock, Clark, Minto, Spackman, Johnsen, Sinclair, Spencer, Stein, Furlong, Peacock, Rocastle.

REAL ZARAGOZA: Garcia, Belsue, Solana, Caceres, Cafu, Nayim, Pardeza, Aragon, Esnaider, Higuera, Celada.

NOVICE

Lestvica FIFA: prva Brazilija, druga Italija, Slovenija napredovala za osem mest

ZÜRICH (STA) - Slovenska nogometna reprezentanca je po zmagi nad Estonijo v 4. kvalifikacijski skupini za uvrstitev na evropsko prvenstvo na najnovejši lestvici Mednarodne nogometne zveze (FIFA) napredovala kar za osem mest. Trenutno je na 81. mestu, kot je že bila ob koncu leta 1994.

Prvo mesto ima se vedno Brazilija, medtem ko se je na drugo mesto spet povzpela Italija, prav tako udeleženka 4. kvalifikacijske skupine za uvrstitev na EP.

Kot zadnja je na 115. mestu Estonija, ki je kljub dvema prepričljivima porazoma napredovala za 4 mesta. Reprezentanca ZRJ je v času nenastopanja izgubila veliko mest, po vnovični pridobitvi dovoljenja za nastopanje pa se počasi prebija po lestvici navzgor. Pred letosnjim je bila na 101. mestu, zdaj pa se je povzpela že na 83. mesto.

VRSTNI RED: 1. Brazilija 66.26 točke, 2. Italija 62.04, 3. Španija 61.29, 4. Nemčija 60.53, 5. Švedska 60.43, 6. Norveška 59.24, 7. Nizozemska 59.02, 8. Argentina 58.66, 9. Mehika 57.69, 10. Romunija 57.04... 56. Hrvaška 33.59, 60. Litva 31.56, 81. Slovenija 23.99, 82. Ukrajina 23.61, 115. Estonija 13.05.

Disciplinski ukrepi: v A ligi izključenih devet nogometašev

MILAN - Disciplinska komisija italijanske nogometne zveze je v A ligi za eno kolo izključila devet igralcev. Ti so: Bonometti (Brescia), Amerini (Fiorentina), Bigica in Manighetti (Bari), Bressan (Foggia), Castellini (Parma), De Napoli (Reggiana), Festa (Inter) in Panucci (Milan). V B ligi so izključeni za edve koli Biffi (Palermo), za eno kolo pa: Cappellacci in Giampietro (F. Andria), Galia in manzo (Como), Macellari in Pittalis (Lecce), Lombardini (Vicenza), Bonanno in Sorbello (Acireale), Baldini in Di Francesco (Luccese), Fresi (Salernitana), Fogli (Venezia), Giunti (Perugia), Hubner (Cesena), Minaudo (Piacenza), Pisciotta in Taccola (Palermo), Praticó (Vicenza).

glede polfinalnih tekem italijanskega pokala je disciplinska komisija izključila za ta pokal za eno kolo naslednje nogometaše: Janija in Tachinardija (Juventus), Biagionija (Foggia) in di Mattea (Lazio).

Italijanski hokejisti za SP

MILAN - Italijanska hokejska reprezentanca, ki jo vodi trener Brian Leffley, bo na svetovnem prvenstvu A skupine na Švedskem od 23. t.m. do 7. maja, igrala z naslednjo postavo: Busillo, Chittaroni, De Toni in Nardella (Alleghe), Campese in Montanari (Asiago), Oberrauch, pavlu, Ramoser, Rosati in Zarrillo (Bolzano), Brunner (Courmaosta), Brunetta, Chelodi, De Angelis, Orlando in Topatigh (Devils), marchetti (Fassa), Insam (Gradena), Nartolone in Comploi (Milano), Circelli, Fiugliuzzu, Mansi in Massara (Varese).

KOŠARKA / POGOVOR S TRENERJEM ILLYCAFFEJA

Virginio Bernardi: »Naši navijači so res čudoviti«

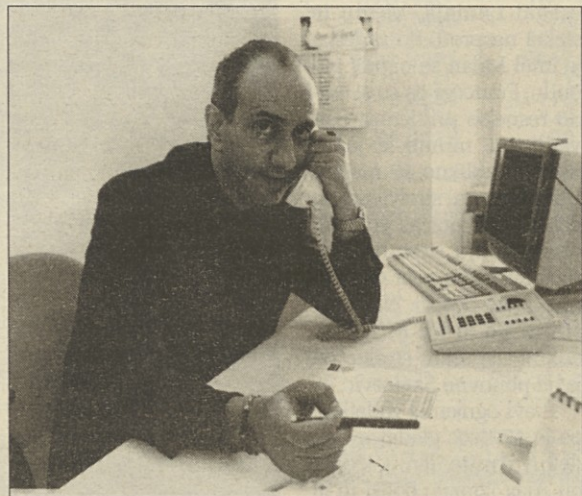
»V prihodnji sezoni jim je treba pokloniti play-off« - Zakaj je Jan Budin tako malo igral - Bernardi pristaš »kratke ekipe«

Po koncu regularnega dela so si košarkarji in trener Illycaffèja Virginio Bernardi odpočili. Sezona je bila za trzasko mostvo dokaj naporna: uspešna v Korčevem pokalu, odlična v italijanskem pokalu, pod pričakovanjem pa v prvenstvu.

Kaj o tem meni trener trzaskega mostva Bernardi?

»Glede prvenstva nismo izpolnili pričakovanja. Bolje smo igrali v obeh pokalih. Kako to? Potrebnoval bi gotovo veliko časa, da bi lahko podrobno analiziral naše nastope; na kratko bi dejal le to, da smo v prvenstvu igrali zelo spremenljivo, premalo konstantno, da bi lahko upali v kaj več od tega, kar smo dosegli.«

Vaša prva »trzaska sezo-

Virginio Bernardi »trenira« tudi za pisalno mizo (Foto Kroma)

na« je za nami, kaj pa za naprej?

»Kot lahko vidite, ne mirujemo niti za trenutek. Vsi tu na sedišču smo stalno pri telefonu. Pripravljamo

mo ekipo za naslednjo sezono. Igralcev ne manjka na trgu. Na razpolago so tudi pravi asi kot Carlton Myers, Riva in drugi. Problem pa je, kje dobiti denar.«

Stirje igralci so že last vašega društva, če tem damo se dva tujca, bi dejansko potrebovali še enega ali dva dobra košarkarja, pa bi bila ekipa nared. Vi ste namreč pristaš »kratke ekipe«, to je največ 7-8 standardnih igralcev ...

»Dosej so, vsaj v Italiji, zmagovale ekipe, ki so imele zelo močno peterko in dva prava rezervna igralca. Tako se društvo in trener izogneta vsem težavam, saj je vsaka ekipa, ki je imela preveč »prvih dam«, propadla. Če zmaguješ, je vse v redu, tudi če imaš deset enakovrednih igralcev. Ko pa začne izgubljati, pride v ekipo do nesoglasij, neveseljivosti.«

Novosti z Američanom?

»Čakamo na Thompsonov odgovor. Pred odhodom v ZDA nam je rekel,

da se bo telefonsko oglašil po veliki noči. Upajmo, da bo ostal z nami. Mislim pa, da bo Burt izbral kako drugo sredino.«

Pred kratkim nam je Jan Budin v intervjuju dejal, da je razočaran nad minulo sezono. Ob prihodu v Trst ste dejali, da bo Budin gotovo največje ugodno presenečenje sezone. Bilo pa je povsem drugače.

»Res je, od tega igralca sem veliko pričakoval. Nato pa sem spoznal, da je košarkarsko se nedozorel. Da se razumemo: tu mislim zgolj tehnično, kajti Jan je čudovit fant, olikan, priazen, izredno pošten, valen na treningu. Ni pa pravi bek in niti playmaker. Ker smo na obeh pozicijah že imeli pravega igralca in ker so bile skoraj vse tekme izredno »tesne«, torej nisem mogel tvegati, zato je Jan tudi zelo malo igral.«

Kaj pa bo s tem igralcem v prihodnji sezoni?

»Kot dobro veste, je last milanskega Stefanela. Iz vsega srca pa mu želim, da bi našel sredino, kjer bi se lahko uveljavil.«

Na zadnji prvenstveni tekmi v Trstu proti Bucklerju ste se lahko zopet prepričali, kako so Tržacani navezani na svojo košarkarsko ekipo. Kljub nepomembnosti tekme, kljub porazu, kljub lepemu vremenu in kljub povprečnemu prvenstvu so bile tribune v sportni dvorani polne. Na koncu pa buren aplavz za slovo.

»Res je. Težko je najti take navijače. V prihodnji sezoni moramo tem navijačem pokloniti "play-offs". To je sijajna publika, izreden kapital, ki ga ne smemo zapraviti.« (bl)

KOŠARKA / KONČNICA A2 LIGE

Goriški Brescialat za »1:1«

Drevi bo v Vidmu igral drugo tekmo z Juventusom iz Caserte

GORICA - Goriški Brescialat bo skušal drevi v Vidmu izenačiti obračun s prve četrtfinalne tekme za končnico prvenstva A2 lige v Caserti, ko je tesno izgubil z domačim Juventusom (77:83) in je bil do zadnje minute v boju za zmago.

Na prvi tekmi v Caserti so vsi goriški košarkarji zadovoljili. Najboljši strelci so bili Koprivica (23 točk), Premier (19) in Fazzi (16). Goričane pa je skoraj sam »pokopal« American McCaffrey, ki je dosegel kar 34 točk. In prav s tem košarkarjem bodo verjetno imeli največ težav tudi danes, čeprav ima mostvo iz Caserte se nekaj dobrih igralcev kot Tufana, Brembillo in Pastorija. Drevišnje srečanje, ki bo v Vidmu, se bo pričelo ob 20.30.

Danes bosta na sporedu še dve tekmi drugega kroga: v Fabrianu: Turboair -

Bancosardigna Sassari (prva tekma 88:90), v Turinu: Francoroso - Menestrello Modena (74:85), jutri v Padovi pa bo srečanje: Floor - Jcoplastic Neapelj.

V nedeljo bodo eventualna tretja srečanja.

Danes v Milanu Stefanel - Cagiva

Drevi bo v Milanu tudi tretje in oddolilno četrtfinalno srečanje v italijanski A1 ligi med Stefanelom in Cagivo iz Vareseja. Le ta četrtfinalni obračun se ni končal z zmago že po dveh tekmah.

Za drevišnje srečanje v Milanu vlada veliko zanimanje. Domače mostvo Stefanela je v rahli prednosti, saj bo nastopilo pred domačim občinstvom, toda tudi Cagiva ni brez možnosti, predvsem če se bo razigral njen najboljši strelec te lige, hrvaški as Arijan Komazec.

TENIS / V NEDELJO ZAČETEK DEŽELNEGA PRVENSTVA V C LIGI ZA MOŠKE

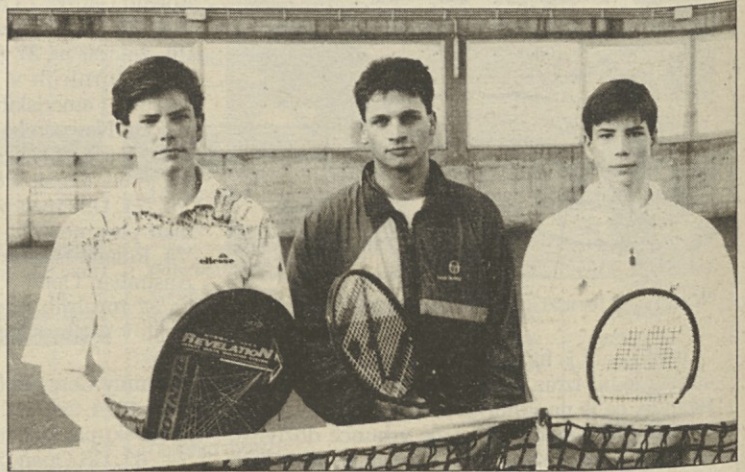
Gaja letos z okrepljeno ekipo računa na uvrstitev v polfinale

V nedeljo, 23. aprila, se bo začel deželni del teniskega prvenstva v C ligi za moške, v katerem bo nastopala tudi Gaja. Letosnje prvenstvo je nekoliko drugačno od lanskega, saj so ga razdelili na 2 dela. Tako se je prvenstvo za ekipe, ki imajo v svojih vrstah igralce C3 in C4 kategorije, začelo, medtem ko bo zdaj startalo prvenstvo z ekipami, ki imajo v svojih vrstah pretežno igralce C1 kategorije v prvenstvu za močnejše ekipe sta dve skupini s po šestimi ekipami, prvi dve iz vsake skupine pa se bosta nato pomerili najprej v navzkrižnem polfinalu, zmagovalca pa se v finalu za deželni naslov.

Skupina, v kateri nastopa Gaja, je močnejša. Najmočnejši je nedvomno lanski deželni prvak TC Garden iz Campoformida, za katerega nastopajo 4 izkušeni igralci C1 kategorije. Zelo solidno ekipo ima tudi TC Zaccarelli iz Gorice, ki ma

ob svojih igralcih tudi dva bivša igralca B4 kategorije (Tržacana Lorenza Dambrosija in Gianluco De Grassija iz Gradeza). V skupini so se Latisana, Grado in Muggia. V drugi skupini je najbrž v prednosti ekipa Eurotennis Cordenons, ki napoveduje celo boj za deželni naslov. V ekipi sta med drugimi tudi nadarjeni Gianpaolo Gabelli (letnik 1978, C1) in pa lanski posamični deželni prvak Colussi. Zelo izkušeni ekipo imata TC Pordenone in TC Triestino, vendar na nastopata z igralci, ki nimajo večjih ambicij. Bolj stransko vlogo bi morali igrati CT Monfalcone, TC Martignacco in AC Generali iz Trsta.

Pri Gaji računajo, da bi se morala ekipa potegovati za uvrstitev v polfinale. Boj v skupini bo seveda zelo hud, najhujša nasprotnika pa bodo gajevci najbrž imeli v ekipi Garden in Zaccarelli. Toda ekipa je v primerjavi z lansko

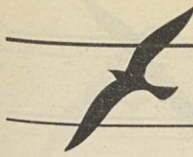

Borut Plesničar, Alberto Prelec in Aleš Plesničar (od leve)

okrepljena z dvema igralcema. Gre za igralca TC Triestino Sebastiana Franca in tenisača CT Monfalcone (sicer je Tržacan) Mattea Montesana (letnik 1976). Oba sta igralca C1 kategorije. V isti kategoriji sta tudi brata Aleš in Borut Plesničar, od domačih igralcev pa bosta v

ekipi se Dorjan Gomizelj (C3) in Alberto Prelec, ki se je vrnil od vojakov. Prelec je neklasificiran igralec, ker lani ni nastopal na turnirjih in je zato izgubil kategorijo. (rg)

SPORED 1. KOLA (23. aprila): Gaja - Latisana, Zaccarelli - Muggia, Grado - Garden.

NOGOMET / 3. AMATERSKA LIGA

Minimalen poraz Doline proti Cusu

V nedeljo derbi z Bregom

CUS - Dolina 1:0 (1:0)
DOLINA: Bolcato, Banti, Babudri, Botteri, Marko Ota (od 47. min. Vale), Scibilia (od 65. min. Karis), Udovicich, Bozzi, Magania (od 58. min. Massimo Ota), Meli, Lovriha.

V vnaprej odigranem srečanju zadnjega kola v 3. amaterski nogometni ligi so nogometaši Doline na Opcinah po razmeroma izenačenem srečanju izgubili s Cusom z minimalnim izidom. Zmaga domačinov je zaslužena, čeprav tudi neodločen izid ne bi bil nepravilen.

Prvi polčas je minil v znamenju izenačene igre, vendar pa so imeli domači nekoliko več priložnosti. Zadel so tudi vratnico, v 36. minuti pa je padel tudi zadetek, ki je

odločil srečanje. Domačini so izvedli kot, zogo je z glavo prestregel Battista in premagal Bolcata. Dolinecanci so sicer večkrat napadli, toda resnejših priložnosti si niso ustvarili. V drugem polcasu je Cus precej umiril igro, medtem ko je Dolina z igralcem nekoliko bolj aktivneje in skušala izenačiti. Najbližje temu je bila v 86. minuti, ko je Bozzi silovito streljal s približno dvajsetih metrov, vratar domačinov se je zoge le dotaknil, toda na njegovo srečo se je nato od prečke odbila v polje.

Za Dolino se bo prvenstvo tako končalo že v nedeljo, na sporedu pa bo dolinski derbi proti Bregu, ki v boju za drugo mesto krvavo potrebuje točke. (E. B.)

ODBOJKA / UNDER 16

Deklice Doma Imse drevi za pokrajinski naslov s Torriano

Po zmagi v obeh polfinalnih srečanjih z Gradom se bodo »deklice« Doma Imse danes ob 18. uri v Gradišču pomerile s Torriano v prvi finalni tekmi za naslov pokrajinskega odbojarskega prvaka v kategoriji »under 16« na Goriskem. Domovke bratje lanskega naslova, letos pa v prvenstvu in na polfinalnih srečanjih se niso doživele poraza. Trener Zoran Jerončič zelo mirno pričakuje finalni obračun in poudarja, da so po mnenju večine favoritne igralke iz Gradišča. Sam je prepričan, da njegove igralke ne bodo igrale podrejen vlogi, vsekakor pa že uvrstitev v finale predstavlja izreden uspeh, saj potrjuje

dobro delo, ki so ga postavili na Goriskem.

Torriana je v polfinalu igrala s Fincantierjem in ga dokaj gladko (3:0) premagala v Trzinu, nato pa je doma drugo polfinalno srečanje izgubila s 3:1 in se zaradi dobljenega seta uvrstila v finale. Gradiščanke imajo eno izredno močno napadalno in ce jo bo domovkam uspelo ustaviti, potem bo veliko dela že opravljenega. Če učinkovitost Torriane sloni dejansko na eni sami igralki, pa ima Dom Imse mnogo bolj homogeno ekipo, kar bi bilo lahko na koncu odločilno.

Povratno srečanje bo že jutri ob 19.30 v sovo-denjski telovadnici.

KAJAKAŠTVO / SLALOM NA DIVJIH VODAH

KD Šilec uspešno pripravilo prvo tekmo te vrste v zamejstvu

Kajakasko društvo Šilec je na velikonočno nedeljo na Soci pri Standrežu priredilo tekmovalno v slalomu na divjih vodah, ki se ga je udeležilo 25 tekmovalcev treh klubov. Poleg predstavnikov Šilca so nastopili se tekmovalci Soskih elektrarn iz Solkana in UG Goriziane.

Na tem tekmovalstvu, ki je bilo razdeljeno v osem kategorij, so levji delež seveda zeli zastopniki Soskih elektrarn, ki imajo v tej disciplini dolgo in bogato tradicijo.

»Mislim, da je tekmovalstvo povsem uspelo, glede na to, da smo prvič v zamejstvu priredili slalom na divjih vodah. Res je, udeležba ni bila prav množična, treba pa je upoštevati, da je bila na dan tekmovalstva velika noc,« je dejal eden glavnih organizatorjev te prireditve Bojan Makuc.

»Organizacija je zahtevala veliko napore. Že sama priprava proge, ki je bila dolga 250 m in široka približno 40 m, je zahtevala veliko dela, saj smo postavili kar 18 vrat. Na tej manifestaciji smo imeli tudi uglednega gosta. To je Jordan Kodermac, predsednik novogoriške športne zveze, ki nam je pomagal kot

spiker in je tudi podeljeval nagrade in priznanja. Izkoristil bi to priložnost, da bi se zahvalil vsem, ki so na katerokoli način pripomogli k uspehu naše prireditve,« je se povedal Makuc.

REZULTATI TEKMOVANJA
Mlajši dečki: 1. Tadej Paulin (Soske elektrarne).

Mlajše deklice: 1. Nina Mozetic, 2. Mateja Kodermac (obe Soske elektrarne).

Starejši dečki: 1. Jure Rusjan (Soske elektrarne).

Mlajši mladinci: 1. Jadran Telareric, 2. Uros Velikonja, 3. Gregor Princic (vsi Soske elektrarne).

Starejši mladinci: 1. Matej Lazar, 2. Matija Curk (oba Soske elektrarne), 3. Matej Makuc (Šilec).

Clani: 1. Veliconia (UG Goriziana), 2. Peter Gruzovin, 3. Robert Makuc (oba Šilec).

Veterani: 1. Bojan Makuc (Šilec).

Že v nedeljo, 23. t.m., bo KD Šilec priredilo rekreacijsko-ekološki spust po Vipavi od Renc do Sovodenj, ki je namenjen vsem, ki ljubijo ta šport in naravo. (bl)

PLANINSKI SVET - PLANINSKI SVET - PLANINSKI SVET - PLANINSKI SVET

Tradicionalni pomladanski izlet SPDT

Okrog 40 planincev SPDT se je na velikonočni ponedeljek zbralo v Skofljah, odkoder se je podalo na tradicionalni, prvi pomladanski izlet (na sliki), ki ga je pripravil in vodil prizadevni odbornik Franc Armani. Dolga kolona avtomobilov se je potem vila proti Kopru, kjer je zavila na Vanganeljsko polje. Tu se je začela prava hoja po Savrinskem polju in gozdnatem pobocu, po katerem vodi Lovrečičeva planinska pot navzgor do Pomjana. Zasijalo je toplo pomladansko sonce in v veliki meri prispevalo k izrednemu razpoloženju pohodnikov, ki so se vzpenjali, ponekod po dokaj strmini, do kolovoza in potem ceste, ki je pripeljala v vas. Potem postanek v Pomjanu v Istrski kleti, kjer so veseli planinci odprli svoje nahrbtnike, iz katerih so na mize razprostrli vsemogoče velikonočne dobrote, ki so jih potem pridno zalivali z istrsko malvazijo in refoskom. Le škoda, da se je prav tedaj pooblačilo in je zavel mrzel veter, ki je izletnike prisilil, da so potegnili na dan tudi topla oblačila. Kaj kmalu je spet sijalo sonce in že so trzaski planinci korakali na najvišjo točko Pomjana in se zavzeto razgledovali po vsej koprski nizini, tja do Debelega ritca in dlje do Trsta.

In potem dalje, navzdol, mimo zarasčenih velikih pastnov do napol prazne istrske vasi Fijaroge, kjer so zejni pohodniki v gostoljubni hiši iztaknili nekaj steklenic pristne istrske kapljice, ki je kar tekla po grlu. Od tam spet na Pomjan in navzdol po drugi varianti Lovrečičeve poti do Vanganeljskega polja, kjer so si izletniki veselo segali v roke, si voscili vse dobro in se potem po lepem in uspelem izletu vracali domov. Bilo je res lepo doživeti, ko so vsi pozabili na vsakdanje skrbi in se v prijetni družbi, v prebujajoči se pomladanski naravi, naužili mnogo lepega, kar bo še dolgo ostalo v spominu.

Izlet v Idrijo

V prejšnji rubriki smo napovedali izlet v Idrijo z obiskom v rudniku živega srebra in ogledom Divjega jezera. Izlet bo z avtobusom v nedeljo, 7. maja. Ker je SPDT vezano na zahtevo rudniške uprave glede števila udeležencev, oziroma obiskovalcev rudnika, vabi vse tiste planince, ki se mislijo udeležiti izleta v Idrijo, da se do 30. aprila javijo v uradih ZSSDI v UL sv. Franciska 20 in vplačajo znesek izleta 25.000 lir, v katerem je vključena tudi vstopnina v rudnik. Izlet vodi Marinka Pertot, ki je na voljo za vsa potrebna pojasnila in odgovarja na telefonsko številko 413025.

Predavanje o lepem svetu Sneznika

SPDT pripravlja še zadnje predavanje v letošnji sezoni. V gosteh bo predsednik planinskega društva "Sneznik" Hinko Porocnik, ki bo z nizom izredno lepih diapozitivov prikazal care Sneznika, te notranjske gore v vseh letnih časih.

Predavanje bo tokat izjemoma v petek, 28. aprila z začetkom ob 20.30, kot običajno v Gregorčevci, v UL sv. Franciska 20. S tem predavanjem bo SPDT v tej sezoni zaključilo svojo

kulturno dejavnost in jo potem obnovilo jeseni. Predavatelj Hinko Porocnik je izreden fotograf in ima res lepe posnetke z gorskega področja Sneznika, zato bi bilo za vse planince, ki radi hodijo na to goro nad Ilirsko Bistrico, res škoda zamuditi tako izredno priložnost. Vabljeni so torej vsi v petek, 28. aprila na izredni prikaz snežniških naravnih gorskih lepot.

Zavarovanje

Se danes je čas, da se člani SPDT zavarujete proti nezgodam v gorah, doma in v službi. Za borih 35.000 lir ste zavarovani za vse leto zato se splača izkoristiti priložnost. Zavarovanje je sicer fakultativno, vendar SPDT vabi planinke in planince, da se zavarujejo, ker so pogoji res ugodni. Čas imate še danes do 14. ure v uradih ZSSDI v UL sv. Franciska 20. Kasnejših prijav SPDT ne bo sprejemalo.

SPDT obenem vabi člane, da poravnajo članarino v višini 20.000 lir, da se ne bo dogajalo kot prejšnja leta, da se bodo člani spomnili na plačilo članarine tik pred odhodom v gore sredi julija ali avgusta. (L.A.)

Izlet v Bazovico za osnovnošolce

Mladinski odsek SPDT prireja v nedeljo 23. aprila izlet za osnovnošolce v Bazovico. To je prvi letosnji izlet namenjen malim planincem in planinkam, kateremu bosta sledila še druga dva, eden v mesecu maju na Sv. Višarje v Kanalsko dolino, drugi pa v jeseni po našem Krašu.

Zbirališče za nedeljski izlet bo ob 9. uri ped cerkvi pri Sv. Ivanu (P.le Gioberti), zaključek pa ob 17. uri v Bazovici pred spomenikom. Izlet je veljaven za dodelitev planinskih značk. Vabljeni vsi osnovnošolci! (R.D.)

Izlet na Golico

Cez mesec dni bodo narcise spet pobelile rove pod Golico, kjer so te dni se zaplate snega. Lani je SPDG pod Golico popeljal dva avtobusa članov in prijateljev. Tudi letos je precej zanimanja in popraevanja za ta izlet. Društvo bo izlet priredilo, predvidoma 21. maja. Poleg cvetočih travnikov nad Jesenicami, si bodo udeleženci ogledali še nekaj zanimivosti, o čemer bomo poročali v prihodnjem tednu. Interesenti naj se čimprej prijavijo. Predvidoma bo na Golico odpeljal en sam avtobus, upoštevali pa bodo vrstni red prijav. Društveni sedež je odprt ob sredah med 11. in 12. uro ter ob četrkih med 19. in 20. uro.

V nedeljo drugič na pohod »Po stopinjah V. Staniča«

Planinsko društvo Valentin Stanič prireja v nedeljo, 23. t.m. drugi pohod "Po stopinjah Valentina Staniča" od Solkana do Kanala. Pot, ki drži preko grebena Sabotina, Korade in preko Kanalskega Kolovrata je mogoče prehoditi v približno osmih urah. Prireditelj je predvidel tudi možnost dveh krajših pohodov in sicer iz Solkana na Sabotin do Vrhovelj ter z Vrhovelj na Korado do Kanala. Popoldne (ob 16. uri) bo na Kontradi v Kanalu zaključna pri-

reditve. Prvi udeleženci bodo sli na pot že ob 6. uri iz Solkana, z glavnega trga. Zadnji udeleženci bodo odšli ob 8.30. Od 8. do 10. ure pa je predviden odhod udeležencev z Vrhovelj, ki bodo prehodili pot do Korade v Kanal. Vpisnina je 200 tolarjev za odrasle in 100 tolarjev za dijake.

Organizator je poskrbel tudi za avtobusni prevoz iz Kanala na Vrhovlje in v obratni smeri ter za prevoz iz Kanala v Solkan. Udeleženci se lahko poslužijo tudi vlakov. Pohod so prvič priredili lani, ob 220-letnici rojstva Valentina Staniča, pisatelja in pesnika, planinca, duhovnika in učitelja.

Goriški planinci na obisku v Bardu, Zavru in drugje

V letu ko praznujemo 50-letnico konca druge svetovne vojne in petdesetletnico osvoboditve je pričakovati, da bo tudi udeležba na Spominskem pohodu Steverjan - Gonjače se bolj množična kakor sicer. Prireditve bo letos v nedeljo, 7. maja. Start bo na Trgu Svobode v Steverjanu, ob 9.30, cilj pa na prireditvenem prostoru pri županstvu. Letos napovedujejo tudi kolesarsko vožnjo na isti progi. Kolesarji bodo odpeljali nekaj minut pred pohodniki. Prireditve, ki jo pripravlja KD Briški grič v sodelovanju z ZSSDI, borčevsko organizacijo, KS Kojsko in novogoriško športno zvezo bo letos že šestnajstič.

Spominski pohod Steverjan - Gonjače

Čeprav je bil cilj tradicionalnega izleta na velikonočni ponedeljek razmeroma daleč, je bila udeležba kar spodbudna. Stirindvajset članov SPD Gorica se je v ponedeljek, 17. t.m. odpeljalo na "odkrivanje" in spoznavanje zahodne Beneške Slovenije. Z osebnimi avtomobili so se odpeljali v Bardo, kjer jih je pričakal domačin, prof. Viljem Cerno, duša kulturnega in političnega življenja v občini. V njegovem spremstvu so si izletniki ogledali muzej, kjer so shranjene bogate zbirke starega kmečkega orodja in drugih predmetov, pravzaprav edina priča nekdanjega načina življenja, potem ko je potres pred skoraj dvajsetimi leti razdeljal tudi ta kraj.

Udeleženci izleta so v Bardu spoznali tudi župnika, Renza Calligara, ki je sicer po rodu iz Furlanije, ki pa se je povsem poistovetil s krajanji v njihovih prizadevanjih za ohranjanje in priznanje jezikovnih in kulturnih pravic. Po obisku vzpetine nad vasjo, od koder je čudovit razgled in po ogledu cerkve, so se planinci udeležili še tradicionalnega vaskega praznika ter se zatem odpeljali v Zavru, do znanih podzemnih jam, ki so za ogled odprte sicer le v manjšem delu, a bodo v prihodnjih letih predvidoma zaslovene kot zanimivost.

Ker je čas že močno priganjal, so se udeleženci izleta zatem z avti (sprva so nameravali pes) odpeljali se vrh gore Bernadije, od tam pa spet v Zavru in po lepi, čeprav nekoliko vijugasti cesti v dolino, do zadnje točke v programu, na obisk vinorodnega okolisa "ramandolo" in obvezno pokušnjo sladkega vina, čeprav jih je čakala še dolga pot proti domu. Res lep izlet.

NOVICE

Odbojka Moška C1 liga

IZIDI ZAOSTALIH SREČANJ 13. KOLA: Motoagricole - San Miguel 0:3, S. Giustina - Koimpex 3:2, Pallavolo Trieste - Argentario igra se 25. 4. 1995, Finvolley - Mogliano 2:3, Pordenone - Ponte nelle Alpi 3:0, Marzola - Casal 3:2, Noventa - Flebus 3:2.

VRSTNI RED: San Miguel 40, Pordenone 38, Santa Giustina 28, Argentario in Pallavolo TS 24, Koimpex in Marzola 22, Finvolley in Casal 20, Mogliano 16, Ponte nelle Alpi 14, Flebus 10, Noventa 8, Motoagricole 6.

PRIHODNJE KOLO: Motoagricole TN - Mogliano, Casal - San Miguel, Pallavolo Trieste - Noventa, Marzola - Pordenone, Finvolley - San Giustina, Ponte nelle Alpi - Flebus, Koimpex - Argentario.

Naraščajnice

Virtus - Kontovel 2:1 (15:9, 8:15, 15:13)
KONTOVEL: Milic, Bukavec, Milković, Gollia, Furlan, Obad, Stoka, Kante, Strekelj, Sossa, Starc. Naraščajnice Kontovelke so doživele nekoliko nepričakovan poraz, ki pa ne postavlja pod vprašaj končnega prvega mesta v skupini. Zato morajo osvojiti se en set, vsekakor pa so si že prej zagotovile mesto v play-offu za naslov pokrajinskega prvaka, ki bo 30. aprila v Dolini. Za naslov se bodo pomerile po dve najboljši ekipi iz obeh skupin, vsaka ekipa pa bo igrala proti vsaki.

V zvezi s tekmo proti Virtusu je treba povedati, da so Trzcanke v primerjavi s prvim delom prvenstva precej napredovale, predvsem pa so bile tokrat veliko bolj borbene od Kontovelk, ki sicer niso igrale slabo, toda bile so premalo prodrone v napadu. Omeniti velja tudi zelo popustljivo sojenje, ki je veliko bolj koristilo tehnično slabšemu Virtusu.

Nogomet - Prvenstvo CSI Najmlajši cicibani

Breg Grmada - Costalunga 0:3 (0:0, 0:1)
BREG GRMADA: Klun, Pettiroso, Merlak, Sancin, Czerwenka, Cheber, Banđi, Di Donato, Lovrečič.

Mladi Brezani so proti ekipi Costalunge doživeli drugi prvenstveni poraz. Povedati pa je treba, da so nastopili v okrnjeni postavi. Manjkal je tudi standardni vratar, namesto njega pa je zelo dobro branil Klun. Poleg treh zadetkov so gostje zadel tudi dvakrat vratnico. Na drugi strani so bili Brezani le enkrat zelo nevarni v napadu, ko se je zoga po strelu Lovrečiča odbila od vratnice. Od posameznikov bi tokrat pohvalili predvsem Pettiroso. (E.B.)

Obvestilo

SKD HRAST - DOBERDOB organizira v nedeljo 23. aprila v Doberdolu I. Pokal pomladi - kross tekma z gorskimi kolesi. Start tekme bo ob 13. uri; za informacije in vpisnine pokličite na tel. št. 0481/78130 Klaudio Peric ali 0481/78268 Matej Ferfoggia.

RAZDRTO / AVTOCESTNI PRIKLJUČEK

Odbor za infrastrukturo podpira gradnjo avtocestnega priključka

Končni dogovor o gradnji priključka naj bi bil znan do konca meseca

Župana občin Postojna in Divaca sta pred dnevi dobila odgovor predsednika parlamentarnega odbora za infrastrukturo in okolje Zora Preglja, ki je zapisal, da omenjeni odbor podpira gradnjo avtocestnega priključka pri Razdrtem. Do konca meseca naj bi o predlaganih rešitvah razpravljali projektni svet DARS, ki bo sprejel končno odločitev o gradnji tega priključka.

Prizadevanja za gradnjo avtocestnega priključka v Razdrtem so se začela že leta 1988, ko se je pripravljal lokacijski nacrt za avtocesto Razdrto-Fernetici. Z njim je bila predvidena odprava avtocestne cestninske vstopno-izstopne postaje pri Razdrtem. S tako nacrtovano rešitvijo se zlasti krajani KS Razdrto niso strinjali, saj bi to po njihovem mnenju se bolj prizadelo kraj, katerega prostorske razvojne možnosti so postale zaradi nacrtov za avtoceste proti zahodni meji močno okrnjene ze v sedemdesetih letih. Zaradi tega je krajevna skupnost zahtevala ureditev priključka pri Razdrtem, pri njenih zahtevah pa jo je podprla tudi postojnska občina.

Mnenja, ki so nasprotovala gradnji priključka, so bila različna. Ena so poudarjala, da je gradnja priključka nemogoča zaradi tehničnih ovir, druga pa so opozarjala na ekonomsko neupravičenost priključka. Ob odprtju dela avtoceste od Razdrtega do Cebulovice oziroma Divače se vedno ni bilo znano, ali priključek bo ali ne. Zato sta župana občin Divača in Postojna Rajko Vojtkovszky in Josip Bajc konec januarja odboru za infrastrukturo in okolje pri državnem zboru poslala pismo, v katerem sta zahtevala, da se vstopno-izstopno postajo pri Razdrtem znova uredi še letos, saj bo v nasprotnem primeru omenjeno območje popolnoma odrezano od prometnih to-

Končni dogovor o gradnji priključka naj bi bil znan do konca meseca (Foto: B. P./BOBO)

kov in s tem prikrajšano za razvoj gostinskih, trgovskih in turističnih dejavnosti, ki jih sicer omogoča tranzitna lega kraja.

Župana sta pred dnevi
dobila odgovor, v katerem je

zapisano, da je parlamentarni odbor za infrastrukturo o tem primeru razpravljajl že sredi lanskega leta. Pred časom pa je predstavnik DARS odbor obvestil, da prostorske in tehnične mo-

znosti ureditve priključka še preučujejo. Rečeno je še, da bo do konca meseca o predlaganih rešitvah razpravljaj projektni svet DARS, ki bo sprejel končno odločitev.

Mateja Godejsa

NOVA GORICA, GORICA

Čistilna naprava za obe mesti

Načrtujejo še več projektov

Otoplitev v odnosih med Slovenijo in Italijo se močno kaže tudi v odnosih med obema mestoma ob meji - med Gorico in Novo Gorico. Obisku predsednice deželnega sveta Furlanije-Julijske krajine Guere v Ljubljani prejšnji teden je sledil obisk delegacije iz sosednjega mesta, ki je na začetku tega tedna prisla v Novo Gorico na pogovore o skupnih načrtih.

Uresniti jih namerava-
jo v okviru evropskega pro-
grama Interreg 2, ki poteka
v ES. Ker gre za skupne
programe, nameravajo sku-
paj nastopiti tudi pri ustre-
znih evropskih institucijah.
Prav to dejstvo jim daje po
besedah zupana Crtomirja
Spacapana večje možnosti.

V skupnem načrtu so za letošnje naslednje naloge: graditev čistilne naprave, vodovod Mrzlek, sanacija potoka Koren, podvoz pod

železnisko progo na Erjav-
 čevi cesti, medmestni avto-
 busni promet in povezava
 plinskega in električnega
 omrežja. Dogovorili so se
 za skupne komisije, ki mo-
 rajo pripraviti vse podro-
 bnosti do take mere, da bo-
 sta obe strani po treh ted-
 nih lahko poslali zahtev-
 ke svojim vladam - novo-
 gorška v Ljubljano, goriska
 pa najprej na deželo FJK, ta
 pa nato zvezni vladi v Rim.
 Prvi dve nalogi (cistilna na-
 prava in vodovod) sta že
 dokumentirani do takсне
 stopnje, da bi ju lahko za-
 čeli uresničevati, če bi do-
 bili prva sredstva od EBRD
 (računajo na približno 10
 milijonov ecujev ali na 17
 milijonov nemških mark).
 Druge naloge so zaenkrat
 še v razvojnih stopnjah in
 se niso ovrednotene. So pa
 - sta se strinjali obe strani
 - nujno potrebne in bodo
 morale biti izpeljane.

Vojko Cuder

KOPER / ŠOLSTVO

SUNO - projekt za nadarjene mladostnike

Cilj projekta je analizirati ključne dejavnike psihosociološkega razvoja nadarjenih otrok

SUNO - prvi projekt v Sloveniji, ki se ukvarja s spodbujanjem nadarjenih otrok, so že drugič uspešno pripeljali do konca. Projekt je del triletnih raziskave, katere cilj je ugotoviti in analizirati ključne dejavnike psihosocialnega razvoja nadarjenih otrok v visjih razredih osnovne in srednji soli.

Letos je zajel trinajst osnovnih šol iz koprške in izolske občine. Delovalo je trinajst kreativnih delavnic, v katerih je sodelovalo 80 učencev, ki so se enkrat tedensko srečevali pod strokovnim mentorstvom. Projekt vodi psiholog Mirt Nagy v sodelovanju z Dorotejo Kralj, pedagoško svetovalko z zavoda za solstvo.

Kreativne delavnice so potekale v Kopru in Izoli od

novembra do aprila. Dvajsetega aprila bo v Strunjanu potekala zaključna prireditve, ki so jo poimenovali Sejem idej, kjer bodo predstavili ustvarjalnost mladih. Scenografska delavnica bo poskrbela za razstavni prostor, kjer bodo raziskovalci prikazali naslednja dela: Govorica narave, Kreativna matematika, Logična posvetovalnica, Včeraj, danes jutri, Iz jezika v domislijo iz do-

mislije v jezik, Try it, Slika, kip, prostor BOOM. Razen tega so pripravili tudi tri gledališke predstave in animirani film. Skratka, nenavaden in bogat program, ki zasluži vso pozornost, saj je nastal z iskrovitostjo zamisli mladih, ki si želijo več, kot jim ponuja sola. Mladi so spoznavali lepoto slovenskega jezika in se izpopolnjevali v italijanskem in angleškem jeziku. Ljubitelji naravoslovja so prisluhnili govornici narave, razmislijoči so se pomudili pri logiki, raziskovalci so iskali zakonitosti v kreativni matematiki, svojo domisljijo in talent pa so sproščali ljubitelji likovne

umetnosti, filma in gledališča. V projekt SUNO so se lahko vključili učenci, ki so jih evidencialni s pomočjo vprašalnikov na temelju metode hrvaškega psihologa Ivana Korena. Nekateri so se letos že drugič udeležili dela v delavnicah. Učence je pritegnila predvsem sproščenost komuniciranja. Mentorji so se za delo usposobili na seminarjih, ki so jih vodili priznani strokovnjaki. Sejem idej bo potekal pod pokroviteljstvom kopske enote republiškega zavoda za zaposlovanje in kopske enote zavoda za solstvo in sport.

Silvija Mozetič

HRASTNIK / OBNOVA OBJEKTOV

Podjetje Gradbena dejavnost je lansko leto poslovalo z dobičkom

V hrastniški Gradbeni dejavnosti je zaposlenih 95 delavcev. Pred leti so imenovali posebno skupino za obnovo objektov, med katere sodijo tudi cerkve.

Lani so hrastniški gradbinci obnovili Cerkev svetega Jakoba na Dolu pri Hrastniku, naredili fasado in prebarvali pročelje Mirenskega gradu pri Novi Gorici, prav v teh dneh nadaljujejo obnavljanje fasade na Domu svetega Jožefa v Celju. Že lani so v tem starem objektu obnovili vrzne freske, nato pa so na 1400 kvadratnih metrov površine nanegli nov omet. Potegujejo se tudi za sklenitev pogodbe za obnovo Cerkve svete Jedert v Sedražu,

prijavili pa so se še na razpis za pridobitev del pri obnovi Slomškove rojstne hiše na Ponikvi.

Direktor hrastniških gradbincev Iztok Slansek pravi, da so delavci strokovno usposobljeni in da se poleg večjih projektov lotevajo tudi manjših izvajalskih in obrtniških del. Do občinskega praznika bodo v Hrastniku končali poslovno-stanovanjski objekt Ojstro dve in zasebnikom ponudili na prodaj poslovne prostore v spodnjem delu.

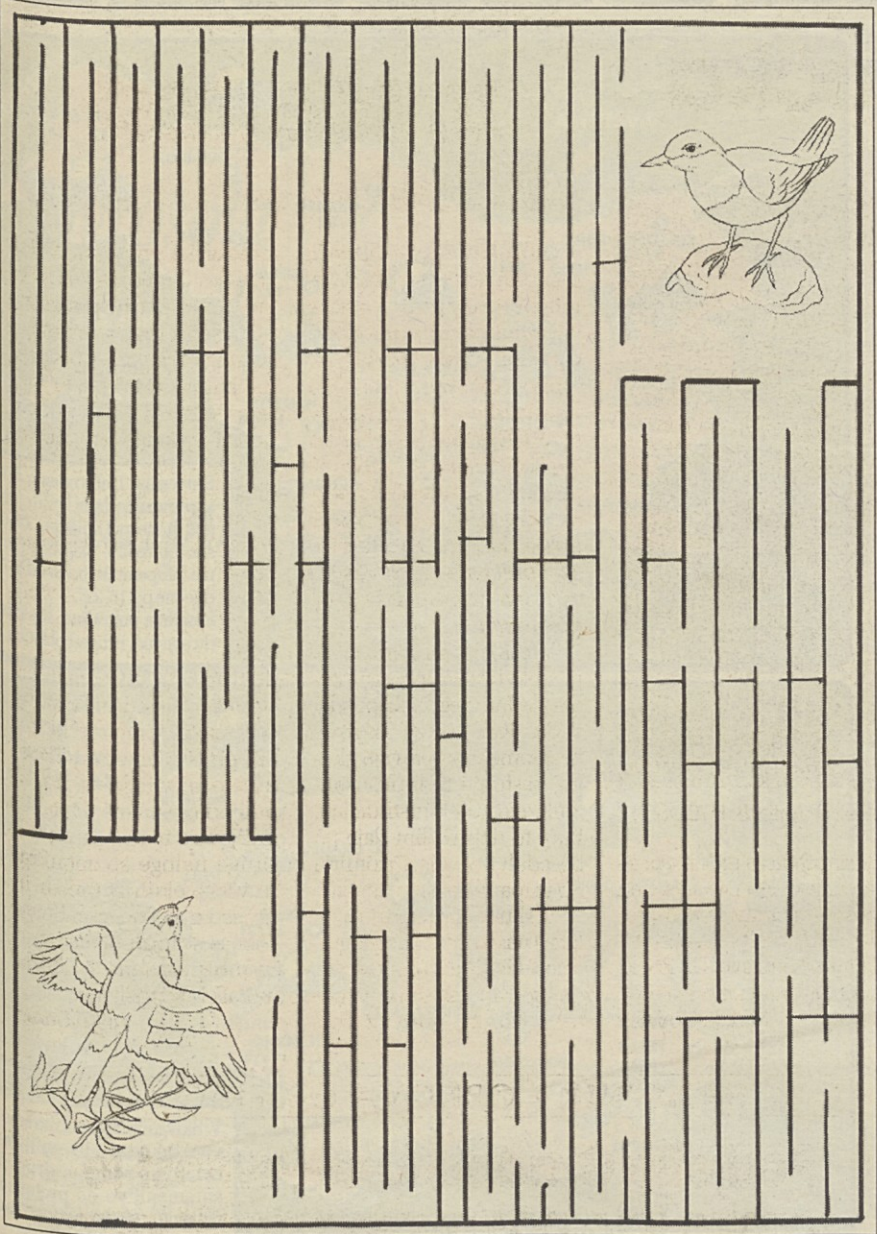
Delo gradbincev je sezonsko, zato si v poletnih dneh zaposleni ne morejo privoščiti daljšega dopusta. Letos nameravajo poleti izkoristiti le 14-dnevni kolektivni dopust. S plačami v podjetju niso zadovoljni, čeprav dosegajo kolektivno pogodbo za gradbeno dejavnost. Povprečna neto plača v februarju je znašala 50.742 tolarjev. Da bi ublažili socialno stisko zaposlenih, so marca izplačali polovico, torej 25 tisoč tolarjev regresa. Hranstniški gradbinci so znani po kakovostni izdelavi, nizkih cenah in predaji objektov do dogovorjenih rokov. (Z. K.)

SKANDINAVSKA KRIŽANKA

[illegible]

Katera pot je prava?

ŠAH

Wells - Kozul / Bled 1995

Zmagovalec letošnjega blejskega turnirja velebojster Kozul se je odlikoval s prodorno in inovativno igro. Tudi ko je vodil črne figure ni čakal v obrambi, temveč je igral taktično in kombinatorno. V zgornji poziciji je Kozul, ki je na potezi, z lepo kombinacijo prisilil belega na hitro predajo.

Resitev naloge

Velebojster Kozul ni jemal belega kmeta na polju e4, temveč je zapletel igro s potezo 1...g3!. Beli umika trdnjavo na edino prosto polje 2.Te2, da bi branil kmeta e4 in h2. Toda po 2...Lf4 3.h3 sledi novo presenečenje črnega s potezo 3...Th3!: in beli se je po 4.Tg1 Th2 5.Sc3 Te2: 6.Se2: Le3 vdal, saj zaradi slabosti na prvi vrsti ne more uspešno zaustaviti črnega g kmeta!

Silvo Kovac

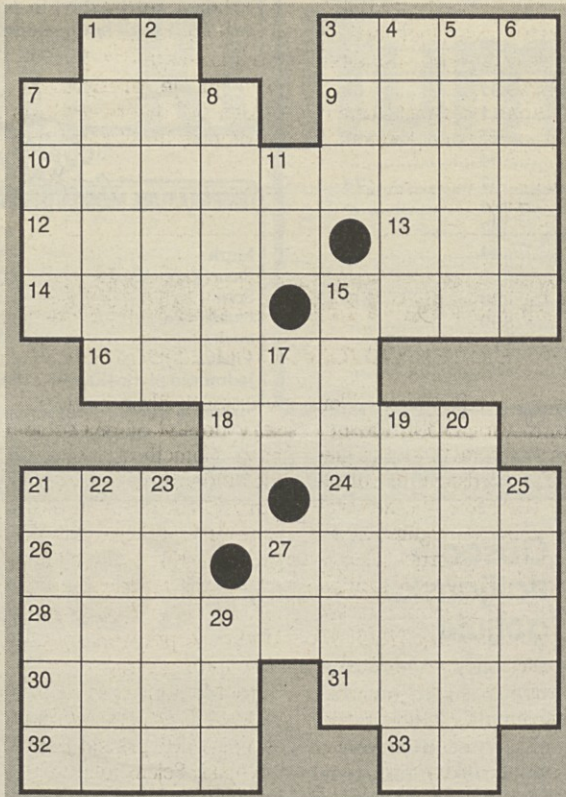
KRIŽANKA

Vodoravno:

1. kratica za kilometer, 3. kroglja, 7. ime dveh prelazov na Velebitu, 9. ime pevca ameriske rock skupine Poison Michaela, 10. ameriska zvezna država ob izlivu reke Mississippi, 12. vstopnica, 13. največja reka na svetu, 14. angleška površinska mera, acre of land, 15. nekdanja nemška pop pevka, 16. madžarski pesnik, Petofijev sodobnik (Janos), 18. strah pred nastopom, 21. slovenski voznik rallyja (Rudi), 24. osnovna melodična formula v indijski glasbi (iz crk Agra), 26. ime umrle filmske igralka Gardner, 27. prijazem, pravičen in moder stavec iz morja v grški mitologiji, 28. sladek južni sadež, 30. poudarjeni del stopica (iz crk raza), 31. grško ime turskega mesta Enez, 32. otok ob Sumatri v Indoneziji, 33. površinska mera.

Navpično:

1. odvodni kanal za odpadne vode, 2. slovenska književnica (Neza), 3. pas pri kimonu, 4. ime nekdanjega slovenskega nogometaša Oblaka, 5. vodilni sovjetski revolucionar, 6. roman francoskega pisatelja Chateaubrianda, 7. sinjska viteska igra, 8. soli ali estri dusikove kisline, 11. avtomobilska oznaka Salerna, 15. nekdanji tanzanijski državnik (Julius), 17. kratica za numero, 19. privezovališče za jadrnice in jahte, 20, grški mitološki ustanovitelj in kralj mesta Tir, 21. rotilec pri nekaterih ljudstvih, 22. Obri, 23. ameriški tenorist italijanskega rodu (Mario), 25. grški mitološki poveljnik pred Trojo, 27. kemijski znak za natrij, 29. bengalski pesnik (Dzibanananda).

rešitev: km, obla, Alan, Bret, Louisiana, karta, Nil, 14. aker, Nena, Arany, tema, Sal, raga, Ava, Nerej, mandarina, arza, Enos, Nias, ar.

SINGAPUR

Levje velemesto ob križišču trgovskih poti (4)

Zal se staro marsikje še prehitro umika novejšim, v nebo kipečim nebotičnikom. Stare zgradbe so sicer zascitene z zakonom, toda za njegovo dosledno izvrševanje žal pogosto ni denarja niti prave volje. Stevilne poglede privlačajo tudi velika nacionalna moseja. Moderno oblikovan minaret z več kot sedemdesetimi metri višine spokojno obvladuje lepo urejeno bližnjo in daljno okolico. Notranjost moseje si lahko mirno ogledajo tudi neverniki, vendar je pri tem treba spoštovati določena pravila. Bosonoge obiskovalce morda se najbolj presenetijo nenavadno topla marmornata tla. Vsi hodniki, atrij in marmorna

stopnišča so namreč talno ogrevani.

Nadvse zanimive so podzemne jame Batu, ki le nekaj več kot deset kilometrov iz Kuale Lumpurja, pričajo o apnenčasti sestavi velikega dela Malajskega polotoka. V eni od jam na začetku februarja Hindujci proslavljajo svoj praznik thaipusam, ki je v Indiji prepovedan. Med praznovanjem v čast boga Murugana si skesani romarji prebadajo lica in jezike s kovinskimi palicami in kavljji.

Malezijska prestolnica ob reki Kelang je tudi gospodarsko središče države, ki poleg Malajskega polotoka obsega se del Bornea. Moderno mestno

središče je tudi pravi kraj za številne nakupe. Med množico potovalnih agencij ni bilo težko dobiti rezervacije za polet proti Indoneziji. Le nekaj telefonskih klicev, nejevoljna grimasa na obrazu črnolasca ob moji neodločnosti glede datumov in že sem se lahko odpravil nazaj v Singapur.

Spotoma sem si privoščil se oddih na dolgih osamljenih peščenih obalah Malajskega polotoka, saj se Singapur s takšnim razkošjem ne more pohvaliti. Tudi bivanje, hrana, prevozi in celo nekatere vrste tehničnega blaga so v Maleziji cenejši, najbrž predvsem po zaslugi zelo trdnega singapurskega dolarja. Malezijski

soimenjak se drži nekoliko slabše in ravno v tej razliki se skriva tudi deset- do dvajsetodstotni prihranek pri raznih nakupih. Seveda pa se Malezija ne ponaša s tako popolno ponudbo in bleščenimi trgovinami. Po nakupih se je se najpametneje odpraviti v prestolnico Kuala Lumpur ali pa v Georgetown na otoku Penang, ki je nekdanji velj za prostocarinsko cono.

Spocit in poln nove energije sem bil kmalu pripravljen na vnovično vrnitev v civilizacijo. Teden dni polezavanja na najudobnejših malezijskih plazah je bilo več kot dovolj, da me je obsla slaba vest: toliko zanimivih dežel je tod okoli, jaz

pa brezskrbno lenarim v viseci mreži pod kokosovo palmo ...

Zatocišče sultanov

Zal nisem našel direktnega avtobusa do Singapurja, in tako sem sredi skoraj neznosno soparnega jutra obvisel na blatni avtobusni postaji v Johore Bahru.

Mesto je prestolnica dežele Johore. Ponaša se s kar pestro zgodovino, toda zaradi bližine bleščega Singapurja se le redki popotniki tod ustavljajo dlje, kot je nujno potrebno.

Ko je Melaka v začetku 16. stoletja padla v roke Portugalcem, so melaski sultani našli zatocišče ob reki Johore, kjer so

Singapur in Malezijo povezuje most čez morski preliv

ustanovili novo prestolnico sultanata. V naslednjih letih so mesto večkrat ogrozili in tudi porušili Portugalci. Novi Johore -

Johore Bahru je ustanovil sele dobro izobraženi sultan Abu Bakar leta 1866.

Igor Fabjan
(Se nadaljuje)

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Čeprav se družite z mnogimi ljudmi, boste zaznali določeno praznino. Poglobljenega odnosa z eno osebo ne more nadomestiti niti morje površnih stikov.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Se sami se boste čudili, od kod na lepem toliko moči v vaših tkivih. Če se ne veste: pomlad prinaša radost, radost pa vzbuja pozelejo po ljubezni.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Spoznali boste, da je veliko bolje, če ne posegате preveč v stvari, se zlasti če se začnejo zapletati. Odmaknite se torej in pustite, da se razpletejo same.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Trezno se boste spopadli z neko custveno težavo in jo občutno omilili. Če jo zelite razplesti do konca, se ji predajte popolnoma. Nic hudega, če bo pritekla kakšna solza.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Poslovnemu življenju se se zmeraj preveč posvečate, medtem ko zasebno zanemarjate. Če boste tako nadaljevali, se vam lahko zgodi, da bodo zaskrpalili tudi posli.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Življenjski sopotnik bo pokazal pripravljenost na kompromis, zato nekoliko popustite tudi vi. Če bosta vztrajala vsak pri svojem, bosta pristala vsak na svojem.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Predlagali boste nekaj koristnih sprememb, ki pa zal ne bodo naletele na primeren odziv. Ne jezite se, saj menda veste, da večini najbolj godi vrtenje v zacaranem krogu.

SKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Prevzemala vas bodo občutja, ki jih ne boste niti približno razumeli. Če se bojite priznati, da ste zaljubljeni, priznajte vsaj to, da so zaljubljeni drugi.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Preseglj boste sramežljivost in glasno razglasili svojo inovacijo. Ker jo bodo sprejeli z odprtimi rokami, boste z novostmi pohiteli se tam, kjer so najbolj potrebne.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Sijali boste od dobrega razpoloženja. Vašo energijo bo zaznal tudi osvajalet, ki ste mu doslej predstavljali neosvojljivo trdnjavo. Padli boste v eni sami noci.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Vsebinsa denarnice bo hlapela hitreje, kot bodo pritekali dohodki, zato boste začeli razmišljati o dodatni zaposlitvi. Kaj ce bi za spremembo raje zmanjšali stroške?

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Oviram, ki se vam bodo postavljale na pot, se ne boste čutili kos, zato si jih boste skušali prilagoditi. Uspelo vam bo, kajti spremenili jih boste v pomočnike.

VREMENSKA SLIKA

Nad zahodno in severno Evropo ter zahodnim Sredozemljem je območje nizkega zračnega pritiska. Frontalni val se zadržuje nad zahodnimi Alpami. Z jugozahodnimi vetrovi doteka k nam topel in razmeroma vlažen zrak.

Podatke pripravlja in posreduje Hidrometeorološki zavod.

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo vzšlo ob 6.08 in zšlo ob 19.55. Dan bo dolg 13 ur in 47 minut. Luna bo vzšla ob 0.3. in zšla ob 10.13.

PLIMOVANJE

Danes: Danes: ob 7.33 najnižje - 43 cm, ob 14.30 najvišje 20 cm, ob 19.40 najnižje - 3 cm.
Jutri: ob 1.15 najvišje 23 cm, ob 8.38 najnižje - 35 cm, ob 16.17 najvišje 19 cm, ob 21.52 najnižje 2 cm.

ONESNAŽENOST ZRAKA

Izmerjene koncentracije SO₂ mg/m³ (v mikrogramih na kubični meter zraka)

	danes, 19.4.	včeraj, 18.4.	18.4. maksim. urna
Lj Figovec	21	23	117
Lj Bežigrad	12	15	77
Maribor	40	37	66
Celje	32	11	35
Trbovlje	38	45	142
Zagorje	42	94	-
Hrastnik	27	67	73
Sostanj	6	4	-
Topolšica	14	22	-
Veliki Vrh	10	44	-
Zavodnje	26	26	-
Velenje	7	20	-
Graska Gora	114	309	-
Dobovec	-	-	-
Kum	-	-	-

BIOPROGNOZA

Veliko ljudi se bo slabše pocutilo, nemirni bodo, utrujeni, razdražljivi in potrti. Tudi spali bodo slabše.

TEMPERATURE MORJA IN REK

	°C
Mura	8,3
Sava (Radovljica)	7,0
Sora	8,2
Ljubljana	10,2
Savinja	10,2
Vipava	9,1
Jadransko morje (Koper)	9,8

DANES

JUTRI

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA ŠE RES JE

Michael Jackson in žena z mladimi

Michael Jackson je z ženo Marie na svojem ranču sprejel udeležence Svetovnega kongresa otrok (AP)

Obsodili italijanske goljufe

SYDNEY - Velikonočni prazniki so se slabo končali za dva italijanska »poslovneža«, ki sta v neki melbournski igralnici goljufala pri igri. Kot kaže sta bila precej diletantska, tako da so goljufijo opazili tudi drugi igralci, zabeležila pa jo je tudi skrita kamera hotelske igralnice. Ko je Interpol potrdil, da sta milanska »poslovneža« navadna igralniška goljufa, ju je sodnik kaznoval s 1.000 dolarjev kazni in ukazal njun izgon iz države.

Prometna nesreča v Iranu

TEHERAN - Med Bruzedom in Rudom (300 kilometrov jugozahodno od Teherana) je v celnem trčenju avtobusa in tovornjaka izgubilo življenje 19 oseb.

Kako je prijetno...

Tiger iz berlinskega živalskega vrta leno zdeha, ko se nastavlja medlemu spomladanskemu soncu (Telefoto: AP)

Nekateri so za vročo

LONDON - V znanem filmu Nekateri so za vročo se Tony Curtis dobesedno zateleban v Marilyn Monroe, tako da so desetletja nekateri vztrajno zatrjevali, da to ni bila samo filmska fikcija. Curtis je te govorice desetletja odločno zavračal, na pragu svojih sedemdesetih let pa je končno priznal, da njuno razmerje ni bilo tako nedolžno, a je bilo le eno od mnogih.

Pomlad trka na zastražena stranska vrata Bele hiše

WASHINGTON - Narednik ameriške mornariske pehote James McCray strazi stranska vrata zahodnega krila Bele hiše pred gredico živo rdečih tulipanov, ki dokazujejo, da je pomlad prispela tudi v prestolnico ZDA. (AP)

V Avstraliji se je kovalo življenje

SYDNEY - V zahodnem Queenslandu so arheologi iz Camberre odkrili okamenela ostanke neke zivali, ki naj bi bila vmesni člen med nevretenčarji in vretenčarji. Okamenine so našli v kamnitih skladih starih več kot 500 milijonov let (kambrij). Kot je povedal vodja arheoloske ekipe Gavin Young, so odkrili več majhnih triplastnih kostnih lusk. Iz dosedanjih raziskav naj bi ugotovi-

li, da so te kostne luske pripadale nekemu predniku današnjih morskih psov. In prav ostanke celjisti morskega psa so našli tudi v 485 milijonov let starih kameninah v osrednje-avstralski Areyongi. Avstralski paleontologi imajo sedaj z obema odkritjema neizpodbiten dokaz, da je bila Avstralija pomembno prizorišče v ključnih obdobjih razvoja živalskih vrst na našem planetu.